

Økonomiske analyser

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

6/97

Konjunkturtendensene

- Nasjonalregnskapstall for 1. og 2. kvartal 1997
- Vurdering av konjunkturutsiktene for norsk økonomi

Artikkel

- Realkapitalbeholdning og kapitalslit

Økonomiske analyser

16. årgang

6/97

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	10
• Utviklingen hittil i år	10
• Utsiktene for resten av 1997 og 1998	13
Konjunkturutviklingen i Norge	21
Den finansielle utviklingen	21
Bedriftene	24
• Olje- og gassutvinning	24
• Industri og bergverksdrift	27
• Bygge- og anleggsvirksomhet	30
• Elektrisitetsforsyning	31
• Tjenesteytende næringer	33
Offentlig forvaltning	34
Arbeidsmarkedet	35
Lønns- og prisutviklingen	40
Husholdningene	43
Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge	47
Økonomisk-politisk kalender 1997	49
<i>Steinar Todsén:</i>	
Realkapitalbeholdninger og kapitalslit i nasjonalregnskapet	51
Reiserapporter	56
Forskningspublikasjoner	59
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser og Economic Survey de siste 12 måneder	64
Tabell- og diagramvedlegg	65

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 2. september 1997.

Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Knut Moum, tlf. 22 86 48 20, e-post: knm@ssb.no eller Knut A. Magnussen, tlf. 22 86 49 61, e-post: kam@ssb.no

Konjunkturtendensene er tilgjengelig på internett: <http://www.ssb.no>.

Økonomiske analyser

Redaksjonen: Øystein Olsen (ansv.), Iulie Aslaksen, Ann Lisbeth Brathaug, Bodil M. Larsen, Kjersti-Gro Lindquist, Knut A. Magnussen, Knut Moum, Karine Nyborg og Inger Texmon.

Redaksjonssekretær: Eva Ivås, tlf.: 22 86 45 70 (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau, tlf.: 22 86 48 06 (konjunkturoversikter mv.), telefax: 22 11 12 38. **Design:** Enzo Finger Design. **Trykk:** Falch Hurtigtrykk. **Redaksjonens adresse:** Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo. **Salg og abonnementservice:** Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo, tlf.: 22 00 44 80, telefax: 22 86 49 76.

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har 90-100 ansatte. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 4 seksjoner og ledes av *forskningsdirektør Øystein Olsen*.

- Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller
Forskningsjef Nils Martin Stølen

- Skatteberegninger
- Arbeidsmarked
- Mikrosimuleringsmodeller

- Seksjon for makroøkonomi
Forskningsjef Ådne Cappelen

- Konjunkturanalyse
- Makroøkonomiske beregninger
- Likevektsmodeller

- Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi
Forskningsjef Torstein A. Bye

- Miljø og samfunn
- Internasjonale energimarkeder
- Olje- og energianalyse

- Seksjon for mikroøkonometri
Forskningsjef Jørgen Aasness

- Konsument- og bedriftsatferd
- Fordelingsanalyse
- Økonometriske metoder

Økonomiske analyser utkommer med 9 nummer i året.
Neste utgave publiseres i begynnelsen av oktober.

Standardtegn i tabeller	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunkturtendensene

Fastlandsøkonomien er nå inne i sitt femte år med relativt sterk produksjonsoppgang. Selv om veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge neppe blir like sterk inneværende år som gjennom de tre foregående, ligger den fortsatt over gjennomsnittet for de siste 25 årene. I 1996 var det utviklingen i husholdningenes konsum og tradisjonell vareeksport som ga de sterkeste impulsene til oppgangen i fastlandsøkonomien. Inneværende år kan vekstbidraget fra investeringene i petroleumsvirksomheten bli om lag på linje med impulsen fra husholdningenes forbruk, mens bidraget fra den tradisjonelle vareeksporten og fastlandsinvesteringene ser ut til å bli klart mindre.

Så langt i konjunkturoppgangen har pris- og lønnsveksten ikke avvekkt sterkt fra gjennomsnittet til Norges viktigste handelspartnere. Det ligger an til en lavere lønnsvekst inneværende år enn i fjor, mens prisstigningen vil bli litt høyere. Oppgangen i prisveksten fra 1,3 prosent i fjor til anslåtte 2,5 prosent i år kan imidlertid et stykke på vei forklares ved avgiftsendringer. Neste år kan prisstigningen bli litt lavere enn i år, mens vi venter om lag uendret lønnsvekst. Dette vil gi en reallønnsutvikling om lag på linje med gjennomsnittet for de foregående fem årene.

Utviklingen i arbeidsmarkedet vil ha betydning for lønnsveksten fremover. Hittil i den pågående konjunkturoppgangen har forløpet til sysselsettingen vært om lag som en kunne vente ut fra veksten i produksjonen. Oppgangen i sysselsettingen har så langt blitt møtt av en sterk økning i arbeidstilbudet, og yrkesprosenten ligger nå på et høyere nivå enn i toppåret 1987. Arbeidsledigheten er imidlertid også klart høyere enn for 10 år siden, men nærmer seg nå et nivå der ytterligere nedgang erfaringsmessig påvirker lønningene sterkere. Regionale og sektormessige ubalanser i arbeidsmarkedet, illustrert ved den markerte oppgangen i beholdningen av ledige stillinger gjennom det siste året, kan forsterke lønnsimpulsene fra ytterligere nedgang i ledigheten fremover. Nye sterke stimulanser til norsk økonomi de nærmeste årene kan dermed slå ut i høyere pris- og kostnadsvekst og større tap av markedsandeler for norske produsenter, enn det som har vært tilfelle de siste årene. En slik utvikling vil med dagens oljepris neppe få følgbare konsekvenser for den budsjettmessige og utenriksøkonomiske handlefriheten, men kan få synlige følger for næringssammensetningen i norsk økonomi fremover.

Hovedtall for norsk økonomi

Vekstrater i prosent

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
BNP	2,7	5,5	3,6	5,3	3,4	3,8
- Fastlands-Norge	2,8	4,1	3,1	3,7	2,9	2,7
Konsum i husholdninger mv.	2,2	4,0	2,7	4,7	3,0	2,2
Arbeidsledighetsrate ¹	6,5	5,9	5,4	4,9	4,1	3,9
Konsumprisindeksen	2,3	1,4	2,4	1,3	2,5	2,1

¹ Nivå tall i prosent. Justert for brudd i serien fra årsskiftet 1995-96.

Internasjonal økonomi

Norges viktigste handelspartnere vokser for tiden i ulikt tempo, og den økonomiske utviklingen preges av betydelige valutakursendringer. De store kontinentaleuropeiske landene sliter fortsatt med svak innenlandsk etterspørsel, som følge av finanspolitiske innstramminger, og en høy og økende arbeidsledighet. I Tyskland og Frankrike styrkes imidlertid eksporten av en fordelaktig valutakursutvikling. Konjunktursituasjonen er klart gunstigere for de engelsktalende industrilandene og både USA og Storbritannia ser ut til å få sterkere BNP-vekst i år enn i fjor. En medfølgende styrking av pundet og dollaren vil isolert sett bidra til å bremse veksten neste år. I Japan økte produksjonen sterkt i fjor, men veksttakten blir trolig mer moderat fremover som følge av finanspolitiske innstramminger. For handelspartnere samlet ligger det an til en BNP-vekst på rundt 2 1/2 prosent både i år og neste år, mens prisstigningen ventes å holde seg lav i samme periode.

Realøkonomisk utvikling

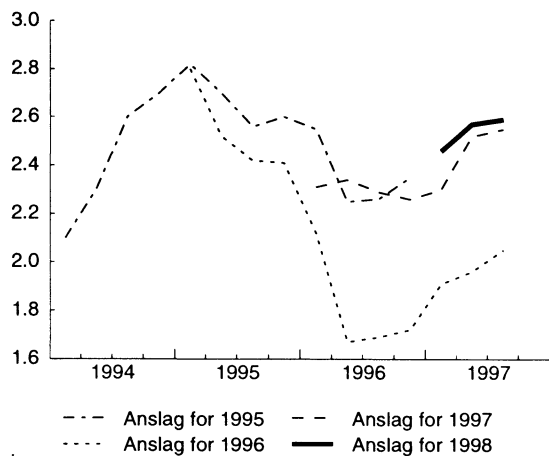
Bruttonasjonalproduktet i USA økte med 2,4 prosent fra 1995 til 1996, og det var først og fremst husholdningenes konsum og private investeringer som bidro til oppgangen. Veksten i det private forbruket ser ut til å fortsette i år, stimulert bl.a. av økt reallønn og en positiv formuesutvikling, det siste som følge av den sterke oppgangen i aksjekursene. Konsumbarometeret, som gir uttrykk for husholdningenes optimisme med hensyn til fremtiden, nådde en ny topp i juli i år. Arbeidsledigheten holder seg fortsatt på et historisk sett svært lavt nivå og utgjorde i juli 4,8 prosent av arbeidsstyrken. Nasjonalregnskapstall for årets to første kvartaler indikerer at BNP-veksten vil komme godt over 3 prosent i år; målt som sesongjusterte årlige vekstrater økte BNP med hhv. 4,9 prosent i 1. kvartal og 3,6 prosent i 2. kvartal. Den sterke oppgangen i dollarkursen tilsier like-

vel en mer moderat økonomisk utvikling i tiden fremover, og vi legger til grunn en BNP-vekst på 2,7 prosent neste år.

Foreløpige nasjonalregnskapstall for Japan viser at produksjonen økte med 3,7 prosent i fjor, i første rekke drevet av vekst i offentlig investeringsetterspørsel. Mot slutten av fjoråret tok også veksttakten i husholdningenes forbruk seg opp, og i 1. kvartal i år økte det private konsumet med 4,5 prosent sammenlignet med samme periode i 1996. Oppsvinget var trolig stimulert av den bebudede avgiftsøkningen fra 1. april. Tilgjengelig korttidsstatistikk tyder på at en moderat konjunkturoppgang er i ferd med å befeste seg, bl.a. stimulert av det svært lave rentenivået og den betydelige depresieringen av yen siden begynnelsen av 1995. Aktiviteten dempes imidlertid av at offentlig sektor nå strammer inn etter flere år med store stimuleringspakker, og innenlandsk etterspørsel utviklet seg svakt i 2. kvartal i år. For 1997 peker prognosene samlet sett i retning av en BNP-vekst på 1,5-2 prosent, mens det for neste år kan ventes noe sterkere oppgang.

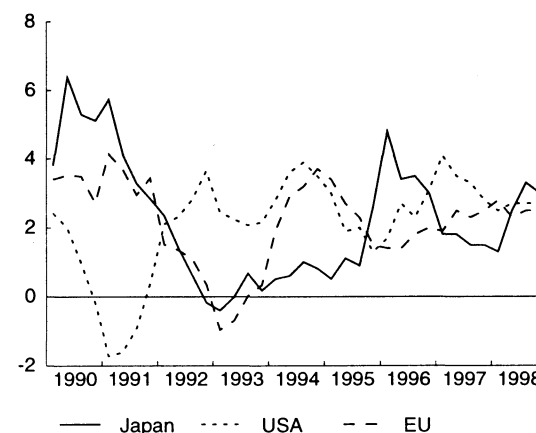
Bruttonasjonalproduktet i Tyskland økte med 1,4 prosent fra 1995 til 1996, i første rekke som følge av vekst i eksporten og det offentlige konsumet. Det var også en svak oppgang i private konsum. Den økonomiske veksten tiltok gjennom fjoråret og statistikken for inneværende år indikerer ytterligere oppsving. Industriproduksjonen økte med 1,8 prosent fra 1. kvartal til 2. kvartal i år, ordretilgangen fra utlandet tiltok betydelig i samme periode og kapasitetsutnyttelsen (for det vestlige Tyskland) kom i juni opp i 85,5 prosent, som er over det historiske gjennomsnittet. Med et fortsatt sterkt vekstbidrag fra utenrikshandelen og utsikter til en viss investeringsvekst i privat sektor, ventes det en BNP-vekst på i overkant av 2 prosent i år, med utsikter til noe sterkere vekst neste år. Produksjonsoppgangen har så langt ikke bidratt til noen økning i sysselsettingen og

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnere for årene 1995 - 1998 gitt på ulike tidspunkter

Kilde: Consensus Forecasts.

Bruttonasjonalprodukt i USA, Japan og EU
 Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: NIESR og Statistisk sentralbyrå.

arbeidsledigheten vil trolig bli liggende på over 11 prosent både i år og neste år.

Også i *Frankrike* var den økonomiske utviklingen svak i fjor, med en økning i BNP på 1,5 prosent. Det var i første rekke husholdningenes konsum som bidro til å trekke veksten opp, noe som må ses i lys av myndighetenes midlertidige stimulanser til kjøp av privatbiler. Etter at tiltakene ble avsluttet i fjor høst, har det private forbruket utviklet seg svakt. De private investeringene avtok i fjor og gikk ytterligere ned i 1. kvartal i år. Til tross for avdempet innenlandsk etterspørsel, ser det ut til at en svakere handelsveid franc kan bidra til et oppsving i den økonomisk aktiviteten fremover. Industriproduksjonen har tatt seg opp i år og ordretilgangen fra utlandet har økt. På denne bakgrunn ligger det derfor til rette for en noe høyere BNP-vekst i 1997 enn i 1996.

I *Italia* viser foreløpige nasjonalregnskapstall at BNP økte med 0,7 prosent i fjor, så og si utelukkende drevet av nettoeksporten. Appresieringen av lire på nær 20 prosent mot tyske mark siden midten av 1995 har imidlertid svekket de positive impulsene fra utenrikshandelen. Samtidig legger en betydelig skatteøkning og andre offentlige innstramningstiltak en kraftig demper på innenlandsk etterspørsel. Likevel har konsumentenes optimisme tatt seg opp i det siste, noe som kan skyldes at det ligger an til høyere real-lønnsvekst i år enn i fjor. BNP falt både i 4. kvartal i fjor og i 1. kvartal i år, og prognosene antyder en BNP-vekst innværende år på om lag 1 prosent. Utviklingen neste år vil bl.a. avhenge av om Italia får være med i en (eventuell) monetær union fra begynnelsen i 1999. I tilfelle medlemskap, kan større optimisme i næringslivet slå ut i økte investeringer.

I *Storbritannia* økte BNP med 2,5 prosent fra 1995 til 1996. Det var særlig husholdningenes forbruk som bidro positivt, mens nettoeksporten trakk ned som følge av en kraftig appresiering av valutaen. Den sterke oppgangen i forbruket ser ut til å fortsette i år. Privat konsum økte med 1 prosent fra 1. til 2. kvartal og tall for detaljhandelen indikerer at den sterke veksten fortsetter. Årsakene er trolig den langvarige nedgangen i arbeidsledigheten og en betydelig bedring av husholdningenes formuesposisjon, bl.a. som følge av økte boligpriser og aksjekurser. Arbeidsledigheten var i juli i år kommet ned i 5,5 prosent. Den nye regjeringen har varslet en rekke tiltak for å stimulere private investeringer, som trolig vil ta seg opp i innværende år. BNP forventes på denne bakgrunn å øke med om lag 3 prosent i år, men noe mindre neste år.

I *Sverige* viser nasjonalregnskapstall at BNP økte med 1,1 prosent fra 1995 til 1996, en markert nedgang i veksttakten fra året før. Det var særlig nettoeksporten og private investeringer som ga positive bidrag, men også husholdningenes forbruk tok seg noe opp gjennom fjoråret. Reduksjon av avgiftene på matvarer og biler var trolig en medvirkende årsak til konsumveksten; bilkjøpene økte med 30 prosent fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Det er ventet at en betydelig formuesvekst vil stimulere husholdningenes konsum

Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norges viktigste handelspartnere

Årlig endring i prosent

	1996	1997	1998
USA			
Bruttonasjonalprodukt	2,4	3,4	2,7
Konsumdeflator	2,1	2,5	2,7
Kortsiktig rente (nivå)	5,4	5,6	5,9
Offentlig budsjettbalanse ¹	-1,6	-1,0	-1,0
Japan			
Bruttonasjonalprodukt	3,7	1,7	2,5
Konsumdeflator	0,2	1,5	1,3
Kortsiktig rente (nivå)	0,5	0,7	1,0
Offentlig budsjettbalanse ¹	-4,4	-3,0	-2,2
Tyskland			
Bruttonasjonalprodukt	1,4	2,1	2,5
Konsumdeflator	1,9	1,9	2,0
Kortsiktig rente (nivå)	3,3	3,2	3,5
Offentlig budsjettbalanse ¹	-3,8	-3,3	-2,7
Frankrike			
Bruttonasjonalprodukt	1,5	2,1	2,6
Konsumdeflator	1,8	1,5	1,7
Kortsiktig rente (nivå)	3,9	3,4	3,7
Offentlig budsjettbalanse ¹	-4,2	-3,5	-2,9
Storbritannia			
Bruttonasjonalprodukt	2,5	3,0	2,7
Konsumdeflator	2,8	2,4	2,5
Kortsiktig rente (nivå)	6,0	6,5	7,0
Offentlig budsjettbalanse ¹	-3,3	-2,0	-1,0
Italia			
Bruttonasjonalprodukt	0,7	1,0	1,8
Konsumdeflator	4,4	2,2	2,5
Kortsiktig rente (nivå)	8,8	6,9	6,4
Offentlig budsjettbalanse ¹	-6,7	-3,5	-3,3
Sverige			
Bruttonasjonalprodukt	1,1	2,1	2,6
Konsumdeflator	1,2	1,5	2,2
Kortsiktig rente (nivå)	5,9	4,3	4,1
Offentlig budsjettbalanse ¹	-3,6	-2,0	-0,5
Danmark			
Bruttonasjonalprodukt	2,7	3,1	3,0
Konsumdeflator	2,1	2,3	2,6
Kortsiktig rente (nivå)	3,9	3,5	3,7
Offentlig budsjettbalanse ¹	-1,4	0,5	0,8
Nederland			
Bruttonasjonalprodukt	2,7	3,3	3,5
Konsumdeflator	1,9	2,0	2,0
Kortsiktig rente (nivå)	3,0	3,0	3,4
Offentlig budsjettbalanse ¹	-2,8	-2,3	-2,0
Memo			
BNP handelspartnere	2,1	2,5	2,7
Konsumpris handelspartnere	1,9	1,9	2,1
ECU-rente	4,5	4,1	4,3

¹ I prosent av BNP.

Kilder: NIESR og Statistisk sentralbyrås egne anslag. For Sverige og Danmark, nasjonale kilder.

ytterligere i inneværende år. Offentlig konsum er i fortsatt nedgang, mens de private investeringene viser tegn til å ta seg opp. Utenrikshandelen ga et positivt bidrag til BNP-veksten i første halvår i år, og prognosene indikerer at denne utviklingen vil fortsette. Alt i alt antydes en oppgang i BNP på rundt 2 prosent i 1997 og noe sterkere vekst i 1998. Arbeidsledigheten, som i juli i år kom opp i 9,1 prosent av arbeidsstyrken, er imidlertid ikke ventet å avta nevneverdig i de neste to årene.

I Danmark viser nasjonalregnskapstall at BNP økte med 2,7 prosent fra 1995 til 1996. Det var innenlandsk etterspørsel, spesielt offentlige og private investeringer, som i vesentlig grad bidro til oppgangen. Som følge av sterk real-lønnsvekst og en betydelig økning i boligprisene, ser det ut til at den private konsumveksten forsterker seg noe i inneværende år. Til tross for en forventet nedgang i de offentlige investeringene, kan BNP-veksten dermed komme opp i rundt 3 prosent både i 1997 og 1998. Arbeidsledigheten har falt betydelig siden 1994 og er ventet å komme ned i 7,5 prosent av arbeidsstyrken neste år.

Prisutviklingen

Prognosene antyder en prisstigning for Norges viktigste handelspartnere på 2 prosent i 1997, om lag på linje med fjorårets prisvekst. For de europeiske landene ligger anslagene stort sett mellom 1,5 og 2,5 prosent. I USA har inflasjonen lenge vært stabil og det er heller ingen tegn til at den skal ta seg opp med det første. Produsentprisene har falt i 6 måneder på rad og konsumprisene har bare økt svakt i år. Den historisk sett lave arbeidsledigheten (4,8 prosent i juli) har fått mange analytikere til å frykte tiltakende lønnsvekst, men sterk produktivitetsvekst gjennom den siste oppgangsperioden bidrar til å holde prisstigningen nede. Appresieringen av dollar virker også dempende på prisveksten. I Tyskland har prisstigningen tatt seg noe opp de siste månedene, trolig som en følge av den sterke svekelsen av tyske mark. Inflasjonstakten ligger likevel fortsatt i underkant av 2 prosent, og er derfor forenlig med

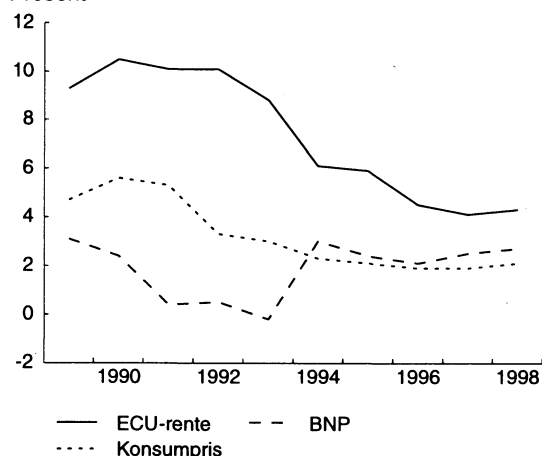
Bundesbanks målsetting for prisveksten. I Frankrike er inflasjonen svært lav, i juni bare 1 prosent målt som 12-månedersvekst, til tross for at franske franc også har falt i verdi i år. Det ventes noe høyere prisvekst i Frankrike fremover. I Italia var prisstigningen lenge høy, men inflasjonstakten (på 12-måneders basis) avtok kraftig gjennom 1996 og i begynnelsen av 1997, hjulpet av en appresiering av liren. I mai var prisveksten kommet ned i 1,6 prosent, den lavest registrerte økningen siden 1969. Det er ventet at prisstigningstakten vil holde seg lav gjennom inneværende år, til tross for en relativt sterk lønnsvekst. I Sverige bidro avgiftslettelse, lavere renter og fallende importpriser til en nedgang i konsumprisene gjennom fjoråret. Ved siste årsskiftet var det nedgang i prisene sett i forhold til året før. I 1997 har høyere priser på matvarer og tobakk samt økte husleier ført til en svakt tiltakende prisvekst. Prognosene antyder en økning i konsumprisindeksen på rundt 1 prosent i inneværende år, mens det for neste år kan ligge an til en noe sterkere prisoppgang. Japan har vært gjennom en periode med fallende prisnivå, og i fjor var det nullvekst i konsumprisene. Momsøkningen 1. april i år på 2 prosentpoeng er hovedårsaken til at konsumprisindeksen på 12-månedersbasis tiltok fra 1,2 prosent i april til 1,9 prosent i juni.

Pengepolitikken

Som følge av svak økonomisk utvikling og lav prisvekst, ble pengepolitikken i Kontinental-Europa mer ekspansiv gjennom fjoråret. Hittil i år har det vært få renteendringer av betydning, men tiltakende økonomisk vekst tilsier at pengepolitikken kan bli noe strammere fremover. I Tyskland har reporenten (som er retningsgivende for pengemarkedsrenten) ligget stabilt på 3 prosent siden september i fjor, mens det langsiktige rentenivået har avtatt noe i år og ligger nå på 5,5 prosent. Oppgangen i prisveksten den siste tiden har ført til forventninger om renteøkninger, men den svake innenlandske etterspørselen og avtakende pengemengdevekst tilsier at rentene fortsatt holdes på et lavt nivå. I Italia har sentralbankrentene vært konstante siden januar i år, etter at gunstige inflasjonstall bragte diskontoen ned til 6,75 prosent i løpet av høsten i fjor. Etter en topp i mars 1995 har de korte markedsrentene i Italia falt med 4 3/4 prosentpoeng. Sentralbanken i Sverige senket reporenten en rekke ganger i 1996, sist 18. desember til 4,10 prosent. Rentesenkningene må ses på bakgrunn av den betydelige nedgangen i inflasjonstakten i samme periode.

I Storbritannia ble basisrenten (den nedre grensen for pengemarkedsrenten) satt opp fra 5,75 prosent til 6 prosent ved utgangen av oktober i fjor, i tråd med tiltakende prisstigningstakt. Umiddelbart etter regjeringsskiftet 1. mai i år innførte myndighetene tilnærmet uavhengighet for sentralbanken ved å gi den ansvaret for å fastsette rentene. Basisrenten ble samtidig hevet til 6,25 prosent, og Bank of England har senere foretatt ytterligere tre rentehevinger av samme størrelsesorden. Prisstigningen (ekskl. boligrenter) i Storbritannia ligger nå klart over målsettingen til sentralbanken, slik at en ikke kan se bort fra nye oppjusteringer av sentralbankrentene.

3 måneders ECU-rente, BNP-vekst og vekst i konsumprisene for Norges handelspartnere
Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Den amerikanske fondsrenten (amerikansk interbankrente) ble sist senket i januar 1996 til 5,25 prosent. Indikasjoner på sterk økonomisk oppgang førte til at sentralbanken hevet fondsrenten til 5,5 prosent i mars i år. Med fortsatt lav prisvekst, kan det ta tid før en ny renteoppgang vil finne sted. I Japan har de siste årenes lavkonjunktur blitt møtt med en gradvis senking av diskontoen, siste gang til rekordlave 0,5 prosent i september 1995. Oppsvinget i fjor var i første rekke drevet av offentlige stimulerings tiltak, og det er ventet at sentralbanken først vil sette opp rentene etter at oppgangen i privat sektor er befestet.

Finanspolitikken

Finanspolitikken i EU-landene har de siste årene i stor grad blitt innrettet med sikte på å innfri kriteriene i Maastricht-avtalen, og derved legge grunnlaget for en økonomisk og monetær union. Den svake økonomiske utviklingen det siste året har gjort det nødvendig med ytterligere innstrammingstiltak i flere land. I Tyskland viser foreløpige tall at det offentlige underskuddet i 1996 utgjorde 3,5 prosent av BNP. Regjeringens budsjettforslag for 1997 inneholdt en rekke forslag til innstramminger med en samlet reduksjon av utgiftene tilsvarende 1,8 prosent av BNP. Som følge av høyere arbeidsledighet, og derved større trygdeutbetalinger og lavere skatteinngang enn antatt ved budsjettframleggelsen, er nye tiltak nødvendig for å få budsjettunderskuddet under 3 prosent av BNP. Regjeringen har bl.a. foreslått å redusere arbeidsledighetsstrygden og å selge aksjer i Deutsche Telekom. Et forslag om å skrive opp verdien av landets gullbeholdning til markedsverdi (verdien har hittil vært bokført med et mye lavere nivå) og overføre deler av oppskrevet verdi til inntektssiden i budsjettet, ble i første omgang avvist av Bundesbank. Det ble likevel oppnådd enighet om at tiltaket vil bli gjennomført, men ikke før i perioden 1998-2000.

I Frankrike ble budsjettunderskuddet i 1996 4,1 prosent av BNP, om lag 1/2 prosentpoeng over regjeringens anslag. I 1997-budsjettet ble det foreslått nye innstrammingstiltak, blant annet i form av høyere trygdeavgifter og økning i bensin-, tobakk- og alkoholavgiftene. En undersøkelse av statsfinansene konkluderte nylig med at årets underskudd vil utgjøre 3,5-3,7 prosent av BNP uten ytterligere tiltak. Den nye finansministeren presenterte samtidig en justeringspakke som anslås å bringe underskuddet ned i området 3,1-3,4 prosent. Dette til tross for at sosialistpartiet i valgkampen gikk i mot nye innstramminger av hensyn til sysselsettingen. Ekstrainntektene vil komme fra økt skattlegging av bedriftene og en viss reduksjon i de offentlige utgiftene.

I Storbritannia ble budsjettunderskuddet betydelig redusert i fjor, til tross for at skatteinntektene ble lavere enn forventet. I den nye regjeringens budsjett, som ble fremlagt i juli, ble det ikke gjennomført noen skatteskjerpelser utover den bebudede engangsskatten på privatiserte offentlige bedrifter. Dette var i overensstemmelse med Labours løfter fra valgkampen, men øker trolig behovet for en stram pengepolitikk. Det er ventet at budsjettunderskuddet vil komme ned i 2 prosent av BNP i år og bli ytterligere redusert i årene

fremover. Storbritannia har reservert seg mot ØMU-deltakelse, og selv om den nye regjeringen antas å være mer villig innstilt til den planlagte monetære unionen enn forgjengeren, er det ikke ventet at landet vil delta fra starten i 1999.

I 1996 utgjorde det offentlige budsjettunderskuddet i Italia 6,7 prosent av BNP, adskillig mer enn budsjettet. For 1997 har administrasjonen fremmet et ambisiøst budsjett der det tas sikte på innstramminger på 62,5 trillioner lire, tilsvarende 3,6 prosent av BNP. Et tilleggsbudsjett fremlagt i mars i år inneholdt ytterligere innstramminger på rundt 15,5 trillioner lire. Hvis alle tiltakene iverksettes, anslås budsjettunderskuddet til drøyt 3 prosent av BNP i år. Om lag to tredjedeler av innstrammingerne er ventet å komme fra reduserte utgifter, mens en midlertidig «Europaskatt» og «regnskapstiltak» står for den resterende delen. Den økonomiske aktiviteten i Italia er imidlertid svakere enn lagt til grunn i budsjettforslagene, og mye tyder på at landet får vansker med å oppfylle budsjettkriteriet for deltakelse i ØMU. Det er bl.a. problematisk at flere av innstrammingstiltakene er midlertidige, og bare vil bedre statsfinansene i inneværende år.

I Sverige har myndighetenes langvarige innstrammingspolitikk bidratt til en betydelig bedring av de offentlige finansene. Budsjettunderskuddet ventes å gå ned fra 3,6 prosent av BNP i 1996 til 2 prosent i år. Den offentlige bruttogjelden ventes også å avta svakt fra 1996 til 1997, til et nivå noe over 80 prosent av BNP. Selv om Sverige trolig vil være kvalifisert for den planlagte monetære unionen, har regjeringen uttalt at det ikke er aktuelt å delta fra starten i 1999. I Danmark har det offentlige budsjettunderskuddet også blitt betydelig redusert de siste årene og kan bli snudd til et lite overskudd i år. Offentlig sektors bruttogjeld er også på vei nedover, slik at Danmark trolig vil kvalifisere for ØMU-medlemskap, selv om deltakelse i unionen fra starten er svært lite sannsynlig.

Som følge av høyere skatteinntekter enn antatt og fortsatt stram utgiftspolitik, kom det offentlige underskuddet i USA for budsjettåret 1996 ned i 1,6 prosent av BNP, mot 2 prosent året før. I årets 1. kvartal var underskuddet kun 0,9 prosent av BNP, det laveste siden 1981. Prognosene peker i retning av ytterligere reduksjoner i underskuddet i årene som kommer, og en avtale mellom regjeringen og de republikanske lederne i Kongressen tar sikte på å få budsjettet i balanse i 2002.

I Japan har budsjettbalansen blitt kraftig svekket som følge av de mange offentlige stimuleringspakkene gjennom den lange nedgangsperioden. Regjeringen har annonsert en målsetting om å få underskuddet ned i 3 prosent innen 2005, noe som betyr balanse i budsjettet dersom en tar hensyn til statens trygdefond. Momsen ble hevet fra 3 til 5 prosent allerede 1. april i år, samtidig som det spesielle inntekts-skattefradraget (innført i 1994) ble fjernet. I årene fremover ventes det innstramminger bl.a. på støtte til landbruket og i forsvarsutgiftene.

Internasjonale råvaremarkeder

Oljemarkedet

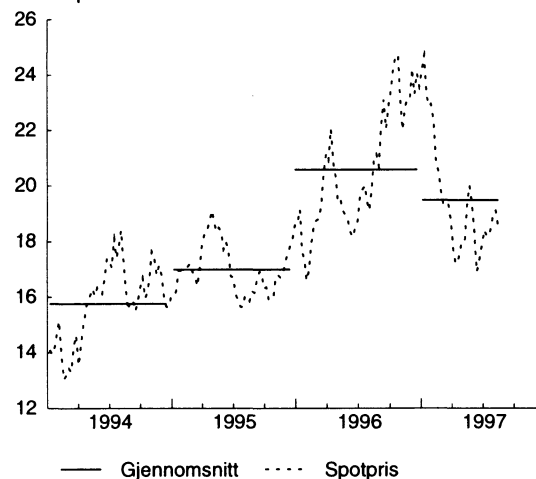
Spotprisen på Brent Blend falt fra et nivå på i underkant av 25 dollar fatet i begynnelsen av januar i år til rundt 17 dollar fatet ved inngangen til april. Siden har prisen steget noe og lå i begynnelsen av september på om lag 18 dollar fatet.

Den kraftige nedgangen i oljeprisen gjennom 1. kvartal i år må sees i lys av avtalen som ga Irak mulighet til å eksportere om lag 0,7 millioner fat olje daglig fra desember i fjor til juni i år, mot at inntektene bare ble benyttet til humanitære forhold. Denne produksjonen kom på toppen av en allerede eksisterende overproduksjon i OPEC, samtidig som vinteren 1996/97 ble relativt mild. Derfor ble oljelagrene bygget opp med 0,2 millioner fat pr. dag gjennom årets tre første måneder, i en periode da lagrene normalt reduseres. Økt etterspørsel etter bensin i USA bidro til at oljeprisen steg opp mot 20 dollar fatet i månedsskiftet april/mai. Ved utgangen av mai falt imidlertid oljeprisene ned mot 17 dollar igjen. Årsaken var at flere raffinerier i Europa og Asia senket produksjonen som følge av en nedgang i raffineringsmarginen, samtidig som aktørene i oljemarkedet forventet at Irak fikk gjenoppta en begrenset oljeeksport for nye tre måneder. Stikk i strid med hva de fleste analytikere spådde, har prisen steget siden midten av juni og lå i begynnelsen av september på om lag 18 dollar fatet. Dette har trolig sammenheng med at etterspørselen holdt seg på et høyt nivå i 2. kvartal både i Europa, Asia og tildels Latin-Amerika, samtidig som bensinnetterspørselen i USA fikk et nytt oppsving. I tillegg førte vedlikeholdsarbeider og midlertidig driftsstans i Nordsjøen til en noe lavere produksjon, og Irak kom først i gang med sin oljeeksport i begynnelsen av august.

IEA forventer at verdens samlede etterspørsel etter olje vil øke med 1,9 millioner fat pr. dag i 1998, om lag samme vekst som forventes i inneværende år. Størstedelen av oppgangen vil trolig fortsatt komme i Asia, mens etterspørselen i OECD-området bare vil øke moderat. I det tidligere Sovjetunionen anslås forbruket å flate ut på 1996-nivået, etter fall i innenlandsk etterspørsel gjennom flere år.

Oljeproduksjonen fra land utenfor OPEC forventes å øke med 1,1 millioner fat pr. dag i 1997 og med 2,0 millioner fat daglig i 1998. Man antar at den største relative økningen i produksjonen neste år vil komme i britisk sektor i Nordsjøen og i Latin-Amerika. Oppgangen i produksjonen forventes å bli litt større enn økningen i etterspørselen, noe som vil føre til at residualetterspørselen rettet mot OPEC for første gang på flere år ser ut til å bli redusert. På møtet i juni bestemte OPEC å videreføre sine selvpålagte produksjonskvoter på 25 millioner fat pr. dag. Selv om enkelte medlemsland produserer adskillig mer enn kvotene tillater, viser OPEC foreløpig ingen vilje til produksjonsbegrensning. Det er derfor ventet at kartellet vil forsette å produsere noe over 2 millioner fat pr. dag utover sine kvoter. Samtidig er det usikkert hvor mye olje Irak har kapasitet til å eksportere innenfor en ramme på 1 milliard dollar før fristen går ut 6. september. Uansett vil Irak få videreført eks-

Spotprisen på Brent Blend
Dollar pr. fat.

Kilde: Petroleum Intelligence Weekly.

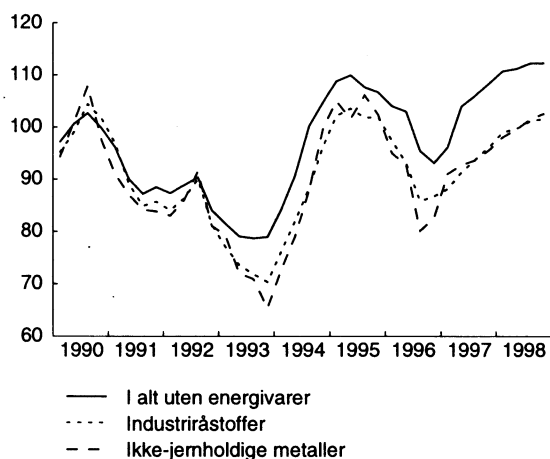
portavtalen i nye tre måneder frem til desember i år. Selv om dette skulle bety en økning i produksjonen på 0,7 millioner fat pr. dag i denne perioden, kan utslaget i oljeprisen trekke noe ut i tid, fordi det fortsatt er rom for en viss økning i lagerholdet. Lagrene lå gjennom 1996 og inn i 1997 på et historisk lavt nivå, og dette bidro gjennom hele perioden til et nervøst og stramt marked med relativt store pris-svingninger.

Med en normal kald vinter i år, bør oljeprisen kunne holde seg omtrent på dagens nivå ut året. Dersom forventningene om fortsatt økt produksjon utenfor OPEC oppfylles til neste år, vil man få en situasjon med en relativ stor oljeproduksjon i forhold til etterspørselen. En slik utvikling er betinget av at OPEC viderefører sin produksjon på et høyt nivå, selv etter medlemsmøtet i Djakarta i november i år. Ifølge Petroleum Intelligence Weekly (PIW) må oljeprisene holde seg lave over en lengre periode før OPEC setter i verk tiltak for å begrense produksjonen. PIW tror heller ikke at FN vil oppheve alle sanksjoner mot Irak i nærmeste fremtid. Uansett vil det ta tid før Irak kan bygge opp sin produksjonskapasitet til 3,5 millioner fat daglig, som var nivået før Gulf-krigen i 1991. På denne bakgrunn indikerer prognosene at oljeprisen vil falle noe utover i 1998, muligens ned mot prisnivået i 1995.

Andre råvaremarkeder

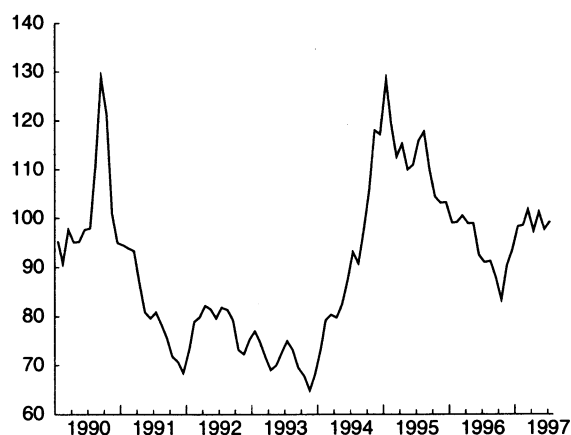
Etter nedgang gjennom første del av 1996, nådde prisene på råvarer utenom energiråstoffer en bunn mot slutten av fjoråret. Fra desember i fjor til juli i år har prisene gått opp med om lag 4 prosent. Det har vært spesielt sterk vekst i prisene på nærings- og nytelsesmidler, bl.a. som følge av tilbudssideforhold i kaffemarkedet. En viss bedring av konjunktursituasjonen i Europa, spesielt for industriproduksjonen i land som Tyskland og Frankrike, kan videre ha bidratt til en viss prisoppgang på metaller. Ifølge AIECE (Foreningen av Europeiske konjunkturinstitutter) vil råvareprisene øke moderat gjennom resten av inneværende år og inn i 1998.

Indekser for råvarepriser på verdensmarkedet
På dollarbasis, 1990 = 100

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung.

Indeks for aluminiumspriser
På dollarbasis. 1979=100

Kilde: World Metal Statistics.

Metallprisene nådde en bunn i fjor høst, tok seg markert opp mot slutten av fjoråret og har utviklet seg relativt stabilt i år. Et betydelig prisfall på kopper ble utløst av uregelmessigheter i det japanske firmaet Sumitomo i fjor sommer. Prisene nådde en bunn i september, men har siden tatt seg betydelig opp igjen og ligger nå på om lag samme nivå som før Sumitomo-skandalen. Det er ventet at økt etterspørsel, spesielt i Kina, vil føre til fortsatt prisoppgang på kopper gjennom resten av 1997. Aluminiumsprisene begynte også å stige i fjor høst, tok seg kraftig opp ved siste årsskifte og lå deretter relativt stabilt på rundt 1600 dollar pr. tonn gjennom 1. halvår i år. Oppsvinget er i første rekke drevet av økt etterspørsel, men de høye prisene vil trolig stimulere til økt kapasitetsutnyttelse og derved legge en demper på den videre prisutviklingen. Svakere etterspørsel etter stålprodukter bidro til at prisen på nikkel falt gjennom mesteparten av fjoråret. I desember var prisene på det laveste nivået på to og et halvt år, men har siden tiltatt noe. Økt forbruk både i Vest-Europa og i Asia innværende år er ventet å bringe prisene videre oppover. Etterspørselen etter tinn økte svakt i fjor, mens produksjonen tiltok med 6 prosent. Dette førte til en svak prisutvikling, som har fortsatt i innværende år. Sinkprisen holdt seg relativt stabil gjennom 1996, men har tatt seg betydelig opp hittil i år, til tross for en betydelig produksjonsøkning i Kina. Prisen på sink nådde i juli i år sitt høyeste nivå på syv år, men falt noe tilbake da amerikanske investeringsfond solgte seg ut. Det er likevel ventet at et relativt lavt tilbud vil bidra til å holde sinkprisen høy i tiden fremover.

Prisene på landbruksbaserte industriråstoffer gikk betydelig ned gjennom begynnelsen av fjoråret, i hovedsak som følge av at prisen på tremasse falt med 50 prosent i løpet av noen få måneder. Tremasseprisene har også deretter utviklet seg svakt, til tross for flere forsøk fra produsentene på å få aksept for prisøkninger. Som følge av økt europeisk etterspørsel, venter AIECE likevel en viss prisoppgang gjennom siste halvdel av 1997. Etter en lengre periode med betydelig nedgang nådde prisen på trevarer et bunn-nivå på vårparten i fjor. Et betydelig oppsving i det amerikanske boligmarkedet har bidratt positivt til prisutviklingen, mens fortsatt lav

byggeaktivitet i Tyskland og Frankrike trekker i motsatt retning. AIECE legger til grunn svak prisvekst på trevarer i resten av innværende år.

Etter et prisfall på nærings- og nytelsesmidler gjennom siste halvår i fjor, tok prisene seg kraftig opp igjen i begynnelsen av innværende år. Utviklingen har særlig vært påvirket av kaffeprisene, som økte med rundt 80 prosent i årets første måneder. Viktige årsaker til oppgangen var usikkerhet omkring årets produksjon i Brasil, spesielt frykt for at frost kunne ødelegge avlingene, samt en havnestreik i Colombia. I tillegg ser det ut til at tørke i Indonesia kan redusere 1997/98-avlingen med 40 prosent, sammenlignet med produksjonen i 1996/97. Prisen på kaffe har etterhvert falt en del tilbake, som følge av at en ser ut til å unngå frost i Brasil i år.

Norsk økonomi

Utviklingen hittil i år

Ifølge foreløpige, sesongjusterte tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) gikk bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge opp med 1,7 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. I tillegg er vekstanslaget for 1. kvartal oppjustert til 0,4 prosent, slik at Fastlands- Norges BNP sesongjustert lå 1,6 prosent høyere i første halvår i år enn i annet halvår i fjor. Dette tilsvarer en årlig rate på om lag 3,2 prosent, som er noe lavere enn veksten gjennom de tre foregående årene, men klart over gjennomsnittet for de siste 25. Etterspørselen fra Fastlands-Norge tok seg også opp fra 1. til 2. kvartal i år, men omregnet til årlig rate lå veksten fra annet halvår i fjor til første halvår i år likevel nærmere to prosentpoeng under gjennomsnittet for perioden 1994-1996.

Mens utviklingen i industrien bidro til å dempe produktionsveksten i fastlandsøkonomien i 1. kvartal, trakk den veksten opp i 2. kvartal. Produksjonen i andre vareproduserende næringer økte imidlertid enda sterkere, delvis som følge av markert oppgang i produksjonen av elektrisk kraft. Produksjonen i private tjenesteytende næringer viste noe svakere vekst i 2. kvartal i år enn i 1. kvartal, men ser vi første halvår under ett, bidrar utviklingen innen disse næringene fortsatt til å trekke veksten i fastlandsøkonomien opp. Bruttoproduktet i offentlig forvaltning økte klart svakere enn gjennomsnittet for fastlandsnæringene, en videreføring av tendensen gjennom de siste fire årene.

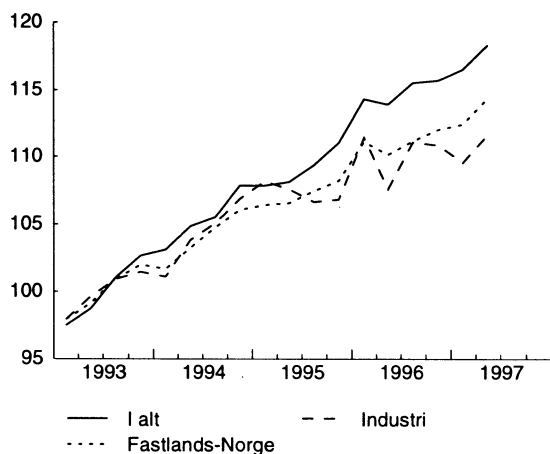
Forløpet til industriproduksjonen gjennom de siste kvartalene har sammenheng med eksportutviklingen. Etter en relativt svak utvikling i 1. kvartal viser foreløpige sesongjusterte tall en volumvekst på nærmere 7 prosent både for industrieksporten og for eksporten av tradisjonelle varer i alt

i 2. kvartal. Det sterke omslaget i eksporten av tradisjonelle varer fra 1. til 2. kvartal kan ha sammenheng med at påsken falt i 1. kvartal i år. Problemene med å justere for plasseringen av påsken blir imidlertid borte når vi ser på første halvår under ett, og den tradisjonelle vareeksporten lå i denne perioden nærmere 5 prosent høyere enn nivået i annet halvår i fjor. Så langt i år har utviklingen i leveransene til USA, Japan og BeNeLux-landene bidratt til å trekke eksporttallene opp, mens leveransene til våre tre største handelspartnere Tyskland, Sverige og Storbritannia har utviklet seg svakt. Det har også prisene på den tradisjonelle delen av vareeksporten, som for første halvår sett under ett lå om lag 1,5 prosent under gjennomsnittsnivået for fjoråret.

Etter tilnærmet stillstand i 1. kvartal i år økte etterspørselen fra Fastlands-Norge igjen i 2. kvartal, blant annet som følge av relativt sterk oppgang i investeringene i fastlandsøkonomien. Industriinvesteringene bidro positivt, og SSBs investeringsundersøkelse for 3. kvartal antyder en viss oppgang på årsbasis for denne delen av investeringene, både i år og neste år. Gjennomføringen av grunnskole-reformen bidro til meget sterk vekst i investeringene i offentlig forvaltning, mens investeringene i private tjenesteytende næringer utenom bolig utviklet seg svakt.

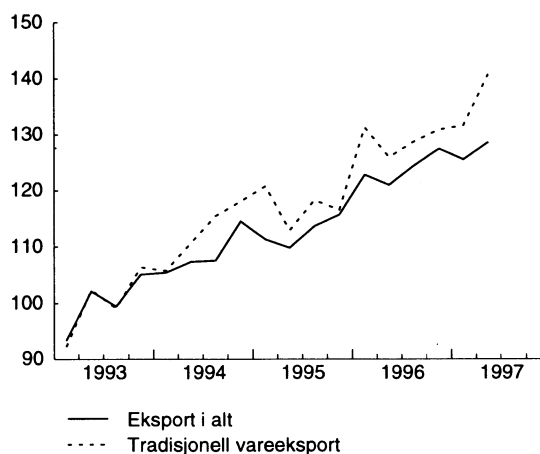
Boliginvesteringene fortsatte å øke i 2. kvartal i år, men veksten var svakere enn i kvartalet før. Utviklingen i tallene for igangsetting av nye boliger frem til og med juli kan tyde på en ytterligere avmatning i 3. kvartal. Prisutviklingen i annenhåndsmarkedet kan imidlertid føre til at boliginvesteringene skyter ny fart fremover. Ifølge SSBs prisstatistikk lå prisene på brukte selveierboliger i 2. kvartal i år 6,2 prosent over gjennomsnittsnivået for fjoråret,

Bruttonasjonalprodukt
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

mens kvadratmeterprisen på borettslagsboliger i samme periode økte med nærmere 16 prosent på landsbasis. Sett i forhold til bunnpunktet i 1. kvartal 1993, har prisene på brukte boliger i gjennomsnitt økt langt mer enn prisene på nye eneboliger, noe som kan tyde på et potensiale for oppgang i nybyggingen fremover.

Investeringene i oljevirkomheten viste sesongjustert sterk oppgang i 1. og 2. kvartal i år, etter nedgang gjennom de tre foregående årene. Anslagene fra SSBs investeringsundersøkelse for 3. kvartal tyder på at denne delen av investeringene kan få en vekst på over 25 prosent i inneværende år. Etter tre år med nedgang i petroleumsinvesteringene representerer denne utviklingen en etterspørselsimpuls mot norske og utenlandske leverandører tilsvarende vel 1,5 prosent av BNP for Fastlands-Norge. Hittil i år er det imidlertid

lertid få spor av denne impulsen i produksjonstallene for verkstedsindustrien.

Veksten i husholdningenes konsum tok seg også opp i 2. kvartal i år. For første halvår sett under ett lå denne delen av konsumet 1,3 prosent over nivået fra andre halvår i fjor, og 2,4 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. Husholdningenes bilkjøp, som med unntak av det avgiftsmotiverte fallet i 4. kvartal 1995 har vist tildels betydelig vekst siden 3. kvartal 1993, gikk ned med 2,5 prosent sesongjustert fra 1. til 2. kvartal i år. Utviklingen i nyregistreringstallene for juli og august peker i retning av at bilkjøpene ikke vil endre seg mye fra 2. til 3. kvartal, og at veksten på årsbasis dermed vil bli betydelig lavere i år enn i de tre foregående årene. Konsumet i offentlig forvaltning har endret seg lite gjennom de siste to kvartalene. Som følge av vekst gjen-

Konjunkturtendensene i hovedtrekk

Vekst fra forrige periode der ikke annet fremgår. Prosent

			Sesongjustert			
	1995	1996	96.3	96.4	97.1	97.2
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,7	4,7	1,8	1,1	0,0	1,5
Konsum i offentlig forvaltning	1,0	3,3	1,3	0,5	0,1	0,0
Bruttoinvesteringer i fast kapital	3,7	4,8	5,4	2,7	3,4	5,5
- Fastlands-Norge	12,9	6,6	3,0	1,6	-1,0	5,9
- oljevirkosomhet ¹	-13,5	-5,5	7,9	-4,1	21,8	10,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	4,0	4,7	1,9	1,1	-0,2	1,9
Eksport	3,6	10,0	2,9	2,4	-1,5	2,5
- råolje og naturgass	8,1	15,5	2,8	0,5	-0,8	0,4
- tradisjonelle varer	4,2	10,3	2,2	1,7	0,6	6,9
Import	5,5	6,5	6,6	3,4	1,2	1,1
- tradisjonelle varer	9,4	9,3	4,5	2,5	0,1	3,6
Bruttonasjonalprodukt	3,6	5,3	1,4	0,2	0,7	1,6
- Fastlands-Norge	3,1	3,7	0,9	0,8	0,4	1,7
Arbeidsmarkedet³						
Utførte timeverk	1,2	2,0	0,7	0,9	1,1	0,6
Sysselsatte personer	2,1	2,5	1,0	0,5	0,5	0,9
Arbeidsstyrke	1,6	2,1	1,2	0,0	0,4	1,0
Arbeidsledighetsrate, nivå ⁴	5,4	4,9	4,9	4,4	4,3	4,5
Priser						
Konsumprisindeksen ⁵	2,4	1,3	1,4	1,8	3,1	2,7
Eksportpriser tradisjonelle varer	7,1	-1,5	-1,2	2,5	-2,0	-2,2
Importpriser tradisjonelle varer	0,7	0,4	-0,8	0,7	-2,0	-0,2
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	31,3	72,7	18,4	17,1	21,7	13,9
MEMO (ujusterte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	5,4	4,8	4,9	4,7	3,4	3,4
Gjennomsnittlig lånerente ⁶	7,7	7,1	7,0	6,8	6,3	5,9
Råoljepris i kroner ⁷	107,5	133,1	134,1	151,6	141,2	128,2
Importveid kronekurs	100,4	100,7	100,8	100,2	96,7	100,6
Norges Banks ECU-indeks	103,6	102,5	102,6	101,6	97,6	101,3

¹ Tallene for oljevirkomheten dekker nå sektorene oljeutvinning, rørtransport og oljeboring.

² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

³ Tallene for 1995 og 1996 er fra sysselsettingsregnskapet. Kvartalstallene er basert på AKU, idet sysselsettingsregnskapet foreløpig bare publiserer kvartalstall for sysselsetting, og denne serien er for kort for sesongjustering.

⁴ Ifølge AKU. Tallet for 1995 er korrigert for omleggingen av AKU fra årskiftet 1995/96 og justert opp med 0,5 prosentpoeng i forhold til tidligere publisert anslag.

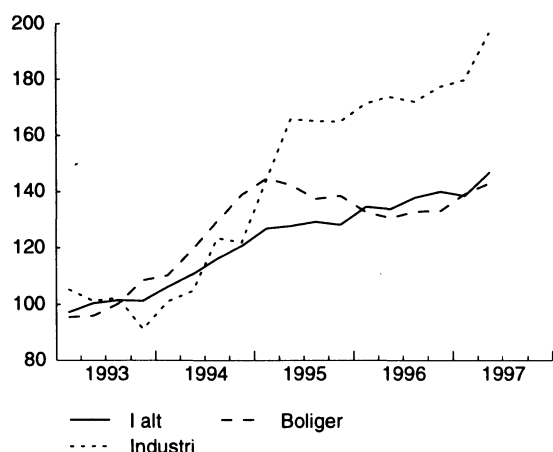
⁵ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁶ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Anslag.

⁷ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

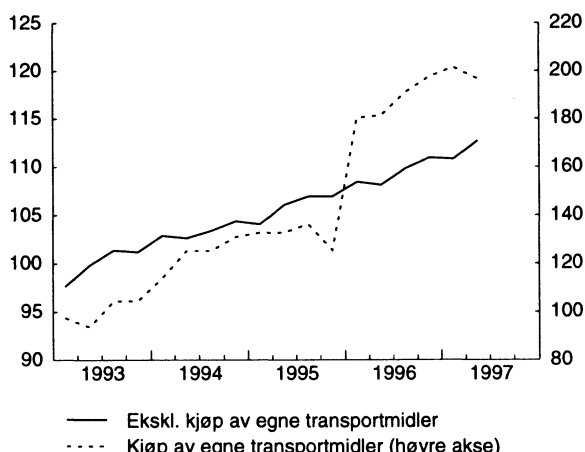
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Investeringer i Fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsum i husholdninger m.v.
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

nom fjoråret lå nivået i første halvår i år (sesongjustert) likevel 1,2 prosent over gjennomsnittsnivået for fjoråret.

Importen av tradisjonelle varer økte sesongjustert med 3,6 prosent i volum i 1. kvartal i år, og i første halvår lå denne delen av importen 5,7 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. Utviklingen i importen av biler og andre transportmidler uten tilsvarende norsk produksjon har bidratt til å bremse veksten i importen de siste to kvartalene, mens importen av verkstedsprodukter har trukket opp. Prisene på tradisjonelle importvarer endret seg lite fra 1. til 2. kvartal i år, etter en nedgang på rundt 2 prosent sesongjustert foregående kvartal. I første halvår lå prisene på tradisjonelle importvarer vel 2 prosent lavere enn gjennomsnittsnivået for fjoråret. Sammenholdt med prisutviklingen for tradisjonelle eksportvarer innebærer dette forløpet en moderat bytteforholdsgevinst.

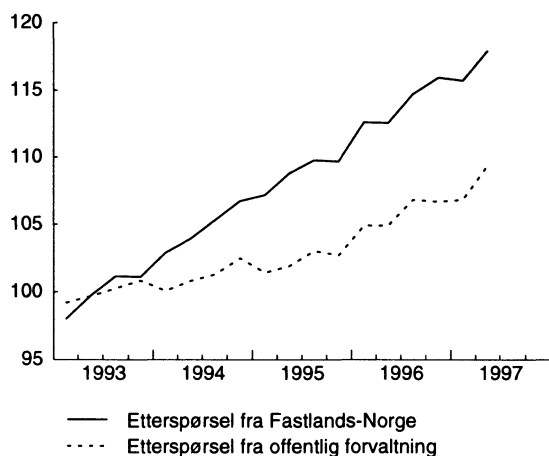
Ifølge foreløpige tall fra det nye kvartalsvise sysselsettingsregnskapet gikk antall sysselsatte opp med om lag 64 000 personer eller 3 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. Fra 1995 til 1996 økte sysselsettingen med 2,5 prosent, mens veksten var henholdsvis 2,1 og 1,3 prosent de to foregående årene. Arbeidsledigheten, slik den måles i SSBs arbeidskraftundersøkelse (AKU), ble redusert med vel 12 000 personer fra første halvår i fjor til første halvår i år. Den sterke oppgangen i arbeidsstyrken gjennom de foregående årene ser dermed ut til å ha fortsatt inn i inneværende år. Justert for normale sesongvariasjoner gikk ledigheten ifølge AKU opp fra 4,3 prosent av arbeidstyrken i 1. kvartal til 4,5 prosent 2. kvartal. Nedgangen i Arbeidsdirektoratets tall for summen av registrerte ledige og personer på arbeidsmarkedstiltak utenom attføring har imidlertid fortsatt frem til og med august i år. Beholdningen av ledige plasser ved arbeidskontorene, som økte relativt moderat frem til og med første halvår i fjor, har gjennom det siste året gått markert opp. I forhold til arbeidsstyrken er beholdningen av ledige plasser nå om lag på linje med det historisk sett høye nivået i 1987. Ifølge SSBs konjunkturbarometer har det de siste kvartalene imidlertid ikke vært noen

ytterligere vekst i tallet på industriforetak som rapporterer at tilgangen på arbeidskraft virker begrensende på produksjonen, etter at sterk oppgang i denne indikatoren gjennom første halvår i fjor brakte den opp på linje med nivået fra toppen av høykonjunktoren midt på 1980-tallet.

Konsumprisindeksen lå som gjennomsnitt over årets første syv måneder 2,8 prosent høyere enn i samme periode i fjor. Målt på 12-måneders basis gikk prisveksten opp fra 1,8 prosent i 4. kvartal i fjor, til 3,1 prosent i 1. kvartal i år. I 2. kvartal var prisveksten 2,7 prosent, mens den i juli kom ned i 2,2 prosent. Oppgang i elektrisitetsprisene gjennom andre halvår i fjor og frem til og med januar i år, etterfulgt av markert nedgang i april og juli er viktige faktorer bak dette forløpet. I tillegg bidro utviklingen i bilavgiftene til å trekke 12-månedersveksten i konsumprisindeksen ned i fjor, mens en rekke særavgifter i år ble økt klart mer enn den generelle prisstigningen. Fjerningen av momskompensasjonen fra 1. juli i fjor bidro også til å redusere prisveksten på 12-månedersbasis fra juni til juli i år. På årsbasis ligger det nå an til en vekst i konsumprisene på 2,5 prosent, som vil være noe over prisveksten i ECU-området og også høyere enn gjennomsnittet for våre viktigste handelspartnere. Om lag 0,5 prosentpoeng av prisveksten i Norge inneværende år kan imidlertid føres tilbake til endringer i avgifter ut over generell prisjustering.

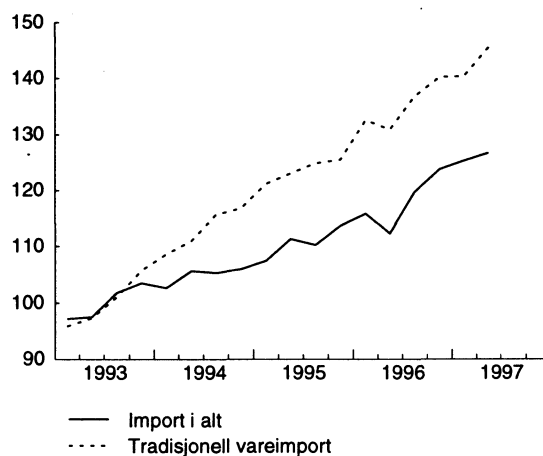
Resultatet av årets lønnsoppgjør trekker så langt i retning av lavere lønnsvekst i 1997 enn i 1996. Riktignok har Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslått det gjennomsnittlige overhenget inn i 1997 til 2,0 prosent, mot 1,2 prosent i fjor. For store arbeidstakergrupper ser det imidlertid ut til at bidraget til årslønnsvekst fra de sentrale tariff tilleggene og fra lønnsglidningen i 1. kvartal er klart lavere i år enn i fjor. Samlet sett kan det ligge an til en årslønnsvekst på knappe 4 prosent inneværende år, om lag 0,5 prosentpoeng under lønnsveksten fra 1995 til 1996. Gjennom 1995 og 1996 styrket norske kroner seg mot ECU, og fra oktober i fjor og frem til og med 9. januar i år ble kronen utsatt for et relativt sterkt appresieringspress.

Etterspørsel fra Fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import
Sesongjusterte volumindekser, 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Etter at Norges Bank den 9. januar i år for andre gang på to måneder senket sine signalrenter med et halvt prosentpoeng og sluttet med kursregulerende valutaintervensjoner, svekket kronen seg betydelig frem til og med juli. Deretter har kronen igjen styrket seg forsiktig, og som gjennomsnitt for månedene juli og august var bytteforholdet mellom kroner og ECU tilbake på gjennomsnittsnivået fra 1996. Som følge av markert oppgang i dollarkursen i år, svekket den importveide kronekursen seg i samme periode med nærmere 3 prosent i forhold til gjennomsnittet for fjoråret.

Etter nedgangen rundt årsskiftet 1996/97 holdt norske pengemarkedsrenter seg rimelig stabile gjennom resten av første halvår i år. Finansinstitusjonenes renter gikk imidlertid ned gjennom perioden, og lå ved utgangen av juni vel ett prosentpoeng under nivået på samme tidspunkt i 1996. Rentenedgangen rundt årsskiftet 1996/97 kan være en medvirkende grunn til at kredittveksten inneværende år har tatt seg opp relativt til veksten i nominelt BNP for Fastlands-Norge. Husholdningenes nettofordringer har som andel av BNP imidlertid vist vekst helt fra 1988 og frem til og med 1. kvartal i år, som er det siste kvartalet som dekkes av statistikken. I juli begynte pengemarkedsrentene å bevege seg oppover igjen, og renteforskjellen overfor ECU ble redusert. Den 16. juli satte Norges Bank opp sine signalrenter overfor bankene med 0,25 prosentpoeng. Etter dette har også en rekke finansinstitusjoner justert opp sine utlånsrenter.

Overskuddet på driftsbalansen overfor utlandet er foreløpig anslått til 35,6 milliarder kroner i første halvår i år, tilsvarende 6,8 prosent av BNP. Overskuddet lå 1,5 milliarder kroner lavere enn i første halvår i fjor. Svekkelsen kan i sin helhet føres tilbake til en økning i underskuddet på rente- og stønadsbalansen på 2,1 milliarder kroner, som følge av økte netto-overføringer til utlandet (1,2 milliarder), økte nettorenteutgifter (0,5 milliarder) og økte netto utbyttebetalinger (0,5 milliarder kroner). Verdien av nettoeksporten av olje- og gass lå i første halvår i år vel 11 milli-

arder kroner over nivået i første halvår i fjor. Nettoimporten av tradisjonelle varer, av tjenester samt av skip og oljeplattformer viste hver for seg en oppgang i verdi på over tre milliarder kroner i samme periode.

Utsiktene for resten av 1997 og 1998

Litt høyere vekst i OECD fremover

Våre vurderinger av den internasjonale konjunkturutviklingen har ikke endret seg siden forrige konjunkturoversikt. Vi forventer noe høyere BNP-vekst hos Norges handelspartnere både i 1997 og 1998 enn i 1996. Veksten vil ta seg opp i de fleste europeiske land etter en svak utvikling i 1996, mens veksten i USA forventes å avta noe fra et høyt nivå i 1997. Inflasjonstakten hos våre handelspartnere antas å bli om lag uendret eller stige svakt fremover. Indikatoren for markedsutviklingen for norsk tradisjonell eksport, som er basert på handelspartnernes import, økte bare med 3 prosent i 1996. For 1997 og 1998 regner vi nå med en vekst i våre tradisjonelle eksportmarkeder på hhv. 7 og 6 prosent.

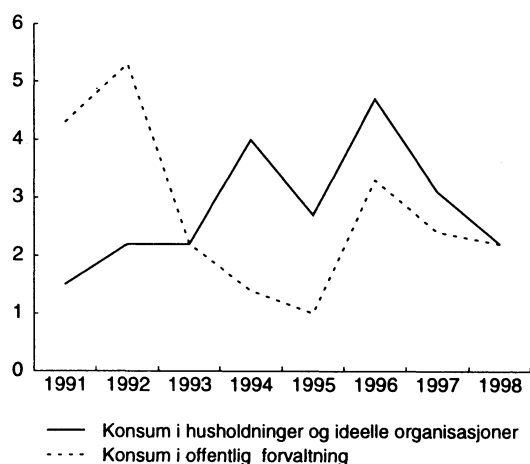
Den økonomiske politikken i mange OECD-land har de siste årene vært kjennetegnet av innstramming i finanspolitikken og en relativt ekspansiv pengepolitikk. Det er ikke tegn til vesentlige endringer i dette bildet og konjunkturutviklingen tilsier heller ikke justeringer av betydning på kort sikt. Med en noe høyere veksttakt i BNP, kan en imidlertid forvente en svak økning i pengemarkedsrentene gjennom 1998. Usikkerheten rundt ØMU-prosessen gjør det imidlertid vanskelig å si noe sikkert om politikktutformingen fremover.

Sterke vekstbidrag fra petroleumsvirksomheten

Nok en gang er oljeselskapenes investeringsanslag for 1997 blitt oppjustert. Vårt anslag for veksten i samlede investeringer i petroleumsvirksomheten er nå om lag 26 prosent, mens disse investeringene viste en svak nedgang

Konsum

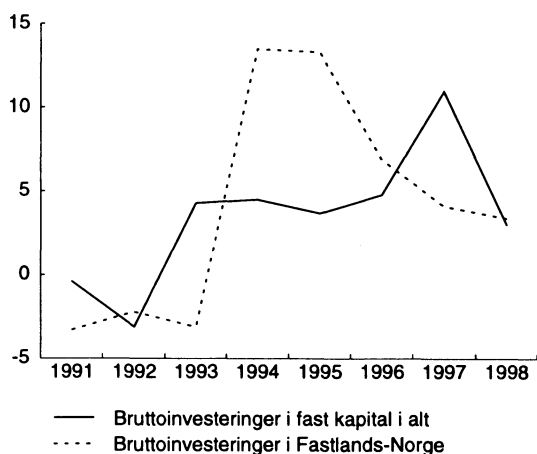
Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttoinvesteringer

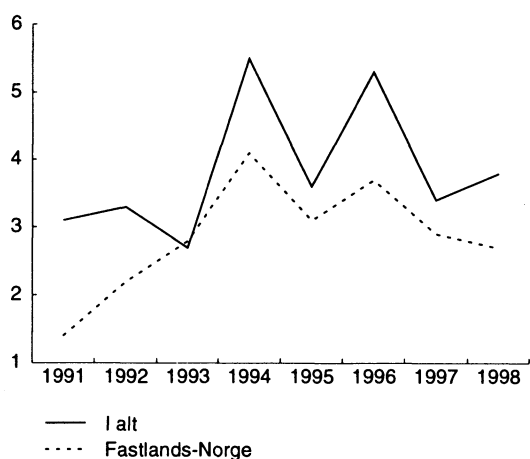
Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

fra 1995 til 1996. Den antatte investeringsveksten er nesten 40 prosent for leting, feltutbygging og rørtransport, mens det ventes om lag uendrede investeringer i felt i drift og landanlegg samlet. For 1998 ventes petroleumsinvesteringene fortsatt å øke, men veksten i forhold til det høye 1997-nivået antas å bli svært beskjeden. Investeringsnivået i 1997 og 1998 vil ifølge våre anslag nesten være tilbake på rekordnivået fra 1993.

Olje og gassproduksjonen ventes å øke betydelig også de nærmeste par årene. Særlig gassproduksjonen vil vokse sterkt; vel 10 prosent både i 1997 og 1998 ifølge våre anslag. Oljeproduksjonen forventes å øke med om lag 5 prosent i 1997 og hele 9 prosent neste år. Bruttonasjonalproduktet i oljesektoren anslås å vokse med 6 prosent i 1997 og nær 10 prosent neste år og bidrar til å trekke samlet BNP-vekst betydelig opp.

Råoljeprisen har den senere tid ligget på om lag 18 dollar pr. fat. Den høye dollarkursen i sommer har bidratt til at prisen i norske kroner har økt i forhold til nivået i 2. kvartal da gjennomsnittsprisen var om lag 130 kr pr. fat. I juli var den norske eksportprisen således 134 kr pr. fat, og vi anslår prisen i august til å ha vært over 141 kr pr. fat. Vårt anslag på gjennomsnittsprisen i 1997 er nå 134 kr pr. fat. For 1998 regner vi, som i forrige konjunkturoversikt, med en gjennomsnittspris på 119 kr pr. fat.

Uendrede vekstimpulser fra finanspolitikken

Konsum i offentlig forvaltning økte med vel 2 prosent i første halvår i år i forhold til samme periode i fjor. Vi forventer noe høyere vekst i andre halvår slik at årsveksten blir knapt 2,5 prosent. For neste år legger vi til grunn om lag samme økning. Bruttoinvesteringer i offentlig forvaltning har i senere tid bl.a. vært preget av høye investeringer i skolebygg i forbindelse med 6-årsreformen. Disse investeringene ser ut til å strekke seg litt ut i tid, men trappes betydelig ned i 1998. Denne nedgangen antas å bli oppveid av en økt satsing på investeringer i helse- og omsorgssektoren. Våre anslag for offentlig kjøp av varer og tjenester innebærer derfor vekstrater om lag på linje med veksten i BNP for fastlandsøkonomien.

Anslagene for skatte- og avgiftssatser er basert på inflasjonsjustering ved kommende årsskifte. Samlet sett antas finanspolitikken å bli om lag konjunkturnøytral i 1998.

Høy vekst i produksjon og etterspørsel

Det er den høye investeringsveksten fra 1996 til 1997 som først og fremst bidrar til at oppgangen i fastlandsøkonomien fortsetter i høyt tempo. Mens investeringene i fast kapital økte med knapt 5 prosent i 1996, antas de nå å ville øke med 11 prosent i 1997. Foruten den sterke veksten i petroleumsinvesteringene, bidrar en klar økning i boliginvesteringene til denne utviklingen. Den samlede konsumveksten er fortsatt høy, men vi regner med at den blir klart lavere enn i fjor. Eksportveksten antas også å bli noe lavere i 1997 enn i 1996. Det er særlig eksporten av olje og gass

som vokser mindre, men da sammenliknet med en økning på 15,5 prosent i fjor. Vi regner fortsatt med en nedgang i produksjonsveksten i forhold til 1996, og for fastlands-økonomien anslås økningen til litt under 3 prosent. For BNP i alt anslås veksten til å bli 3,4 prosent i 1997.

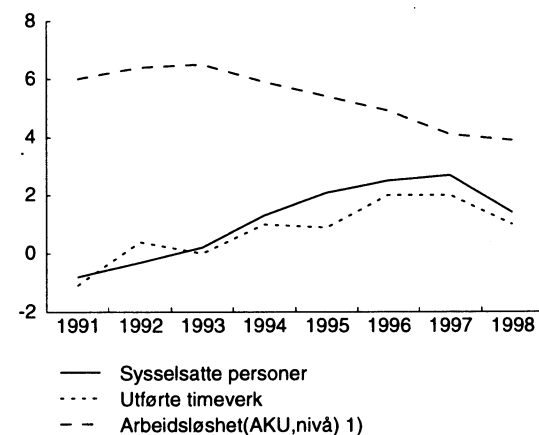
Mens vekstbidraget fra finanspolitikken holdes oppe i 1998, vil bidraget fra private bruttoinvesteringer bli redusert betydelig neste år ifølge våre anslag. En viktig faktor er her oljeinvesteringene som antas bare å øke svakt fra 1997 til 1998. Industriinvesteringene er beregnet å ville vokse noe mer i 1998 enn i 1997. Det er imidlertid verd å påpeke at både olje- og industriinvesteringene nå er kommet opp på et høyt nivå. Boliginvesteringene antas å ville øke betydelig fra 1997 til 1998, bl.a. drevet frem av lave renter og høy prisvekst i bруттоboligmarkedet. Investeringene i tjenesteytende privat virksomhet anslås samlet sett ikke å ville øke neste år bl.a. fordi Gardermoen-prosjektet fases ut i løpet av andre halvår 1998. Når det gjelder investeringer i kraftforsyning, regner vi med en betydelig oppgang fra 1997 til 1998, idet vi har lagt til grunn at en starter byggingen av ett gasskraftverk i 1998.

Som det fremgår av våre anslag i tabellen, regner vi ikke med særlige endringer i husholdningenes sparerate fra 1996 til 1997, mens spareraten vil øke noe neste år. Dette skyldes en vridning i husholdningenes etterspørsel fra forbruk og over til boliginvesteringer. Husholdningenes finansielle sparing antas å gå noe ned i tiden fremover. Siden husholdningene under ett er netto kreditorer, bidrar rentenedgangen fra 1996 til 1997 til redusert vekst i husholdningenes inntekter. Dette bildet snus litt i 1998 pga. en viss renteøkning samt en noe sterkere reallønnsvekst enn året før.

Eksportveksten for tradisjonelle varer var meget sterk i 1996 og veksttaket antas å ville bli lavere i 1997. Eksporten av oppdrettsfisk, som har økt kraftig i flere år, antas å ville bli påvirket i negativ retning av den begrensningen av eksportveksten til EU som trådte i kraft i juli i år. Den moderate konjunkturoppgangen hos våre handelspartnere vil imidlertid isolert sett bidra til å trekke veksten i tradisjonell vareeksport opp.

Til tross for at veksten i innenlandsk etterspørsel avtar fra 1997 til 1998, endres produksjonsveksten i liten grad. Det skyldes særlig redusert veksttakt for de mest importavhengige investeringene fra i år til neste år, mens f.eks. boliginvesteringene, som i mindre grad baseres på import, antas å ville øke kraftig. Når vi for inneværende år har oppjustert veksten i importen betydelig i forhold til forrige konjunkturoversikt, henger det sammen med de økte investeringsanslagene bl.a. i oljesektoren. Produksjonsveksten fremover er også påvirket av at vi regner med en mer normal produksjon i kraftforsyningen etter at den var lav i andre halvår 1996 og første halvår 1997. Dette medfører også at importen av elektrisk kraft synker.

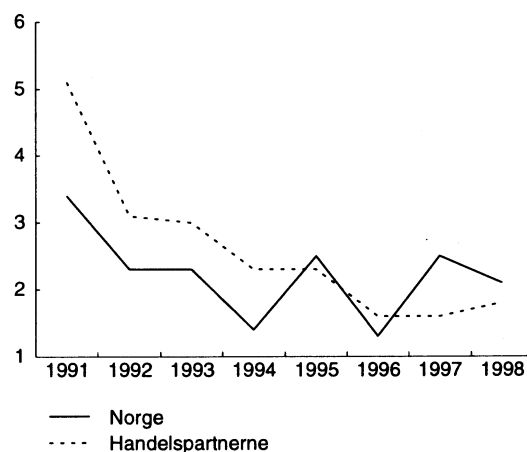
Arbeidsmarked Prosent

1) Justert for brudd fra og med 1996.

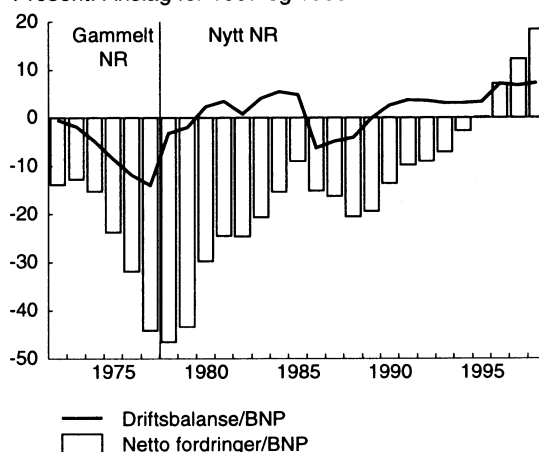
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisvekst Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Driftsbalanse og fordringer på utlandet som andel av BNP 1972 - 1998 Prosent. Anslag for 1997 og 1998

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

		Fremskrivning					
	Regnskap 1996	SSB 1997	NB ¹ 1997	FIN ² 1997	SSB 1998	NB ¹ 1998	FIN ² 1998
Realøkonomi							
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,7	3,0	3 1/2	3,2	2,2	3 1/4	2,4
Konsum i offentlig forvaltning	3,3	2,4	2 3/4	2,0	2,2	1 3/4	1,7
Bruttoinvesteringer i fast kapital	4,8	11,0	10 1/4	8,2	3,0	4 1/2	1,9
-Fastlands-Norge	6,6	4,1	7 1/2	5,8	3,4	4 3/4	1,9
-oljeutvinning og rørtransport	-4,4	26,9	20	18,5	1,9	4	1,5
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ³	4,7	3,1	4	3,4	2,4	3 1/4	2,1
Lagerendring ⁴	-0,5	-0,2		-0,1	0,0		0,2
Eksport	10,0	4,3	5	5,1	6,0	6 1/2	6,8
- råolje og naturgass	15,5	5,5	7	6,8	9,5	10 3/4	10,1
- tradisjonelle varer	10,3	5,5	4	4,0	4,6	5	5,5
Import	6,5	6,9	7	5,2	2,5	4 3/4	4,5
- tradisjonelle varer	9,3	4,9	6	4,0	2,2	4	5,1
Bruttonasjonalprodukt	5,3	3,4	3 3/4	3,9	3,8	4	3,5
- Fastlands-Norge	3,7	2,9	3 1/4	3,3	2,7	3	2,3
Arbeidsmarked							
Sysselsatte personer	2,5	2,7	2 1/4	2	1,4	1 1/2	1
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,9	4,1	4	4	3,9	3 3/4	4
Priser og lønninger							
Lønn pr. normalårsverk	4,4	3,9	4	3,5	3,9	4 1/4	
Konsumprisindeksen	1,3	2,5	2 1/2	2,5	2,1	2	
Eksportpris tradisjonelle varer	-1,5	-0,1	3	2,5	1,1	2	2,6
Importpris tradisjonelle varer	0,4	-1,0	-1/4	0,5	0,1	1 1/4	1,2
Realpris, bolig	7,1	6,5			5,3		
Utenriksøkonomi							
Driftsbalansen, mrd. kroner	72,7	73,0	86	81,3	81,2	93	92
Driftsbalansen i prosent av BNP	7,1	6,7	8		7,2	8	
MEMO:							
Husholdningenes sparerate (nivå)	5,5	5,5	4 1/2	4,7	6,0	4 1/4	5,0
Pengemarkedsrente (nivå)	4,8	3,7			4,3		
Gjennomsnittlig lånerente (nivå) ⁵	7,1	6,1			6,5		
Råoljepris i kroner (nivå) ⁶	132	134	130	125	119	125	118
Internasjonal markedsvekst	2,7	6,5			6,0		
Importveid kronekurs ⁷	0,2	0,0			1,3		

1 NB: Anslag ifølge Norges Bank. Penger og Kreditt 1997/2.

2 FIN: Anslag ifølge Finansdepartementet. Revidert nasjonalbudsjett 1997.

3 Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

4 Endring i lagerendring i prosent av BNP.

5 Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

6 Gjennomsnitt norsk oljeproduksjon.

7 Positivt fortegn innebærer depresiering.

Sterk sysselsettingsvekst og nedgang i ledigheten

Den sterke veksten i sysselsettingen og nedgangen i arbeidsledigheten fortsetter. Ledigheten ifølge SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU) faller nå mindre enn antall registrerte ledige hos Arbeidsdirektoratet, noe som er normalt når ledigheten kommer ned på lavere nivåer. Dette innebærer at mange som ikke har rett på dagpenger, søker arbeid uten å la seg registrere. Til tross for at arbeidsstyrken har vokst sterkt, har antall ledige stillinger også økt. Det har således oppstått press i flere deler av arbeidsmarkedet. AKU-ledigheten antas i komme ned i om lag 4 prosent i 1997.

Spørsmålet er om den sterke veksten i arbeidsstyrken vil fortsette og dermed bidra til å dempe presset i arbeidsmarkedet. Ifølge våre anslag vil arbeidsledigheten fortsette å falle noe i 1998 slik at presset i arbeidsmarkedet vil tilta i tiden fremover. Dette er basert på at yrkesdeltakingen fortsetter å øke, men i et noe lavere tempo enn i de foregående årene.

For inneværende år er investeringsveksten gradvis justert betydelig oppover. Skulle en slik oppjustering skje også i 1998 ville presset i deler av arbeidsmarkedet bli sterkere enn vi legger til grunn her. I årene etter 1998 forventes en til dels betydelig nedgang i petroleumsinvesteringene.

Dette vil bidra til at presset i arbeidsmarkedet reduseres etter 1998 og arbeidsledigheten kan komme til å øke noe. Skulle derimot denne nedgangen utebli, vil presset i arbeidsmarkedet holdes oppe. I en slik situasjon vil norsk økonomi være sårbar overfor uventede etterspørselsøkninger eller reduksjon i arbeidsstyrken f.eks. som følge av politiske reformer. Det er imidlertid verd å påpeke at konjunkturoppgangen i norsk økonomi ikke i hovedsak har vært konsumledet, men i vel så stor grad vært preget av høy investeringsvekst. Dette har bidratt til en betydelig kapasitetsøkning i de fleste næringer som delvis forklarer hvorfor konjunkturoppgangen ikke har utløst tiltakende pris- og kostnadsvekst.

Litt lavere inflasjon og høyere reallønnsvekst neste år

Som ventet falt årsvekstraten for konsumprisindeksen (KPI) markert i juli i år, og var da 2,2 prosent. Vi forventer at inflasjonstakten på 12-måneders basis vil falle ytterligere mot slutten av inneværende år fordi vi ikke vil få en slik økning i strømprisene i høst og vinter som for ett år siden. I motsatt retning trekker veksten i husleiene hvor et stramt boligmarked fører til prisoppgang. Vi regner nå med at KPI vil vokse med 2,5 prosent i gjennomsnitt fra 1996 til 1997.

Dersom satsene for indirekte skatter ikke justeres mer enn i takt med den generelle prisveksten fra kommende årsskifte, vil dette isolert sett bidra til å trekke årsvekstraten i KPI ned med 0,4 prosent i 1998. I tillegg vil lavere strømpriser kunne trekke veksten ytterligere ned med et par tiendedeler. Konsumprisveksten vil derfor med våre forutsetninger komme under 2 prosent i begynnelsen av 1998 for så å stige litt i andre halvår, slik at årsveksten blir vel 2 prosent.

Vi har lagt til grunn uendret kronekurs i forhold til ECU i tiden fremover, mens vi antar at dollarkursen vil svekke seg noe. Pga. kroneappresieringen i begynnelsen av 1997, vil den importveide kronekursen depresiøre noe regnet som årsgjennomsnitt for 1998 i forhold til 1997.

Lønnsveksten i 1997 ventes fortsatt å bli knapt 4 prosent. For neste år regner vi med en lønnsvekst i om lag samme størrelsesorden. Dette anslaget er litt høyere enn vi la til grunn i forrige konjunkturoversikt, noe som i hovedsak skyldes at ledigheten nå ventes til å bli litt lavere både i 1997 og i 1998 enn tidligere antatt. Dette innebærer at real-lønnsveksten vil øke med om lag et halvt prosentpoeng mer i 1998 enn i 1997 hvor den er anslått til knapt 1,5 prosent.

Store overskudd i utenriksøkonomien

Stor oljeproduksjon og høye oljepriser gir store overskudd i utenriksøkonomien i 1997. Til tross for et antatt fall i oljeprisen neste år, vil økt olje- og gassproduksjon føre til at verdien av olje- og gasseksporten kan bli om lag uendret fra 1997 til 1998. Vridningen i sammensetningen av innen-

landsk etterspørsel vekk fra importkrevende og over til mer skjermede varer, bidrar til at importveksten neste år blir vesentlig lavere enn i år. Dette sammen med en antatt moderat importprisvekst, bidrar til at handelsbalansen styrkes. I tillegg kommer en bedring i rente- og stønadsbalansen som dels skyldes økte renter i utlandet og dels akkumulering av fordringer på utlandet pga. driftsbalanseoverskuddene. Norges nettofordringer på utlandet var ved utgangen av 2. kvartal i år på vel 94 mrd. kr. Ved utgangen av 1998 er nettofordringene anslått til vel 200 mrd. kr, eller 18 prosent av nominelt BNP.

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Faste 1993 priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert							
	1995	1996	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner	439745	460253	111000	110688	113934	113660	115673	116986	116971	118715
Konsum i husholdninger	418273	438615	105624	105284	108519	108282	110269	111545	111450	113117
Varer	236636	250933	59939	59163	62579	61684	62854	63816	63236	64655
Tjenester	178753	183822	44856	45351	45533	45663	46048	46577	46658	46908
Husholdningenes kjøp i utlandet.	17412	18384	4317	4515	4196	4510	4896	4781	5178	5191
Utlendingers kjøp i Norge.	-14528	-14524	-3488	-3745	-3789	-3576	-3530	-3629	-3622	-3636
Konsum i ideelle organisasjon	21471	21639	5376	5404	5415	5378	5404	5441	5521	5598
Konsum i offentlig forvaltning	184282	190313	46289	46689	46898	47331	47934	48151	48176	48170
Konsum i statsforvaltningen	74479	77587	18700	18830	19105	19321	19565	19597	19606	19385
Konsum i statsforvaltningen, sivilt.	53687	55914	13491	13595	13709	13909	14112	14184	14259	14120
Konsum i statsforvaltningen, forsvar.	20792	21673	5209	5236	5396	5412	5453	5413	5347	5266
Konsum i kommuneforvaltningen	109803	112726	27590	27858	27793	28010	28369	28555	28569	28785
Bruttoinvesteringer i fast kapital	182235	190998	44006	46967	46566	46055	48543	49835	51528	54364
Oljevirksomhet	45417	42932	11116	12031	10981	10262	11070	10619	12939	14339
Utenriks sjøfart	3483	5882	-772	1552	534	978	1608	2762	2509	1816
Fastlands-Norge	133336	142184	33662	33384	35051	34814	35865	36454	36080	38208
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltn.	105647	113171	26560	26848	27604	27789	28442	29336	28903	29711
Industri og bergverk	15823	17156	4080	4076	4231	4290	4251	4383	4440	4861
Annen vareproduksjon	11459	11290	2792	2885	2871	2707	2777	2935	2723	2894
Boligtjenester	24544	23080	5988	6043	5783	5697	5795	5805	6068	6237
Andre tjenesteytende næring	53821	61644	13699	13844	14718	15095	15618	16213	15672	15719
Offentlig forvaltningsvirksomhet.	27689	29014	7102	6536	7448	7025	7423	7118	7177	8498
Lagerendring	27455	22872	6575	7584	7099	5756	6103	3914	6411	3988
Bruttoinvesteringer.	209691	213870	50581	54551	53665	51811	54646	53749	57938	58352
Innenlandsk sluttanvendelse	833718	864437	207871	211927	214496	212802	218252	218887	223085	225238
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	757363	792751	190952	190760	195883	195805	199471	201592	201227	205094
Etterspørsel fra off.forvaltn.virk.	211971	219327	53391	53224	54345	54356	55357	55269	55353	56668
Eksport i alt	355919	391488	89801	91433	96990	95552	98285	100660	99121	101623
Tradisjonelle varer.	131716	145246	33253	32760	36913	35382	36177	36773	36991	39546
Råolje og naturgass	125818	145312	30946	34445	34939	36057	37060	37256	36945	37101
Skip og plattformer	10888	8785	3715	2133	2615	2078	1275	2817	1847	1408
Tjenester	87498	92145	21886	22095	22523	22035	23774	23813	23337	23568
Samlet anvendelse	1189637	1255925	297672	303360	311486	308354	316538	319547	322206	326861
Import i alt	289675	308520	72103	74395	75772	73446	78326	80975	81978	82864
Tradisjonelle varer.	197477	215786	49860	50123	52928	52253	54619	55987	56033	58055
Råolje og naturgass	1244	1176	328	185	214	219	226	517	392	317
Skip og plattformer	13206	13925	2423	5024	3732	2248	3612	4333	4936	3348
Tjenester	77748	77633	19492	19063	18899	18727	19868	20139	20616	21145
Bruttonasjonalprodukt	899962	947405	225569	228965	235714	234907	238212	238571	240228	243997
Fastlands-Norge(markedsverdi).	746445	773844	187093	188472	193466	191756	193566	195056	195749	199163
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart.	153517	173561	38476	40493	42248	43151	44646	43515	44479	44834
Fastlands-Norge(basisverdi).	663381	683450	166069	167317	171018	169786	170930	171716	173573	175948
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltn.	525189	541580	131318	132283	136060	134455	135264	135800	137527	139726
Industri og bergverk	103209	106024	25641	25691	26790	25872	26712	26650	26342	26844
Andre vareproduserende næringer.	74935	72466	18913	19366	19284	17950	17430	17802	18207	18993
Tjenesteytende næringer	347045	363090	86764	87226	89985	90633	91123	91348	92978	93889
Offentlig forvaltningsvirksomhet	138192	141870	34751	35034	34958	35331	35665	35916	36046	36222
Korreksjonsposter.	83064	90394	21024	21156	22448	21970	22636	23340	22176	23215

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Faste 1993 priser. Prosentvis vekst fra forrige periode

	Ujustert		Sesongjustert							
	1995	1996	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner	2,7	4,7	0,9	-0,3	2,9	-0,2	1,8	1,1	-0,0	1,5
Konsum i husholdninger	3,1	4,9	0,9	-0,3	3,1	-0,2	1,8	1,2	-0,1	1,5
Varer	2,8	6,0	1,3	-1,3	5,8	-1,4	1,9	1,5	-0,9	2,2
Tjenester	2,8	2,8	1,1	1,1	0,4	0,3	0,8	1,1	0,2	0,5
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,8	5,6	-10,7	4,6	-7,1	7,5	8,5	-2,3	8,3	0,2
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	-0,0	-5,6	7,4	1,2	-5,6	-1,3	2,8	-0,2	0,4
Konsum i ideelle organisasjon	-3,5	0,8	0,2	0,5	0,2	-0,7	0,5	0,7	1,5	1,4
Konsum i offentlig forvaltning	1,0	3,3	0,8	0,9	0,4	0,9	1,3	0,5	0,1	-0,0
Konsum i statsforvaltningen	-0,2	4,2	0,5	0,7	1,5	1,1	1,3	0,2	0,0	-1,1
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	0,5	4,1	0,3	0,8	0,8	1,5	1,5	0,5	0,5	-1,0
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,9	4,2	1,1	0,5	3,1	0,3	0,8	-0,7	-1,2	-1,5
Konsum i kommuneforvaltningen	1,8	2,7	0,9	1,0	-0,2	0,8	1,3	0,7	0,1	0,8
Bruttoinvesteringer i fast kapital	3,7	4,8	-3,1	6,7	-0,9	-1,1	5,4	2,7	3,4	5,5
Oljevirkksomhet	-13,5	-5,5	5,3	8,2	-8,7	-6,5	7,9	-4,1	21,8	10,8
Utenriks sjøfart	-32,7	68,9	-148,0	-301,0	-65,6	83,3	64,4	71,8	-9,2	-27,6
Fastlands-Norge	12,9	6,6	1,3	-0,8	5,0	-0,7	3,0	1,6	-1,0	5,9
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltn.	16,3	7,1	0,7	1,1	2,8	0,7	2,3	3,1	-1,5	2,8
Industri og bergverk	42,0	8,4	-0,4	-0,1	3,8	1,4	-0,9	3,1	1,3	9,5
Annen vareproduksjon	3,7	-1,5	-2,0	3,3	-0,5	-5,7	2,6	5,7	-7,2	6,3
Boligtjenester	13,0	-6,0	-3,5	0,9	-4,3	-1,5	1,7	0,2	4,5	2,8
Andre tjenesteytende næring	14,6	14,5	3,6	1,1	6,3	2,6	3,5	3,8	-3,3	0,3
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,6	4,8	3,5	-8,0	14,0	-5,7	5,7	-4,1	0,8	18,4
Lagerendring	100,2	-16,7	-14,4	15,3	-6,4	-18,9	6,0	-35,9	63,8	-37,8
Bruttoinvesteringer	10,6	2,0	-4,7	7,8	-1,6	-3,5	5,5	-1,6	7,8	0,7
Innenlandsk sluttanvendelse	4,2	3,7	-0,6	2,0	1,2	-0,8	2,6	0,3	1,9	1,0
Ettersp. fra Fastlands-Norge	4,0	4,7	0,9	-0,1	2,7	-0,0	1,9	1,1	-0,2	1,9
Ettersp. fra off. forvaltn.virk.	1,1	3,5	1,1	-0,3	2,1	0,0	1,8	-0,2	0,2	2,4
Eksport i alt	3,6	10,0	3,5	1,8	6,1	-1,5	2,9	2,4	-1,5	2,5
Tradisjonelle varer	4,2	10,3	4,7	-1,5	12,7	-4,1	2,2	1,7	0,6	6,9
Råolje og naturgass	8,1	15,5	2,4	11,3	1,4	3,2	2,8	0,5	-0,8	0,4
Skip og plattformer	2,1	-19,3	23,8	-42,6	22,6	-20,6	-38,6	121,0	-34,4	-23,8
Tjenester	-2,8	5,3	0,4	1,0	1,9	-2,2	7,9	0,2	-2,0	1,0
Samlet anvendelse	4,0	5,6	0,6	1,9	2,7	-1,0	2,7	1,0	0,8	1,4
Import i alt	5,5	6,5	-1,0	3,2	1,9	-3,1	6,6	3,4	1,2	1,1
Tradisjonelle varer	9,4	9,3	1,5	0,5	5,6	-1,3	4,5	2,5	0,1	3,6
Råolje og naturgass	32,0	-5,5	-14,1	-43,7	15,6	2,2	3,6	128,6	-24,3	-19,2
Skip og plattformer	7,0	5,4	-5,4	107,3	-25,7	-39,8	60,7	19,9	13,9	-32,2
Tjenester	-3,6	-0,1	-6,3	-2,2	-0,9	-0,9	6,1	1,4	2,4	2,6
Bruttonasjonalprodukt	3,6	5,3	1,2	1,5	2,9	-0,3	1,4	0,2	0,7	1,6
Fastlands-Norge(markedsverdi)	3,1	3,7	0,8	0,7	2,6	-0,9	0,9	0,8	0,4	1,7
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	5,9	13,1	2,7	5,2	4,3	2,1	3,5	-2,5	2,2	0,8
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,8	3,0	0,6	0,8	2,2	-0,7	0,7	0,5	1,1	1,4
Fastlands-Norge ekskl.off.forvaltn.	3,0	3,1	0,5	0,7	2,9	-1,2	0,6	0,4	1,3	1,6
Industri og bergverk	3,0	2,7	-0,9	0,2	4,3	-3,4	3,2	-0,2	-1,2	1,9
Andre vareproduserende næringer	8,4	-3,3	2,5	2,4	-0,4	-6,9	-2,9	2,1	2,3	4,3
Tjenesteytende næringer	1,9	4,6	0,5	0,5	3,2	0,7	0,5	0,2	1,8	1,0
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,8	2,7	1,1	0,8	-0,2	1,1	0,9	0,7	0,4	0,5
Korreksjonsposter	5,9	8,8	2,4	0,6	6,1	-2,1	3,0	3,1	-5,0	4,7

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prisindekser

1993 = 100

	Ujustert		Sesongjustert							
	1995	1996	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner	104,0	105,2	104,1	104,8	103,7	105,0	105,8	106,4	107,6	108,0
Konsum i offentlig forvaltning	106,3	109,7	106,5	106,9	109,1	109,6	109,6	110,6	112,1	112,3
Bruttoinvesteringer i fast kapital	105,8	109,1	106,7	107,1	107,2	109,5	108,9	110,6	109,4	110,5
Fastlands-næringer	105,8	109,3	106,4	107,2	107,4	109,2	109,4	111,2	109,1	108,9
Innenlandsk anvendelse	104,7	107,0	105,3	105,8	104,8	107,0	107,9	108,4	108,5	108,3
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	104,9	107,0	105,1	105,8	105,7	106,8	107,3	108,2	109,0	109,2
Eksport i alt	99,3	105,4	97,8	98,7	101,4	104,2	105,3	110,6	108,5	105,8
Tradisjonelle varer	108,9	107,3	108,4	108,7	106,7	107,5	106,2	108,8	106,6	104,3
Samlet anvendelse	103,1	106,5	103,1	103,7	103,7	106,1	107,1	109,1	108,5	107,5
Import i alt	102,7	103,7	102,4	103,0	103,1	103,8	103,1	104,7	103,7	104,1
Tradisjonelle varer	102,8	103,2	102,4	102,7	103,6	103,4	102,5	103,2	101,1	100,9
Bruttonasjonalprodukt	103,2	107,4	103,3	103,9	103,9	106,8	108,4	110,6	110,2	108,7
Fastlands-Norge	106,3	107,9	106,8	107,5	105,6	108,2	108,1	109,6	109,6	110,6

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prisindekser

Prosentvis endring fra foregående periode

	Ujustert		Sesongjustert							
	1995	1996	95.3	95.4	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner	2,8	1,1	0,7	0,7	-1,1	1,2	0,7	0,6	1,2	0,3
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,3	0,6	0,4	2,1	0,5	0,0	0,9	1,3	0,2
Bruttoinvesteringer i fast kapital	3,7	3,1	0,6	0,3	0,1	2,2	-0,6	1,6	-1,1	1,0
Fastlands-næringer	3,7	3,3	0,5	0,7	0,2	1,6	0,2	1,6	-1,9	-0,2
Innenlandsk anvendelse	3,0	2,2	1,0	0,4	-1,0	2,1	0,9	0,4	0,1	-0,2
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	3,3	2,0	0,7	0,6	-0,1	1,1	0,5	0,8	0,7	0,2
Eksport i alt	2,3	6,2	-2,6	1,0	2,7	2,8	1,0	5,1	-1,9	-2,5
Tradisjonelle varer	7,1	-1,5	-0,1	0,3	-1,8	0,7	-1,2	2,5	-2,0	-2,2
Samlet anvendelse	2,8	3,3	-0,1	0,6	0,0	2,3	0,9	1,9	-0,5	-0,9
Import i alt	1,0	1,0	0,2	0,6	0,1	0,7	-0,7	1,6	-1,0	0,4
Tradisjonelle varer	0,7	0,4	-0,6	0,3	0,9	-0,3	-0,8	0,7	-2,0	-0,2
Bruttonasjonalprodukt	3,4	4,1	-0,2	0,6	-0,0	2,8	1,5	2,0	-0,3	-1,3
Fastlands-Norge	4,5	1,5	0,8	0,7	-1,8	2,4	-0,0	1,4	-0,0	0,9

Teknisk merknad om kvartalstallene og fotnoter til tabellene

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg.

Basisår og kjeding: I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes for tiden alle størrelser i faste priser med basis i prisene i 1993, og med vektorer fra dette året. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningsens skyld er det i alle tabeller gitt vekstrater med 1993 som basisår (felles omregningsår). Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå. Sesongjusteringen er basert på reviderte KNR-tall for perioden 1. kvartal 1988 - 2. kvartal 1997.

Konjunkturutviklingen i Norge

Den finansielle utviklingen

Gjennom det siste året har svingningene i kursen på norske kroner vært klart sterkere enn i de foregående ti. Målt mot ECU styrket kronen seg med 5,6 prosent fra juni i fjor til februar i år, for deretter å svekke seg 6,4 prosent frem til og med juli. Dette forløpet for kronekursen må ses i sammenheng med Norges Banks rente- og intervensjonspolitikk.

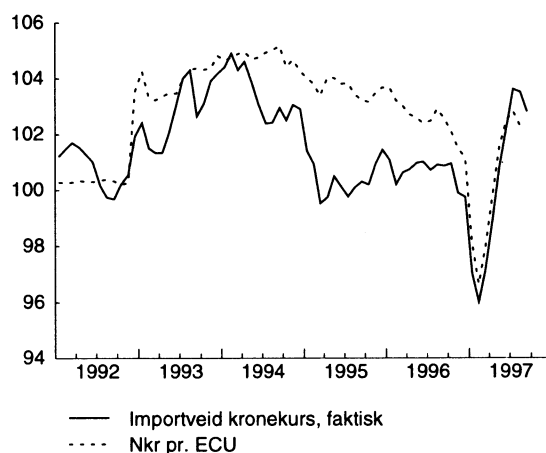
Gjennom mesteparten av fjoråret holdt Norges Bank norske pengemarkedsrenter klart høyere enn tilsvarende ECU-renter. I andre halvår i fjor bidro dette – sammen med oppgang i overskuddet på driftsbalansen overfor utlandet – til stor etterspørsel etter norske kroner. Norges Bank kjøpte således i perioden juli 1996 - januar 1997 utenlandsk valuta for rundt 90 mrd. kroner, men forhindret likevel ikke at kronen styrket seg. 10. januar i år senket banken derfor – for andre gang på to måneder – sin rentesats overfor bankene med 1/2 prosentpoeng, og varslet samtidig at den i en periode ikke ville gjennomføre kursstabiliserende intervensjoner i valutamarkedet. Den påfølgende svekkelsen av norske kroner kan ha sammenheng med at enkelte tidligere kronekjøpere i etterkant av dette prøvde å realisere sine potensielle valutagevinster, ved å selge seg ut av markedet. Med en passiv sentralbank og mangel på nye kjøpere resulterte dette i overskuddstilbud av kroner og svekkelse av kursen. Fra juni til juli i år var det i tillegg til ytterligere svekkelse av kronekursen også en bevegelse i retning av høyere norske pengemarkedsrenter, som den 16. juli ble fulgt opp av Norges Bank med en oppjustering av signalrentene overfor bankene på 0,25 prosentpoeng. Etter dette har renten på 3 måneders kroneplasseringer i euromarkedet holdt seg rundt 3,9 prosent, 0,3 prosentpoeng under renten på tilsvarende ECU-plasseringer. Fra juli til august styrket kronen seg moderat mot ECU, og kursnivået i slutten av august var om lag på linje med gjennomsnittet for fjoråret.

Mens effektiv rente på norske statsobligasjoner frem til og med 1992 i hovedsak fulgte utviklingen i pengemarkedsrenten, har statsobligasjonsrentene gjennom de siste fire årene gjennomgående fulgt tilsvarende tyske renter. Således har renten på norske statsobligasjoner med ti års gjestående løpetid i det meste av denne perioden ligget 0,4-0,6 prosentpoeng over den tilsvarende tyske renten. I første halvår i år kom imidlertid renteforskjellen ned i 0,2 prosentpoeng, før den igjen økte til 0,4 prosentpoeng i juli og august. Ved utgangen av august lå den norske renten på vel 6,1 prosent.

Finansinstitusjonenes utlåns- og innskuddsrenter har gjennom de siste årene stort sett fulgt utviklingen i pengemarkedsrenten, og lå ved utgangen av 2. kvartal i år i gjennom-

snitt mer enn ett prosentpoeng lavere enn på samme tidspunkt i fjor. Utviklingen i markedsrentene i juli og august og meldinger fra en rekke finansinstitusjoner tyder på at

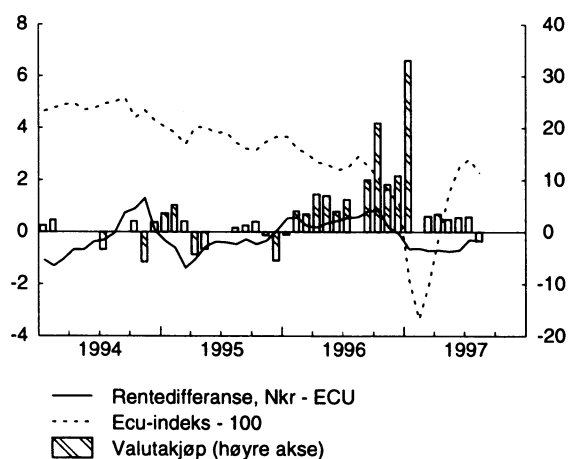
**Utviklingen i importveid kronekurs og Nkr pr. ECU
Indekser. Oktober 1990=100**

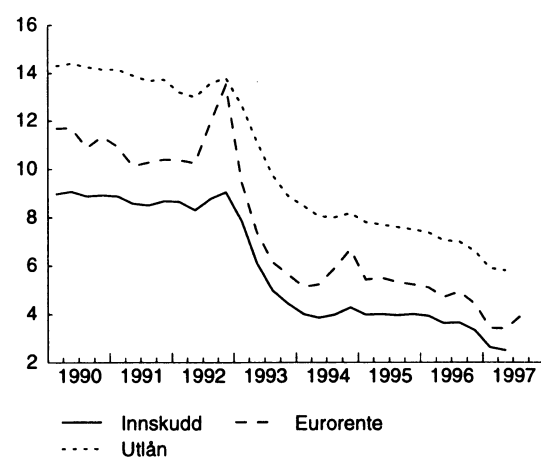
Kilder: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Vektene i den europeiske pengeenheten ECU gjenspeiler ikke den valutamessige sammensetningen av Norges utenrikshandel. For å illustrere valutakursendringenes betydningen for norsk økonomi må det derfor konstrueres alternative valutakursindikatorer. En slik indikator er industriens effektive kronekurs, som skal fange opp valutakursendringenes betydning for industriens kostnadmessige konkurranseevne. Vektene i denne indikatoren er anslått slik at endringer i enkeltkurser tilnærmet ikke vil gi noe bidrag til endring i industriens konkurranseevne, så lenge den effektive kronekursen er konstant. For å anslå prisimpulsen til Norge av valutakursendringer er det imidlertid mer informativt å se på en valutakursindikator der vektene er beregnet med utgangspunkt i sammensetningen av importen av tradisjonelle varer.

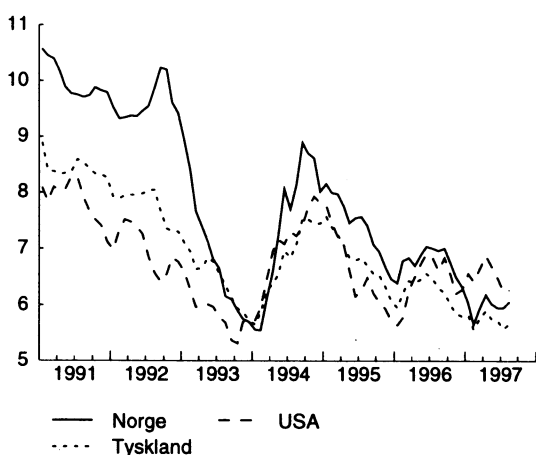
Fordi bytteforholdet mellom ECU og andre valutaer som er viktige for norsk økonomi (særlig amerikanske dollar og svenske kroner), har svingt markert de siste årene, har både industriens effektive kronekurs og den importveide valutakursen utviklet seg noe annerledes enn Norges Banks ECU-indeks. Mens kronen styrket seg med 1,1 prosent mot ECU i fjor, svekket den seg med 0,2 prosent mot en importveid kurv av våre handelspartneres valutaer og med 0,3 prosent mot en eksportveid kurv. Ser vi perioden januar-august i år under ett, har kronen styrket seg med 2,2 prosent mot ECU i forhold til gjennomsnittet for fjoråret, men bare med 0,6 prosent importveid og 0,5 prosent eksportveid.

Rentedifferanse og valutakurs mot ECU og Norges Banks valutaintervensjoner (milliarder kroner)

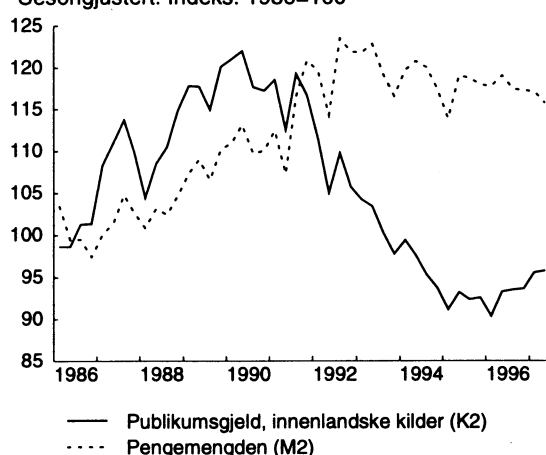
Kilde: Norges Bank.

Gjennomsnittlig innskudds- og utlånsrenter i private banker og 3 måneders norsk eurorente

Kilde: Norges Bank.

Renter på obligasjoner med om lag 10 års gjenstående løpetid

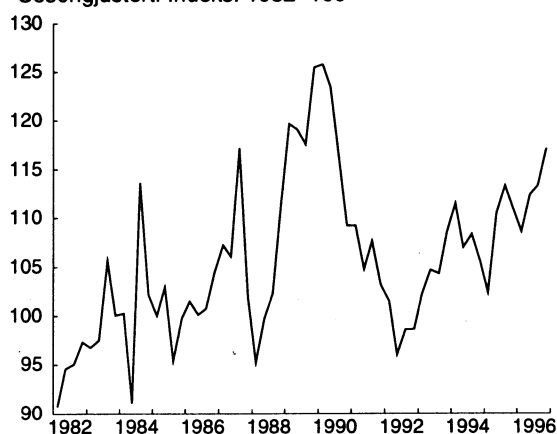
Kilde: Norges Bank.

**Pengemengden og publikums gjeld
Andel av BNP for Fastlands-Norge
Sesongjustert. Indeks. 1986=100**

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

**Husholdningenes nettofordringer
Andel av BNP for Fastlands-Norge
Sesongjustert. Indeks. 1983=100**

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

**Private ikke-finansielle foretaks nettogjeld
Andel av BNP for Fastlands-Norge
Sesongjustert. Indeks. 1982=100**

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

disse rentene er i ferd med å øke noe igjen. Med en oppgang i prisveksten på vel 1 prosentpoeng fra i fjor til i år ligger det likevel an til at de reelle lånekostnadene i private finansinstitusjoner i 1997 vil komme ned under to prosent etter skatt, det laveste nivået siden 1987/88.

Etter nedgang fra 1991 til 1993 har kreditttilførselen tatt seg opp de siste årene, og det ser ut til at veksten var særlig sterk i 2. kvartal i år. Publikums gjeld til innenlandske långivere lå i første halvår i år sesongjustert (4,8) prosent over nivået i annet halvår i fjor, etter en vekst på 5,6 prosent fra 1995 til 1996 og 3,2 prosent året før. Mens utestående kreditt i mange år har vokst langsommere enn den nominelle verdiskapningen i fastlandsøkonomien, var det motsatte tilfelle fra annet halvår i fjor til første halvår i år. I forhold til BNP-nivået ligger imidlertid kredittvolumet fortsatt betydelig lavere enn i annen halvdel av 1980-tallet.

Mens husholdningenes bruttogjeld nesten ikke endret seg fra 1. kvartal 1990 til 1. kvartal 1995, økte den med 25 milliarder kroner frem til og med utgangen av 1. kvartal i fjor og med ytterligere 34 milliarder kroner frem til og med utgangen av 1. kvartal i år. Husholdningenes bruttofordringer har imidlertid økt langt mer enn dette, og deres nettofordringer (sesongjustert) som andel av BNP for Fastlands-Norge har gjennomgående vist oppgang fra 1988 og frem til og med 1. kvartal i år, ifølge foreløpige tall fra Norges Bank. Private ikke-finansielle foretak har derimot økt sin nettogjeld relativt til størrelsen på Fastlands-Norges BNP de siste årene, etter en gjeldskonsolideringsperiode på begynnelsen av 1990-tallet.

Bedriftene

Olje- og gassutvinning

Produksjons- og markedsforhold

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) viser at produksjonen av olje og gass sank med 0,6 prosent sesongjustert fra 1. til 2. kvartal i år. Oljeproduksjonen gikk opp med 1,0 prosent, mens produksjonen av naturgass viste en nedgang på 8,1 prosent. I samme tidsrom økte eksporten av olje med 2,3 prosent.

Den samlede produksjonen av petroleum på norsk kontinentalsokkel i første halvår i år var ifølge Oljedirektoratet 114,1 mill. Sm³ oljeekvivalenter (Sm³ o.e.), en økning på 5,8 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Av den totale produksjonen utgjorde råolje- og naturgassproduksjonen henholdsvis 88,1 og 20,5 mill. Sm³ o.e. Produksjonen av NGL og kondensat var 5,4 mill. Sm³ o.e. i samme periode.

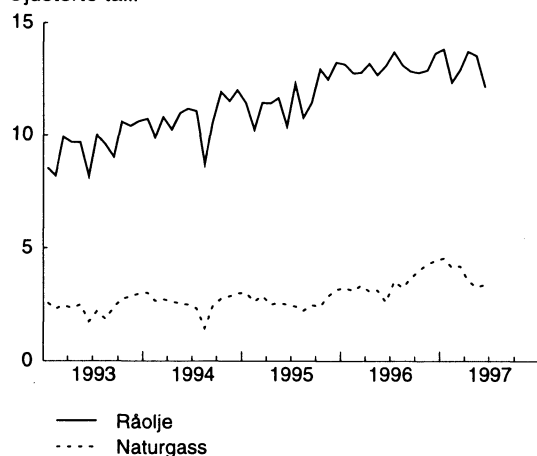
Tall fra Det internasjonale energibyrået (IEA) viser at Norge var den sjetteste største oljeprodusenten i verden i første halvår i år. For hele 1997 viser imidlertid IEAs prognoser at vi vil bli rangert som verdens femte største produsent av olje, inkludert kondensat og NGL.

Den gjennomsnittlige dagproduksjonen av råolje utgjorde i årets seks første måneder 3,1 mill. fat pr. dag, som er 1,2 prosent mer enn i samme periode i fjor. Veksten kan nesten i sin helhet føres tilbake til oppgangen i produksjonen ved blant annet Heidrun, Troll Vest, Snorre og Draugen. I første halvår i år økte disse feltene produksjonen med 3,4 mill. Sm³ o.e. Blant disse viste Draugen og Troll Vest den største relative økningen med henholdsvis 24,5 og 24,4 prosent. Troll Vest var første halvår i år det femte største oljeproduksjonsfeltet på norsk sokkel med en gjennomsnittlig produksjon på 256 000 fat pr. dag.

Når produksjonen i første halvår i år likevel ble lav i forhold til tidligere antakelser, skyldes det blant annet en nedgang i produksjonen ved de fire største feltene, Gullfaks, Oseberg, Statfjord og Ekofisk på hele 2,1 mill. Sm³ o.e. i forhold til samme periode i fjor. Av disse viste Statfjord den kraftigste relative nedgangen (hele 9,4 prosent). Dette skyldes først og fremst lav produksjon i februar og mars i år grunnet for liten lagerkapasitet. Statoil mener imidlertid at den gjennomsnittlige produksjonen for Statfjord i 1997 vil bli 412 000 fat pr. dag, til tross for at feltet kun har produsert om lag 346 000 fat første halvår. Statoil har som mål å utvinne hele 70 prosent av de påviste reservene på Statfjordfeltet, noe som er langt over gjennomsnittet på norsk sokkel hittil (om lag 50 prosent). Dersom Statoil får til dette, vil feltet være i stand til å produsere frem til 2020. De fire største feltene sto i perioden januar - juni i år for 50,7 prosent av norsk sokkels totale råoljeproduksjon, en nedgang på 3,0 prosentpoeng fra samme periode i fjor. I tillegg til økt produksjon på Statfjordfeltet ventes oppstarten av blant annet Norne, Njord og Balder å bidra til at produksjonen samlet sett vil gå opp fra første til andre halvår i år.

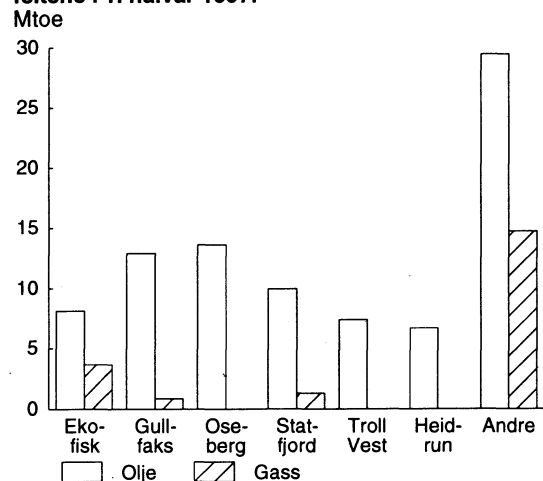
Når det gjelder gass for salg, har produksjonen ifølge Oljedirektoratets produksjonsstatistikk økt med hele 25,5 prosent i første halvår i år sammenlignet med samme periode i fjor. Dette skyldes i sin helhet oppstarten av gassproduksjonen ved Troll Øst, som mer enn oppveier nedgangen i produksjonen ved de fleste andre feltene. Troll-området er nå den største gassprodusenten på norsk sokkel, etterfulgt av Sleipner Øst og Ekofisk. Ekofisk, som var det mestproduserende gassfeltet i første halvår i fjor, har vist en nedgang i produksjonen på 9,5 prosent til første halvår inneværende år. Produksjonen ved Sleipner Øst har imidlertid steget med 18,7 prosent i samme periode.

Olje- og gassproduksjon
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm³)
Ujusterte tall.

Kilde: Oljedirektoratet.

Olje- og gassproduksjon fra de største feltene i 1. halvår 1997.

Kilde: Oljedirektoratet.

Markedsutviklingen for varer fra olje- og gassektoren

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode¹

	Mrd.kr ² 1996	Volum					Priser				
		1996	96.3	96.4	97.1	97.2	1996	96.3	96.4	97.1	97.2
Produksjon	171,7	15,1	3,0	-0,6	0,3	-0,6	19,9	7,1	9,5	-4,3	-7,0
- olje	148,9	12,1	0,8	-0,7	0,1	1,0	23,5	6,3	11,7	-4,8	-8,8
- gass ³	22,8	35,0	16,1	0,1	1,2	-8,1	0,5	15,1	-3,0	-1,1	3,7
Eksport	156,7	15,5	2,8	0,5	-0,8	0,4	19,8	6,8	9,4	-4,0	-7,1
- olje	135,7	12,3	0,3	0,5	-1,2	2,3	23,4	6,0	11,6	-4,3	-9,1
Hjemmeleveranser ⁴	13,2	10,2	5,7	-13,0	14,8	-12,7	24,6	9,3	12,8	-9,2	-6,0
Import ⁴	1,4	-5,2	3,8	133,3	-26,7	-16,9	37,0	-0,4	19,2	-18,8	-9,1
Innenl. anvendelse ⁴	14,6	8,7	5,6	-3,6	8,3	-13,1	25,7	8,6	13,9	-10,6	-6,3
Lagerendring ^{4 5}	1,7	-3,5	-27,9	29,3	61,3	-106,5	24,7	16,4	4,2	-9,7	20,1
Innenl. etterspørsel ⁴	12,9	10,5	9,9	-6,4	2,3	3,8	25,8	7,9	14,8	-10,7	-6,1

¹ Tilnærmet i basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

² Nivå tall i 1996 i løpende priser.

³ Produksjon og eksport av gass er identiske størrelser i Nasjonalregnskapet.

⁴ Disse størrelsene omfatter kun olje.

⁵ Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Norges totale gassalg kan ifølge anslag fra Olje- og energidepartementet komme opp i 80 mrd. Sm³ pr. år i 2005, og etter årtusenskiftet vil det trolig være behov for betydelig mer gass enn det som produseres fra eksisterende felt. På bakgrunn av dette ble det i juni 1996 vedtatt en kombinert utbygging av Åsgardfeltet og nye gassprovinser i Osebergområdet. Den forventede økningen i etterspørselen vil trolig også gi rom for utbygging av andre gassfelt. Det norske gassforhandlingsutvalget (GFU) inngikk i januar i år en kontrakt med italienske SNAM om leveranser av 6,0 mrd Sm³ årlig fra år 2000, med muligheter for utvidelse til 8,0 mrd. Sm³. Kontrakten har en varighet på 25 år og en samlet verdi på 90 mrd. kroner. Dette er den største kontrakten om salg av norsk naturgass som er inngått siden Trollkontrakten i 1986. Norske og britiske myndigheter har også kommet til enighet om bruk av det norske Frigg-systemet i Nordsjøen. Systemet omfatter rørledning fra Friggfeltet til en mottaksterminal i St. Fergus i Skottland. I henhold til avtalen med den britiske kraftprodusenten National Power vil trolig norske leveranser av inntil 2,2 milliarder Sm³ pr. år på plåtå starte om få år.

Investeringer

Anslag for 1997

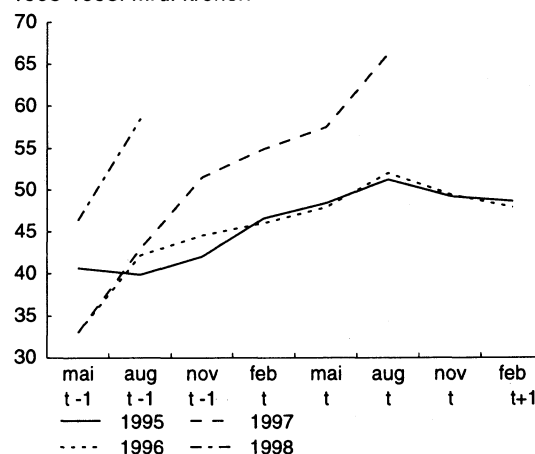
Investeringene i 1997 i utvinning av råolje og naturgass og rørtransport anslås i Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse utført i 3. kvartal i år til 66,2 milliarder kroner. Dette er 14,2 milliarder kroner høyere enn tilsvarende tall for 1996. Økningen skyldes hovedsakelig økte investeringer til utbygging og drift av feltene i tillegg til at leteaktiviteten har økt. Det ser dermed ut som om 1997 kan bli et nytt toppår for oljeinvesteringene. I 1993 nådde de samlede oljeinvesteringene sitt hittil høyeste nivå med 57,6 milliarder kroner.

For 1997 anslås leteinvesteringene nå til 9,7 milliarder kroner. Dette er hele 3,4 milliarder kroner høyere enn tilsvarende

ende tall for 1996 og det høyeste leteanslaget som er registrert 3. kvartal i investeringsåret. For tidligere år har det vært en tendens til at anslagene blir noe redusert gjennom de to siste tellingene frem mot endelige tall for året. Det nye anslaget tyder likevel på at 1997 kan bli et rekordår når det gjelder leteaktivitet. I første halvår i år var leteinvesteringene 3,8 milliarder kroner, som er en økning på 1,5 milliarder fra samme tidsrom i 1996.

Det nye investeringsanslaget for feltutbygging i 1997 er 36,3 milliarder kroner. Dette er 7,5 milliarder kroner høyere enn tilsvarende anslag for 1996 og hele 22,2 milliarder kroner høyere enn førstegangsanslaget for 1997. Den betydelige oppjusteringen siden førstegangsanslaget fra 2. kvartal i fjor skyldes at flere nye og til dels store feltutbygginger har kommet med i de påfølgende. Dette gjelder bl.a. Åsgard, Oseberg Øst, Troll olje gassprosjekt, Oseberg Sør,

Årsanslag for påløpte investeringskostnader i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter. 1995-1998. Mrd. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Påløpte og anslåtte investeringskostnader i oljeutvinning og rørtransport

Milliarder kroner, løpende priser

	1996 ¹	1996 ²	1997 ³	1997 ²	1998 ³
Utvinning av råolje og naturgass	41,8	45,6	57,5	38,4	51,3
Leting	5,5	6,3	9,7	7,3	8,9
Feltutbygging	25,3	28,8	36,3	22,1	30,6
Varer	15,6	16,6	23,4	12,6	21,7
Tjenester	7,1	8,2	8,1	5,4	3,8
Produksjonsboring	2,7	3,9	4,8	4,2	5,0
Felt i drift	9,0	8,1	10,5	8,4	10,5
Varer	1,1	0,9	1,0	0,8	0,8
Tjenester	1,3	1,1	1,6	1,0	1,1
Produksjonsboring	6,7	6,1	7,9	6,6	8,6
Landvirksomhet	2,1	2,3	1,1	0,5	1,2
Rørtransport	6,0	6,5	8,6	4,6	7,2
Oljesektoren totalt	47,9	52,0	66,2	43,0	58,5

¹ Endelige tall.

² Anslag gitt i 3. kvartal 1996.

³ Anslag gitt i 3. kvartal 1997.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Jotun og Varg. Selv om det er vanlig at investeringene blir noe nedjustert mot slutten av året, kan det synes som om investeringene til feltutbygging i år kan nå samme nivå som i rekordåret 1993 hvor de påløpte investeringene til feltutbygging var 35,2 milliarder kroner. Anslaget for investeringer i *felt i drift* for 1997 er nå 10,5 milliarder kroner, som er 2,4 milliarder kroner høyere enn anslaget for 1996 registrert i 3. kvartal i fjor.

For 1997 anslås *rørinvesteringene* til 8,6 milliarder kroner. Dette er 1,8 milliarder kroner høyere enn tilsvarende tall for 1996, noe som først og fremst skyldes sterk utbyggingsaktivitet knyttet til Europipe II og Åsgard transport.

Investeringsanslag for 1998

I investeringsundersøkelsen utført i 3. kvartal i år anslås de samlede oljeinvesteringene i 1998 til 58,5 milliarder kroner. Dette er 15,5 milliarder kroner høyere enn anslaget for 1997 fra 3. kvartal i fjor. Det nye anslaget indikerer at investeringene i petroleumsvirksomheten vil bli betydelige også i 1998. Det er spesielt de høye førstegangsanslagene for leting, felt- og rørutbygging for neste år som bidrar til dette bildet.

Investeringene til *leting* i 1998 er registrert til 8,9 milliarder kroner. Dette er en økning på 1,7 milliarder kroner sammenlignet med tilsvarende 1997-anslag. Oppjusteringen på 1,2 milliarder kroner fra forrige telling skyldes hovedsakelig at budsjettene nå er endret i samarbeid med de andre lisenspartnerene. Dette har medført at en del nye boreprogrammer har kommet med og at kostnadsanslagene for tidligere planlagte programmer er oppjustert.

For 1998 anslås *feltutbyggingsinvesteringene* til 30,6 milliarder kroner. Sammenlignet med tilsvarende tall for 1997 er dette en økning på hele 8,5 milliarder kroner. Økningen skyldes hovedsakelig nye felt som er vedtatt utbygd, blant annet Troll olje gassprosjekt, Jotun og Oseberg Sør som nå

Produksjon av olje, gass, NGL og kondensat i første halvår 1997

	Produksjon første halvår 1997	Endring fra første halvår 1996	Andel av henholdsvis olje- og gassproduksjon	
	Tusen Sm ³ o.e.	Tusen Sm ³ o.e.	Prosent	Prosent
Petroleum i alt	114 100	6 295	5,8	
Olje i alt	88 115	1 014	1,2	100,0
Herav:				
Oseberg	13 595	-876	-6,1	15,4
Gullfaks	12 924	-198	-1,5	14,7
Statfjord	9 967	-1 039	-9,4	11,3
Ekofisk	8 150	-17	-0,2	9,2
Troll Olje	7 366	1 445	24,4	8,4
Heidrun	6 702	649	10,7	7,6
Draugen	4 764	938	24,5	5,4
Gass i alt	20 585	4 181	25,5	100,0
Herav:				
Troll-området	5 910	5 910	.	28,7
Sleipner Øst	4 326	679	18,6	21,0
Ekofisk	3 675	-387	-9,5	17,9
Heimdal	1 397	-928	-39,9	6,8
Statfjord	1 327	-325	-19,7	6,4
NGL og kondensat i alt	5 400	1 100	25,6	

Kilde: Oljedirektoratet.

er med i tellingen for første gang. Feltutbyggingsanslaget for 1997 har imidlertid blitt oppjustert med 14,2 milliarder kroner siden tellingen i 3. kvartal 1996. 1998-anslaget vil trolig ikke vise en like sterk oppjustering i de neste tellingene, men det ventes at feltutbyggingsaktiviteten vil kunne bli på samme nivå som for 1997.

I investeringsundersøkelsen utført i 3. kvartal i år anslås investeringene til *felt i drift* i 1998 til 10,5 milliarder kroner. Dette er 2,1 milliarder kroner høyere enn tilsvarende anslag for 1997, og det høyeste anslaget registrert i 3. kvartal året før investeringsåret. Økningen i anslaget skyldes hovedsakelig at nye felt har gått over i driftsfasen siden 3. kvartal i fjor, blant annet Vigdis, og at flere nye felt kommer i drift i løpet av høsten og vinteren.

I 3. kvartalstillingen i år anslås *rørinvesteringene* for 1998 til 7,2 milliarder kroner. Dette er 2,6 milliarder kroner høyere enn tilsvarende 1997-anslag. Anslaget for 1997 har imidlertid blitt oppjustert med 4,0 milliarder kroner siden 3. kvartal 1996. Dette skyldes hovedsakelig beslutningen om å bygge ut Åsgard Transport og Europipe II. Det er ikke ventet at anslaget for 1998 vil vise like stor oppgang gjennom de neste tellingene.

Investeringene til *landvirksomheten* anslås neste år til 1,2 milliarder kroner, en økning på 0,7 milliarder kroner sammenlignet med tilsvarende 1997-anslag. Anslaget for 1998 vil trolig stige de påfølgende tellingene når anslag for Kårstø Utbygging Prosjekt (KUP) kommer med.

Industri og bergverksdrift

Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) økte produksjonen i industri og bergverk med 2,0 prosent sesongjustert fra 1. til 2. kvartal i år, etter en nedgang på vel 1 prosent i 1. kvartal, og tilnærmet stillstand i 4. kvartal i fjor. For første halvår sett under ett lå produksjonen 0,5 prosent over gjennomsnittet for 1996. Etter en kraftig oppgang i produsentprisene for industrien i 1995, har prisutviklingen siden vært svak, og sesongjustert ble prisene nokså kraftig redusert i 1. kvartal i år. Prisene var om lag uendret i 2. kvartal, og sammenlignet med gjennomsnittet for 1996 var nedgangen i første halvår 2,5 prosent. Statistisk sentralbyrås kvartalsvise investeringsstatistikk for 3. kvartal antyder vekst i industriinvesteringene på årsbasis både i år og neste år. Anslagene for 1998 ligger hele 12 prosent over anslaget for inneværende år. Oppgang i produksjonen, velfylte ordrebøker, høy aktivitet og forventninger om økt etterspørsel bidrar ifølge Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer til at industriens ledere ser positivt på utsiktene for 3. kvartal.

Produksjons- og markedsforhold

Veksten i industriproduksjonen i 2. kvartal hadde først og fremst sitt motstykke i en markert oppgang i eksporten, mens leveransene til hjemmemarkedet ble redusert med 0,4 prosent. I 1. kvartal var bildet langt på vei det motsatte, med en viss reduksjon i eksporten mens hjemmeleveransene økte med 0,4 prosent.

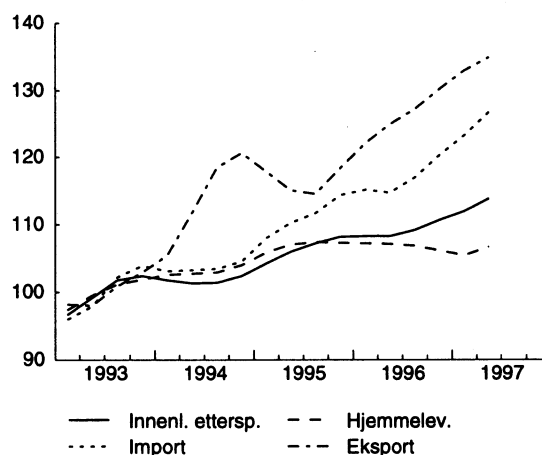
Produksjonen av metaller gikk opp med 5,7 prosent i 2. kvartal, og eksporten økte med 7,4 prosent. I 1. kvartal var det en oppgang på 2,6 prosent. Det er i første rekke produksjonen av jern og stål som har bidratt til dette forløpet. Produksjonen av aluminium har hatt en mye jevnere utvikling den siste tiden, med vekst på rundt 2 prosent pr. kvartal gjennom de siste kvartalene.

Produksjonen av kjemiske råvarer og kjemiske og mineralske produkter var blant de næringene som viste god vekst i 2. kvartal etter nedgang i 1. kvartal. Produksjonen av kjemiske og mineralske produkter økte med 4,3 prosent i 2. kvartal i år etter en nedgang på 4,2 prosent kvartalet før. Tilsvarende vekstrater for kjemiske råvarer var 8,5 og -6,2 prosent.

Produksjonen i treforedling økte med 3,4 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, etter relativt kraftig nedgang gjennom hele fjoråret. Oppgangen i 2. kvartal kan først og fremst tilskrives produksjon av papirmasse, mens produksjon av papp og papir endret seg relativt lite. De sterkeste vekstimpulsene kom fra eksporten som gikk opp med over 12 prosent i 2. kvartal i år, etter en nedgang på 2,5 prosent i 1. kvartal.

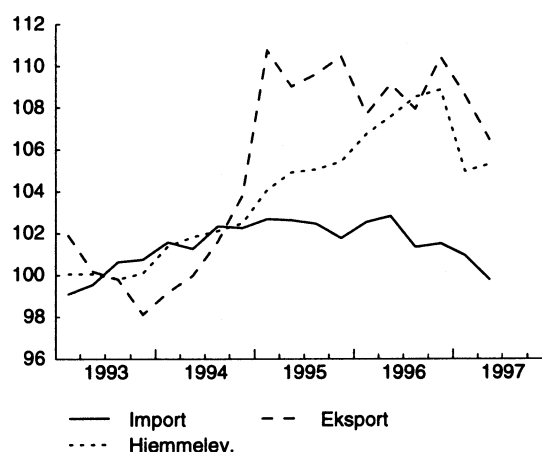
Prisene på industriens eksportleveranser gikk ned med 1,3 prosent fra 1995 til 1996. Etter en viss oppgang på slutten av fjoråret har prisnedgangen fortsatt inneværende år, og sesongjustert lå prisnivået i første halvår vel 1 prosent under gjennomsnittet for fjoråret. Også prisene på hjemmeleveranser har hatt en relativt svak utvikling gjennom det

Volumutviklingen for industriprodukter
Sesongjustert og glattet. 1993=100

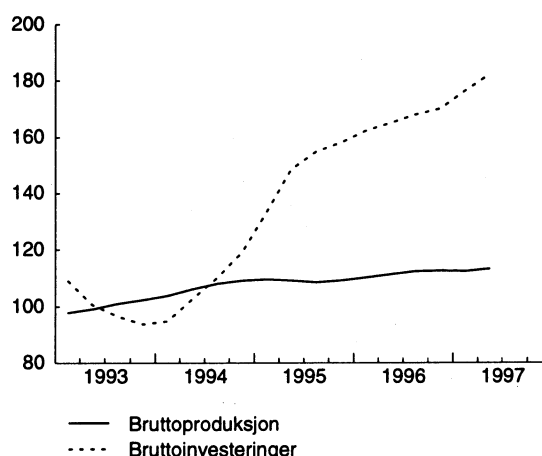
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisutviklingen for industriprodukter
Sesongjustert. 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og investering i industrien
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsutvikling for varer fra industri og bergveksdriftSesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode¹

	Mrd.kr ² 1996	Volum				Pris			
		96.3	96.4	97.1	97.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Bruttoproduksjon	413,0	2,0	-0,1	-0,4	2,9	0,1	1,0	-2,8	-0,6
Eksport	152,6	0,2	5,9	-0,5	5,2	-1,3	2,2	-1,5	-2,0
Hjemmeleveranser	260,4	3,0	-3,4	-0,3	1,5	0,9	0,3	-3,6	0,3
Import ³	217,3	4,2	4,4	0,3	2,9	-1,1	0,4	-1,4	-0,2
Innenlandsk anvendelse	477,7	3,5	0,2	0,0	2,2	0,0	0,2	-2,5	0,1
Lagerendring	15,1	0,2	-0,8	0,0	0,9				
Innenlandsk etterspørsel	462,6	3,5	1,0	0,0	1,3	2,3	0,5	-2,3	7,8

¹ Basisverdi, dvs. fratrullet avgifter og handelsavanse.² Nivå tall i løpende priser.³ Inneholder reeksport.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Industri og bergveksdrift. Produksjon og faktoretterspørsel

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode

	Mrd.kr ¹ 1996	Volum				Pris			
		96.3	96.4	97.1	97.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Bruttoproduksjon	382,7	3,3	-0,1	-1,3	2,0	-0,1	0,5	-3,1	0,0
Vareinnsats	263,2	3,5	-0,2	-1,1	1,8	-0,5	1,3	-1,5	0,2
Bruttoprodukt	119,5	3,2	-0,2	-1,2	1,9	0,7	-1,2	-6,7	-0,6
Bruttoinvesteringer i alt	18,2	-0,9	3,1	1,3	9,5	2,6	5,0	-6,0	-3,3
Herav i bygninger og anlegg	6,5	3,4	4,9	-23,3	37,0	2,8	-2,0	20,9	-16,1
Herav i maskiner og transportmidler	11,8	-1,1	10,7	0,7	1,7	0,8	0,2	-4,3	-0,4

¹ Nivå tall i løpende priser.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

siste halve året, og nivået i 2. kvartal lå sesongjustert nærmere 5 prosent under gjennomsnittet for fjoråret.

Sysselsettingen

Ifølge Statistisk sentralbyrås nye kvartalsvise sysselsettingsregnskap tiltok sysselsettingen i industri og bergveksdrift med 4,5 prosent fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år, mens økningen var noe større i 1. kvartal. I gjennomsnitt for første halvår var det 314 000 personer sysselsatt i industri og bergveksdrift. Veksten i sysselsettingen i 2. kvartal i år var sterkest innen bygging av skip og oljeplattformer, men også innen nærings og nytelsesmidler, og forlag og grafisk var det klar økning.

Investeringene

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser en vekst i industriinvesteringene på 9,5 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Innen produksjon av metaller, verkstedprodukter og grafisk produksjon var det en markert oppgang i investeringene, mens for produksjon av kjemiske råvarer viste investeringene en svak utvikling.

Ifølge SSBs kvartalsvise investeringsstatistikk for 3. kvartal ligger totalanslaget for 1997 bare knapt 1 prosent lavere i verdi enn tilsvarende anslag for 1996. Anslaget for 1997 har blitt betydelig oppjustert både i 2. og 3. kvartal, noe

som ikke er vanlig. Selv uten noen ytterligere økning i anslaget er det grunn til å tro at investeringene i industri og bergverk kan bli høyere i år enn i fjor, idet 1996-anslaget fra 3. kvartal i fjor innebar en uvanlig sterk overvurdering av det faktiske investeringsnivået.

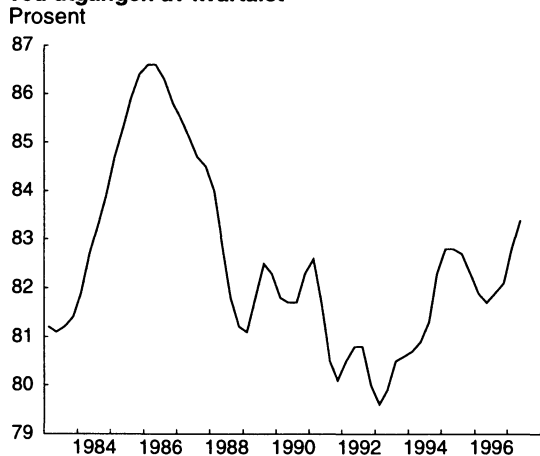
Anslaget for industriinvesteringene i 1998 fra investeringsstatistikken for 3. kvartal, ligger 12,5 prosent eller 1,3 milliarder høyere enn tilsvarende anslag for 1997. Næringene som bidrar mest til økningen er elektroteknisk og optisk industri, kjemiske råvarer, transportmiddelindustri samt forlag og grafisk industri. Produksjon av metaller er eneste næring som viser investeringsnedgang av betydning.

Industriens fremtidsvurderinger

Industrien hadde en bred oppgang i produksjonen i 2. kvartal og veksten synes ifølge SSBs Konjunkturbarometer for 2. kvartal å ha blitt sterkere enn forventet. Det er særlig deler av eksportrettet industri og offshore-relaterte deler av verkstedindustrien som har hatt sterk vekst, og økt etterspørsel har vært en viktig faktor bak utviklingen. Kapasitetsutnyttingsgraden økte ytterligere for industrien sett under ett, og industrilederne melder om fortsatt mangel på arbeidskraft.

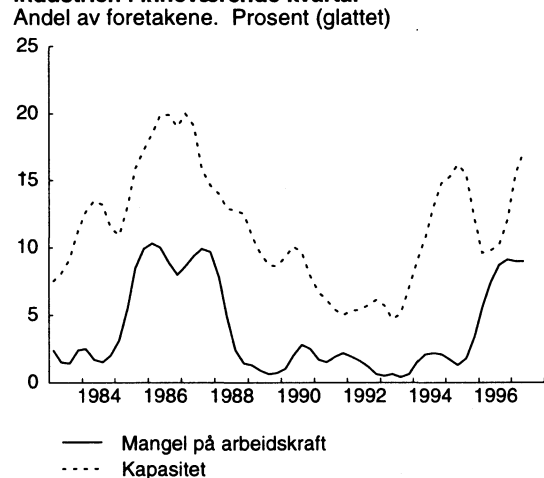
Ifølge Konjunkturbarometeret bidro velfylte ordrebøker, forventninger om fortsatt høy etterspørsel fra hjemmemar-

Industriens gjennomsnittlige kapasitetsutnyttning ved utgangen av kvartalet

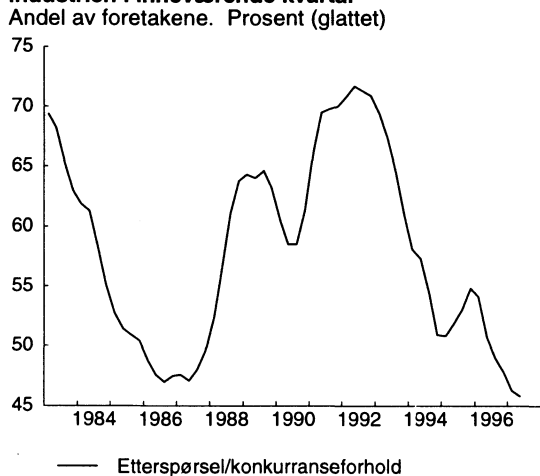
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Faktorer som begrenser produksjonen for industrien i inneværende kvartal

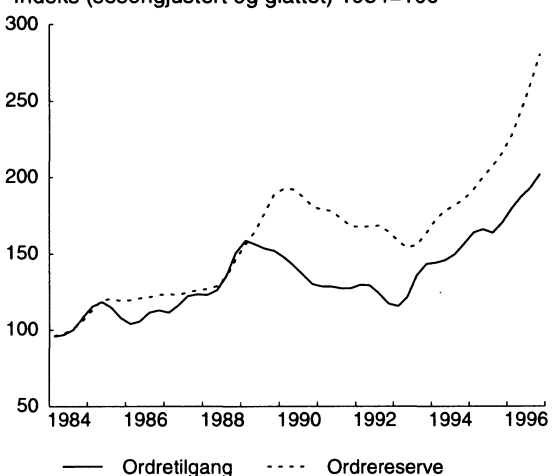
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Faktorer som begrenser produksjonen for industrien i inneværende kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordretilgang og ordreserve i industri ialt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

kedet og vekst i ordretilgangen fra eksportmarkedene til at industriens ledere ser positivt på utsiktene for 3. kvartal. For industrien sett under ett ventes aktivitetsnivået og produksjonen å holde seg om lag på samme nivå som i 2. kvartal. Det er imidlertid enkelte bransjevis forskjeller. Deler av eksporttettet industri og tradisjonell verkstedindustri venter fortsatt vekst i produksjonen (sesongjusterte og glattede tall), mens konsumvareproduserende bransjer venter at produksjonsveksten vil avta noe sammenlignet med utviklingen i 2. kvartal.

Vekst i etterspørselen

Ordretilgangen fra innenlandske markeder har vært en viktig faktor bak produksjonsutviklingen. Veksten i etterspørselen, som gjennom de siste kvartalene har vært forholdsvis høy og stabil, tok seg ytterligere noe opp i 2. kvartal. Det er investeringsvareproduserende bransjer som har hatt den sterkeste veksten i etterspørselen, sterkt preget av aktiviteten på kontinentalsokkelen. I 3. kvartal ventes etter-

spørselen fra innenlandske markeder å holde seg på det nåværende nivået.

Også eksportmarkedene synes å ha tatt seg noe opp i de siste kvartalene. I 2. kvartal økte etterspørselen forholdsvis sterkt, riktignok fra et lavt nivå. Industrien venter at den positive tendensen i eksportmarkedene vil fortsette i 3. kvartal. De tre tradisjonelle eksportbransjene – treforedling, kjemiske råvarer og metaller – venter alle en kraftig oppgang i eksportetterspørselen. For flere av bransjene må en slik utvikling ses i sammenheng med forventninger om en fortsatt prisoppgang på sentrale produkter i de internasjonale varemarkedene.

Solide ordrebeholdninger

Den samlede ordrebeholdningen økte i 2. kvartal, sesongjustert og glattet. Beholdningen av eksportordre var om lag på samme nivå som i 1. kvartal, noe som kan ha sammenheng med at eksporttettet industri har hatt kapasitet til å ta unna hovedtyngden av den økte etterspørselen. I 3. kvartal

ventes ytterligere vekst i ordrebeholdningen. Dette bildet av ordresituasjonen støttes også av indikatoren for hvor lenge produksjonen kan føres videre med nåværende ordrebeholdning ved dagens aktivitetsnivå. Denne indikatoren økte til 3,9 måneder i 1. kvartal og videre til 4,1 måneder i 2. kvartal.

Ressursknapphet og full kapasitet

Den høye aktiviteten i industrien gir seg også utslag i flaskehalser og presstendenser. Andelen av foretakene som melder om enten full kapasitetsutnyttelse, mangel på arbeidskraft eller råstoff/elektrisk kraft økte i 2. kvartal til 40 prosent, fra 38 prosent i forrige kvartal. En viktig faktor bak utviklingen var en økning i andelen av foretak med full kapasitetsutnyttelse, det vil si en utnyttingsgrad på 95 prosent eller mer. Oppgangen gjorde seg særlig gjeldende innenfor den offshore-relaterte delen av verkstedindustrien, og i deler av eksportrettet industri, som i de siste kvartalene har hatt en lavere kapasitetsutnyttelse enn normalt. Andelen av foretakene som melder om mangel på arbeidskraft er om lag på samme nivå som i foregående kvartal – og dermed et relativt høyt nivå jevnført med tidligere år. For 3. kvartal venter industrien at kapasitetsproblemene vil forsterke seg noe, mens problemene med tilgang på arbeidskraft eller råstoff/elektrisk kraft vil holde seg på dagens nivå.

Industriens kapasitetsutnyttelse, sesongjustert og glattet, gikk i 2. kvartal opp til 83,4 prosent, fra 82,8 prosent i 1. kvartal. Investeringsvareproduserende bransjer har det høyeste nivået med snaut 90 prosent. For konsumvareproduserende bransjer var utnyttingsgraden vel 80 prosent, mens den for innsatsvareproduserende bransjer var på vel 82 prosent. Innen treforedling og metallindustrien tok kapasitetsutnyttelsen seg merkbart opp i 2. kvartal. Utnyttingsgraden er for mange innsatsvareproduserende bransjer likevel klart lavere enn i 1994-95.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Tall fra foreløpig nasjonalregnskap viser at bruttoproduksjonen i bygge- og anleggsvirksomhet steg kraftig gjennom 1. og 2. kvartal i år, og ifølge sesongjusterte tall lå produksjonen i første halvår vel 6 prosent over nivået i annet halvår i fjor. Sesongjusterte kvartalstall viser at bygge- og anleggsinvesteringene i offentlig forvaltning steg med nærmere 17 prosent i 2. kvartal i år etter en liten økning i begynnelsen av året. Boliginvesteringene økte med 6 prosent i 1. kvartal og 3 prosent i 2. kvartal. For det øvrige Fastlands-Norge sank investeringene med nesten 10 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, for deretter å gå tilsvarende opp i 2. kvartal.

Ifølge den kvartalsvise produksjonsindeksen for bygge- og anleggsvirksomheten har produksjonen av *nye boliger* vist oppgang siden våren 1996 og lå i 1. kvartal i år 7 prosent over nivået ett år tidligere. For *andre bygg enn boliger* økte produksjonen kraftig ved årsskiftet og lå i 1. kvartal 1997 11 prosent over nivået i 1. kvartal 1996. *Rehabiliteringsvirksomheten* endret seg derimot lite gjennom 1996 og inn i 1. kvartal 1997. Tilgangen på nye rehabiliteringsprosjekter i yrkesbyggsektoren økte imidlertid markert i 1. kvartal i år, til et nivå nær 30 prosent over gjennomsnittet for fjoråret, mens tilgangen på boligrehabilitering gikk noe ned. I 1. kvartal 1997 lå produksjonen i anleggsvirksomheten nesten 15 prosent over nivået på samme tid i fjor. Bedriftenes ordreserver av anleggsarbeid er fortsatt stor, selv om tilgangen på nye prosjekter har gått noe ned siden i fjor sommer.

Det nye kvartalsvise sysselsettingsregnskapet viser en oppgang i sysselsatte lønnsinntakere innen for bygg og anlegg på henholdsvis 10,8 og 9,9 prosent i 1. og 2. kvartal i år, regnet fra sammen kvartal i fjor. Ifølge SSBs arbeidskraftundersøkelse (AKU) var det om lag 132 000 sysselsatte i alt i bygge- og anleggsvirksomhet i gjennomsnitt for første halvår i år. Det er nærmere 8 prosent flere enn i samme periode i fjor. Utviklingen i ledighetstallene fra Arbeidsdirektoratet underbygger inntrykket av sterk vekst i syssel-

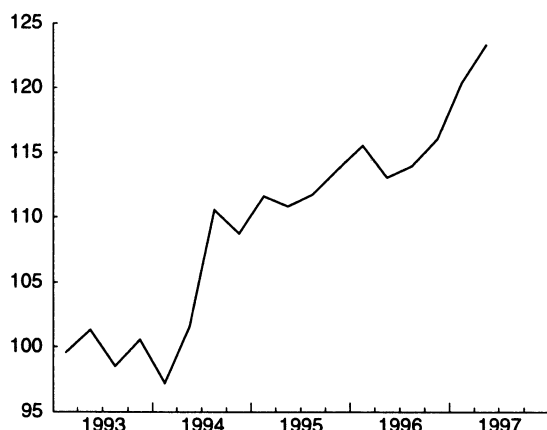
Bygge- og anleggsvirksomheten. Markedsutvikling, produksjon og sysselsetting

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode

	Mrd.kr 1996	Volum					Pris				
		1996	96.3	96.4	97.1	97.2	1996	96.3	96.4	97.1	97.2
Bygge- og anleggsinvesteringer totalt	81,5	3,9	3,2	0,9	-2,0	9,1	4,5	1,3	0,3	4,1	-3,7
Bolig	26,1	-6,0	1,7	-1,2	6,0	2,7	4,8	0,6	0,7	3,4	-2,7
Offentlig forvaltning	22,0	5,0	5,7	-5,7	1,4	16,8	4,1	1,7	-0,6	3,9	-3,1
Kraftforsyning	1,6	-18,8	-4,7	19,8	-15,2	6,6	4,7	1,9	-1,5	3,4	-1,8
Fastlands-Norge ellers	31,7	14,5	3,0	6,7	-9,8	9,6	4,5	1,5	0,5	5,1	-5,0
Bruttoproduksjon	107,6	2,4	0,7	1,8	3,7	3,0	4,6	0,7	0,2	3,0	-0,2
Vareinnsats	70,9	2,4	0,7	1,8	3,8	3,3	1,5	-0,5	-0,0	-1,8	0,4
Bruttoprodukt	36,7	2,4	0,8	1,8	3,7	2,5	11,1	3,0	0,8	12,0	-1,0
Sysselsatte lønnstakere	88 ¹	2,9	1,1	2,6	10,8	9,9	..	..	..	..	..

¹ Tusen personer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttoprodukt i bygge- og anleggsvirksomhet
Sesongjustert. 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

settingen innen næringen, idet det ved utgangen av første halvår i år var det registrert 1665 færre ledige bygge- og anleggsarbeidere enn på samme tid i fjor.

Boliger

Tallet på igangsatte boliger har pekt oppover siden våren 1996. Foreløpige tall fra byggearealstatistikken viser at det i årets syv første måneder ble påbegynt om lag 19 prosent flere boliger enn i samme periode i fjor.

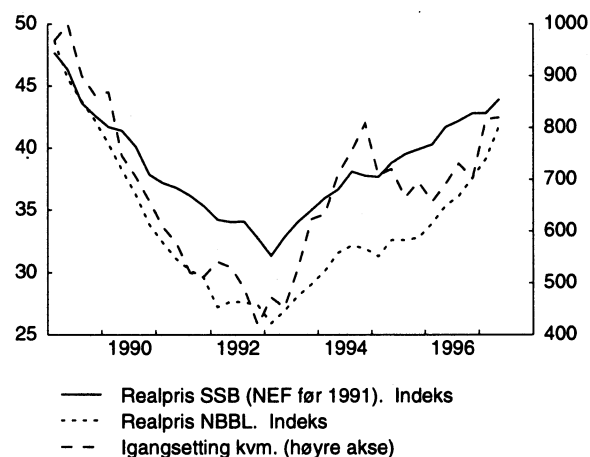
Husbanken hadde ved utgangen av juli i år mottatt søknader om finansiering av 14 prosent flere nye boliger enn på samme tid i fjor. En nedgang i tallet på søknader om finansiering av omsorgsboliger og sykehjemsplasser gjør at veksten i antall boenheter i alt har steget med vel 9 prosent. Veksten er først og fremst kommet i 2. kvartal, etter at Husbankens gunstige rentesystem hadde blitt bedre kjent. Husbanken har i 1. halvår disponert 56 prosent av den totale utlånsrammen for 1997.

Yrkesbygg

Siden 1992 har igangsatt bruksareal til andre bygg enn boliger økt kraftig og veksten har fortsatt inneværende år. Foreløpige tall fra byggearealstatistikken viser at det hittil i år er påbegynt 7 prosent mer bruksareal enn i samme periode i fjor. I Akerhus er igangsatt areal mer enn doblet fra det lave nivået i første halvår i fjor. I Oslo er det hittil i år påbegynt noe mindre bruksareal enn i fjor og i Vest-Agder er igangsatt areal halvert. For de øvrige fylkene er det ingen store endringer.

Pris og kostnadsutviklingen

Prisindeksen for brukte selveierboliger steg med 3 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, til et nivå vel 8 prosent høyere enn på samme tid i fjor. I Oslo og Bærum økte prisene med nærmere 16 prosent i denne perioden. I Akershus og storbyene Stavanger, Bergen og Trondheim lå prisene om lag

To bruktboligprisindikatorer (1989=100) og igangsettingen av nye boliger (sesongjustert)

Kilder: NEF/ECON, NBBL og Statistisk sentralbyrå.

10 prosent over fjorårets nivå, mens prisene i resten av landet har steget med vel 4 prosent siden 2. kvartal i fjor. Prisene på blokkleiligheter har i gjennomsnitt økt dobbelt så mye som prisen på eneboliger i denne perioden. Prisene på borettslagsboliger steg med over 9 prosent fra 1. til 2. kvartal i år til et nivå om lag 18 prosent over nivået på samme tid i fjor. Prisene på nye eneboliger har gjennom det siste året vist svakere vekst enn prisene på brukte eneboliger. Fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år økte SSBs prisindeks for disse boligene med 2 prosent, i overkant av oppgangen i byggekostnadsindeksen i samme periode.

Dagens Næringslivs eiendomsindeks for kontorlokaler viser fortsatt prisoppgang i kontormarkedet. I gjennomsnitt økte leienivået i Oslo med 12 prosent fra juni i fjor til juni i år, og ligger nå 22 prosent over nivået sommeren 1995. I storbyene Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø har det også vært økende leiepriser det siste året.

Konkurser

Det var 18 prosent færre foretakskonkurser i bygge- og anleggsvirksomhet i første halvår i år enn samme periode i fjor. Etter en betydelig økning i fjor er nå antallet konkurser nede på samme nivå som i 1995. Antallet personlige konkurser er hittil i år omtrent det samme som i 1996.

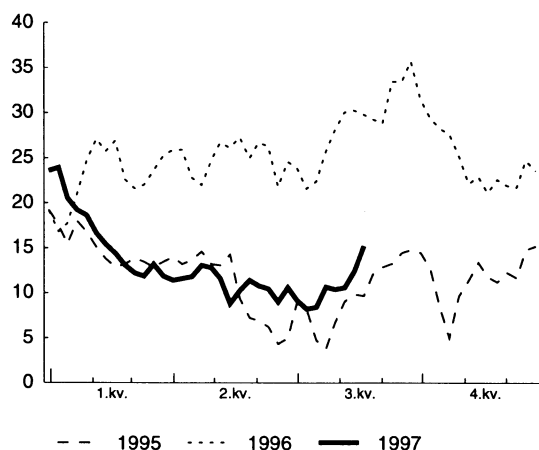
Elektrisitetsforsyning

De syv første månedene i 1997 ble det produsert 60,5 TWh elektrisk kraft, en nedgang på 8,4 prosent fra samme periode året før. Importen var på 7,1 TWh, mens eksporten utgjorde 1,7 TWh. Norge hadde dermed en nettoimport på 5,4 TWh, mer enn en dobling av nivået i samme periode i fjor. Nettoimporten var spesielt stor de tre første månedene i år, totalt 4,3 TWh. I juli ble det for første gang siden februar i fjor igjen eksportert mer enn det ble importert. Sammenlignet med samme periode i fjor lå produksjonen særlig lavt i januar - mars. Dette har sammenheng med at fyllingsgraden i vannmagasinene i denne perioden var

usedvanlig lav, og at snømengdene i fjellet ennå var små. Produsentene importerte derfor så mye de kunne, gitt kapasiteten i overføringsnettet, for å spare på vannreservene. I mars og april kom det imidlertid store snømengder, og dette bidro til at produksjonen lå høyt i juni og juli i forhold til samme periode året før. Betydelig tilslag til magasinene fra snøsmelting bragte fyllingsgraden opp i 80,1 prosent, 4 prosentpoeng over det normale for dette tidspunktet i midten av juli (uke 33). Endringene i produksjonen fra nivået året før må også ses i sammenheng med at produksjonen var rekordhøy i januar og februar 1996, mens den på våren og ut resten av fjoråret var betydelig lavere enn normalt. Det siste skyldtes lite nedbør og mindre snømengder i fjellet enn vanlig.

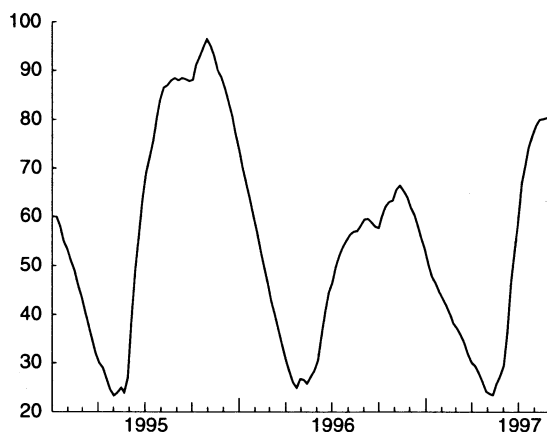
Forbruk av kraft innen alminnelig forsyning var i perioden januar - juli i år på 40,8 TWh, en nedgang på 6,7 prosent fra året før. Forbruket ble redusert spesielt mye i februar

Spotmarkedspris på elektrisk kraft
Gjennomsnittlig ukepris

Kilde: Statnett Marked AS.

Vannmagasinenes fyllingsgrad, uketall
Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

og mars. Nedgangen i forbruket skyldes blant annet at det har vært mildere enn normalt, og trolig også at mange energiverk satte opp kraftprisene betydelig fra 1. januar i år. Korrigert for temperatur var forbruket innen alminnelig forsyning på 42,1 TWh, en nedgang på 1,9 prosent fra året før. Prisen på elektrisitet er sammensatt av nettleie, kraftpris og statlige avgifter. Nettleien er regulert av NVE, mens kraftprisen fastsettes av de enkelte energiverkene. 1. januar i år var kraftprisen 24,7 øre/kWh, 39 prosent høyere enn på samme tidspunkt året før. Mange energiverk har utover i 1997 satt ned kraftprisen på grunn av økt fyllingsgrad og reduserte spotpriser. En undersøkelse som NVE foretok i sommer blant de 50 største energiverkene, viser at forventet gjennomsnittlig kraftpris for resten av året er om lag 20,7 øre/kWh. Dette er 16 prosent under prisnivået 1. januar i år, men 16 prosent høyere enn nivået 1. januar i fjor.

Kraftintensiv industri hadde et elektrisitetsforbruk på 16,7 TWh de syv første månedene i år, en liten nedgang i forhold til nivået i samme periode i fjor. Totalt forbruk av uprioritert kraft var i denne perioden 2,4 TWh, opp 3,6 prosent fra i fjor. Dette forbruket lå i januar og februar lavere enn i samme periode i fjor, men klart høyere i tidsrommet april - juli. Innen treforedlingsindustrien var det en særlig stor økning i bruk av uprioritert kraft, med en femdobling fra 2. kvartal i fjor til samme periode i år. Samtidig ble bruken av olje kraftig redusert. Den sterke oppgangen i forbruk av uprioritert kraft kan trolig føres tilbake til at spotprisene har vært svært lave siden begynnelsen av mars i år. Gjennomsnittlig spotpris var de syv første månedene i år 13,6 øre/kWh, mens den i tilsvarende periode i fjor var 23,9 øre/kWh. I perioden mars-juli var den gjennomsnittlige spotprisen 10,9 øre/kWh.

Det ble solgt 483 mill. liter fyringsolje de første syv månedene i år, en nedgang på rundt 10 prosent fra samme periode året før. Salg av fyringsparafin var på 130 mill. liter, og var uendret fra 1996, mens salget av tungolje steg med vel 1 prosent. Salg av fyringsolje gikk spesielt mye ned i februar, mars og i perioden mai-juli. Nedgangen tyder på at det har skjedd en overgang fra bruk av olje i kjelemarkedet til bruk av uprioritert kraft. Listepreisen på fyringsolje var i midten av juni 3,72 kr/liter (inkl. mva), og steg med

Kraftbalansen januar-juli. TWh

	1995	1996	1997
Kraftproduksjon	69,6	66,1	60,5
+ Import	1,4	5,9	7,1
- Eksport	4,2	3,6	1,7
- Pumpekraft	1,2	0,3	1,2
- Nett-tap	5,2	5,3	4,9
Netto innenlandsk forbruk	60,3	62,8	59,9
- Tilfeldig kraft, el-kjeler	3,3	2,3	2,4
- Kraftintensiv industri	16,3	16,7	16,7
- Alminnelig forsyning	40,8	43,8	40,8
(temperaturkorrigert)	(41,5)	(42,9)	(42,1)

Kilde: Norges vassdrags- og energiverk.

rundt 49 øre i forhold til samme måned i fjor. Prisen på fyringsparafin var i juni 4,17 kr/liter, en oppgang på om lag 43 øre fra juni i fjor. Ved kjøp av små kvanta gis vanligvis en rabatt på 25 øre/liter i forhold til listeprisen. Større kjøp gir normalt større rabatter.

Prisforholdet mellom fyringsolje og uprioritert kraft innebærer at det nå for mange er lønnsomt å gå over fra bruk av olje til bruk av elektrisitet. Totalprisen på uprioritert kraft avhenger blant annet av overføringsprisen til energiverket som leverer kraften, og av størrelsen på forbruket. For små elektrokjeler ligger trolig overføringsprisen nå mellom 6 og 12 øre/kWh. Store kunder, som f.eks borettslag, kan oppnå en overføringspris på rundt 3-4 øre/kWh. Ved en spotpris på rundt 11 øre/kWh vil da totalprisen, inkl. mva og elavgift, komme opp i rundt 25 øre/kWh. I tilfeller hvor forbrukeren har reservefyring som kan erstatte bruken av uprioritert kraft, er det fritak for elavgift slik at totalprisen kan bli rundt 18 øre/kWh. Listeprisen på fyringsolje omregnet til nyttiggjort energi var i midten av juni på rundt 53 øre/kWh, mens parafinprisen var om lag 58 øre/kWh. Prisen på nyttiggjort olje og parafin kan variere litt, avhengig av blant annet bruksområdet, og størrelsen og kvaliteten på oljekjelen.

Omsetningen på den nordiske kraftbørsen har fortsatt å øke etter at Sverige ble integrert i januar 1996. I gjennomsnitt ble det omsatt 848 GWh spotkraft pr. uke de første syv månedene i år. Totalt utgjorde dette 26,3 TWh, eller vel 16 prosent mer enn i samme periode i fjor. Sammenlignet med 1995 er omsetningen mer enn tredoblet.

Tjenesteytende næringer

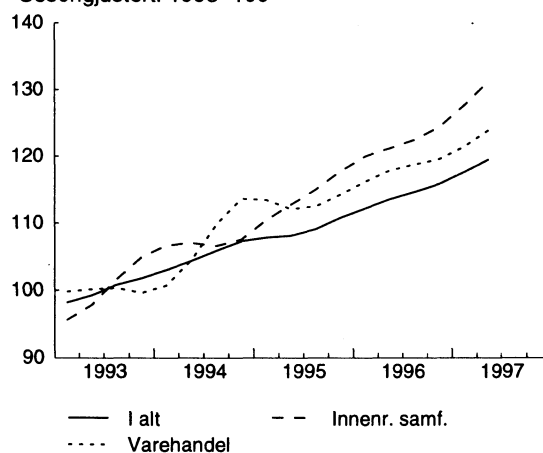
Foreløpige tall viser at det samlede bruttoproduktet for de tjenesteytende næringer eksklusiv offentlig forvaltning, utenriks sjøfart og petroleumstransport steg med 1,1 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, målt i faste priser. Dette ga en økning i bruttoproduktet for første halvår i år i forhold til samme halvår i fjor på 3,9 prosent. Økningen i bruttoproduktet fra 1. til 2. kvartal skyldes hovedsakelig sterk vekst innenfor varehandelen og moderat oppgang innenfor landbasert transport. Bank og forsikring samt lufttransport hadde en negativ produksjonsutvikling i perioden, og trakk dermed vekstraten ned. Næringen forretningsmessig tjenesteyting, som hadde sterk vekst gjennom hele fjoråret, hadde

de en svak oppgang fra 1. til 2. kvartal i år. Det synes dermed som om veksten i denne næringen nå er i ferd med å avta.

Tall fra kvartalsvis arbeidskraftregnskap viser at den samlede sysselsetting innenfor tjenesteytende næringer steg med om lag 4,6 prosent fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Antall sysselsatte utgjorde i 2. kvartal i år 41,3 prosent av sysselsettingen i landet. Tallene for sysselsettingen i de enkelte næringer i arbeidskraftregnskapet er usikre, noe som vanskeliggjør en beskrivelse av utviklingsforløp. Tallene indikerer imidlertid klar vekst i sysselsettingen innenfor varehandelen og innenfor forretningsmessig tjenesteyting fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år.

Bruttoinvesteringene i de tjenesteytende næringer steg sesongjustert med 0,3 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Dette ga en økning i bruttoinvesteringene på 5,3 prosent fra 1. halvår i fjor til 1. halvår i år. Mens investeringsnivået innenfor næringen jernbane og sporvei synes å ha blitt redusert, viser tallene oppgang i investeringene innenfor de andre transportrettede næringer; lufttransport, innenriks sjøfart og annen landtransport. Nedgangen i investeringsnivået for jernbane og sporvei må ses i lys av at investeringsaktiviteten i tilknytning til utbyggingen av Gardermobanen nå har begynt å avta.

Bruttoproduksjon i privat tjenesteyting, Fastlands-Norge utenom boligjenester
Sesongjustert. 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tjenesteytende næringer i Fastlands-Norge. Produksjon og investering

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode

	Mrd.kr 1996	Volum				Pris			
		96.3	96.4	97.1	97.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Produksjon	537,4	0,5	2,0	0,9	2,3	-3,3	4,4	2,6	-0,6
Produktinnsats	232,7	2,4	1,2	1,2	2,1	-2,1	1,8	1,0	0,4
Bruttoprodukt	304,7	0,6	0,3	2,1	1,1	-1,2	2,0	3,3	0,3
Bruttoinvesteringer	67,3	3,5	3,8	-3,3	0,3	-0,7	2,9	-4,7	2,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Offentlig forvaltning

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser en volumvekst i det offentlige konsumet på 2,2 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. Både statlig og kommunalt konsum gikk opp. Nasjonalregnskapet opererer med et skille mellom offentlig kollektivt og offentlig individuelt konsum. Kollektivt konsum omfatter i hovedsak forsvar, politi, rettsvesen og administrasjon, mens det individuelle konsumet bl.a. inkluderer utdanning, helse og kulturelle formål. Mens det i statsforvaltningen var vekst i det kollektive konsumet fra første halvår i fjor til andre halvår i år, gikk det kollektive konsumet i kommuneforvaltningen ned i samme periode. I revidert nasjonalbudsjett for 1997 antas en vekst i det offentlige konsumet på 2,0 prosent fra 1996 til 1997.

Målt i faste priser gikk de offentlige bruttoinvesteringene i fast realkapital opp med 8,7 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. Investeringene i statsforvaltningen ble redusert med 1,2 prosent, mens investeringene i kommuneforvaltningen økte med 16,8 prosent.

Statsforvaltningen

Målt i faste priser lå det statlige konsumet i første halvår i år 1,4 prosent over nivået i samme periode i fjor. Sterkest var veksten knyttet til det kollektive konsumet utenom forsvarskonsumet med 5,6 prosent, mens det militære konsumet viste en nedgang på 1,8 prosent i volum i første halvår i år.

Statens bruttoinvesteringer i fast realkapital, målt i faste priser, gikk ned i 1995 og opp i 1996, med henholdsvis 3,7 prosent og 1,4 prosent. I første halvår 1997 lå investeringene 1,2 prosent lavere enn i første halvår 1996. Investeringene i forsvaret (investeringer som kan nyttes til sivile formål) viste nedgang både i 1995 og 1996 på henholdsvis 11,4 prosent og 0,8 prosent. I første halvår 1997 tiltok investeringene i forsvaret med 26 prosent sammenliknet med

samme periode i fjor. Forvaltningsområdet helse og omsorg hadde i hele perioden fra 1993 til 1996 sterk vekst i investeringene, mens investeringene første halvår i år lå 3,3 prosent under nivået i samme periode i fjor. Investeringene knyttet til annen statlig tjenesteyting viste en reduksjon på 11,4 prosent i første halvår i år. I undervisningssektoren økte investeringene, målt i faste priser, med 8,3 prosent i første halvår i år sammenliknet med første halvår i fjor.

Kommuneforvaltningen

Det kommunale konsumet gikk opp med 2,7 prosent i volum fra første halvår i fjor til første halvår i år. Det kollektive konsumet ble redusert med 4,6 prosent, mens det individuelle konsumet økte med 4,2 prosent i volum. Produktinnsatsen i kommuneforvaltningen, målt i faste priser, gikk opp med 5,4 prosent i første halvår i år i forhold til samme periode i fjor. Produktinnsatsen knyttet til helse- og omsorgstjenester økte med 18,9 prosent, mens produktinnsatsen knyttet til undervisningstjenester og annen kommunal tjenesteyting viste en reduksjon på henholdsvis 0,8 prosent og 2,4 prosent.

De kommunale bruttoinvesteringene i fast realkapital viste en volumvekst på 16,8 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. Forvaltningsområdet undervisning hadde en økning på 18,5 prosent i volum. Oppgangen kan i stor grad tilskrives forberedelser til obligatorisk skolestart for 6-åringer fra og med 1997. Investeringsvolumet i kommuneforvaltningen ellers var 16,3 prosent høyere første halvår i år enn første halvår i fjor.

Offentlig forvaltning. Produksjon, konsum og bruttoinvestering

Prosentvis endring fra samme periode året før

	1996		Første halvår 1997					
	Stat Mrd.kr	Kommuner Mrd.kr	Stat		Kommuner		Offentlig	
			Volum	Pris	Volum	Pris	Volum	Pris
Bruttoproduksjon	82,5	146,9	0,6	2,3	3,8	2,8	2,7	2,7
Produktinnsats	35,8	35,7	-1,1	1,4	5,4	0,9	2,4	1,1
Bruttoprodukt	46,7	111,2	1,4	3,0	3,3	3,5	2,8	3,4
Konsum	84,2	124,6	1,4	2,3	2,7	2,9	2,2	2,6
Kollektivt	54,1	20,5	2,4	2,5	-4,6	2,5	0,4	2,5
Individuelt	30,1	104,2	-0,4	1,5	4,2	3,0	3,1	2,3
Bruttoinvestering	14,1	17,7	-1,2	1,2	16,8	1,8	8,7	1,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsmarkedet

Ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) fortsatte den kraftige veksten i sysselsettingen i 2. kvartal i år. Som gjennomsnitt over kvartalet var tallet på sysselsatte personer 3,1 prosent høyere enn i samme kvartal i fjor, og om lag 10 prosent over nivået i samme kvartal 1993, korrigert for bruddet i tidsserien. Sysselsettingen var da på sitt laveste etter at nedgangen satte inn i 1988. Også arbeidsstyrken har økt markert det siste året og arbeidsledigheten ifølge AKU (sesongjustert) har bare gått moderat ned. Den registrerte ledigheten (sesongjustert) har derimot vist en klar nedgang gjennom de siste kvartalene.

Sysselsetting etter næring

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser en vekst i samlet sysselsetting på 2,8 og 3,1 prosent i henholdsvis 1. og 2. kvartal 1997 sammenlignet med tilsvarende kvartaler i 1996. For lønnstakere er veksten beregnet til 3,9 prosent i 1. kvartal og 3,5 prosent i 2. kvartal. Den sterkeste veksten har vært i bygge- og anleggsvirksomhet. Dessuten har både industri, varehandel, samferdsel og annen tjenesteyting hatt en betydelig oppgang i sysselsettingen hittil i år. Det har også vært sysselsettingsvekst i offentlig forvaltning, men økningen har vært noe mindre enn i resten av økonomien.

Arbeidsstyrken

Også arbeidsstyrken har økt kraftig gjennom det siste året. Ifølge AKU var det i 2. kvartal i år i alt 2 307 000 personer

Sysselsetting i kvartalsvis nasjonalregnskap

Statistisk sentralbyrå publiserer for første gang sysselsettingstall som en del av det kvartalsvise nasjonalregnskapet. Det publiseres tall for sysselsatte totalt, dvs. lønnstakere og selvstendige, og sysselsatte lønnstakere fordelt på næring. For de fleste næringer er sysselsatte lønnstakere beregnet på grunnlag av kvartalsvise tall fra den registerbaserte arbeidstakerstatistikken og arbeidskraftundersøkelsene (AKU). Antall lønnstakere fra arbeidstakerstatistikken er avstemt mot totalt antall lønnstakere fra AKU ved proporsjonal justering for alle næringer. Sysselsettingstallene for statlig og kommunal forvaltning er imidlertid beregnet på grunnlag av foreløpige lønnskostnadstall fra stats- og kommuneregnskapene og anslag på lønnsveksten i disse næringene. Sysselsatte selvstendige bygger på tall fra AKU.

Sysselsettingstallene for første halvår 1997 er foreløpige og vil bli revidert i tråd med de normale revisjonsprosedyrene for det kvartalsvise nasjonalregnskapet. I denne omgang er det utarbeidet kvartalsvise sysselsettingstall tilbake til 1995. Målet er å utarbeide tidsserier tilbake til 1978, men dette arbeidet vil ikke bli prioritert før i 1998. Det er dessuten planlagt å utvide beregningene til å omfatte utførte timeverk (fra 3. kvartal 1997) og lønnskostnader etter næring (fra 1998).

i arbeidsstyrken. Veksten i arbeidsstyrken var 58 000 (2,6 prosent) fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Andelen av befolkningen som var i arbeidsstyrken (yrkesprosenten) økte i samme tidsrom fra 71,4 til 73,1 prosent. Kvinners yrkesprosent gikk opp fra 66,1 til 67,9 prosent, mens yrkesprosenten for menn steg fra 76,8 til 78,3. Korrigert for

Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt

Sysselsatte i 1000 personer, og vekstrater i prosent fra samme periode året før

	Nivå 1996	Vekstrater						
		1996	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2
Sysselsatte lønnstakere i alt	1 973,3	3,0	2,7	3,5	2,9	2,9	3,9	3,5
Olje og utenriks sjøfart	63,9	0,0	-1,1	1,0	1,1	-0,2	1,0	-0,3
Fastlands-Norge	1 909,4	3,1	2,9	3,6	3,0	3,0	4,0	3,7
Industri og bergverksdrift	303,1	2,1	2,2	2,3	1,5	2,4	5,2	4,5
Annen vareproduksjon	136,8	2,2	3,2	2,8	0,9	2,4	7,8	6,5
Primærnæringer	28,8	1,4	1,8	1,8	0,7	3,6	2,8	0,0
Elektrisitetsforsyning	20,0	0,0	0,3	0,6	-0,2	-0,7	2,4	0,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	88,0	2,9	4,4	3,7	1,1	2,6	10,8	9,9
Tjenesteyting, ekskl. off. forvaltning	803,8	4,2	3,5	5,2	4,4	3,7	4,4	4,6
Varehandel	283,3	5,5	4,4	6,5	5,8	5,2	5,0	5,4
Samferdsel	132,1	1,7	1,7	3,1	2,3	-0,3	4,7	4,2
Annen tjenesteyting	388,4	4,1	3,4	5,0	4,1	4,1	3,9	4,1
Offentlig forvaltning	665,7	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	1,5
Statlig forvaltning	152,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,0	0,1
Kommunal forvaltning	513,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,5	2,0
Sysselsatte lønnstakere og selvstendige	2 159,7	2,5	2,7	3,0	2,2	2,2	2,8	3,1

Kilde: Nasjonalregnskapet, Statistisk sentralbyrå.

brudd i tidsserien er yrkesdeltakelsen for menn dermed oppe på om lag samme høye nivå som i 1987 og 1988. For kvinner var yrkesdeltakelsen i 2. kvartal i år om lag 3,5 prosentpoeng høyere enn i samme kvartal i 1988. Ettersom eldre aldersgrupper uten utdanning går ut av yrkesaktiv alder og erstattes av yngre aldersgrupper med utdanning, kan yrkesdeltakelsen blant kvinner forventes å øke ytterligere.

Veksten i yrkesdeltakelsen har det siste året vært særlig sterk blant personer under 30 år. For aldersgruppen 16-29 år gikk yrkesprosenten opp fra 68,8 til 72,3 prosent fra 2. kvartal 1996 til samme kvartal i år. Yrkesdeltakelsen for denne gruppen i 2. kvartal i år var dermed nesten tilbake på samme nivå som i 2. kvartal i 1988, etter korreksjon for brudd i tidsserien. Imidlertid er andelen sysselsatte på deltid blant ungdom langt høyere nå enn dengang. Tallene viser at det er langt flere ungdommer som oppgir utdanning som hovedaktivitet i første halvår i år enn hva tilfellet var i samme periode i 1988.

Befolkning i yrkesaktiv alder

1 000 personer/ukeverk

	Endring fra samme kvartal året før ¹		
	Nivå 1997.2	1996.2	1997.2
16-74 år i alt	3154	5	7
25-54 år	1913	23	19
Arbeidsstyrken	2307	34	58
Arbeidsledige (AKU)	107	-10	-8
Sysselsatte	2201	44	67
Utførte ukeverk i gjennomsnitt over kvartalet ²	1828	32	64

¹ Korrigerte endringstall 1995-1996.

² à 37,5 timer/uke. Korrigerte endringstall begge år.

Kilde: AKU for 2.kvartal 1997.

Ledigheten

Ifølge AKU var det i 2. kvartal 1997 i alt 107 000 arbeidsøkere uten arbeidsinntekt. Fra 2. kvartal i fjor til samme kvartal i år gikk ledigheten ned med 8 000 personer. Målt som andel av arbeidsstyrken fordelt på kjønn gikk ledigheten svakt ned fra 5,1 til 4,9 prosent for kvinner, mens den for menn falt fra 5,1 til 4,4 prosent.

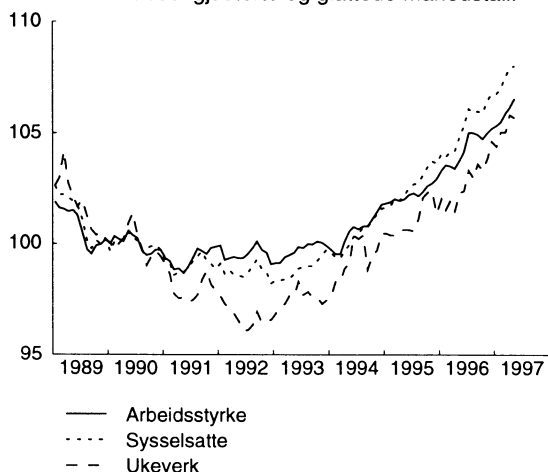
Ved utgangen av august var det registrert 78 700 helt ledige ved arbeidskontorene, 10 600 færre enn på samme tidspunkt året før.

I 2. kvartal 1997 var det ifølge AKU i gjennomsnitt 24 000 arbeidsledige som hadde vært ledige i et halvt år eller mer, som regnes som grensen for langtidsledighet. Sammenlignet med 2. kvartal 1996 er dette en nedgang på 5 000 personer. Andelen langtidsledige er redusert fra 29 til 24 prosent siste år. Ledighetens gjennomsnittlige varighet er i samme periode redusert fra om lag 24 uker til om lag 21 uker.

Økt tilgang på ledige stillinger og færre permitterte illustrerer også at det er vekst i arbeidskrafttetterspørselen. Ved utgangen av august i år var det 2 900 helt permitterte personer ifølge Arbeidsdirektoratet. Samtidig var 3 600 personer berørt av innskrenket arbeidstid. For gruppen helt permitterte er dette en nedgang på 1 500 personer i forhold til samme tidspunkt i fjor. Det var i alt en tilgang på om lag 28 700 ledige stillinger i løpet av august måned. Dette var en økning på 7 400 fra året før.

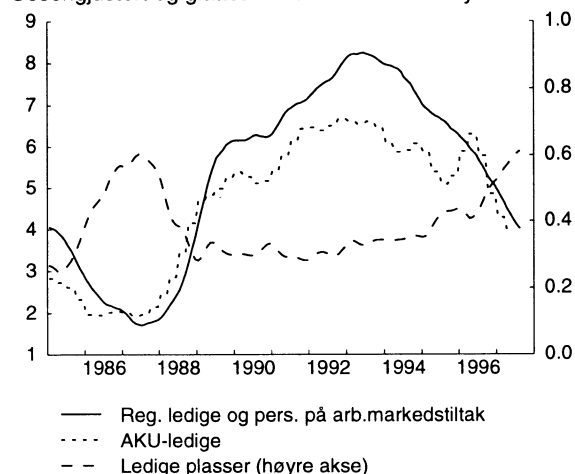
Målt ved summen av registrerte arbeidsledige og personer på tiltak var ledigheten 4,4 prosent i 2. kvartal 1997. Finnmark hadde høyest ledighet med 8,0 prosent, mens Sogn og Fjordane hadde lavest ledighet med 2,4 prosent. For de øvrige fylkene varierte ledigheten målt på denne måten fra 3 til 5 prosent. Som en indikasjon på den regionale ubalansen i arbeidsmarkedet har vi sett på den fylkesvise variasjonen i forholdet mellom beholdningen av ledige stillin-

Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk
1990=100. Sesongjusterte og glattede månedstall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og beholdning av ledige plasser
Sesongjustert og glattet. Prosent av arbeidsstyrken.

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Ulike ledighetsmål

Arbeidsledigheten ifølge AKU lå i 2. kvartal i år om lag 33 000 over Arbeidsdirektoratets tall for registrerte arbeidsledige, som viste et gjennomsnitt på 74 000 i de tre månedene. AKUs tall inkluderer også arbeidsledige som ikke registrerer seg ved arbeidsformidlingen, og noen av dem som går på arbeidsmarkedstiltak. Dette kan tydelig ses ved at AKU rapporterer et betydelig høyere nivå på ledigheten for ungdom, enn registreringen på arbeidskontorene skulle tilsi. På den annen side blir en del av de registrerte arbeidsledige ikke klassifisert som arbeidsledige i AKU (på grunnlag av spørsmål om søking etter arbeid og tilgjengelighet for arbeidsmarkedet). Særlig gjelder dette eldre personer med lange ledighetsperioder.

Av de 107 000 AKU-ledige i 2. kvartal var 43 000 under 25 år, mens 2 000 var over 59 år. Av de 74 500 registrerte arbeidsledige var 14 600 under 25 år og 7 300 over 59 år. Etter omleggingen av AKU er forskjellen mellom de to ledighetsmålene blitt større. Hovedårsaken til dette er endringen i betingelsen for når en kan begynne i arbeid, som må være oppfylt for å bli regnet som arbeidsledig i AKU. Med redusert krav til tilgjengelighet blir flere regnet som ledige i AKU.

Foruten de som er helt ledige gir AKU også tall for de undersysselsatte (deltidssysselsatte som søker mer arbeid). AKU gir videre informasjon om hvor mange timer arbeidsledige og undersysselsatte tilbyr (for undersysselsatte fra 2. kvartal 1988 og for arbeidsledige fra 3. kvartal 1989). Ved å summere tilbudet av arbeidstimer fra de to gruppene får vi et mål på det urealiserte arbeidstilbudet. Ved å dividere med 37,5 timer får vi et uttrykk for hva det svarer til av heltidsstillinger, eller ledige ukeverk.

I tillegg til helt ledige og undersysselsatte gir AKU informasjon om personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid. Ved hver måling i AKU er det en stor gruppe som ikke tilfredsstiller kravene til å bli definert som sysselsatte eller arbeidsledige, men som oppgir at de ønsker arbeid. Vi kan anta at et flertall av de personene som befinner seg i denne gruppen, under bestemte forhold vil kunne endre adferd på en slik måte at de skal defineres som arbeidsledige eller får lønnet arbeid og skal defineres som sysselsatte. I hele perioden fra første halvår 1989 til første halvår 1996 har denne gruppen ligget stabilt på i overkant av 200 000 personer, korrigert for brudd i tidsserien. Fra første halvår 1996 til første halvår i år har imidlertid antallet personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid, blitt redusert fra 212 000 til 164 000.

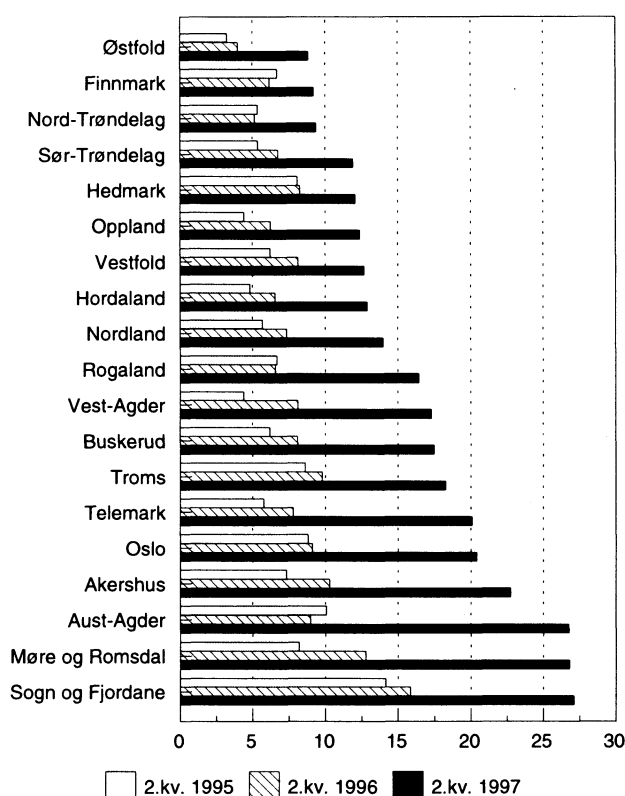
ger og summen av registrerte ledige og personer på tiltak i 2. kvartal i de siste tre årene. I gjennomsnitt for hele landet var denne andelen 6,5 prosent i 2. kvartal 1995, 7,9 prosent i 2. kvartal 1996 og hele 16,2 prosent i 2. kvartal i år. Fylkene Sogn- og Fjordane, Møre og Romsdal og Aust-Agder hadde høyest andel ledige stillinger i 2. kvartal 1997. Nord-Trøndelag, Finnmark og Østfold var de tre fylkene med lavest andel ledige stillinger i 2. kvartal i år. Det mest mar-

Registrerte arbeidsledige og ledige stillinger
1 000 personer

	August 1997	Endring fra august 1996
Registrerte arbeidsledige	78,7	-10,6
- helt permitterte	2,9	-1,5
Delvis permitterte	3,6	-1,4
Personrettede arbeidsmarkedstiltak ¹	13,6	-11,2
Tilgang ledige stillinger	28,7	7,4
Beholdning ledige stillinger	13,7	3,8

¹ Yrkeshemmede på ordinære tiltak er ikke inkludert.

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

Ledige stillinger som andel av summen av registrerte ledige og personer på ordinære tiltak
Fylke. 2. kvartal 1995-1997. Prosent

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

kerte trekk ved utviklingen er likevel den store økningen i andelen ledige stillinger det siste året. Økningen siste år var sterkest i Aust-Agder og svakest i Finnmark.

Arbeidstid

Økt etterspørsel etter arbeidskraft resulterer normalt både i vekst i sysselsettingen og i en oppgang i arbeidstiden for de som allerede er sysselsatte. Justert for effekten av plasseringen av påskeferien, kan veksten i utførte ukeverk i gjennomsnitt over kvartalet anslås til om lag 64 000 fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Gjennomsnittlig faktisk arbeidstid gikk opp med 0,4 timer fra 2. kvartal 1996 til 2. kvartal 1997, korrigert for påskeuken. Fraværet var noe

Statistikk over utlendinger i norsk arbeidsliv

Statistisk sentralbyrå behandler denne gruppen i tråd med internasjonale anbefalinger. Enkelte grupper som kan være interessante for analyse av balansen i det norske arbeidsmarkedet, vil da ikke komme med i sysselsettings-tallene.

Personer som tar seg jobb i en norskregistrert bedrift og flytter til Norge for mer enn 6 måneder, vil komme med i sysselsettingsstatistikken. De som planlegger kortere opphold, vil ikke komme med. I datagrunnlaget for den registrerte sysselsettingsstatistikken skal i prinsippet også en del av dem med korte opphold være med og det kan gis særskilte tall for dette. Tallene viser en viss økning i tallet på utenlandske arbeidstakere sysselsatt innen bygge- og anleggsvirksomhet og helsetjenester fra 2. kvartal 1996 til 2. kvartal 1997. Det er grunn til å tro at det skjer en underreportering.

Tall fra Sentralskattekontoret for utenlandssaker viser en markert økning siste år i utenlandske arbeidstakere ansatt i utenlandske bedrifter med kortvarige oppdrag i Norge, f.eks. svenske byggefirma. Denne gruppen ansatte kommer ikke med som sysselsatt i vår statistikk. I nasjonalregnskapet grupperes aktiviteten til utenlandske bedrifter med kortvarige oppdrag i Norge som import av tjenester.

høyere i 2. kvartal i år enn i samme periode i fjor og det bidro til å dempe veksten i utførte ukeverk.

Det ble ifølge AKU utført 78 000 ukeverk i form av overtid i 2. kvartal i år, det samme som ett år tidligere, etter korleksjon for plassering av påskeuken. Med overtid menes her arbeidstid utover avtalt arbeidstid for heltidsansatte, utført i løpet av en spesifisert uke. Som gjennomsnitt for alle næringer var andelen heltidsansatte som arbeidet overtid også uendret, 28 prosent. Andelen ansatte med overtid var høyest innen finanstjenester og forretningsmessig tjenesteyting, olje- og gassutvinning. Klart lavere enn gjennomsnittet var overtidsbruken innen helse- og sosialtjenester, hotell- og restaurantvirksomhet samt undervisning.

Tall fra Sentralskattekontoret for utenlandssaker viser et økende innslag av utenlandske bedrifter med kortvarige oppdrag i Norge særlig innenfor bygge- og anleggsvirksomhet og i Nordsjøen, se egen tekstboks.

Undersysselsetting

Bedringen i arbeidsmarkedet de siste årene har ført til nedgang i antall undersysselsatte (deltidssysselsatte som ønsker lengre arbeidstid og som har forsøkt å oppnå dette). Ifølge AKU var det 76 000 undersysselsatte i 2. kvartal 1997, en nedgang på 7 000 fra 2. kvartal 1996. Til sammenligning var det 42 000 undersysselsatte i 2. kvartal 1988 (det første tilgjengelige tidspunktet) mot 90 000 i 2. kvartal 1993, da ledigheten var på sitt høyeste.

Arbeidsledige og undersysselsatte ifølge AKU

Personer og tilbud av ukeverk (37,5 timer). 1 000

	Endring fra samme kvartal året før ¹		
	Nivå 1997.2	1996.2	1997.2
Arbeidsledige			
Personer	107	-17	-8
Ønsket antall ukeverk	93	-6	-9
Undersysselsatte			
Personer	76	-8	-7
Ønsket merarbeidstid i ukeverk	28	-5	-4
Tilbud av ukeverk i alt	122	-17	-12

¹ Korrigerte endringstall 1995-1996.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. AKU for 2. kvartal 1997.

Undersysselsetting kan betraktes som en form for delvis arbeidsledighet. Ulikheten i ledighetsrate mellom kvinner og menn blir forsterket når en tar hensyn til dette. Ifølge AKU var 55 000 menn og 52 000 kvinner helt arbeidsløse i 2. kvartal 1997, mens 20 000 menn og 56 000 kvinner var undersysselsatte. Hele nedgangen i undersysselsettingen siste år kom imidlertid blant kvinner. Undersysselsettingen er mest utbredt i de kvinnedominerte næringene detaljhandel og helse- og sosialtjenester. Det er også her nedgangen har vært sterkest de siste to årene.

Mange undersysselsatte ønsker bare noen få timer i tillegg og mange arbeidsløse har ønske om deltidsarbeid. Ved å summere tilbudet av arbeidstimer fra de arbeidsledige og de undersysselsatte får vi et mål på det totale urealiserte arbeidstilbudet. I 2. kvartal 1997 tilbød disse to gruppene 122 000 ukeverk, en nedgang på 12 000 fra samme kvartal året før.

Hvis vi regner ledighetsprosent med utgangspunkt i ukeverk, svarer 122 000 ukeverk til 6,3 prosent av tilbudte ukeverk i alt, dvs. summen av utførte ukeverk og tilbudet av urealiserte ukeverk, eller ledige ukeverk. Dette er en nedgang på 1,2 prosentpoeng fra 2. kvartal 1996 og en nedgang på 2,8 prosentpoeng fra 2. kvartal 1993, korrigert for brudd i tidsserien.

Personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid

For å kunne bli definert som arbeidsledig i AKU må en oppfylle bestemte krav om søkeaktivitet og tilgjengelighet. Ved hver måling er det en stor gruppe som ikke har inntektsgivende arbeid og som oppgir at de ønsker arbeid, men uten at de blir definert som arbeidsledige. I perioden fra 1988 (første observasjonsår) til 1996 har denne «reserverarbeidsstyrken» variert mellom om lag 190 000 og 210 000 personer, korrigert for brudd i tidsserien. I samme periode har antallet AKU-ledige variert mellom om lag 65 000 og 145 000, justert for brudd. Som for undersyssel-

Personer utenfor arbeidsstyrken

1000 personer

	Endring fra samme kvartal året før ¹		
	Nivå 1997.2	1996.2	1997.2
Utenfor arbeidsstyrken	847	-29	-51
Ønsker arbeid	159	8	-47
Kan begynne innen en måned	62	-28	-19

¹ Korrigerende endringstall 1995-1996.
Kilde: AKU for 2. kvartal 1997.

Arbeidsmarkedstiltak

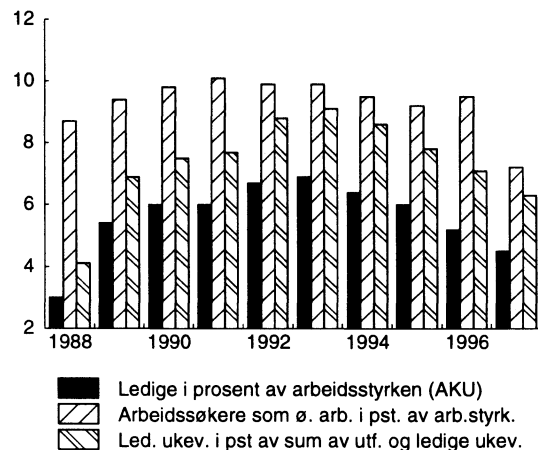
1 000 personer

	Mai 1997	Endring fra mai 1996
Personrettede arbeidsmarkedstiltak i alt ¹	25,6	-11,5
Off.sysselsettingstiltak	2,2	-4,9
Lønnskudd til arb.givere	3,0	-0,3
Kvalifiseringstiltak	17,7	-5,4
Arbeidsmarkeds kurs	11,0	-3,8
Praksisplasser	6,7	-1,6
Utdanningsvikariater	2,6	-0,9
Herav ungdom under 20 år	3,4	-0,6

¹ Yrkeshemmede på ordinære tiltak er ikke inkludert.
Kilde: Arbeidsdirektoratet.

Arbeidsledige, andre med ønske om arbeid og ledige ukeverk i første halvår. 1988-1997.

Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

satte er det langt flere kvinner enn menn blant personer utenfor arbeidsstyrken som ønsker arbeid. Både i første halvår 1996 og første halvår i år var andelen kvinner 60 prosent.

«Reservearbeidsstyrken» har ifølge AKU holdt seg på et relativt stabilt nivå både i nedgangskonjunkturen fra 1988 til 1993 og i oppgangsperioden fra andre halvår 1993. Det har hele tiden vært et tilslag av nye personer i om lag samme omfang som overgangen til faktisk ledighet eller sysselsetting. I 1997 viser tallene for første gang en klar endring i dette bildet. Tall fra både 1. og 2. kvartal i år viser en kraftig nedgang i «reservearbeidsstyrken» sammenlignet med samme kvartal året før.

Den observerte nedgangen i «reservearbeidsstyrken» gjennom de siste kvartalene kan være en indikasjon på at AKU-ledigheten vil reduseres i et større tempo fremover enn hva tilfellet har vært de siste årene, dersom den sterke sysselsetningsveksten fortsetter.

Arbeidsmarkedstiltakene

Ordinære personrettede tiltak utenom yrkeshemming, attføring og bedriftsrettede tiltak omfattet 13 600 personer ved utgangen av august i år. Dette er 11 200 færre enn ved

utgangen av samme måned i fjor. Ved utgangen av mai, før tiltakene ble trappet ned for sommeren, omfattet tiltakene 25 600 personer. Kvalifiseringstiltak var den viktigste gruppen på dette tidspunktet, med 69 prosent av totaltallet. 3 400 ungdommer under 20 år var sysselsatt ved ordinære personrettede tiltak ved utgangen av mai i år, mens 2 300 var registrert ledige i samme aldersgruppe på samme tidspunkt. Sammenlignet med situasjonen ett år tidligere var det 600 færre sysselsatte på tiltak og 300 færre registrerte ledige.

Summen av registrerte helt ledige og personer på personrettede tiltak har sesongjustert vist en sterk nedgang gjennom det siste året. Fra andre halvår 1994 har det sesongjustert vært en nesten sammenhengende nedgang for denne gruppen. Ved utgangen av august 1997 var det 92 300 som var registrert helt ledige eller sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak. Dette var 30 800 færre enn ved utgangen av august 1996 og utgjorde 4,1 prosent av arbeidsstyrken.

Lønns- og prisutviklingen

Lønnsutviklingen

Den gjennomsnittlige lønnsveksten har tiltatt de to foregående årene, men ser ut til å bli noe lavere i år enn i fjor. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at lønn pr. normalårsverk økte med 3,0 prosent i 1994, 3,2 prosent i 1995 og 4,4 prosent i 1996. Det gjennomsnittlige overhenget inn i 1997 er av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) anslått til 2,0 prosent, mot 1,2 prosent året før. Lønnsglidningen i 1. kvartal og tariff tilleggene ser imidlertid gjennomgående ut til å ha vært klart lavere i år enn i fjor.

Tariffoppgjøret i år, som var et mellomoppgjør, ble i LO/NHO-området gjennomført ved sentrale forhandlinger med et gjennomsnittlig timetillegg på vel 1 krone som resultat. For industriarbeidere har Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) anslått at de sentrale tariff tilleggene vil bidra med 0,6 prosentpoeng til årslønnsveksten i 1997, mot 1,4 prosentpoeng i fjor. Overhenget inn i 1997 er for denne gruppen beregnet til 1,6 prosentpoeng, mens årslønnsbidraget fra glidning i årets 1. kvartal ifølge TBU var på 0,3 prosentpoeng. Årslønnsveksten kan i år dermed anslås til 2,5 prosent pluss bidraget fra glidning i årets 3 siste kvartaler. I 1995, da lønnsoppgjøret tidsmessig ble gjennomført som i 1997, var dette bidraget 1,0 prosentpoeng

I offentlig sektor ble det gitt et generelt tillegg på 2 500 kroner pr. år, som sammen med andre lønnsjusteringer er antatt å gi et bidrag til årslønnsveksten på 1,4 prosent-

Noen lønnsbegreper

Lønn pr. normalårsverk: Nasjonalregnskapsbegrep som er lik forholdstallet mellom total lønn inklusive overtidsgodtgjørelse samt lønn under sykdom og permisjon betalt av arbeidsgiver på den ene siden og antall normalårsverk på den andre. Antall normalårsverk defineres som summen av antall heltidsansatte og antall deltidsansatte omregnet til heltidsansatte.

Lønn pr. timeverk: Nasjonalregnskapsbegrep som er lik forholdstallet mellom total lønn (definert som ovenfor) og antall utførte timeverk regnet inklusive overtid og eksklusive fravær.

Årslønn: Begrep som bl.a. benyttes av Det tekniske beregningsutvalget (TBU) for inntektsoppgjørene og som omfatter samlet lønn eksklusive overtidsgodtgjørelse en lønns-taker oppnår hvis vedkommende har utført et avtalefestet normalårsverk og året har en normal lengde. Lønnsveksten med utgangspunkt i dette begrepet ligger normalt nær opp til veksten i *lønn pr. normalårsverk*. Avvik for sammenliknbare grupper vil i første rekke ha sammenheng med endringer i omfanget av overtid. Forskjell i gjennomsnittsutvikling kan i tillegg forklares med at TBU ikke dekker alle sektorer (bl.a. ikke utenriks sjøfart).

poeng i staten og 0,9 prosentpoeng i kommunene. Lønns-overhenget inn i 1997 er av TBU beregnet til 2,1 prosent i staten og 2,6 prosent i kommunene. Årslønnsveksten blir dermed 3,5 prosent pluss bidraget fra lønns-glidning gjennom året, som i fjor var 0,2-0,3 prosentpoeng.

Lønn etter næring

Prosentvis vekst fra året før

	Pr. normalårsverk			Pr. timeverk		
	1994	1995	1996	1994	1995	1996
I alt	3,0	3,2	4,5	3,0	4,3	4,8
Oljeverksamhet og utenriks sjøfart	3,7	1,0	5,6	3,9	1,6	6,0
Fastlandsnæringer	3,0	3,4	4,5	3,0	4,5	4,8
Industri og bergverk	3,1	3,8	4,2	2,9	4,7	4,4
Annen vareproduksjon	2,7	3,2	4,4	2,5	4,0	4,7
Primærnæringer	4,8	5,4	3,6	4,5	6,0	3,9
Kraftforsyning	2,8	3,0	4,2	2,6	4,3	4,5
Bygg- og anleggsvirksomhet	2,0	2,5	4,6	2,0	3,4	4,9
Privat tjenesteyting	3,1	3,3	4,6	2,9	4,5	4,9
Varehandel	3,2	3,9	5,0	3,0	5,2	5,3
Samferdsel	3,1	3,0	4,4	3,3	4,0	4,8
Annen tjenesteyting	3,1	3,2	4,5	2,8	4,3	4,8
Offentlig forvaltning	2,9	3,0	4,4	3,2	4,4	4,8
Stat ¹	4,2	3,3	4,3	4,4	4,6	4,6
Sivil	2,4	2,9	4,2	2,3	4,4	4,2
Forsvaret	6,6	2,7	3,8	6,4	3,1	4,2
Kommune	2,4	2,9	4,4	2,7	4,2	4,8

¹ Nedgang eller lav vekst i antall rekrutter har i disse tre årene resultert i "vridningseffekter" som har bidratt til å trekke opp den gjennomsnittlige lønnsveksten i statsforvaltningen.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tariff tillegg i 1997 vil for de organiserte i varehandelen ifølge TBUs beregninger i gjennomsnitt bidra med om lag 1,0 prosentpoeng til årets lønnsvekst. For varehandelen under ett er overhenget inn i 1997 beregnet til 1,7 prosent. I fjor var bidraget til årslønnsveksten fra glidningen 1,8 prosentpoeng.

På bakgrunn av tilgjengelig informasjon om overheng, tariff tillegg og lønnsutviklingen i årets 1. kvartal og beregninger med KVARTS-modellen, kan den gjennomsnittlige årslønnsveksten for hele økonomien anslås til knappe 4 prosent i 1997.

Prisutviklingen

Veksten i konsumprisindeksen (KPI) var i juli i år 2,2 prosent regnet på 12-månedersbasis, etter å ha vært oppe i 2,9 prosent måneden før. Nedgangen kan i hovedsak forklares ved at elektrisitetsprisene i år ble redusert fra juni til juli, mens de økte i samme periode i fjor. I tillegg var juli-målingen den første hvor bortfallet av momskompensasjonen på enkelte meieriprodukter og kjøtt fra 1. juli i fjor ikke lenger påvirket veksten på 12-månedersbasis.

I gjennomsnitt over årets 7 første måneder var 12-månedersveksten i KPI 2,8 prosent, mens årsgjennomsnittet i 1996 var 1,3 prosent. Denne økningen i inflasjonstakten kan delvis føres tilbake til den sterke veksten i elektrisitetsprisene gjennom annet halvår i fjor og frem til og med januar i år. Realvekst i en del vareavgifter fra siste årsskifte trakk også prisveksten opp, mens avgiftsendringene i 1996 bidro til lavere prisvekst i fjor.

Gjennom de siste fem årene har den årlige veksten i konsumprisindeksen vært lav og relativt stabil. Både i 1992 og 1993 var prisveksten 2,3 prosent og i de tre neste årene henholdsvis 1,4 - 2,4, og 1,3 prosent. Variasjonen i inflasjonstakten, kan for en del føres tilbake til avgiftsendringer. Finansdepartementet har anslått veksten i konsumprisindeksen i

ndeksen eksklusive avgifts- og subsidieendringer utover kompensasjon for generell prisvekst til 1,7 prosent i 1995 og 1,5 prosent i 1996. Inneværende år ligger det an til en prisvekst på rundt 2,5 prosent hvor om lag 0,5 prosentpoeng kan føres tilbake til realvekst i avgiftene. Den avgiftsjusterte KPI-veksten fra 1996 til 1997 kan dermed anslås til om lag 2,0 prosent.

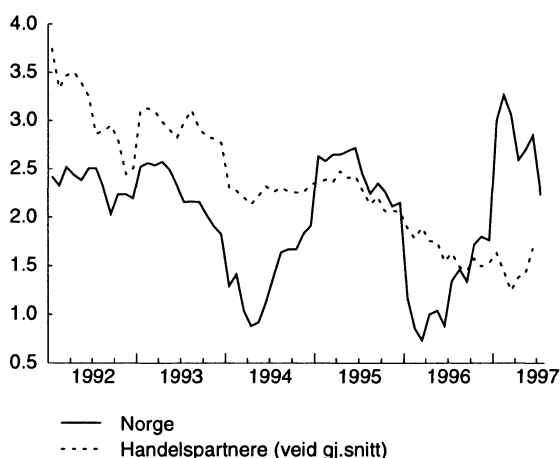
Hittil i år har det vært forholdsvis store forskjeller i prisvekst mellom ulike konsumgrupper. Som gjennomsnitt for årets 7 første måneder ligger *klær og skotøy* lavest med 0,9 prosent økning i forhold til samme periode i fjor, mens prisene på *møbler og husholdningsartikler* gikk opp med 1,3 prosent. Høyest ligger prisveksten for *drikkevarer og tobakk* med 6,7 prosent og deretter *bolig, lys og brensel* og *matvarer* med henholdsvis 3,8 og 3,6 prosent.

Konsumprisindeksen gruppert etter leverende sektor viser at prisene på *importerte konsumvarer* i årets 7 første måneder lå 1,3 prosent over nivået fra samme periode i fjor, til tross for en markert økning i bilavgiftene. 12-månedersveksten har så langt i år vært meget stabil, med en svakt negativ trend, til tross for store endringer i den importveide valutakursen. Etter at verdien på norske kroner målt på denne måten steg med nær 4 prosent fra desember 1996 til februar i år, har verdien gradvis falt og var i juli 8 prosent lavere enn i februar. Denne utviklingen illustrerer at det kan ta tid før en endring i valutakurs slår ut i butikkprisene på importerte varer. Hvis kronekursen fremover holder seg på samme nivå som gjennomsnittet for august, vil den importveide verdien av norske kroner på årsbasis svekke seg med 0,4 prosent i år og 2,3 prosent til neste år.

Prisveksten for *norskproduserte konsumvarer* lå i gjennomsnitt i årets 7 første måneder 4,1 prosent over samme periode i fjor. Denne forholdsvis høye prisveksten, henger i stor grad sammen med den tidligere omtalte oppgangen i elektrisitetsprisene og økning i bensinavgift og råoljepris. *Husleie inklusive fritidsbolig* lå frem til og med mai i år 1,7 prosent over nivået i tilsvarende periode i fjor. Pris-materialet stammer fra en kvartalsvis husleieundersøkelse

Konsumprisindekser

Prosentvis endring fra samme måned året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindeksen etter konsumkategori

Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-des. 1996	Jan.-juli 1997	Juli 1997
I alt	1,3	2,8	2,2
Matvarer	1,7	3,6	2,4
Drikkevarer og tobakk	2,3	6,7	6,3
Klær og skotøy	-3,1	0,9	-0,9
Bolig, lys og brensel	2,4	3,8	1,6
Møbler og husholdningsartikler	1,3	1,3	1,1
Helsepleie	3,2	3,0	4,7
Reiser og transport	0,3	2,4	3,4
Fritidssysler og utdanning	1,0	1,8	1,9
Andre varer og tjenester	2,2	2,1	2,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindeksen etter leveringssektor

Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-des. 1996	Jan.-juli 1997	Juli 1997
I alt	1,3	2,8	2,2
Jordbruksvarer	1,8	4,8	2,0
Fiskevarer	0,8	2,2	2,1
Andre norskproduserte konsumvarer	2,3	4,1	2,3
Lite påvirket av verdensmarkedets priser	2,8	6,0	0,1
Påvirket av verdensmarkedet pga. stort importinnhold eller råstoffpris bestemt på verdensmarkedet	2,6	3,7	5,4
Påvirket av verdensmarkedet pga. konkurranse fra utlandet	1,2	2,2	2,2
Importerte konsumvarer	-2,1	1,3	1,1
Uten norsk konkurranse	-2,2	1,2	1,9
Med norsk konkurranse	-1,8	1,3	-0,3
Husleie, inkl. fritidsbolig	1,7	2,0	2,7
Andre tjenester	2,6	2,5	3,1
Med arbeidslønn som dominerende prisfaktor	4,0	4,8	5,5
Også med andre viktige priskomponenter	2,2	1,7	2,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

hvor om lag 2/3-dels vekt blir lagt på utviklingen i borettslag. I juni førte en markert økning i de markedsbestemte husleiene (med om lag 1/3-dels vekt) til at 12-månedersveksten kom opp i 2,7 prosent. Etter at husleiene i 1994 på grunn av rentenedgang var nede i en årlig vekst på 0,6 prosent, har det vært en tendens til økt vekst i husleiene. Prisene på *andre tjenester* lå i årets 7 første måneder 2,5 prosent over nivået i tilsvarende periode i fjor. Dette er om lag på linje med årsveksten i fjor og i forfjor. En markert økning i egenandelen ved legebesøk, bidro fra 1. juli i år til oppgang i prisveksten for *tjenester med arbeidslønn som dominerende prisfaktor*.

Prisveksten for førstegangsomsetningen innenlands har for typiske konsumvarer vært jevn de tre siste årene. I 1994 økte denne indeksen med 1,3 prosent, mens veksten både i 1995 og 1996 var 1,5 prosent. På 12-månedersbasis har prisøkningen hittil i 1997 ligget svakt over dette.

Gjennom de siste årene har det vært en viss nedgang i prisstigningen hos våre viktigste handelspartnere. Definert som et veid gjennomsnitt med landenes betydning for norsk handel som vekter, gikk konsumprisveksten på 12-månedersbasis ned fra 2,4 prosent i første halvår 1995 til 1,2 prosent i mars i år. I de siste månedene har denne utviklingen snudd og i juni var prisstigning hos våre handelspartnere økt til 1,7 prosent.

I følge den harmoniserte konsumprisindeksen (HKPI) lå konsumprisveksten i Norge i 1996 klart under veksten i

Harmoniserte konsumprisindekser (HKPI)

Den harmoniserte konsumprisindeksen (HKPI) er en indikator for bruk i internasjonale sammenlikninger av prisutviklingen i EØS-området, idet indeksen for hvert land er laget over en felles mal (som på enkelte punkter atskiller seg noe fra KPI). HKPI baserer seg i hovedsak på det samme prismaterialet som KPI, men enkelte varer/tjenester som er problematiske å sammenlikne mellom land er foreløpig utelatt, herunder selveiernes bokostnader (representert ved husleie i KPI). De varer og tjenester som dekkes i HKPI utgjør for Norges del om lag 86 prosent av vektgrunnlaget til KPI.

Harmoniserte konsumprisindekser (HKPI)¹

Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-des. 1996	Jan.-juni 1997	Juni 1997	Juli 1997
Norge	0,7	3,1	2,9	2,0
EU	2,4	1,7	1,6	..

¹Kilde: EUROSTAT og Statistisk sentralbyrå.

EU. Ved årsskiftet ble dette snudd og målt på denne måten lå konsumprisveksten i Norge i første halvår i år 1,4 prosentpoeng over gjennomsnittet for EU-landene. Det markerte fallet i konsumprisveksten fra juni til juli (som var enda sterkere for HKPI enn KPI) har trolig langt på veg utlignet denne forskjellen.

Husholdningene

Klar vekst i husholdningenes disponible realinntekter også i 1997

De foreløpige nasjonalregnskapstallene for 1996 viser at husholdningenes disponible nettorealinntekter gikk opp med rundt 4,5 prosent. Veksten i år forventes å bli på i underkant av 3 prosent.

Husholdningenes lønnsinntekter, som er den største av inntektskomponentene, ga i fjor et bidrag til veksten i disponibel inntekt på 5 prosentpoeng. Lønnsinntektene forventes også i år å stå for en stor del av økningen i husholdningenes disponible nettorealinntekter. Den anslåtte realveksten i lønnsinntektene skyldes både en forventet oppgang i antall utførte timeverk og en økning i den gjennomsnittlige realtimelønna. Samlet forventes realverdien av lønnsinntektene å bidra med 2,7 prosentpoeng til veksten i husholdningenes disponible realinntekter i 1997.

Netto blandet inntekt, som består av selvstendig næringsdrivendes kapitalinntekter og lønn i egen virksomhet med fradrag av kapitalforringelsen, ga bare et svakt positivt bidrag til veksten i husholdningenes disponible realinntekter fra 1995 til 1996. For innværende år anslås denne inntektskomponenten til å gi et bidrag på i underkant av 1 prosentpoeng til veksten i husholdningenes disponible realinntekter.

Realverdien av husholdningenes stønader fra det offentlige forventes å vokse langt svakere enn husholdningenes netto-realdisponible inntekter innværende år. En viktig faktor bak denne moderate utviklingen er fallet i antall arbeidsledige som fører til at utbetalingene av arbeidsledighets-trygd går ned. Av en viss betydning er det også at den spesielle vrakpantordningen som en hadde for personbiler i 1996, har falt bort igjen i 1997. En økning i antall pensjonister med tilleggssytelser fra folketrygden trekker i motsetning retning og er en viktig årsak til at vekstbidraget fra stønadene likevel er positivt. Samlet forventer en at bidraget til veksten i husholdningenes realdisponible inntekter fra stønadsveksten vil være rundt null.

Nettoformuesutgiftene ga i fjor et svakt negativt bidrag til utviklingen i husholdningenes disponible realinntekter. Det var en nedgang i både formuesinntekter og formuesutgifter, men nedgangen i inntektene dominerte. Heller ikke i år er det grunn til å forvente noe positivt vekstbidrag av betydning fra denne komponenten.

Husholdningenes skatteinnbetalinger til det offentlige anslås til å gi et negativt bidrag til veksten i husholdningenes disponible realinntekter i år på i overkant av 1/2 prosentpoeng. Med uendrede skatteregler vil det være slik at denne inntektskomponenten bidrar negativt når realinntekten vokser.

Nedgang i husholdningenes sparerate?

Husholdningenes sparerate (netto) holdt seg om lag uendret fra 1995 til 1996. I år ligger det an til at husholdningenes og ideelle organisasjoners konsum vil vokse med om lag 3 prosent, mens realinntektsveksten forventes å bli litt lavere enn dette, slik at husholdningenes sparerate vil gå svakt ned fra 1996 til 1997. Med en klar oppgang i netto-realinvesteringene, som følge av økt boligbygging, innebærer dette et fall i husholdningenes finansielle sparerate slik denne beregnes fra inntektssiden i nasjonalregnskapet. Finansstatistikk fra Norges Bank viser imidlertid en oppgang i husholdningenes nettofordringsrate fra 4. kvartal 1996 til 1. kvartal i år (sesongjustert) etter nedgang i de to foregående kvartalene. Denne utviklingen skyldtes en betydelig omvurdering av nettofordringene som følge av kursgevinster på aksjer og verdipapirfondsandeler samt forsikringskrav.

Både gjennom 1996 og inn i 1997 har det vært en sterk realvekst i prisen på bruktboliger slik at verdien av husholdningenes realkapital har blitt gjort til gjenstand for en betydelig positiv omvurdering. Dette innebærer at netto-finansinvesteringene kan gå ned uten at nettoformuen reduseres, for eksempel gjennom økt opplåning mot sikkerhet i fast eiendom (bolig). En økning av boligformuen vil derfor tendere til å gå sammen med lavere finansinvesteringer og høyere konsum.

Husholdningenes inntekter, utgifter og sparing

Milliarder 1995-kroner¹

	1995	1996	1997 ²	Bidrag til vekst foregående år. Prosentpoeng	
Lønn ³	367,3	391,1	404,7	5,0	2,7
Blandet inntekt (netto)	92,5	93,7	96,6	0,2	0,6
Offentlige stønader	146,8	152,8	153,4	1,3	0,1
Netto andre inntekter	24,6	27,3	27,1	0,6	-0,0
Netto formuesutgifter	4,2	5,8	5,2	-0,3	0,1
Direkte skatter ³	146,8	157,0	160,2	-2,1	-0,6
Disponibel realinntekt	480,2	502,1	516,4	4,6	2,9
Korr. sparing i pensj.fond	4,4	4,5	4,7		
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	457,5	479,0	493,6		
Sparing ⁴	27,1	27,6	27,6		
Sparerate	5,6	5,5	5,3		

Memo:

Konsumprisvekst i følge
deflatoren

2,8 1,1 2,8

¹ På grunn av avrundingsfeil summerer ikke undergruppene seg nøyaktig opp til totaltallet. Dekomponeringen av husholdningenes disponible inntekter skiller seg noe fra nasjonalregnskapets.

² Anslag.

³ Eksklusive arbeidsgiveravgift.

⁴ Sparing i faste kroner er definert som realinntekt tillagt korrigert sparing i pensjonsfond fratrasket konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Husholdningenes sparing må videre ses i sammenheng med renteutviklingen. Gjennom 1996 og frem til og med 2. kvartal i år har det vært en nedgang både i låne- og innskuddsrenter. Det er ikke opplagt hvordan rentenedgangen har virket på konsumutviklingen. En rentenedgang gjør det isolert sett mindre lønnsomt å spare, og denne effekten trekker i retning av økt forbruk. Det blir også billigere å sitte med biler og andre varige konsumgoder som i nasjonalregnskapet regnes som konsumert ved anskaffelsen. Renteendringer har imidlertid også betydning for utviklingen i husholdningenes disponible inntekter. Inntektseffekten av rentesatsendringen vil blant annet avhenge av hvilke fordrings- og gjeldsobjekter som berøres. En betydelig andel av husholdningenes bruttofinansformue består av forsikringskrav. Utviklingen i avkastningen på disse kan avvike fra utviklingen i rentesatsene.

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner: Svakere konsumvekst enn i 1996

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner opp med 1,5 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, etter justering for normale sesongsvingninger. Fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år var konsumnivået uendret. Problemer med å korrigere for påskens plassering i kalenderåret kan imidlertid ha ført til at veksten fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år er undervurdert, og at veksten fra 1. til 2. kvartal er overvurdert. Oppgangen fra andre halvår i fjor til første halvår i år var på 1,3 prosent. Med uendret sesongjustert nivå fra første til annet halvår, vil årsveksten for konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner bli på 2,4 prosent fra 1996 til 1997.

Varekonsumet: Sterk vekst for andre varige konsumgoder

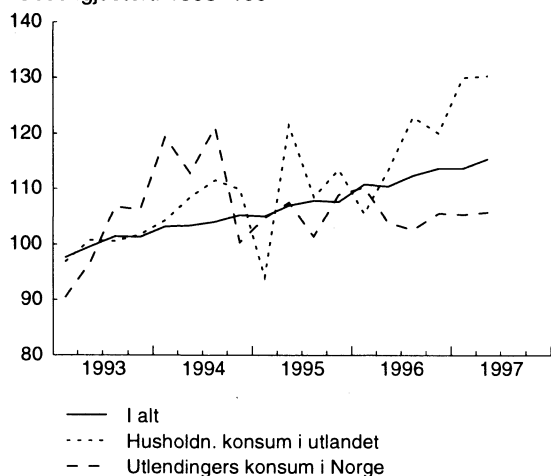
Den betydelige veksten i varekonsumet de siste årene har fortsatt inn i inneværende år. Varekonsumet økte med om lag 1 prosent fra andre halvår i fjor til første halvår i år etter justering for normale sesongsvingninger.

Kjøpene av personbiler gikk opp med over 40 prosent i fjor. Den sterke veksten i personbilkjøpene har sammenheng med reduksjonen i engangsavgiften fra 1. januar 1996 og den økte vrakpanten som kun var gjeldende for 1996. Veksten i personbilkjøpene forventes derfor å bli langt mer beskjeden i år. Fra andre halvår i fjor til første halvår i år var det en oppgang på i underkant av 3 prosent (sesongjustert) og nybilkjøpene falt fra 1. til 2. kvartal i år. Antall førstegangsregistrerte personbiler lå i årets første åtte måneder 6,0 prosent over nivået for den tilsvarende perioden i fjor. Fra 1996 til 1997 gikk antall førstegangsregistrerte personbiler opp med 50 prosent og det var en sterk vekst gjennom året. Dersom antall førstegangsregistrerte personbiler holder seg uendret (sesongjustert) fra mai-august til september-desember, vil antall førstegangsregistrerte personbiler i 1997 likevel overstige 150 000. Bare i 1985 og 1986 har nivået vært høyere enn dette.

Husholdningenes driftsutgifter til egne transportmidler gikk ned med i underkant av 2 prosent fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Bak denne utviklingen lå en nedgang i drivstoffsforbruket. For reparasjons-tjenester og reservedeler m.m. var det derimot oppgang.

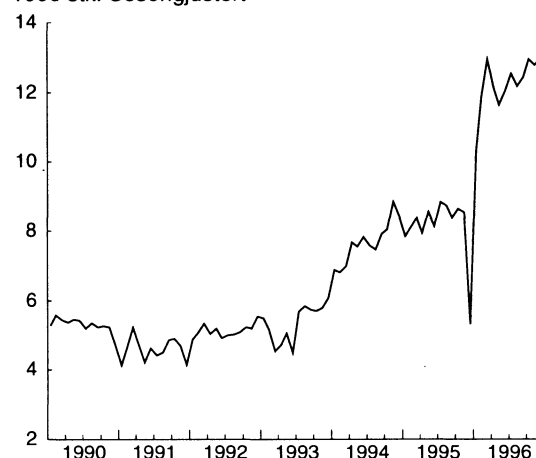
Kjøpene av andre varige konsumgoder, blant annet møbler, elektriske artikler og varige fritidsvarer, gikk betydelig opp fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Ved uendret konsum fra første til andre halvår (sesongjustert) vil årsveksten fra 1996 til 1997 bli på i underkant av 8 prosent. Den sterke kjøpsutviklingen for

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner
Sesongjustert. 1993=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Registrerte nye personbiler
1000 stk. Sesongjustert

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode

	Mrd. kr 1996 ¹	Volumendring					Prisendring				
		1996	96.3	96.4	97.1	97.2	1996	96.3	96.4	97.1	97.2
Matvarer	63,8	1,1	0,6	1,0	-1,9	1,7	2,1	1,7	0,4	0,8	0,6
Drikkevarer og tobakk	32,9	2,8	2,2	-0,8	-5,9	1,4	1,5	1,5	0,9	2,5	1,2
Elektrisitet	18,3	2,7	-1,0	0,5	6,6	-4,6	4,3	7,0	5,2	3,1	-4,3
Brensel	2,9	13,6	6,5	-0,8	-11,7	13,7	9,8	-0,2	6,9	-5,3	2,3
Driftsutgifter til egne transportmidler	32,0	1,6	2,2	2,2	-3,4	1,2	1,4	-1,9	1,1	3,1	2,0
Klær og skotøy	26,6	6,3	2,1	1,4	-0,2	3,6	-3,3	0,3	0,4	0,4	-0,2
Andre varige goder	40,2	6,5	2,9	3,2	0,8	6,8	-0,4	0,3	0,2	-0,4	0,1
Helsetjenester	11,7	3,0	1,1	0,9	0,0	2,0	3,8	0,6	0,3	0,4	0,2
Bolig	83,2	0,9	0,3	0,4	0,5	0,3	1,7	0,4	0,4	0,9	0,5
Kjøp av egne transportmidler	25,0	42,1	5,2	3,4	2,0	-2,3	-4,7	0,2	0,5	1,0	0,8
Offentlige transportmidler m.m.	29,5	7,0	1,4	1,7	1,1	3,6	1,9	0,2	0,5	-0,3	0,3
Andre varer	26,5	2,2	0,5	2,2	0,5	2,7	1,9	0,8	0,9	0,5	1,1
Andre tjenester	63,3	3,3	1,3	1,5	-0,8	-0,1	0,3	0,4	0,4	3,3	0,9
Ideelle organisasjoner	24,1	0,8	0,5	0,7	1,5	1,4	3,8	0,5	0,4	2,1	-0,9
Husholdningenes konsum i Norge	19,7	5,6	8,5	-2,3	8,3	0,2	3,4	1,2	-2,5	-0,7	1,0
Utlendingers konsum i Norge	-15,2	-0,0	-1,3	2,8	-0,2	0,4	1,7	0,6	-0,1	1,5	1,0
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	484,3	4,7	1,8	1,1	-0,0	1,5	1,1	0,7	0,5	1,2	0,3
Tendens ²			1,2	1,0	0,8	0,8		0,8	0,8	0,9	0,7

¹ Faste 1993-kroner. På grunn av avrundingsfeil summerer ikke undergruppene seg nøyaktig til total-tallet.

² Endring i trend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

disse varene henger sammen med både den generelle realinntekstveksten og med at prisveksten for disse konsumvarene har vært mer beskjeden enn den generelle konsumprisøkningen for husholdningene.

Matvarekonsumet, som utgjør i underkant av 14 prosent av totalt konsum i husholdninger, gikk ned med om lag 1/2 prosent fra annet halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Bak denne utviklingen lå det en nedgang i 1. kvartal og en vekst i 2. kvartal i år. Den beskjedne veksten i matvarekonsumet kan henge sammen med en forholdsvis sterk prisvekst. Matvareprisene har økt med 3,7 prosent fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Oppgangen i matvareprisene ble forsterket av at den spesielle momskompensasjonen for matvarer bortfalt 1. juli i fjor.

Det var en klar tilbakegang i konsumet av drikkevarer og tobakk fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). For tobakksforbruket var nedgangen på nesten 12 prosent. På grunn av jevnlig avgiftsforhøyelser er det sterk vekst i prisene på disse varene. Blant annet har tobakksprisene gått opp med over 24 prosent fra 1993 til 1996 og også i første halvår i år har det vært en sterk prisvekst (sesongjustert).

Kjøpene av klær og skotøy gikk opp med vel 2 prosent fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Veksten må ses i sammenheng med at en i det siste har hatt en moderat prisutvikling for disse varene. I fjor gikk prisene på klær og sko ned med over 3 prosent, og også i inneværende år har prisøkningen for denne konsumkategorien vært lavere enn prisveksten for konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner i alt. Med uendret nivå fra første til

andre halvår (sesongjustert), vil kjøpet av denne konsumkategorien øke med om lag 3 prosent i 1997.

Elektrisitetskonsumet gikk opp med i 3,8 prosent fra første halvår 1996 til første halvår i år, til tross for at lav fyllingsgrad i vannmagasinene bidro til en betydelig oppgang i elektrisitetsprisene. Utviklingen i elektrisitetskonsumet må ses i lys av at konsumet av elektrisitet er lite følsomt overfor prisendringer på kort sikt og av at prisen på fyringsolje også har hatt en kraftig vekst i den samme perioden.

Tjenestekonsumet: Veksten fortsetter

Tjenestekonsumet, som gikk opp med over 2 prosent både i 1995 og 1996, viste fortsatt vekst fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Oppgangen var på i overkant av 1 prosent. Boligkonsumet utgjør over 40 prosent av husholdningenes tjenestekonsum. I motsetning til for andre varige konsumgoder beregner en i nasjonalregnskapet verdien av tjenestestrømmen fra boligkapitalen. Dette gjøres ved å utnytte informasjon om husleie for ulike boligkategorier. Verdien av denne tjenestestrømmen utgjør hovedkomponenten i bolig tjenestene (over 90 prosent). Fra andre halvår i fjor til første halvår i år gikk realverdien av denne tjenestestrømmen opp med i overkant av en halv prosent, dvs. en noe svakere vekst enn for boligkonsumet totalt sett.

Også for en del andre tjenester var det en klar vekst fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Gjennom flere år har det vært en sterk økning i konsumet av teletjenester, blant annet som følge av en rekke nedsettelser av tellerskrittatsene. I 1996 gikk konsumet av post-

og teletjenester opp med 6,6 prosent etter en vekst på 18,5 prosent året før. Veksten har fortsatt inn i første halvår i år (sesongjustert). Fra andre halvår i fjor til første halvår i år var det en oppgang på 4,2 prosent. Med uendret nivå fra første til andre halvår i år (sesongjustert) vil konsumet av disse tjenestene gå opp med rundt 6 prosent fra 1996 til 1997.

En nedgang i konsumet av hotell- og restauranttjenester på 1 prosent (sesongjustert) bidro til å bremse veksten i tjenestekonsumet. Denne nedgangen må ses i lys av at det har vært sterk oppgang for denne konsumkategorien i de to foregående år, slik at konsumnivået fortsatt er relativt høyt til tross for nedgangen i første halvår i år

Korreksjonspostene: Sterk vekst i nordmenns konsum i utlandet

Både nordmenns konsum i utlandet og utlendingers konsum i Norge viste vekst fra andre halvår i fjor til første halvår i år (sesongjustert). Nordmenns konsum i utlandet gikk opp med om lag 7 prosent, mens veksten for utlendingers konsum i Norge var noe over 1 prosent. SSBs hotellstatistikk viser at antall gjestedøgn foretatt av utlendinger gikk ned med om lag 3 prosent fra første halvår i 1996 til første halvår i inneværende år. Bak denne utviklingen lå det en nedgang i antall besøkende fra Danmark, Storbritannia og Tyskland på henholdsvis 5, 9 og 7 prosent.

Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge

Utenriksøkonomi

Foreløpige beregninger viser et overskudd på driftsregnskapet overfor utlandet for første halvår i år på 35,6 milliarder kroner, mot 37,1 milliarder i samme periode i 1996. Overskuddet på vare- og tjenestebalansen var på 47,3 milliarder kroner, 0,6 milliarder høyere enn i første halvår i fjor. Underskuddet på rente- og stønadsbalansen økte med 2,1 milliarder kroner i samme periode, til 11,7 milliarder.

Eksportverdien gikk opp med 17,2 milliarder kroner fra første halvår i fjor til første halvår i år, hvorav om lag 20 prosent føres tilbake til høyere volum og vel 45 prosent til høyere pris på eksporten av olje og gass. Til tross for prisnedgang bidro økt volum til at også verdien av eksporten av tradisjonelle varer gikk opp fra første halvår i fjor til første halvår i år. Eksporten av tjenester økte med 3,9 milliarder kroner, og oppgangen fordeler seg med omtrent 60 prosent på volum og 40 prosent på pris. Bruttofrakter oppgjett i utenriks sjøfart utgjør omtrent halvparten av tjenestene. Denne posten viste en volumoppgang på rundt 6 prosent fra første halvår i 1996 til første halvår i 1997, mens prisene gikk opp med om lag 2 prosent i samme periode. Eksport av reisetrafikk viste en svak volumnedgang samtidig som prisene gikk opp med om lag 3 prosent.

Samlet importverdi økte med 16,7 milliarder kroner fra første halvår i fjor til første halvår i år. Oppgangen skyldes hovedsakelig høyere importvolum idet prisene endret seg relativt lite. Både import av tradisjonelle varer og tjenesteimport viste vekst. For tradisjonelle varer var det en volumoppgang på knapt 9 prosent, mens prisene ble redusert med nesten 3 prosent. Volumoppgangen var særlig sterk for verkstedprodukter, kjemiske og mineralske produkter og

raffinerte oljeprodukter. Økningen i verdien av tjenesteimporten på 7,3 milliarder fordeler seg med omtrent 55 prosent på volum og resten på pris. Skipsfartens driftsutgifter i utlandet hadde en volumøkning på 7 prosent fra første halvår i fjor til samme periode i år. Samtidig steg prisene på denne tjenesten med over 20 prosent. Import av reisetrafikk viste en volumoppgang på om lag 13 prosent, mens prisene gikk ned med 2 prosent. Av andre tjenester var det særlig import av forretningsmessige tjenester som gikk opp i volum.

Rente- og stønadsbalansen viser netto betaling av renter, overføringer, og aksjeutbytte mv. til og fra utlandet, inklusiv reinvestert fortjeneste på direkte investeringer. Reinvestert fortjeneste er definert som direkte investors andel av ikke utbetalt overskudd. Foreløpige anslag viser at underskuddet på rente- og stønadsbalansen økte med 2,1 milliarder kroner fra første halvår i fjor til første halvår i år. Inntektene økte totalt med 2,5 milliarder kroner, til 22,9 milliarder. Utgiftene steg imidlertid med 4,6 milliarder kroner til 34,6 milliarder, hvorav renteutgifter utgjorde nærmere 70 prosent av økningen.

Forskjellen mellom overskuddet på driftsregnskapet og endringen i nettogjelden utgjøres av nettokapitaloverføringer og omvurderinger av fordringer og gjeld, hovedsakelig som følge av valutakursendringer. Omvurderingene for første halvår i 1997 viser et netto tap for Norge på 13,1 milliarder kroner. Foreløpige beregninger viser dermed at Norges nettofordringer på utlandet økte med 22 milliarder kroner i løpet av første halvår i år og er ved utgangen av juni 1997 anslått til 94,2 milliarder kroner.

Driftsregnskap overfor utlandet

Milliarder kroner

	1996	96.1	96.2	96.3	96.4	97.1	97.2	Endring fra første halvår 1996 til første halvår 1997		
								Verdi	Volum	Pris
Eksport	412,7	99,0	98,6	102,9	112,2	107,0	107,9	17,2	8,8	8,4
Skip og oljeplattformer mv.	9,2	2,6	2,2	1,3	3,0	2,0	1,6	-1,2	-1,5	0,3
Råolje og naturgass	156,7	34,6	36,7	40,0	45,4	43,2	39,4	11,3	3,4	7,9
Tradisjonelle varer	155,8	40,4	37,4	36,8	41,3	39,0	42,0	3,3	4,6	-1,3
Tjenester	91,0	21,4	22,3	24,7	22,5	22,8	24,9	3,9	2,4	1,5
Import	320,0	75,6	75,3	81,3	87,8	79,4	88,1	16,7	16,1	0,6
Skip og oljeplattformer mv.	14,3	3,8	2,3	3,7	4,5	5,1	3,7	2,7	2,4	0,3
Råolje	1,4	0,2	0,3	0,3	0,7	0,4	0,3	0,3	0,3	-0,1
Tradisjonelle varer	222,6	54,0	53,5	53,9	61,2	53,3	60,7	6,5	9,4	-2,9
Tjenester	81,6	17,7	19,1	23,4	21,4	20,6	23,4	7,3	4,0	3,2
Vare og tjenestebalansen	92,7	23,4	23,4	21,5	24,4	27,5	19,8	0,6	..	..
Rente og stønadsbalansen	-20,2	-4,0	-5,6	-3,2	-7,4	-5,9	-5,9	-2,1	..	..
Driftsbalansen	72,5	19,4	17,7	18,4	17,1	21,7	13,9	-1,6	..	..

Brutto disponibel inntekt og sparing

Brutto disponibel inntekt for et land er definert som bruttonasjonalprodukt i løpende priser fratrasket netto formuesinntekter og stønader til utlandet og gir uttrykk for hva landet har til disposisjon til konsum og brutto sparing.

Foreløpige beregninger viser at brutto disponibel inntekt var 513 milliarder kroner i første halvår i år, en økning på vel 31 milliarder i forhold til første halvår i fjor. Ved å deflatere med en prisindeks for innenlandsk anvendelse av varer og tjenester, kommer en frem til begrepet brutto disponibel realinntekt. Beregninger viser at brutto disponibel realinntekt for Norge gikk opp med 3,9 prosent fra første halvår i fjor til samme periode i år.

Brutto sparing for Norge er definert som brutto disponibel inntekt fratrasket konsum i husholdningssektoren og offentlig forvaltning. Brutto sparing for landet tilsvarer etter denne definisjonen summen av brutto realinvesteringer og netto finansinvesteringer. Ved beregning av brutto sparing er det ikke tatt hensyn til omvurderinger av realkapitalen, petroleumsreservene, andre naturressurser eller brutto gjeld og fordringer overfor utlandet. Foreløpige beregninger for første halvår 1997 viser at Norges brutto sparing utgjorde om lag 161 milliarder kroner. Dette var en oppgang på 6,6 prosent fra første halvår i fjor. Bruttosparegraden for landet, definert som brutto sparing i prosent av brutto disponibel inntekt, var 31,5 prosent i første halvår i år, det samme som i første halvår i fjor.

Økonomisk-politisk kalender 1997

Juni

3. Norge og EU blir enige om en ny avtale for eksport av norsk laks til EU. Avtalen sikrer norske eksportører mot antidumpingtiltak og subsidieanklager de neste fem årene. Til gjengjeld må hver enkelt lakseeksportør skrive under på en individuell avtale med EU-kommisjonen. De som nekter vil få en straffetoll på 14 prosent. Ifølge avtalen skal prisen være 26,35 kroner pr. kilo i gjennomsnitt og bare unntaksvis understige 22,40 kroner pr. kilo. Norge forplikter seg til å øke eksportavgiften fra 0,75 prosent til 3 prosent fra 1. juli i år. Norges eksport av laks til EU får ikke lov til å øke med mer enn 11 prosent i år og 10 prosent hvert av de fire neste årene. Eksportveksten skal beregnes ut fra fjorårets eksportvolum på 220 000 tonn. Norge kan fritt øke eksporten til andre deler av verden.

4. Norsk kystvakt arresterer for første gang et EU-fartøy for ulovlig fiske i den økonomiske sonen rundt Jan Mayen. Det var to skotske snurpere som ble arrestert av «KV Andenes» for ulovlig sildefiske. Begge fartøyene har lisens til å drive slikt fiske, men plikter å melde fra på forhånd.

4. Kommunene og fylkene tjente mer enn 1,5 milliarder kroner i utbytte av salgsoverskuddet fra elektrisitet i 1996. Norske husholdninger betalte 1,3 milliarder kroner mer til elektrisitet i 1996 sammenlignet med året før.

4. Offshore & Marine AS i Sandnes får i oppdrag å utruste flerbruksskipet «Odin» før det begynner å bore på norsk sokkel. Kontrakten er verdt 300 millioner kroner og tildeles av Smedvig Offshore, som samarbeider med Statoil i boreprosjektet.

4. Kværner tildeler Emtunga AB i Gøteborg en kontrakt på bygging av ny boligmodul med helikopterdekk til Åsgard B-plattformen. Kontrakten er verdt 170 millioner kroner.

6. Statoils metanolfabrikk og Haltenpipe-rørledningen på Tjeldbergodden åpnes av statsråd Kjell Opseth.

7. Olje- og energidepartementet gir Naturkraft AS konsesjon på bygging av to gasskraftverk.

9. Borregaard skal sammen med et nasjonalt selskap bygge en ligninfabrikk i Sør-Afrika. Den nye fabrikken får en kapasitet på 55 000 tonn og vil koste 140 millioner kroner.

13. Kværner Fjellstrand får en kontrakt på bygging av en 60 meter lang katamaran som skal gå i trafikk mellom Helsingfors og Tallin. Kontrakten er verdt nærmere 180 millioner kroner. Kværner Kleven får kontrakt på bygging av et ankerhåndterings- og forsyningsskip for det japanske selskapet The Sanko Steamship Co. Denne kontrakten er verdt 160 millioner kroner.

14. Ulstein Verft får en kontrakt verdt 350 millioner kroner med skipsreder J. Solstad på bygging av et flerbruksskip.

14. Det er 25 år siden Stortinget vedtok å opprette Den Norske Stats Oljeselskap, som senere skiftet navn til Statoil.

18. Det delvis norskeide Royal Caribbean Cruise Line (RCCL) kjøper cruiserederiet Celebrity for 3,6 milliarder kroner. I tillegg overtar RCCL gjelden til Celebrity som er på 5,8 milliarder kroner.

18. Aker Maritime ber oppdragsgiver Norsk Hydro om 1 milliard kroner utover kontraktsbeløpet til å dekke ekstra utgifter i forbindelse med Njordutbyggingen. Den fastsatte kontraktsprisen er på 3,3 milliarder kroner.

20. Petrokjemiselskapet Borealis, hvor Statoil og finske Neste eier halvparten hver, investerer 1,4 milliarder kroner i sin fabrikk i Stenungsund på den svenske vestkysten. Investeringen vil øke selskapets produksjonskapasitet på eten fra 400 000 til 600 000 tonn pr. år.

20. Helikopter Services Group bestiller fire nye helikoptre til en verdi av 155 millioner kroner.

24. Haakon-Gruppen AS inngår en 10-årsavtale med Norgesfrukt AS for kjøp av frukt og grønt for om lag 1 milliard kroner årlig.

25. Umoe Haugesund inngår en kontrakt med Leirvik Sveis AS om bygging av en kombinert bolig og utstyrsmul til Troll C-plattformen. Avtalen er verdt 325 millioner kroner og utgjør 3-400 årsverk.

28. Kongsberg Gruppen og DCN International tildeles en kontrakt av Sjøforsvarets Forsyningskommando for modernisering av våpensystemer ombord på norske missil-torpedobåter. Kongsberg Gruppens del av kontrakten er verdt 200 millioner kroner.

Juli

3. Kværner Pulping får en kontrakt på bygging av et av verdens største gjenvinningsanlegg for kjemikalier ved en papirfabrikk på Sumatra. Kontrakten har en verdi på om lag 350 millioner kroner.

7. Som et ledd i oppdraget med å forvalte Statens petroleumsfond inviterer Norges Bank norske og utenlandske forvaltningsselskaper til å konkurrere om forvaltningen av aksjer for fondet. Forvaltningen med aksjer planlegges å starte i januar 1998.

16. Norges Bank setter opp foliorenten og bankenes dagslånsrente med 0,25 prosentpoeng til henholdsvis 3,5 og 5,5 prosent. Sentralbanksjef Kjell Storvik sier at det operative målet for penge- og valutapolitikken er en stabil valuta-

kurs mot europeiske valutaer og at beslutningen er tatt på grunnlag av utviklingen i penge- og valutamarkedene den senere tid.

18. Kværners datterselskap John Brown får en kontrakt med det kanadiske selskapet Methanex på bygging av et metanolanlegg i Chile. Kontrakten er verdt 2,2 milliarder kroner.

21. Statoil investerer mellom 350 og 400 millioner dollar på å utvide sitt nett av bensinstasjoner i Polen. Statoil ønsker å øke antallet bensinstasjoner fra dagens 47 til 150 innen årtusenskiftet.

24. British Petroleum avslutter den første dypvannsboringen på Nykhøgda sørvest for Lofoten uten å finne olje.

August

1. Kværner Oil & Gas tildeles en kontrakt med Elf Exploration på bygging av dekk til brønnhodeplattformene for feltene Elgin A og Franklin på britisk sokkel. Kontrakten er verdt 600 millioner kroner.

1. Riggselskapet Transocean Offshore utvider en eksisterende avtale med oljeselskapet Amoco for drift av to oljerigger med fem år. Kontrakten er verdt 502 millioner dollar.

5. Trondheim Energiverk vedtar å kjøpe store mengder naturgass av Statoil til benyttelse i selskapets fjernvarmeanlegg i Trondheim. Anlegget står for 15 prosent av de samlede energileveransene i byen.

12. Statoil tildeler hovedkontrakten for utvidelsen av gassbehandlingsanleggene på Kårstø til det britiske selskapet M.W. Kellogs Ltd. Utvidelsene omfatter blant annet et behandlingsanlegg for gassen fra Åsgardfeltet og Haltenbanken, et gjenvinningsanlegg for etan samt lager- og kaianlegg. Det skal investeres for om lag syv milliarder kroner på Kårstø frem mot årtusenskiftet.

15. For første gang på lenge nettokjøper Norges Bank kroner. Årsaken til intervensjonene de to siste dagene er at kronen har svekket seg betydelig mot europeiske valutaer.

16. Petroleum Geo Services inngår en kontrakt med Langsten Slip & Båtbyggeri for bygging av et seismikkskip til en verdi av 85 millioner dollar.

19. Det nederlandske flyselskapet KLM kjøper 30 prosent av aksjene i Braathens SAFE. Braathens SAFE avslutter dermed sitt tiårige samarbeide med British Airways.

19. Kværner Construction tildeles en kontrakt av selskapet BNFL i Storbritannia på bygging av et anlegg for å kapsle inn atomavfall. Kontrakten er verdt 1,7 milliarder kroner.

20. Statoil og Norsk Hydro er blant andelshaverne, med henholdsvis 13,3 og 10 prosent, i et konsortium som gjør et stort oljefunn utenfor Angola. Foreløpige beregninger tyder

på at det finnes mellom 500 og 700 millioner fat olje i feltet.

21. Aker Maritime kjøper 60 prosent av aksjene i det finske verftet Finnyard som har 1 100 ansatte. Verftet kjøpes med sikte på å produsere skrog for skip til flytende oljeproduksjon og understell til Sparplattformer.

23. Kværner Trollop and Colls, et underselskap av Kværner Construction, får tre kontrakter i London. En av kontraktene gjelder riving av et bygg, de to andre gjelder bygging. Kontraktene har en samlet verdi på 730 millioner kroner.

25. Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS) tar ut 343 medlemmer om bord på 5 rigger i streik. OFS forkaster et tilbud fra Norges Rederiforbund på 7,8 prosent lønnsøkning over året.

27. SAS-selskapet Commuter bestiller 15 fly av typen Dash 8-400 til en pris på om lag 2,4 milliarder kroner. Flyene skal hovedsakelig settes inn på rutenettet i Nord-Europa og leveres fra sommeren 1999 til desember 2000.

29. Scana Industrier fra Stavanger inngår en samarbeidsavtale med myndighetene i Sichuanprovinsen i Kina. Avtalen sikrer Scana særlige rettigheter til kontrakter, blant annet i forbindelse med omstilling i et statlig eid stålkonsern der kostnadene er beregnet til om lag 250 millioner kroner. Den totale verdien av avtalen er uvisst, men Scana skal vurdere 120 aktuelle prosjekter.

29. Norsk Hydro inngår en avtale med tre jordanske selskaper om bygging av to gjødsselfabrikker i Jordan for 4 milliarder kroner. De jordanske selskapene vil eie 40 prosent av selskapet, mens Norsk Hydro eier resten. Fabrikkene skal stå ferdige i 2001.

30. Styret i Vest-Agder Energiverk (VAE) gir administrasjonen i selskapet fullmakt til å starte forhandlinger om bygging av en vindmøllepark i Lindesnes. Planen er å bygge fem vindmøller som skal forsyne 600 husstander med strøm.

30. Elektronikkprodusenten Sonec i Arendal inngår en kontrakt, inkludert opsjon på levering av et militært mobilsystem til NFT Ericsson. Ifølge avtalen skal Sonec produsere og sammenstille 2 000 feltradioer for Hæren med opsjon på ytterligere 1 500. Kontrakten er verdt nærmere en halv milliard kroner.

30. Finansdepartementet gir konsesjon til seks finansselskaper som ønsker å tilby livsforsikring med investeringsvalg. Kundene kan selv velge fond ut fra ønsket risikoprofil. Spa-remidlene skal ikke beskattes forutsatt at de låses i 12 år.

Realkapitalbeholdninger og kapitalslit i nasjonalregnskapet

Steinar Todsén

I forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det gjennomført nye beregninger av realkapitalbeholdninger og kapitalslit. Beregningene er hovedsakelig basert på den såkalte Perpetual Inventory metoden, som tar utgangspunkt i lange tidsserier for bruttoinvestering i fast kapital, og anslår kapitalbeholdning og kapitalslit ved hjelp av forutsetninger om levetider og avskrivningsprofiler. Denne metoden ble også brukt i realkapitalberegningene tidligere, men det er foretatt endringer i avskrivningsmetoden og levetidene. I artikkelen gis det en beskrivelse av beregningsopplegget, og en oversikt over de viktigste resultatene. Tabeller med kapitalbeholdninger og kapitalslit fordelt på næringer for årene 1978 til 1994 ble publisert i Økonomiske analyser 4/97.

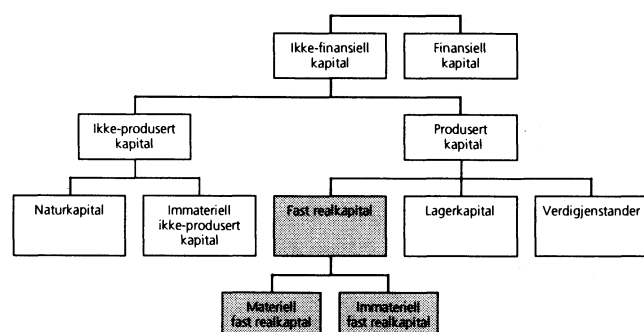
Begreper

Figur 1 gir en oversikt over nasjonalregnskapets klassifiseringssystem for kapitalobjekter. Beregningene som beskrives i denne artikkelen dekker beholdninger av fast realkapital. I nasjonalregnskapet regnes et kapitalobjekt som fast realkapital hvis to kriterier er oppfylt:

1. Det er resultat av en produksjonsprosess.
2. Det brukes gjentatte ganger i en produksjonsprosess i mer enn ett år.

Fast realkapital omfatter materiell kapital som bygninger, anlegg, transportmidler og maskiner, og immateriell kapital som EDB-programmer og utgifter til leting etter olje og gass. Lagerkapital og verdigjenstander (f.eks. edle metaller og antikviteter), som ikke kan brukes gjentatte ganger i produksjon, regnes ikke som fast realkapital. Det gjør heller ikke naturkapital som land og petroleumsressurser, som ikke er produsert.

Figur 1. Nasjonalregnskapets klassifikasjon av kapitalobjekter

Steinar Todsén, rådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap.
E-post: sto@ssb.no

Kapitalbeholdningen kan måles på flere måter. Vi kan skille mellom kapitalen som formue og som produksjonsfaktor.

Bruttokapitalbeholdningen er definert som verdien av alle kapitalobjektene som eksisterer på et gitt tidspunkt, vurdert til prisen på tilsvarende nye objekter. Den kan brukes som et mål på produksjonskapasitet.

Som mål på formuesverdien brukes *nettokapitalbeholdningen*, der kapitalen er vurdert til nedskrevet gjenanskaffelsesverdi, det vil si bruttokapitalbeholdningen korrigert for kapitalslit.

Beregningene som er omtalt her, gjelder nettokapitalbeholdningen og endringene i denne.

Nettokapitalbeholdningen inngår i balansekontiene i nasjonalregnskapet. I tillegg viser regnskapet endringen i beholdningen i løpet av en periode, f. eks et år, med utgangspunkt i følgende definisjonssammenheng:

$$\begin{aligned}
 &\text{Nettokapital pr 1/1} \\
 &+ \text{Bruttoinvesteringer i fast kapital} \\
 &- \text{Kapitalslit} \\
 &+ \text{Andre volumendringer} \\
 &+ \text{Omvurderinger} \\
 &= \text{Nettokapital pr 31/12}
 \end{aligned}$$

Kapitalslitet er definert som reduksjonen i verdien på nettokapitalbeholdningen i løpet av beregningsperioden, på grunn av normal slitasje, skade og foreldelse. Ødeleggelser som følger av mer spesielle hendelser, som krig eller naturkatastrofer, føres som *andre volumendringer*. Rene prisendringer, som ikke skyldes alderen, men generell inflasjon eller endrete forhold i et bestemt marked, føres som *omvurderinger*.

Hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet

Hovedrevisjonen er betegnelsen på en omfattende gjennomgang av nasjonalregnskapets kilder, beregningsmetoder, definisjoner og klassifikasjoner som Statistisk sentralbyrå nylig har gjennomført. Beregningene er basert på nye internasjonale retningslinjer gitt i System of National Accounts 1993, publisert av FN, OECD, IMF, Verdensbanken og EU-kommisjonen i 1993. De første resultatene fra hovedrevisjonen, tall for årene 1988-1992, ble publisert sommeren 1995. I Økonomiske analyser 4/97 ble det publisert nasjonalregnskapstall for årene 1978-1994. Hovedrevisjonen er beskrevet nærmere i NOS Nasjonalregnskapsstatistikk 1988-1993.

Beregningsmetode

Nasjonalregnskapstallene for kapitalbeholdning og kapitalslit beregnes hovedsakelig ved bruk av Perpetual Inventory metoden (PIM). Dette er den vanlige beregningsmetoden internasjonalt, og ble også brukt før hovedrevisjonen.

PIM-metoden tar utgangspunkt i lange tidsserier for bruttoinvestering i fast kapital, og anslår kapitalbeholdning og kapitalslit ved hjelp av forutsetninger om levetider og avskrivningsprofiler.

Metoden bygger på definisjonssammenhengen mellom nettokapitalbeholdningen ved begynnelsen og slutten av en periode, som ble beskrevet ovenfor. Hvis vi regner i faste priser, kan nettokapitalbeholdningen i periode t skrives som:

$$(1) \quad KN_t = KN_{t-1} + J_t - D_t$$

der KN_t er nettokapitalbeholdningen ved slutten av periode t , J_t er bruttoinvesteringene i perioden og D_t er kapitalslitet. Ved å sette inn suksessivt for KN_{t-1} i ligning (1) kan kapitalbeholdningen i periode t kan beregnes ved å summere bruttoinvesteringene som er foretatt i tidligere perioder og trekke fra summen av kapitalslitet,

$$(2) \quad KN_t = \sum_{s=0}^L (d_s * J_{t-s})$$

Her er d_s avskrivningsfunksjonen eller avskrivningsprofilen, som viser hvordan verdien på kapitalobjektene utvikler seg etterhvert som alderen s øker til den maksimale levetiden L . d_s har verdi lik 1 når kapitalen er ny ($d_0 = 1$) og synker gradvis mot 0.

Når kapitalbeholdningen er beregnet ved hjelp av ligning (2) kan kapitalslitet beregnes ved å bruke ligning (1):

$$(3) \quad D_t = J_t - (KN_t - KN_{t-1})$$

For å beregne kapitalslit og beholdning i løpende priser blir fastpristallene inflatert med prisindeksen for investeringene. Omvurderingene, VO_t , er den delen av endringen i kapitalbeholdningen i løpende priser som ikke skyldes kapitalslit (eller andre volumendringer), og beregnes ved:

$$(4) \quad VO_t = VD_t - VJ_t + (VKN_t - VKN_{t-1})$$

Her indikerer prefikset V at variablene er i løpende priser.

Beregningene gjennomføres på et detaljert nivå. Næringsinndelingen som benyttes er den samme som i produksjons- og investeringsberegningene i nasjonalregnskapet, med omtrent 175 næringer. Innenfor hver næring deles kapitalen inn i arter (bygninger, maskiner osv). Det brukes i alt 17 forskjellige arter i realkapitalberegningene.

Avskrivningsprofil

Avskrivningsprofilen skal som nevnt vise reduksjonen i kapitalens verdi etterhvert som den blir eldre. Avskrivningene skal dekke både utrangering av enheter og verdireduksjon på de gjenværende enhetene.

For noen typer kapital, som har et godt fungerende brukmarked, er det mulig å estimere avskrivningsprofilen på grunnlag av bruktpriiser, men i andre tilfeller må man basere seg på anslag.

I de tidligere realkapitalberegningene ble det forutsatt at avskrivningsprofilen var lineær, det vil si at:

$$(5) \quad d(s) = 1 - s/L$$

der s er alderen og L er maksimal levetid.

Lineære avskrivninger er (foreløpig) det vanlige internasjonalt, og var den metoden som ble anbefalt i forrige utgave av de internasjonale retningslinjene for nasjonalregnskapet, SNA 1968 (se FN, 1968). Empiriske studier tyder imidlertid på at en geometrisk profil er en bedre tilnærming til de faktiske avskrivningene enn den lineære (se Hulten og Wykoff (1981), som estimerer avskrivningsprofiler på grunnlag av priser på forskjellige typer brukt kapital).

Geometriske avskrivninger innebærer at den gjenværende verdien reduseres med samme andel (a) hvert år:

$$(6) \quad d(s) = (1 - a)^s$$

I de nye retningslinjene for nasjonalregnskapet, SNA 1993 (se FN/OECD/IMF/Verdensbanken/EU-kommisjonen, 1993), åpnes det for bruk av både lineære og geometriske avskrivninger. I USA har Bureau of Economic Analysis nylig publisert reviderte realkapitaltall som er beregnet med geometriske avskrivningsprofiler. Dette er beskrevet i Katz og Herman (1997).

På bakgrunn av dette har SSB i de nye realkapitalberegningene gått over til å bruke geometrisk avskrivningsprofil

som hovedprinsipp. For offentlig forvaltning og ideelle organisasjoner brukes imidlertid fortsatt lineære avskrivninger. Årsaken til dette er omtalt nærmere nedenfor.

Levetiden inngår ikke direkte i ligning (6). Avskrivningssatsen a kan imidlertid beregnes ut fra et anslag på levetiden L :

$$(7) \quad a = 2/L$$

Ligning (7) er utledet ved å sette nåverdien av avskrivningene fra den lineære og den geometriske metoden lik hverandre. Avskrivningssatsen a blir en funksjon av levetiden L og diskonteringsraten. Ved å la diskonteringsraten gå mot null kommer man frem til den enkle sammenhengningen i ligning (7). Dette er vist i NOU (1989:14). Den geometriske avskrivningsprofilen med $a=2/L$ kalles gjerne «double-declining balance» profilen i engelskspråklig litteratur.

Med geometrisk avskrivning faller verdien på kapitalen som blir investert i et år raskere i de første årene sammenlignet med lineær avskrivning, og saktere senere. Figur 2 viser de to avskrivningsprofilene basert på en levetid på 20 år, dvs med avskrivningssats lik 0,1 i det geometriske tilfellet. Med geometrisk avskrivning vil verdien aldri bli nedskrevet helt til null, men dette har liten praktisk betydning for beregningene.

Den totale virkningen på kapitalslit og kapitalbeholdning av å skifte avskrivningsprofil vil avhenge av utviklingen i investeringene. Hvis disse vokser over tid, som er det vanlige, vil kapitalslitet bli høyere og beholdningene mindre med geometriske enn med lineære avskrivninger.

I næringene offentlig forvaltning og ideelle organisasjoner beregnes verdien av produksjonen som summen av lønnskostnader, produktinnsats og kapitalslit. Fordi det skulle publiseres resultater fra hovedrevisjonen før det nye beregningsopplegget for realkapital var ferdig, er kapitalslitet i disse næringene basert på resultatene fra det gamle beregningsopplegget. De gamle kapitalslittallene er beregnet med lineær avskrivning og noe lengere levetider enn de

som nå er i bruk for tilsvarende arter i andre næringer. Det er i tillegg beregnet kapitalslit på veier og andre anlegg, som tidligere var forutsatt lik null. Det er også beregnet kapitalslit for forsvaret. Tidligere ble alle anskaffelser av kapitalutstyr i forsvaret regnet som produktinnsats, slik at det ikke var grunnlag for å beregne kapitalslit og kapitalbeholdning i denne næringen. Dette er endret i forbindelse med hovedrevisjonen.

Levetider

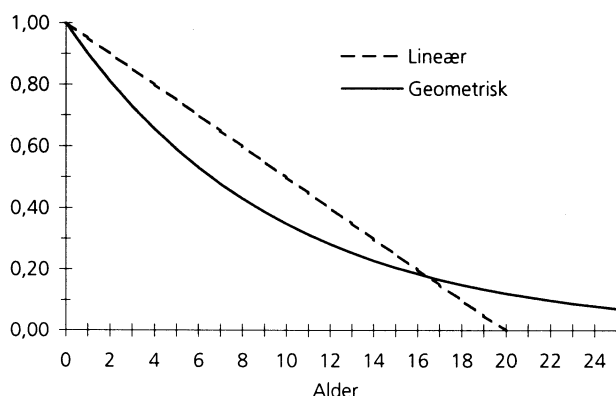
Levetiden på kapitalobjektene inngår som en viktig parameter i avskrivningsfunksjonene. En oversikt utarbeidet av OECD (se OECD, 1993) viser at levetidsanslagene i SSBs tidligere realkapitalberegninger lå forholdsvis høyt sammenlignet med de som brukes i andre land. Oversikten viser også at anslagene varierer mye mellom de ulike landene. Selv om det finnes gode argumenter for at levetidene kan variere både mellom land og over tid (f. eks. ulikheter i relative priser, teknologisk nivå og klimatiske forhold), gjenspeiler nok dette også at anslagene delvis bygger på skjønn.

I mangel av empirisk informasjon om levetidene på kapitalen i Norge, har vi valgt å revidere våre anslag med utgangspunkt i de som brukes i land som Sverige, Tyskland og Canada. I de nye beregningene er levetidene derfor i mange tilfeller justert noe ned.

Tabell 1. Levetider i realkapitalberegningene

Art	Levetid (år)
Boliger	80
Driftsbygg, forretningsbygg mv.	50-60
Anlegg	10-90 De fleste 50-60
Produksjonshull for olje og gass	20
Oljeutvinningsplattformer og borerigger	20
Olje- og gassrørledninger	40
Skip og båter	20 (Skip) 30 (Fiskebåter)
Fly og helikoptre	20
Personbiler	10
Busser, lastebiler	10
Lokomotiver mv.	35
Maskiner og utstyr	10-40 De fleste 15
EDB-utstyr, kontormaskiner mv.	8
Dyrket realkapital	Avskrives ikke
Oljeleting	20
Immateriell produsert kapital	3
Verdighenstander	Avskrives ikke

Figur 2. Lineære og geometriske avskrivninger med levetid 20 år

I tabell 1 angis levetidene som brukes for de ulike artene i beregningene. I noen tilfeller varierer levetiden mellom de ulike næringene, slik at det oppgis et intervall.

Investeringer

Perpetual Inventory metoden krever lange tidsserier for bruttoinvesteringer i fast kapital. Seriene bør starte minst like mange år før første beregningsår som levetiden på den aktuelle kapitalarten.

Som en del av hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det blitt beregnet nye investeringstall fordelt på detaljert næring og art i løpende og faste priser tilbake til 1978. For å kunne beregne kapitaltall fra og med 1978 er vi imidlertid avhengige av vesentlig lengere tidsserier enn dette. I forbindelse med beregningsopplegget som ble brukt tidligere ble det utarbeidet lange investeringsserier fordelt på næring og art. Disse er blitt kodet om til den nye nærings- og artsinndelingen og justert til de nye nivåene i 1978.

Andre beregningsmetoder

Et alternativ til Perpetual Inventory metoden er å beregne kapitalbeholdningen på grunnlag av opplysninger om antall enheter. I nasjonalregnskapet brukes denne metoden i to tilfeller, dyrket realkapital (dvs. husdyr og frukttrær) i jordbruket og skip i utenriks sjøfart.

Beholdningen av dyrket realkapital beregnes ved å multiplisere antall husdyr og frukttrær med gjennomsnittspriser. Det beregnes ikke kapitalslit på denne arten.

Beholdningen av skip beregnes med utgangspunkt i Norges Rederiforbunds anslag for formuesverdien i 1993. Formuesverdien justeres for forskjellene mellom faktiske og nedskrevne bruktv verdier for å gi et anslag på nettokapitalbeholdningen. For årene før og etter 1993 er tidsserien i faste 93-priser laget ved å bruke en sammenveid indeks basert på antall skip og antall dødvekt-tonn som indikator. Denne korrigeres for endring i gjennomsnittsalder på flåten (som har økt fra 6 år i 1978 til 12 år i 1993). Tidsserien i løpende priser er, som for de andre næringene, beregnet

ved hjelp av prisindeksen for nyinvesteringene i skip. Kapitalslitet beregnes ved den geometriske metoden, dvs som 10 prosent av kapitalbeholdningen året før.

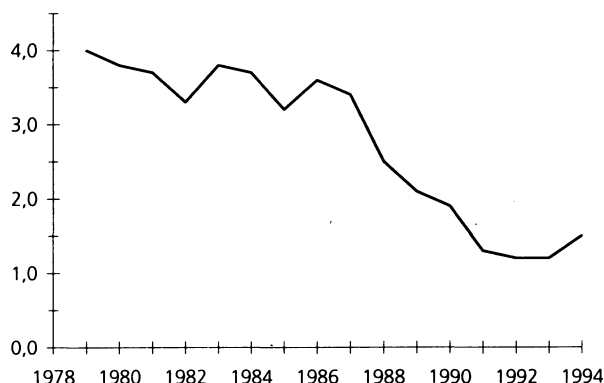
Hovedresultater

I dette avsnittet gis det en kort omtale av de viktigste resultatene fra de nye beregningene for realkapital. Som nevnt innledningsvis ble det publisert tabeller for kapitalbeholdning og kapitalslit i årene 1978 til 1994 fordelt på næring i Økonomiske analyser 4/97.

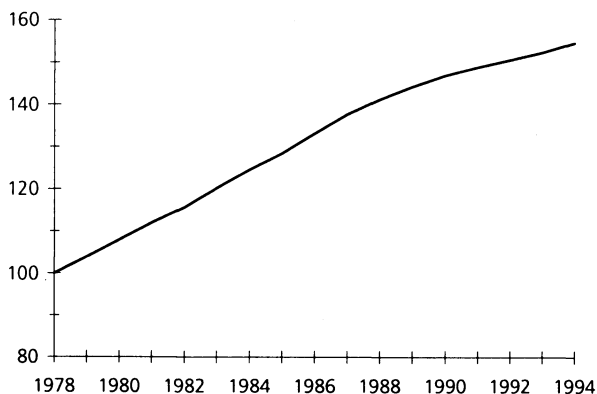
Ved utgangen av 1994 var den totale nettobeholdningen av fast realkapital beregnet til 2621 milliarder kroner. Målt i faste priser økte kapitalbeholdningen med omtent 55 prosent fra 1978 til 1994. Til sammenligning økte bruttonasjonalproduktet i faste priser med ca. 60 prosent i samme periode.

Den årlige veksten i beholdningen av fast realkapital var på ca. 3,5 prosent frem til slutten av 1980-tallet og falt så ned mot 1 prosent i årene 1991 til 1993. Dette er illustrert i figur 3 og 4.

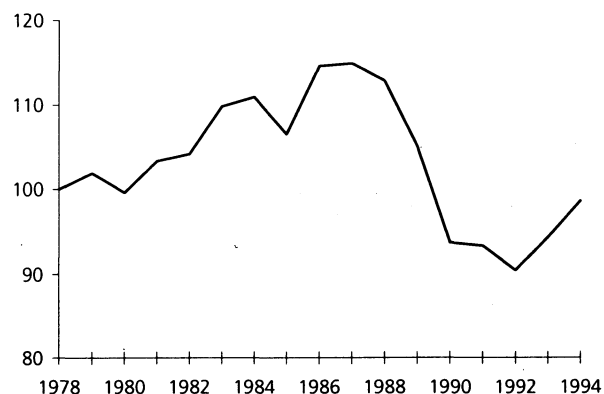
Figur 4. Kapitalbeholdning. Prosentvis volumendring fra året før.

Figur 3. Kapitalbeholdning. Volumindeks 1978=100

Figur 5. Bruttoinvesteringer i fast kapital. Volumindeks 1978=100

Tabell 2. Kapitalbeholdning og kapitalslit i 1994 fordelt på art. Mrd.kr

Art	Kapitalbeholdning		Kapitalslit	
	Mrd.kr	Andel	Mrd.kr	Andel
Boliger	747,3	29	18,6	13
Driftsbygg, forretningsbygg mv.	532,8	20	17,1	12
Anlegg	456,7	17	11,5	8
Produksjonshull for olje og gass	47,7	2	4,4	
Oljeutvinningsplattformer og borerigger	229,3	9	22,5	16
Olje- og gassrørledninger	57,1	2	2,6	2
Skip og båter	126,3	5	12,2	9
Fly og helikoptre	17,9	1	2,2	2
Personbiler	17,6	1	2,9	2
Busser, lastebiler	28,9	1	5,5	4
Lokomotiver mv.	9,7	0	0,6	0
Maskiner og utstyr	237,9	9	27,8	19
EDB-utstyr, kontormaskiner mv.	42,6	2	7,6	5
Dyrket realkapital	6,2	0	0,0	0
Oljeleting	60,3	2	6,2	4
Immateriell produsert kapital	1,8	0	1,2	1
Verdijenstander	1,5	0	0,0	0
SUM	2621,4	100	142,7	100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Reduksjonen i veksttakten for beholdningen av fast kapital har sammenheng med utviklingen i bruttoinvesteringene, som ble redusert med ca. 20 prosent fra 1988 til 1990. Se figur 5.

Kapitalslitet i 1994 var på 142 milliarder kroner, som tilsvarer ca. 5,5 prosent av nettokapitalbeholdningen i samme år. Den relativt lave andelen gjenspeiler at det er artene med lange levetider som utgjør den største andelen av beholdningen. Vi ser av tabell 2 at bygninger og anlegg, som har levetider på 50-60 år utgjør ca. 66 prosent av kapitalbeholdningen i 1994, og 33 prosent av kapitalslitet.

Revisjon fra tidligere publiserte tall

Sammenlignet med beregningene som ble foretatt før hovedrevisjonen, er kapitalbeholdningen oppjustert med 4 prosent i 1991, som er det siste året med realkapitaltall fra det gamle beregningsopplegget. Kapitalslitet har økt med 25 prosent. Dette er et resultat av oppjusteringen av bruttoinvesteringene og endringer i levetider og avskrivningsprofiler. Revisjonen i investeringene varierer relativt mye fra år til år, blant annet som følge av endret føringsprinsipp for investeringer i oljeutvinningsplattformer, men gjennomsnittet for årene 1978 til 1991 er en oppjustering på ca. 13 prosent. Alt annet gitt skulle dette gi en økning i kapitalslit og beholdning på omtrent samme nivå. Økt avskrivningstakt og innføring av kapitalslit på en del typer anlegg som ikke hadde kapitalslit tidligere, medfører imidlertid at kapitalslitet øker mer enn investeringene. Av dette følger at økningen i kapitalbeholdningen blir mindre.

Internasjonalt samarbeid

Det er nylig startet et internasjonalt samarbeid om realkapitalberegninger i regi av FNs Statistiske kommisjon. Delta-gerne i dette arbeidet er statistiske sentralbyråer i rundt 15 land, deriblant Norge, og internasjonale organisasjoner som FN, OECD, IMF og Verdensbanken. Formålet er å utarbeide mer konkrete og detaljerte retningslinjer for beregningene enn de som er gitt i SNA 1993, og å samle inn og spre empirisk informasjon om levetider og avskrivninger. Planen er å utarbeide en håndbok om realkapitalberegninger i løpet av 2-3 år. Når resultatene av dette arbeidet foreligger, kan det bli aktuelt for Statistisk sentralbyrå å revidere tallene for kapitalbeholdninger og kapitalslit på nytt.

Referanser

FN (1968): *A System of National Accounts*.

FN/OECD/IMF/Verdensbanken/EU-kommisjonen (1993): *System of National Accounts 1993*.

Hulten, C. R. og Wykoff, F. (1981): "The Measurement of Economic Depreciation" i Hulten, C. R. (red.): *Depreciation, Inflation, and the Taxation of Income from Capital*, Washington, DC: The Urban Institute Press, 81-125.

Katz, A. J. og Herman, S. W. (1997): Improved Estimates of Fixed Reproducible Tangible Wealth, 1929-95, *Survey of Current Business*, May 1997.

NOU (1989:14): *Bedrifts- og kapitalbeskatningen - en skisse til reform*, Finansdepartementet.

OECD (1993): *Methods used by OECD countries to measure stocks of fixed capital*, Paris: OECD.

Reiserapporter

Rapport fra seminarene «Female empowerment and Demographic Processes: Moving Beyond Cairo» og "Women's empowerment"

Lund, 21 - 24 april og Stockholm 24 april 1997

Helge Brunborg

De to seminarene tok opp et sentralt begrep fra befolkningskonferansen i Kairo, "Women's empowerment". Det forekommer en rekke ganger i Handlingsprogrammet, hvor det framheves hvor viktig det er å satse på dette, både som et mål i seg selv og som et middel til å oppnå lavere fruktbarhet og redusert befolkningsvekst. På tross av dette har begrepet vært gjenstand for overraskende lite forskning og det er uklart både om hvordan det skal defineres og måles, hvordan "women's empowerment" skapes, og hva som er de demografiske virkninger av at kvinners status og rolle styrkes.

Seminarene hadde samlet en rekke ledende forskere på feltet innen demografi, sosiologi og sosialøkonomi, fra hele verden. Det ble presentert både teoretiske og empiriske arbeider, bl.a. en analyse av hvorfor fruktbareheten har sunket så mye raskere i Bangladesh enn i Egypt.

To indiske forskere og aktivister, Srilatha Batliwala og Gita Sen, framholdt at Female empowerment må fungere på to nivåer, både *ekstern* slik at kvinner får større kontroll over ressursene, og *intern* ved at kvinneselvtillit styrkes.

Jeg deltok som observatør for Utenriksdepartementet.

Nordisk seminar for prosjektet «Sammenlikning av regionale flytteprosesser i Norden»

Helsinki, Finland, 20-21. mai 1997

Lasse Sigbjørn Stambøl

Seminarer samlet deltakere fra forskningsmiljøer i Finland, Sverige og Norge, og var det fjerde i rekken av tilsvarende nordiske seminarer for prosjektet «Regionale flytteprosesser i Norden». Den nordiske prosjektgruppen har tidligere gjennomført et forprosjekt på dette feltet, som ble avsluttet med en forprosjektrapport utgitt i 1996

i Nordisk Ministerråds serie Tema Nord. Som en oppfølging har Nordisk Ministerråd bevilget forskningsmidler til et hovedprosjekt på dette feltet, der første fase vil bli delrapportert i 1997.

Seminarer ble gjennomført som et arbeidsseminar, der målsettingen dels var å drøfte resultater og innhold før ferdigstilling av neste delrapport, forberede og drøfte innholdet i hovedprosjektets videre faser, forberede arrangement av et noe større nordisk seminar om «Arbeidsmarked og mobilitet», som skal arrangeres i 1997 i samarbeide med Arbeidsmarkedsutvalget i Nordisk Ministerråd, drøfte innhold og arbeidsdeling i en publikasjon som vil bli presentert utenfor Norden i 1997, samt forberede utvidelse av prosjektgruppens virksomhet internasjonalt. Prosjektgruppen har delt inn hovedprosjektet i flere faser, der første fase vil bli delrapportert i form av beskrivende analyser av flytting hos arbeidsledige og sysselsatte med vekt på hvilken status som oppnås på de regionale arbeidsmarkedene. Et sentralt spørsmål er hvordan personer i arbeidsstyrken reagerer under lav- og høykonjunktur med hensyn på sysselsettingstilpasninger i de regionale arbeidsmarkedene, mens problemstillinger angående årsaker til og konsekvenser av slike prosesser vil bli nærmere analysert i hovedprosjektets videre faser.

På tilsvarende måte som tidligere innehar Statistisk sentralbyrå sekretariats- og forvaltningsfunksjonen for dette prosjektet med Lasse Sigbjørn Stambøl som prosjektleder.

5th Nordic Seminar on Microsimulation

Stockholm, 9.-10. juni 1997

Leif Andreassen, Kirsten Hansen, Tom Kornstad, Bård Lian, Nils Martin Stølen og Inger Texmon

Seminarer ble arrangert av Finansdepartementet i Stockholm og samlet ca. 80 deltagere fra nordiske land i tillegg til noen få fra land utenom Norden (Nederland, Belgia, Frankrike, Storbritannia og USA). Opprinnelig har disse nordiske seminarer hatt utgangspunkt i departementenes arbeid med skattemodeller (bare i Norge er dette arbeidsområdet i sin helhet lagt til statistikkbyrået). Men etter hvert har det blitt større bredde både i deltakere, representerte modellmiljøer og temaer. Hovedtyngden av deltakere var likevel fra departementsektoren, i tillegg til de nasjonale trygdeverkene og statistikkbyråene.

Samtlige av seminarer faglige innlegg foregikk i plenum. Programmet var organisert i tre sesjoner, som ble innledet med hvert sitt inviterte foredrag: Steven Caldwell (Cornell Universitet, USA) drøftet en del prinsipielle forskjeller mellom mikrosimuleringsmodeller og andre modellverktøy, mens Anders Klevmarken (Universitetet i Uppsala) la fram et arbeid om bruk av mikrosimuleringsmodeller i analyse av arbeidsincitament. Hilde Olsen fra Finansdepartementet redegjorde for de norske tradisjonene innenfor økonomiske modeller og spesielt de siste års utvikling og vekst i departementets bruk av mikrosimuleringsmodeller, der hun også framhevet det velfungerende samarbeidet mellom produsent- og brukermiljø. Fra SSBs side presenterte Leif Andreassen et bidrag om bruk av MOSART-modellen i praktisk politikkutforming i en sesjon om dynamiske modeller, mens Tom Kornstad hadde et innlegg der han drøftet betydningen av å inkludere atferdseffekter i modellberegninger.

De nordiske mikrosimuleringsseminarer er et viktig møtested for medarbeidere som arbeider aktivt med utvikling eller bruk av modeller. Utbyttet blir likevel preget av at det kan by på store utfordringer å presentere kompliserte modeller klart og oversiktlig. Dette er blitt mer påtakelig ettersom mangfoldet i presenterte modeller har økt på disse seminarer.

Workshop om forskningsetikk, Lillehammer, 19.-20. juni 1997

Workshop om forskningsetikk,

Lillehammer, 19.-20. juni 1997

Randi Marie Rosvold

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsfag og humaniora (NESH) arrangerte, i samarbeid med Samfunnsvitenskapelig fakultet ved NTNU i Trondheim, workshop om forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora på Lillehammer i dagene 19.-20. juni 1997. Seminarer omhandlet ulike etiske dilemmaer som forskeren(e) kan stå ovenfor i ulike forskningsprosjekter. Samtlige innlegg på seminarer fokuserte på etiske regler og normer innen forskning. Viktigheten av at forskeren(e) er reflekterte og klarsynte med hensyn på hvordan forskningen berører andre mennesker ble presisert, og behovet for kontinuerlig dialog i forskersamfunnet ble understreket.

Først på dagsorden var en diskusjon om etiske aspekter ved spesifikke forskningsprosjekter, hvorav noen hadde blitt gjennomført og andre ikke. Diskusjonen dreide seg om hvordan prosjektene var tenkt gjennomført. Stikkordsmessig ble det blant annet fremhevet etiske problemer i forbindelse med hensynet til menneskeverd, samtykke - frivillig, informert, skriftlig?, aktivt eller passivt og personlige forutsetninger, personvern - anonymisering, stigmatisering og sammenblanding av roller - forsker eller journalist eller politiker m.m..

Av mange interessante innlegg velger jeg å trekke frem Fredrik Engelstads innlegg om etiske spørsmål i *oppdragsforskning* hvor viktigheten av forskningsinstitusjonenes uavhengighet ble presisert. Institusjonene må selv være bevisste og ha tilstrekkelig distanse fra oppdragsgiverne for å unngå at forskerne foretar lojalitetshensyn. Forskerne må til enhver tid være i dialog med det øvrige forskersamfunnet og teste alternative hypoteser og forklaringer.

IAFFE conference

Taxco, Mexico, 19. - 22. juni 1997

Julie Aslaksen

International Association for Feminist Economics (IAFFE) avholdt i år sin sommerkonferanse i Taxco i Mexico. De årlige sommerkonferansene er et spennende og inspirerende møtested for forskere som er interessert i å utvikle et kvinneperspektiv på økonomifaget. Årets konferanse samlet om lag 150 deltakere, inkludert en stor gruppe økonomistudenter fra vertslandet. Presentasjonene omfattet et bredt spekter av temaer: Fra vitenskapsteori til utviklingsøkonomi og sosialpolitikk. Et høydepunkt var Nancy Folbres presentasjon av sitt arbeid om utvidelse av human capital teorien. Jeg presenterte nye resultater om beregning av BNP-veksten siden 1970 når det tas hensyn til at økningen i kvinners yrkesdeltakelse i servicenæringene i stor grad har vært en overflytting av arbeidsoppgaver fra ulønnet til lønnet produksjon.

Deltakelse på den 8. EAERE-konferansen

Tilburg, 26. - 28. juni 1997

Kjell Arne Brekke, Knut Einar Rosendahl og Lars Lindholt

Europas største konferanse i ressurs- og miljøøkonomi arrangeres hvert år i regi av EAERE (The European Association of Environmental and Resource Economists). Konferansen samlet i år omlag 280 deltakere. Deltakerne var fra de fleste europe-

iske land, i tillegg til en del fra USA og noen enkelt-deltakere fra andre land (Canada, Brasil, Chile, Israel, India, Kina, Sør-Afrika og Australia). Hoved-tyngden av deltakerne var fra universitets-sektoren.

Det var syv inviterte plenumsforedrag. Bert Brolin presenterte de siste resultatene om globale klima-enderinger fra IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change). Tom Tietenberg diskuterte hvordan informasjon om bedriftenes miljøprofil kunne gjøre bedriftene mer miljøvennlige pga. press fra konsumentene. Karl-Gustav Löfgren presenterte et paper om grønt nasjonalregnskap. Lans Bovenberg diskuterte mulighetene for doble gevinster av grønne skatter. Hans hovedpoeng er at noen skal bære skattebyrden, slik at den effektive skatten på arbeidskraft ikke kan reduseres uten å velte byrden over på andre (pensjonister, kapitaleiere osv.). John Hartwick snakket om likevekt i en to-faktor, to-gode modell i en først-best situasjon og i et regime med felles eienomsrett. Den siste dagen var det en panel-diskusjon om grønn skattereform, der blant andre Torvald Moe fra Finansdepartementet deltok.

Hver dag var delt inn i to bolker med syv parallelle sesjoner, med 3-4 papere innenfor hver sesjon. Sesjonene omfattet et bredt spekter av tema som jordbruk, transport, vannressurser, verdsetting, internasjonale tema, fornybare og ikke- fornybare ressurser, økonomisk vekst, miljøpolitikk, grønn skatte-reform, avfallsproblematikk, velferd, bærekraftig utvikling, klima-enderinger og generelle likevekts-modeller.

Fra SSB presenterte Kjell Arne Brekke et paper om naturvern og stokastisk optimering. Knut Einar Rosendahl snakket om de økonomiske konsekvensene av luftforurensing i Oslo, mens Snorre Kverndokk (nå UiO) presenterte et paper om optimal klimapolitikk under muligheten av en katastrofe. De to siste la i fellesskap fram et arbeide om kartellgevinster i oljemarkedet. Sverre Grepperud (nå ProSus) snakket om valg av jord-kultivering under usikkerhet om priser og produksjon.

Neste års EAERE-konferanse skal holdes i Venezia.

Internasjonal konferanse om kombinatorikk, informasjonsteori og statistikk

Portland, Maine, USA, 18.-20. juli 1997

Leif Andreassen og Inger Texmon

Vi deltok i en sammenhengende serie av sesjoner om mikrosimuleringsmodeller,

som var en del av en større matematikkfaglig konferanse arrangert av Universitetet i South-Maine på vegne av «Forum for Interdisciplinary Mathematics». Mikrosimuleringssesjonene var det imidlertid medarbeidere fra finansdepartementet i Canada som hadde ansvaret for. De kan ses på som en oppfølging av den internasjonale mikrosimuleringskonferansen i Canberra, Australia i 1993, og disse to har de siste årene vært de eneste møtestedene med en bredere internasjonal deltakelse enn ved de nordiske møtene om samme tema. Representasjonen fra Canada og USA utgjorde en stor andel av de snaut 100 påmeldte til mikrosimuleringssesjonene, men ellers var det deltakere fra mange europeiske og noen asiatiske land, samt Australia og New Zealand. Bare undertegnede kom fra Norge. Både brukersiden og modellutviklingssiden var representert, samt universitetssektoren ved forskere som bruker modellene til analyseformål.

I alt hadde konferansen fire plenumssamlinger. En av disse inneholdt et invitert foredrag ved et av de store navn innenfor utviklingen av statistiske metoder, C. R. Rao. Av de seks mikrosimuleringssesjonene var en satt av til demonstrasjon av modeller, mens det var diskutantenes gjennomgang av på-meldte papere som sto på programmet i de øvrige. Så godt som alle papere var lagt ut på internettet før konferansen, slik at det var mulig å lese dem på forhånd.

Statistisk sentralbyrås to deltakere hadde levert et felles paper om bruk av MOSART-modellen i forskning og politikkutvikling. I tillegg var Leif Andreassen diskutant for tre kanadiske papere. Temaene spente fra den historiske utviklingen i utforming og bruk av mikrosimuleringsmodeller og visjoner om veien framover, til mer detaljerte innlegg om enkeltemner, slik som prinsipper for trekkemetoder og statistisk matching, samt orientering om enkeltmodeller som til dels har fellestrekk med vår egen.

Forskningsopphold ved Stanford University

California, august 1996 - juli 1997

Karine Nyborg

I perioden 1. august 1996 til 31. juli 1997 hadde jeg permisjon med lønn fra min stilling i SSB for å oppholde meg som gjesteforsker ved Department of Economics, Stanford University, i California, USA. Hensikten med oppholdet var dels å arbeide med et prosjekt om virkemiddelbruk i miljøpolitikken, der jeg særlig skulle forsøke å bruke nyere mikroøkonomisk teori

for å belyse hensiktsmessigheten av frivillige avtaler med industrien som ledd i miljøpolitikken. Et annet viktig formål med oppholdet var selvsagt å få bedre kontakter og innsikt i hva som rører seg i amerikanske økonom-kretser, samt generell kompetanseoppbygging.

Stanford University ligger litt sør for San Francisco. Universitetsområdet er preget av store, grønne parker, idrettsanlegg, fontener, skulpturer, åpne plasser og eukalyptus-lunder, og de fleste bygningene er holdt i en spansk-inspirert stil med bueganger, søyler og utskjæringer. Professorstaben på Department of Economics inkluderer en rekke berømte navn, og instituttet har et meget godt tilbud av doktorgradskurs og forskningsseminarer. I tillegg finnes det en rekke institusjoner ved universitetet som er av interesse for økonomer; for eksempel Graduate School of Business, Hoover Institution og Center for Economic Policy Research.

Oppholdet var meget inspirerende og interessant. Det aller mest stimulerende var kanskje å få anledning til å diskutere mine egne arbeider med kapasiteter som Paul Milgrom, Kenneth Arrow, Victor Fuchs, Peter Hammond og James March. Når det gjelder konkrete resultater, har oppholdet munnet ut i en artikkel om frivillige avtaler som miljøpolitisk virkemiddel, en artikkel om nytte-kostnadsanalyse og demokrati-teori (med Inger Spangen, TØI), samt videreutvikling av flere tidligere arbeider. Artikkene vil bli sendt til internasjonale tidsskrifter. I tillegg til disse forskningsprosjektene deltok jeg på kurs og seminarer, og holdt endel presentasjoner selv.

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Statistiske analyser

Natural Resources and the Environment 1997

SA 17, 1997. Sidetall 216.
ISBN 82-537-4394-7

Statistics Norway compiles statistics on important natural resources and the state of the environment, and develops methods and models for analysing relationship between the environment, natural resource use and economic developments. The annual publication *Natural Resources and the Environment* gives an overview of this work.

Natural Resources and the Environment 1997 consists of three main parts. Part I contains updated resource accounts for energy and the latest official figures for emissions to air. These are followed by articles and updated statistics on transport, waste management, waste water treatment, agriculture, forests and forest damage, and fishing, sealing and whaling. Part II presents results from Statistics Norway's research into resource and environmental economics. The main emphasis is on analyses of the environment and economic growth, management of the environment and natural resources and international analyses. Part III provides more detailed statistics in the form of tables.

Statistics Norway would like to thank the people and institutions who have supplied data for *Natural Resources and the Environment 1997*.

The report is a joint publication by the Division for Environmental Statistics, Department of Economic Statistics, and the Resource and Environmental Economics Division, Research Department, and was edited by Henning Hie. Part II was prepared by an aditorial committee consisting of Snorre Kverndokk, Runa Nesbakken and Tone Veiby. Alison Coulthard (part I, part II 4.4 and 7.4-7.6, and part III) and Janet Aagenæs (rest of part II) have translated the Norwegian version into English.

Rapporter

Erling Holmøy og Birger Strøm: Samfunnsøkonomiske kostnader av offentlig ressursbruk og ulike finansieringsformer - beregninger basert på en disaggregert generell likevektsmodell Rapporter 97/16, 1997. Sidetall 69. ISBN 82-537-4430-7

Vi benytter en intertemporal disaggregert generell likevektsmodell for norsk økonomi til å beregne samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til både ressursbruk i et marginalt offentlig prosjekt og ulike former for finansiering av prosjektet. Sammenlignet med tidligere studier, gir våre beregninger betydelig lavere kostnader. Spesielt er den samfunnsøkonomiske kostnader ved ressursbruken lavere enn markedsverdien. En hovedårsak til dette er at offentlig ressursbruk fortrenger relativt mye fritid som har en lavere alternativverdi enn andre goder som konsumeres av private husholdninger. Dette skyldes i sin tur en betydelig skattekile mellom den privatøkonomiske og den samfunnsøkonomiske marginalavkastningen av å arbeide. Følsomhetsberegninger viser at kostnadsanslagene pr. ressursenhet er robuste overfor endrede forutsetninger om ressursbrukens størrelse, intertemporale allokeringmuligheter og forventningsdannelse. Derimot er forutsetninger knyttet til husholdningenes preferanser over fritid og annet konsum av relativt stor betydning for resultatene. Vi finner også at den samfunnsøkonomiske kostnaden er lavere desto mer arbeidsintensiv ressursbruken er.

Discussion Paper

Taran Fæhn: Non-Tariff Barriers - the Achilles' Heel of Trade Policy Analyses DP no. 195, 1997. Sidetall 40.

This study demonstrates the quantitative, as well as the qualitative, role of non-tariff barriers (NTBs). The Norwegian nominal tariff and non-tariff barriers are identified and thoroughly quantified. Computations of effective rates of protection (ERP) show that NTBs entirely dominate tariffs as direct contributors to primary factor income, which again is an important determinant in allocation of resources among industries.

The indirect input-output effects play a decisive role. This points to the importance of estimating the nominal trade barrier inputs properly; when a biased estimate is spread throughout the input-output system, not even the direction of the miscalculation will be easy to predict. In order to demonstrate the qualitative role, NTBs are categorised into price-oriented and quantity-oriented, respectively. ERP computations illustrate that the conclusions of policy analyses rely critically on the qualitative interdependency between quantity-oriented NTBs and other measures.

Rolf Aaberge og Audun Langørgen: Fiscal and Spending Behavior of Local Governments: An Empirical Analysis Based on Norwegian Data DP no. 196, 1997. Sidetall 45.

This paper treats local governments as utility maximizing agents when they allocate resources among different service sectors. We present estimates for eight service sectors, based on a modified version of the extended linear expenditure system (ELES) and using observations at the municipal level for Norway. Our econometric model recognizes user fees and budget deficits as endogenous variables. Moreover, the model accounts for heterogeneity in local tastes and production costs. Price information for local public services is not available in the data. However, by allowing for heterogeneity in the marginal budget share parameters, we achieve identification of the complete ELES. The empirical results show that local public services are in general price-inelastic. Welfare services like education, social services and care for the elderly and disabled are income-inelastic, while infrastructure is rather income-elastic. A strong flypaper effect is revealed by the response of user fees to income changes. Finally, results from out-of-sample predictions show that the ELES model is able to simulate local government behavior quite well.

Anett C. Hansen og Harald K. Selte:
Air Pollution and Sick-leaves - is there a Connection? A Case Study using Air Pollution Data from Oslo
 DP no. 197, 1997. Sidetall 18.

In recent years a growing number of studies have been discussing the relationship between air pollution and human health. The evidence in the literature for adverse health effects of several pollutants seems convincing. In our article we are concerned with to which extent these health effects in turn induce sick-leaves or other kinds of reduced labour productivity, which is important for assessment of air pollution costs. We analyse the association between sick-leaves in a large office in Oslo and the concentration of different air pollutants and find a significant relationship between the concentration of particulate matter and sick-leaves, while the associations with SO₂ and NO₂ are more ambiguous.

Erling Holmøy og Torbjørn Hægeland:
Aggregate Productivity Effects of Technology Shocks in a Model of Heterogeneous Firms: The Importance of Equilibrium Adjustment
 DP no. 198, 1997. Sidetall 35.

This paper studies how productivity shifts at the level of the firm are transmitted to aggregate industry productivity in a model of heterogeneous firms. We analyse both uniform productivity shifts, and catching up by reducing the productivity differentials between firms. The two kinds of shifts affect aggregate productivity in different ways and through different mechanisms. Endogenous equilibrium adjustments play a crucial role for the influence on aggregate productivity. Moreover, when firms sell their output to several markets, and their market power differs between markets, aggregate productivity may inversely related to productivity at the firm level. A by-product of the analysis is to demonstrate that productivity heterogeneity can be incorporated in the standard model of monopolistic competition at a low cost in terms of analytical tractability.

Elin Berg, Pål Boug og Snorre Kverndokk:
Norwegian Gas Sales and the Impacts on European CO₂ Emissions
 DP no. 199, 1997. Sidetall 38.

This paper studies the impacts on Western European CO₂ emissions of a reduction in Norwegian gas sales. The impacts are due to changes in energy demand and energy supply, but environmental and political regulations also play an important role. The gas supply model DYNOPOLY is used to analyse the effects on Russian and Algeri-

an gas exports of a reduction in Norwegian gas supply. The effects on the demand side and the effects of committing to CO₂ targets are analysed using the energy demand model SEEM. If the Western European countries commit to keeping their announced CO₂ emissions targets, regardless of the costs associated with this, a reduction in Norwegian gas sales will have no impact on emissions. However, the consumption of oil and coal will increase slightly, while total energy consumption will go down. A reduction in Norwegian gas sales also seems to have only minor impacts on the CO₂ emissions from Western Europe in the situation where no emissions regulations are considered.

Hilde Christiane Bjørnland:
Estimating Core Inflation - The Role of Oil Price Shocks and Imported Inflation
 DP no. 200, 1997. Sidetall 34.

This paper calculates core inflation, by imposing long run restrictions on a structural vector autoregression (VAR) model containing the growth rate of output, inflation and oil prices. Core inflation is identified as that component in inflation that has no long run effect on output. No restrictions are placed on the response of output and inflation to the oil price shocks. The analysis is applied to Norway and the United Kingdom, both oil producing OECD countries. A model that distinguishes between domestic and imported inflation, is also specified for Norway. In both countries, core inflation is a prime mover of CPI (RPI) inflation. However, CPI (RPI) inflation overvalues or undervalues core inflation in many periods, of which oil price shocks are important sources behind this deviation for prolonged periods.

Reprints

Kjell Arne Brekke:
The Numéraire Matters in Cost-Benefit Analysis
 Reprints no. 104, 1997. Sidetall 7.

Reprint from Journal of Public Economics, Vol. 64, 1997

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken:
Norwegian Emissions of CO₂ 1987-1994. A Study of Some Effects of the CO₂ Tax
 Reprints no. 105, 1997. Sidetall 16.

Reprint from Environmental and Resource Economics Vol. 9, 1997

Knut Einar Rosendahl:
Does Improved Environmental Policy Enhance Economic Growth?
 Reprints no. 106, 1997. Sidetall 24.

Reprint from Environmental and Resource Economics Vol. 9, 1997

Documents

Erling Holmøy:
Is there Something Rotten in this State of Benchmark? A Note on the Ability of Numerical Models to Capture Welfare Effects due to Existing Tax Wedges
 Documents 97/10, 1997. Sidetall 8.

Notater

Erling Holmøy og Øystein Thøgersen (red.):
Virkninger av strukturpolitiske reformer: Forslag til konkrete forskningsprosjekter
 Notater 97/39, 1997. Sidetall 67.

Denne rapporten er resultatet fra et forprosjekt om forskning omkring virkninger av strukturpolitiske reformer. Rapporten er utarbeidet som et samarbeidsprosjekt mellom Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF) og Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Finansdepartementet. Innenfor rammen av forprosjektet har det ikke vært meningen å gjennomføre de forskningsoppgaver som kan belyse virkningene av disse reformene. I stedet er rapportens hensikt å diskutere og presisere hvordan man bør utforme forskningsprosjekter som kan gi svar på hvilke virkninger man har fått og hvilke man kan forvente å få. Med utgangspunkt i eksisterende relevant forskning, gir rapporten konkrete beskrivelser av prosjekter som tar sikte på å drøfte virkninger av både noen viktige sektorspesifikke såvel som sektorovergripende reformer i norsk økonomi etter 1970. I denne forbindelse foretas avgrensninger av interessante forskningstema, samt diskusjon av problemformuleringer, tilnærningsmåter og datagrunnlag.

Erling Holmøy:
En presisering av hva som skal menes med tilbudskurven for arbeid i en generell likevektsmodell
 Notater 97/41, 1997. Sidetall 10.

Tidligere utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Ådne Cappelen, Robin Choudhury og Torbjørn Eika:
Petrolevsivirksomheten og norsk økonomi 1973-1993. **SØS 93, 1996.**

Karl Ove Aarbu og Bård Lian:
Skattereformen og delingsmodellen. En empirisk analyse. **SØS 94, 1996.**

Tor Jakob Klette og Astrid Mathiassen:
Vekst og fall blant norske industri-bedrifter. Om nyetablering, nedlegging og omstilling. **SØS 95, 1996.**

Knut H. Alfsen, Torstein Bye og Erling Holmøy (eds.):
MSG-EE: An Applied General Equilibrium Model for Energy and Environmental Analyses. **SØS 96, 1996.**

Statistiske analyser

Naturressurser og miljø 1996, **SA 9, 1996.**

Naturressurser og miljø 1997. **SA 16, 1997.**

Inntekt, skatt og overføringer 1997. **SA 14, 1997.**

Rapporter

Einar Bowitz, NilsØyvind Mæhle, Virza S. Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono:
MEMLI The Indonesian Model for Environmental Analysis. Technical Documentation. **Rapporter 96/1.**

Knut Einar Rosendahl:
Helseeffekter av luftforurensning og virkninger på økonomisk aktivitet. Generell metode med anvendelse på Oslo. **Rapporter 96/8.**

Knut H. Alfsen, Pål Boug og Dag Kolsrud:
Energy demand, carbon emissions and acid rain. Consequences of a changing Western Europe. **Rapport 96/12.**

Marie W. Arneberg:
Theory and Practice in the World Bank and IMF Economic Policy Models. Case study Mozambique. **Rapport 96/1.**

Knut Olav Oftedal:
Framskrivning av markedssituasjonen for helse og sosialpersonell fram mot år 2030. **Rapport 96/15.**

Mona I. Hansen, Tor Arnt Johnsen og Jan Øyvind Oftedal:
Det norske kraftmarkedet til år 2020. Nasjonale og regionale fremskrivninger. **Rapporter 96/16.**

Taran Fæhn og Torbjørn Hægeland:
Effektive satser for næringsstøtte 1994. **Rapporter 96/18.**

Solveig Glomsrød, Anett Christin Hansen og Knut Einar Rosendahl:
Integrering av miljøkostnader i makroøkonomiske modeller. **Rapporter 96/23.**

Torbjørn Eika og Kjersti-Gro Lindquist:
Konjunkturimpulser fra utlandet. **Rapporter 97/2.**

Knut Olav Oftedal:
Arbeidstilbudet fra sykepleiere og leger ved endret studie- og arbeidsmønstre. **Rapporter 97/8.**

Svein Erik Førre:
Er store foretak mer forskningsintensive? En anvendelse av diagnostiske metoder **Rapporter 97/11.**

Discussion Papers

Torbjørn Hægeland:
Monopolistic Competition, Resource Allocation and the Effects of Industrial Policy. **DP no. 161, 1996.**

Sverre Grepperud:
Poverty, Land Degradation and Climatic Uncertainty. **DP no. 162, 1996.**

Sverre Grepperud:
Soil Conservation as an Investment in Land. **DP no. 163, 1996.**

Kjell Arne Brekke:
Soil Wealth in Tanzania. **DP no. 164, 1996.**

John K. Dagsvik, Dag G. Wetterwald og Rolf Aaberge:
Potential Demand for Alternative Fuel Vehicles. **DP no. 165, 1996.**

John K. Dagsvik:
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part I: Theory. **DP no. 166, 1996.**

John K. Dagsvik:
Consumer Demand with Unobservable Product Attributes. Part II: Inference. **DP no. 167, 1996.**

Rolf Aaberge, Anders Bjørklund, Markus Jäntti, Mårten Palme, Peder J. Pedersen, Nina Smith og Tom Wennemo:
Income Inequality and Income Mobility in the Scandinavian Countries Compared to the United States. **DP no. 168, 1996.**

Karine Nyborg:
Some Norwegian Politicians' Use of Cost-Benefit Analysis. **DP no. 169, 1996.**

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:
Market Power, International CO2 Taxation and Petroleum Wealth. **DP no. 170, 1996.**

Rolf Aaberge, Ugo Colombino og Steinar Strøm:
Welfare Effects of Proportional Taxation: Empirical Evidence from Italy, Norway and Sweden. **DP no. 171, 1996.**

John K. Dagsvik:
Dynamic Choice, Multistate Duration Models and Stochastic Structure. **DP no. 172, 1996.**

John K. Dagsvik:
Aggregation in Matching Markets. **DP no. 173, 1996.**

Hilde Christiane Bjørnland:
The Dynamic Effects of Aggregate Demand, Supply and Oil Price Shocks. **DP no. 174, 1996.**

Annegrete Bruvoll og Karin Ibenholt:
Future Waste Generation. Forecasts Based on a Macroeconomic Model. **DP no. 175, 1996.**

Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld:
Recent Leaps Towards Free Trade. The Impact on Norwegian Industry and Trade Patterns. **DP no. 176, 1996.**

Ray Barrell og Knut A. Magnussen:
Counterfactual Analyses of Oil Price Shocks using a World Model. **DP no. 177, 1996.**

Einar Bowitz og Stein Inge Hove:
Business cycles and fiscal policy: Norway 1973-93. **DP no. 178, 1996.**

Hilde Christiane Bjørnland:
Sources of Business Cycles in Energy Producing Economies The case of Norway and United Kingdom. **DP no. 179, 1996.**

Karine Nyborg:
The Political Man and Contingent Valuation: Motives Do Count. **DP no. 180, 1996.**

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:
Gains from Cartelisation in the Oil Market. **DP no. 181, 1996.**

Rolf Aaberge og Iulie Aslaksen:
Decomposition of the Gini Coefficient by Income Components: Various Types of Applications and Interpretations. **DP no. 182, 1996.**

Brita Bye:
Taxation, Unemployment and Growth: Dynamic Welfare Effects of "Green" Policies. **DP no. 183, 1996.**

Tor Jakob Klette og Frode Johansen:
Accumulation of R&D Capital and Dynamic Firm Performance: A Not-so-fixed Effect Model. **DP no. 184, 1996.**

Brita Bye:
Environmental Tax Reform and Producer Foresight: An Intertemporal Computable General Equilibrium Analysis. **DP no. 185, 1996.**

Sverre Grepperud:
Soil Depletion Choices under Production and Price Uncertainty. **DP no. 186, 1997.**

Nils-Martin Stølen og Turid Åvitsland:
Has Growth in Supply of Educated Persons Been Important for the Composition of Employment? **DP no. 187, 1997.**

Jens Aune, Solveig Glomsrød, Vegard Iversen og Henrik Wiig:
Structural Adjustment and Soil Degradation in Tanzania. A CGE-model Approach with Endogenous Soil Productivity. **DP no. 189, 1997.**

Erik Bjørn og Tor Jakob Klette:
Panel Data with Error-in-Variables: A Note on Essential and Redundant Orthogonality Conditions in GMM-estimation. **DP no. 190, 1997.**

Einar Bowitz og Ådne Cappelen:
Incomes Policies and the Norwegian Economy 1973-93. **DP no. 192, 1997.**

Solveig Glomsrød, Maria Dolores Monge A. og Haakon Vennemo:
Structural Adjustment and Deforestation in Nicaragua. **DP no. 193, 1997.**

Frode Johansen og Tor Jakob Klette:
Wage and Employment Effects of Payroll Taxes and Investment Subsidies **DP no. 194, 1997.**

Reprints

Snorre Kverndokk:
Tradeable CO₂ Emission Permits: Initial Distribution as a Justice Problem. **Reprints no. 82, 1996.** Reprint from Environmental Values, vol. 4, 1995, 129-148.

Iulie Aslaksen, Trude Fagerli og Hanne A. Gravningsmyhr:
Measuring Household Production in an InputOutput Framework: the Norwegian Experience. **Reprints no. 83, 1996.** Reprint from Statistical Journal of the United Nations, vol. 12, no. 2, 1995, 111-131.

Iulie Aslaksen og Charlotte Koren:
Det ubetalte husholdsarbeidet omfang og fordeling. **Reprints no. 84, 1996.** Særtrykk fra Tidsskrift for samfunnsforskning nr. 1, 1995, 3-30.

Iulie Aslaksen og Charlotte Koren:
Taxation, Time Use and the Value of Unpaid Labor: Policy Implications for the Redistribution of Income. **Reprints no. 85, 1996.** Reprint from Review of Radical Political Economics, vol. 24, no. 2, 1992, 8-16.

Knut H. Alfsen, Mario A. De Franco, Solveig Glomsrød og Torgeir Johnsen:
The Cost of Soil Erosion in Nicaragua. **Reprints no. 86, 1996.** Reprint from Ecological Economics, vol. 16, no. 1, 1996, 129-145.

Bjørn E. Naug og Ragnar Nymoen:
Pricing to Market in a Small Open Economy. **Reprints no. 87, 1996.** Reprint from Scandinavian Journal of Economics, vol. 98, no. 3, 1996, 329-350.

Bjørn E. Naug:
Hva bestemmer utviklingen i importprisene? **Reprints no. 88, 1996.** Særtrykk fra Sosialøkonomen nr. 1, 1996, 32-40

Erling Holmøy og Haakon Vennemo:
A General Equilibrium Assessment of a Suggested Reform in Capital Income Taxation. **Reprints no. 89, 1996.** Reprint from Journal of Policy Modeling, vol. 17, no. 6, 1995, 531-556.

Snorre Kverndokk:
Global CO₂ Agreements: A Cost-Effective Approach. **Reprints no. 90, 1997.** Reprint from The Energy Journal, vol. 14, No. 2, 1993, 91-112.

Petter Jakob Bjerre:
Røynsler frå rådgjeving i utviklingsland. **Reprints no. 91, 1997.** Særtrykk fra Sosialøkonomen, nr. 11, 1996, 32-38.

Leo A. Grünfeld: Monetary Aspects of Norwegian Business Cycles: An Exploratory Study Based on Historical Data. - **Reprints no. 94, 1997.** Reprint from Scandinavian Economic History Review, vol. 44, no. 1, 1996, 43-65.

Samuel Fankhauser og Snorre Kverndokk:
The Global Warming Game - Simulations of a CO₂-reduction Agreement. **Reprints no. 95, 1997.** Reprint from Resource and Energy Economics, vol. 18, no. 1 & no. 2, 1996, 83-102.

Rolf Aaberge: Unemployment Duration Models with Non-stationary Inflow and Unobserved Heterogeneity. **Reprints no. 96, 1997.** Reprint from Ricerche Economiche, vol. 50, 1996, 163-172.

Kjell Arne Brekke og Richard B. Howarth:
Is Welfarism Compatible with Sustainability? **Reprints no. 97, 1997.** Reprint from Nordic Journal of Political Economy Vol. 23, No. 1, 1996.

Tor Arnt Johnsen, og Fridtjof F. Unander:
Norwegian Residential Energy Demand. Coordinated use of a System Engineering and a Macroeconomic Model. **Reprints no. 99, 1997.** Reprint from Modeling, Identification and Control, Vol. 17, No. 3, 1996

Sverre Grepperud:
Population Pressure and Land Degradation. The Case of Ethiopia. **Reprints no. 100, 1997.** Reprint from Journal of Environmental Economics and Management, Vol. 30, 1996

Kjell Arne Brekke, Hilde Lurås og Karine Nyborg:
Allowing Disagreement in Evaluations of Social Welfare. **Reprints no. 101, 1997.** Reprint from Journal of Economics, Vol. 63, No. 3, 1996

Bodil Larsen:
Economic Impacts of Reducing NO_x Emissions in Norway. **Reprints no. 102, 1997.** Reprint from Environmental & Resource Economics Vol. 9, 1997

Sverre Grepperud:

Soil Conservation and Governmental Policies in Tropical Areas: Does Aid Worsen the Incentives for Arresting Erosion? - **Reprints no. 103, 1997.** Reprint from Agricultural Economics Vol. 12, 1995.

Documents

Dag Kolsrud:

Documentation of Computer Programs that Extend the SEEM Model and Provide a Link to the RAINS Model. **Documents 96/1.**

Elin Berg:

Some Results from the Literature on the Impact of Carbon Taxes on the Petroleum Wealth. **Documents 96/4.**

Olav Bjerkholt, Kjell Arne Brekke og Robin Choudhury:

The Century Model on the Long Term Sustainability of the Saudi Arabian Economy. **Documents 96/7.**

Karine Nyborg:

Environmental Valuation, CostBenefit Analysis and Policy Making: A Survey. **Documents 96/12.**

Per Richard Johansen og Knut A. Magnussen:
The Implementation Model. A Macroeconomic Model for Saudi Arabia. **Documents 96/13.**

Ådne Cappelen og Knut A. Magnussen:
The Selection Model. A General Equilibrium Model for Saudi Arabia. **Documents 96/14.**

Pål Boug og Leif Brubakk:

Impacts of Economic Integration on Energy Demand and CO2 emissions on Western Europe. **Documents 96/15.**

John K. Dagsvik:

Probabilistic Models for Qualitative Choice Behavior: An Introduction. **Documents 96/16.**

Knut H. Alfsen og Knut Einar Rosendahl:
Economic Damage of Air Pollution. **Documents 96/17.**

Mette Rolland:

Military expenditure in Norway's main partner countries for development assistance. **Documents 96/20.**

Petter Jakob Bjerve:

Contributions of Ragnar Frisch to National Accounting. **Documents 96/21.**

Nils Martin Stølen:

Effects on Wages from Changes in Payroll Taxes in Norway. **Documents 96/22.**

Torstein Bye og Snorre Kverndokk:

Nordic Negotiations on CO2 Emissions Reduction. The Norwegian Negotiation Team's Considerations. **Documents 96/25.**

Sverre Grepperud:

The impact of Policy on Farm Conservation Incentives in Developing Countries: What can be Learned from Theory? - **Documents 97/2.**

Mette Rolland:

Military Expenditure in Norway's Main Partner Countries for Development Assistance. Revised and Expanded Version. - **Documents 97/3.**

Erling Joar Fløttum, Frank Foy, Tor

Jakob Klette, Per Øivind Kolbjørnsen,

Svein Longva og Jan Erik Lystad:

What Do the Statisticians Know about the Information Society and the Emerging User Needs for New Statistics?

Documents 97/6.

Helge Brunborg og Erik Aurbakken:

Evaluation of Systems for Registration and Identification of Persons in Mozambique. **Documents 97/8**

Notater

Bård Lian og Karl Ove Aarbu:

Dokumentasjon av LOTTEAS. **Notater 96/8.**

Dennis Fredriksen:

Datagrunnlaget for modellen MOSART, 1993. **Notater 96/9.**

Sverre Grepperud og Ann Christin Bøeng:

Konsekvensene av økte oljeavgifter for råoljepris og etterspørsel etter olje. Analyser i PETRO og WOM. **Notater 96/10.**

Karsten Gerdrup:

Inntektsfordeling og økonomisk vekst i norske fylker: En empirisk studie basert på data for perioden 1967-93. **Notater 96/16.**

Annegrete Bruvoll:

Konsekvenser av ulike håndteringsmåter for avfall. **Notater 96/31.**

Mette Rolland:

Militærutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland. **Notater 96/33.**

Anett Christin Hansen:

Analyse av individers preferanser over lotterier basert på en stokastisk modell for usikre utfall. **Notater 96/35.**

Bjørn Helge Vatne:

En dynamisk spillmodell. Dokumentasjon av dataprogrammer. **Notater 96/36.**

Kjersti-Gro Lindquist og Bjørn E. Naug:

Makroøkonometriske modeller og konkurranseevne. **Notater 96/44.**

Rolf Golombek og Snorre Kverndokk

(red.): Modeller for elektrisitets og gassmarkedene i Norge, Norden og Europa **Notater 96/45.**

Finn Roar Aune:

Konsekvenser av en nordisk avgiftsharmonisering på elektrisitetsområdet. **Notater 96/53.**

Elin Berg og Kristin Rypdal:

Historisk utvikling og fremskrivning av forbruket av noen miljøskadelige produkter. **Notater 97/2.**

Ådne Cappelen:

SSBs arbeid med investeringsrelasjoner: erfaringer og planer. **Notater 97/5.**

Kjersti-Gro Lindquist:

Database for energiintensive næringer. Tall fra industristatistikken. **Notater 97/30.**

Audun Langørgen:

Faktorer bak variasjoner i kommunal ressursbruk til pleie og omsorg. **Notater 97/35.**

Svein Erik Førre:

Registerdataene i lys av industristatistikken. **Notater 97/36.**

Kristian Gimming:

Virkninger på prisutviklingen på naturgass i Vest-Europa ved innføring av felles karbonavgift. **Notater 97/37.**

Innholdsfortegnelse for ØKONOMISKE ANALYSER (ØA) og ECONOMIC SURVEY (ES) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser og Economic Survey kan fås ved henvendelse til Eva Ivås, Statistisk sentralbyrå, telefon: 22 86 45 70, telefax: 22 11 12 38, E-post: eiv@ssb.no

Økonomiske Analyser

ØA 6/96:

Konjunkturtendensene, 3-53.

Torbjørn Eika og Tor Arnt Johnsen: Mot normalt: Virkninger av ubalanser i kraftmarkedet, 54-59.

ØA 7/96

Mette Rolland: Militærutgifter i Norges prioriterte samarbeidsland, 3-13.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Energiforbruk og luftforurensning i et Vest-Europa i forandring, 14-22.

Per Richard Johansen: For stram pengepolitikk i Europa, 23-29.

Ole Sandvik: Omlegging av arbeidskraftundersøkelsen (AKU), 30-34.

ØA 8/96

Rolf Aaberge, Arne S. Andersen og Tom Wennemo: Er årlig lavinntekt et godt mål for fattigdom? Lavinntekt i Norge 1979-1993, 3-11.

Knut H. Alfsen og Pål Boug: Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellscenarier for Norge mot år 2030, 12-21.

Knut Olav Oftedal: Marked for omsorg mot år 2030, 22-28.

Mette Lund og Alf Torstensen: Utviklingen på arbeidsmarkedet målt ved brutto- og nettoendringer, 29-35.

Tore Halvorsen og Elisabeth Nørgaard: Omlegging av utenriksregnskapet, 36-40.

ØA 9/95:

Konjunkturtendensene, 3-21.

Ingeborg Follidøy Solli: Eneforsørgere som selvforsørgere? En analyse av motakere av overgangsstønning og deres tilknytning til arbeidsmarkedet, 22-28.

Annegrete Bruvoll: Avfallsavgifter. En studie av avgifter på emballasjeråvarer, 29-35.

ØA 1/97:

Økonomisk utsyn over året 1996, 3-95.

ØA 2/97:

Torbjørn Eika og Kjersti-Gro Lindquist: Konjunkturimpulser fra utlandet, 3-11.

Julie Aslaksen, Trude Fagerli og Hanne A. Gravningsmyhr: Tidsbruk, husholdnings-

produksjon og utvidet inntekt i barnefamilier, 12-18.

Leif Andreassen: Ledighet og økt tilstrømning til høyere utdanning, 19-24.

Knut Ø. Sørensen: Økonomisk utvikling i fylkene 1990-1992 belyst med fylkesfordelt nasjonalregnskap, 25-29.

ØA 3/97:

Tor Arnt Johnsen: Opp og ned: Prisutviklingen i spotmarkedet for elektrisitet, 3-7.

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl: Kartellgevinster i oljemarkedet, 8-17.

Anett C. Hansen og Harald Selte: Luftforurensning og sykefravær i Oslo – er det en sammenheng? 18-24.

ØA 4/97:

Svein Longva og Thor Olav Thoresen: Hvordan skal det gis økonomisk støtte til barn og barnefamilier? Noen resultater fra Barnefamilieutvalgets innstilling, 3-14.

Elin Berg, Pål Boug og Snorre Kverndokk: Miljøvirkninger av norsk gassalg, 15-25.

Nasjonalregnskapstall for 1978-1996, 26-30.

Offentlige finanser 1978-1996, 31-33.

ØA 5/96:

Konjunkturtendensene, 3-15.

Berit Koht og Lasse Sandberg: Kilder til målefeil i konsumprisindeksen, 22-26.

Jon Epland: Inntektsfordelingen 1986-1995: Hvorfor øker ulikheten? 27-35.

Olav Bjerkholt, Robin Choudhury og Knut A. Magnussen: Fra dadler til olje – Den økonomiske utvikling i Saudi-Arabia 1970-200. 36-45.

Economic Survey

ES 3/96:

Economic trends, 3-25.

Jørgen Aasness, Julie Aslaksen and Hanne A. Gravningsmyhr: Distributional efficiency of direct taxation, 26-31.

Inger Texmon: Leaving the parental home among young adults, 32-42.

ES 4/96:

Economic trends, 3-24.

Ingvild Svendsen: Expectations in the Norwegian economy, 25-33.

Jon Petter Nossen: General government finances in Norway in an international perspective, 34-42.

ES 1/97:

Economic survey 1996, 3-46.

Elisabeth Nørgaard and Tore Halvorsen: Revision of the balance of payments, 47-52.

Mette Rolland: Military expenditure in Norway's main partner countries for development assistance, 53-66.

2/97:

Economic trends, 3-22.

Knut A. Magnussen and Mette Rolland: The European economy towards 2000, 26-35.

Tabell- og diagramvedlegg

Innhold

Side

A. Nasjonalregnskap for Norge

Tabell A1.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	1*
Tabell A2.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner	2*
Tabell A3.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	3*
Tabell A4.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. 1993=100. Prosentvis prisendring	4*
Tabell A5.	Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	5*
Tabell A6.	Produksjon. Faste 1993-priser. Millioner kroner	6*
Tabell A7.	Produksjon. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	7*
Tabell A8.	Produksjon. 1993=100. Prosentvis prisendring	8*
Tabell A9.	Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner	9*
Tabell A10.	Produktinnsats. Faste 1993-priser. Millioner kroner	10*
Tabell A11.	Produktinnsats. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	11*
Tabell A12.	Produktinnsats. 1993=100. Millioner kroner	12*
Tabell A13.	Bruttoprodukt. Løpende priser. Millioner kroner	13*
Tabell A14.	Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Millioner kroner	14*
Tabell A15.	Bruttoprodukt. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	15*
Tabell A16.	Bruttoprodukt. 1993=100. Prosentvis prisendring	16*
Tabell A17.	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	17*
Tabell A18.	Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Millioner kroner	17*
Tabell A19.	Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Millioner kroner	18*
Tabell A20.	Hovedtall for konsum. 1993=100. Prosentvis prisendring	18*
Tabell A21.	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	19*
Tabell A22.	Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Millioner kroner	19*
Tabell A23.	Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	20*
Tabell A24.	Konsum i husholdninger. 1993=100. Prosentvis prisendring	20*
Tabell A25.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	21*
Tabell A26.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Millioner kroner	22*
Tabell A27.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	23*
Tabell A28.	Bruttoinvestering i fast realkapital. 1993=100. Prosentvis prisendring	24*
Tabell A29.	Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	25*
Tabell A30.	Eksport. Faste 1993-priser. Millioner kroner	26*
Tabell A31.	Eksport. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	27*
Tabell A32.	Eksport. 1993=100. Prosentvis prisendring	28*
Tabell A33.	Import. Løpende priser. Millioner kroner	29*
Tabell A34.	Import. Faste 1993-priser. Millioner kroner	30*
Tabell A35.	Import. Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring	31*
Tabell A36.	Import. 1993=100. Prosentvis prisendring	32*
Tabell A37.	Driftsregnskap overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner	33*
Tabell A38.	Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. 1000	34*
Tabell A39.	Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. Prosentvis endring fra året før	35*

B. Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell B1:	Olje- og gassproduksjon	36*
Tabell B2:	Produksjonsindeks etter næring og varetype	36*
Tabell B3:	Industriproduksjonen - produksjonsindeksen	36*
Tabell B4:	Ordretilgang - industri	37*
Tabell B5:	Ordreserver - industri	37*
Tabell B6:	Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning	38*
Tabell B7:	Industriinvesteringer i verdi - Investeringsundersøkelsen	38*
Tabell B8:	Boligbygging	38*
Tabell B9:	Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	39*
Tabell B10:	Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	39*
Tabell B11:	Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	39*
Tabell B12:	Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	39*
Tabell B13:	Timefortjeneste	40*
Tabell B14:	Konsumprisindeksen	40*
Tabell B15:	Engrospriser	40*
Tabell B16:	Utenrikshandel - verditall	41*
Tabell B17:	Utenrikshandel - indekser	41*

Diagrammer

Olje- og gassproduksjon	42*
Produksjonsindeksen	42*
Ordreindeksen - industri	43*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	44*
Ordreindeksen - bygge- og anleggsvirksomhet	44*
Arbeidsledighet og sysselsetting	45*
Antatte og utførte investeringer i industrien	45*
Detaljomsætning mv	45*
Lønninger	45*
Konsum- og engrospriser	46*
Nominell rente på tre-måneders plasseringer	46*
Utenrikshandel	46*

C. Nasjonalregnskapstall for utvalgte OECD-land

Tabell C1:	Bruttonasjonalprodukt	47*
Tabell C2:	Privat konsum	47*
Tabell C3:	Offentlig konsum	47*
Tabell C4:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital	48*
Tabell C5:	Eksport av varer og tjenester	48*
Tabell C6:	Import av varer og tjenester	48*
Tabell C7:	Privat konsumdeflator	49*
Tabell C8:	Lønnskostnader pr. sysselsatt	49*
Tabell C9:	Sysselsetting	49*
Tabell C10:	Arbeidsledigheten	50*
Tabell C11:	Korte renter	50*
Tabell C12:	Budsjettbalanse	50*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	457 548	484 268	113 660	113 193	123 096	134 319	120 889	122 320
Konsum i husholdninger	434 551	460 217	107 679	107 243	117 064	128 231	114 555	115 990
Varekonsum	245 840	262 365	60 376	61 328	64 590	76 071	63 000	66 984
Tjenester	185 684	193 423	47 468	45 500	50 085	50 371	51 259	48 001
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 001	19 652	3 031	4 189	7 936	4 496	3 477	4 930
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-15 223	-3 196	-3 773	-5 547	-2 707	-3 181	-3 924
Konsum i ideelle organisasjoner	22 997	24 051	5 981	5 949	6 033	6 089	6 334	6 330
Konsum i offentlig forvaltning	195 840	208 862	51 162	51 680	52 730	53 289	53 916	53 962
Konsum i statsforvaltningen	78 726	84 231	20 628	20 835	21 260	21 509	21 438	21 542
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	56 823	60 651	14 850	14 999	15 305	15 496	15 530	15 899
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21 903	23 580	5 777	5 836	5 954	6 013	5 907	5 642
Konsum i kommuneforvaltningen	117 114	124 631	30 535	30 846	31 471	31 781	32 479	32 420
Bruttoinvestering i fast kapital	192 843	208 375	45 735	49 725	52 422	60 493	51 498	59 875
Oljevirksomhet	47 817	46 673	9 900	12 212	12 274	12 287	12 698	17 326
Utenriks sjøfart	3 899	6 286	1 366	972	1 578	2 369	3 414	1 875
Fastlands-Norge	141 126	155 416	34 469	36 541	38 570	45 837	35 386	40 674
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning.	111 758	123 649	27 640	29 652	30 550	35 808	28 581	32 304
Industri og bergverk	16 455	18 196	3 434	4 272	4 697	5 793	3 460	4 917
Annen vareproduksjon	12 019	12 096	2 253	3 211	3 140	3 492	2 179	3 381
Boligtjenester(husholdninger)	26 481	26 089	6 341	6 189	6 586	6 973	6 900	7 106
Andre tjenesteytende næringer	56 803	67 268	15 612	15 980	16 127	19 549	16 041	16 900
Offentlig forvaltningsvirksomhet	29 368	31 767	6 829	6 889	8 020	10 029	6 805	8 370
Lagerendring og statistiske avvik	26 951	23 596	12 798	6 048	5 402	-651	8 347	6 208
Bruttoinvestering	219 793	231 972	58 533	55 773	57 824	59 842	59 845	66 083
Innenlandsk sluttanvendelse	873 181	925 102	223 355	220 646	233 651	247 450	234 650	242 366
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.)	794 514	848 546	199 291	201 413	214 396	233 445	210 190	216 957
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	225 208	240 629	57 991	58 569	60 750	63 318	60 721	62 332
Eksport i alt	353 296	412 679	99 005	98 612	102 870	112 192	106 968	107 893
Tradisjonelle varer	143 424	155 849	40 386	37 375	36 785	41 303	39 042	42 001
Råolje og naturgass	113 231	156 688	34 593	36 717	40 000	45 378	43 150	39 422
Skip og plattformer	10 581	9 151	2 604	2 175	1 341	3 031	2 020	1 580
Tjenester	86 060	90 991	21 422	22 345	24 744	22 480	22 756	24 890
Samlet anvendelse	1 226 477	1 337 781	322 360	319 258	336 521	359 642	341 618	350 259
Import i alt	297 471	319 986	75 636	75 250	81 345	87 755	79 435	88 130
Tradisjonelle varer	202 935	222 613	53 992	53 525	53 945	61 151	53 260	60 727
Råolje	1 121	1 445	218	255	261	711	436	323
Skip og plattformer	12 863	14 290	3 776	2 340	3 714	4 460	5 107	3 671
Tjenester	80 552	81 638	17 650	19 130	23 425	21 433	20 632	23 410
Bruttonasjonalprodukt 1).	929 006	1 017 794	246 728	244 008	255 174	271 885	262 188	262 129
Fastlands-Norge (markedsverdi)	793 730	834 819	205 575	200 917	207 942	220 385	212 856	216 315
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	135 276	182 975	41 153	43 091	47 232	51 500	49 331	45 814
Fastlands-Norge(basisverdi)	695 477	727 088	180 754	175 025	180 701	190 608	188 739	188 569
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	547 828	569 180	142 066	135 943	140 829	150 342	147 378	147 287
Industri og bergverk	115 043	119 515	30 345	29 313	29 207	30 650	26 661	29 997
Andre vareproduserende næringer	79 293	80 875	21 781	16 003	20 930	22 162	22 533	18 710
Tjenesteytende næringer	353 492	368 790	89 940	90 628	90 691	97 531	98 185	98 581
Offentlig forvaltningsvirksomhet	147 649	157 908	38 688	39 083	39 873	40 266	41 361	41 281
Korreksjonsposter	98 253	107 731	24 822	25 892	27 241	29 777	24 117	27 746

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

2*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	439 745	460 253	109 507	107 867	116 841	126 038	111 343	113 369
Konsum i husholdninger	418 273	438 615	104 095	102 509	111 417	120 594	105 805	107 806
Varekonsum	236 636	250 934	58 475	58 846	61 582	72 031	58 352	62 420
Tjenester	178 753	183 822	45 838	43 294	47 813	46 876	47 020	44 348
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 412	18 384	2 847	3 939	7 369	4 228	3 407	4 638
Utlendingers kjøp i Norge	-14 528	-14 524	-3 066	-3 570	-5 347	-2 541	-2 973	-3 601
Konsum i ideelle organisasjoner	21 471	21 639	5 412	5 358	5 424	5 444	5 538	5 563
Konsum i offentlig forvaltning	184 282	190 313	46 777	46 977	48 258	48 302	47 839	47 959
Konsum i statsforvaltningen	74 479	77 587	19 092	19 113	19 727	19 655	19 353	19 373
Konsum i statsforvaltningen, sivil	53 687	55 914	13 730	13 759	14 210	14 215	13 935	14 272
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 792	21 673	5 362	5 354	5 517	5 441	5 417	5 101
Konsum i kommuneforvaltningen	109 803	112 726	27 684	27 864	28 532	28 646	28 486	28 586
Bruttoinvestering i fast kapital	182 235	190 998	42 411	45 491	48 333	54 762	47 399	53 592
Oljevirksomhet	45 417	42 932	9 251	11 237	11 332	11 112	11 421	15 192
Utenriks sjøfart	3 483	5 882	1 229	901	1 449	2 303	3 287	1 719
Fastlands-Norge	133 336	142 184	31 931	33 354	35 552	41 347	32 691	36 681
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	105 647	113 171	25 599	27 089	28 184	32 299	26 446	29 230
Industri og bergverk	15 823	17 156	3 245	4 061	4 433	5 417	3 359	4 699
Annen vareproduksjon	11 459	11 290	2 117	3 012	2 928	3 234	2 078	3 175
Boligtjenester(husholdninger)	24 544	23 080	5 726	5 461	5 798	6 094	5 970	6 023
Andre tjenesteytende næringer	53 821	61 644	14 511	14 555	15 025	17 554	15 039	15 334
Offentlig forvaltningsvirksomhet	27 689	29 014	6 333	6 265	7 369	9 048	6 245	7 451
Lagerendring og statistiske avvik	27 456	22 873	12 028	5 939	5 265	-358	9 019	6 431
Bruttoinvestering	209 691	213 871	54 439	51 430	53 598	54 405	56 418	60 023
Innenlandsk sluttanvendelse	833 718	864 438	210 723	206 273	218 698	228 745	215 600	221 351
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.)	757 363	792 751	188 215	188 197	200 652	215 687	191 872	198 009
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	211 971	219 327	53 109	53 241	55 627	57 350	54 084	55 410
Eksport i alt	355 919	391 488	97 491	94 459	97 908	101 629	98 802	101 515
Tradisjonelle varer	131 716	145 246	37 620	34 741	34 657	38 227	36 839	39 764
Råolje og naturgass	125 818	145 312	35 546	35 613	36 388	37 765	37 501	36 795
Skip og plattformer	10 888	8 785	2 615	2 078	1 275	2 817	1 847	1 408
Tjenester	87 498	92 145	21 709	22 028	25 588	22 820	22 616	23 549
Samlet anvendelse	1 189 637	1 255 926	308 213	300 733	316 606	330 374	314 402	322 865
Import i alt	289 675	308 520	73 539	72 848	78 817	83 316	77 428	84 455
Tradisjonelle varer	197 477	215 786	52 162	52 129	52 702	58 794	53 274	60 098
Råolje	1 244	1 176	214	219	226	517	392	317
Skip og plattformer	13 206	13 925	3 732	2 248	3 612	4 333	4 936	3 348
Tjenester	77 748	77 633	17 432	18 253	22 277	19 671	18 825	20 691
Bruttonasjonalprodukt 1)	899 962	947 405	234 678	227 885	237 787	247 056	236 980	238 410
Fastlands-Norge (markedsverdi)	746 445	773 844	192 163	185 474	193 999	202 208	192 169	194 393
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	153 517	173 561	42 515	42 411	43 788	44 848	44 810	44 017
Fastlands-Norge(basisverdi)	663 381	683 450	170 669	164 135	171 497	177 149	170 929	171 876
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	525 189	541 580	135 883	129 042	135 658	140 997	135 079	135 915
Industri og bergverk	103 209	106 024	27 428	26 072	25 051	27 473	26 130	27 822
Andre vareproduserende næringer	74 935	72 466	19 632	14 357	19 521	18 956	18 144	15 364
Tjenesteytende næringer	347 045	363 090	88 823	88 613	91 086	94 568	90 805	92 730
Offentlig forvaltningsvirksomhet	138 192	141 870	34 786	35 093	35 839	36 152	35 850	35 961
Korreksjonsposter	83 064	90 394	21 494	21 339	22 502	25 059	21 240	22 517

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	2,7	4,7	5,4	3,3	4,5	5,4	1,7	5,1
Konsum i husholdninger	3,1	4,9	5,6	3,5	4,7	5,6	1,6	5,2
Varekonsum	2,8	6,0	7,5	4,5	4,8	7,3	-0,2	6,1
Tjenester	2,8	2,8	3,2	2,6	2,8	2,8	2,6	2,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,8	5,6	8,5	-6,9	13,0	4,7	19,7	17,7
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	-0,0	8,0	-3,2	-0,4	-3,6	-3,0	0,9
Konsum i ideelle organisasjoner	-3,5	0,8	1,8	0,2	0,5	0,6	2,3	3,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,0	3,3	3,4	2,7	3,7	3,2	2,3	2,1
Konsum i statsforvaltningen	-0,2	4,2	4,3	3,3	4,8	4,3	1,4	1,4
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	0,5	4,1	4,1	3,1	4,8	4,6	1,5	3,7
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,9	4,2	4,7	3,8	5,0	3,4	1,0	-4,7
Konsum i kommuneforvaltningen	1,8	2,7	2,8	2,4	2,9	2,5	2,9	2,6
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	4,8	1,7	1,7	9,9	5,6	11,8	17,8
Oljevirksomhet	-13,5	-5,5	-7,7	-1,7	-1,0	-11,2	23,5	35,2
Utenriks sjøfart	-32,7	68,9	-28,7	-41,2	.	99,5	167,5	90,7
Fastlands-Norge	12,9	6,6	6,6	5,0	6,3	8,3	2,4	10,0
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	16,3	7,1	7,1	5,7	6,8	8,6	3,3	7,9
Industri og bergverk	42,0	8,4	18,0	5,9	4,7	8,2	3,5	15,7
Annen vareproduksjon	3,7	-1,5	-1,5	-4,7	-1,3	1,7	-1,8	5,4
Boligtjenester(husholdninger)	13,0	-6,0	-8,0	-8,2	-3,6	-4,1	4,3	10,3
Andre tjenesteytende næringer	14,6	14,5	13,5	14,7	14,2	15,6	3,6	5,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,6	4,8	4,9	2,0	4,3	7,1	-1,4	18,9
Lagerendring og statistiske avvik	100,2	-16,7	7,5	-20,6	4,6	.	-25,0	8,3
Bruttoinvestering	10,7	2,0	3,0	-1,5	9,4	-2,2	3,6	16,7
Innenlandsk sluttanvendelse	4,2	3,7	4,3	1,9	5,5	3,1	2,3	7,3
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.)	4,0	4,7	5,1	3,4	4,6	5,5	1,9	5,2
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	1,1	3,5	3,6	2,6	3,8	3,8	1,8	4,1
Eksport i alt	3,6	10,0	10,7	10,1	8,9	10,3	1,3	7,5
Tradisjonelle varer	4,2	10,3	9,1	11,4	8,6	11,9	-2,1	14,5
Råolje og naturgass	8,1	15,5	15,8	19,3	19,3	8,6	5,5	3,3
Skip og plattformer	2,1	-19,3	28,3	-30,8	-65,7	32,1	-29,4	-32,2
Tjenester	-2,8	5,3	4,1	1,1	7,6	8,4	4,2	6,9
Samlet anvendelse	4,0	5,6	6,2	4,4	6,5	5,2	2,0	7,4
Import i alt	5,5	6,5	7,3	1,2	8,5	8,9	5,3	15,9
Tradisjonelle varer	9,4	9,3	9,0	7,0	9,2	11,7	2,1	15,3
Råolje	32,0	-5,5	-38,7	-42,8	-31,1	179,9	83,3	45,0
Skip og plattformer	7,0	5,4	16,8	-12,3	49,1	-13,8	32,3	49,0
Tjenester	-3,6	-0,1	1,7	-10,1	2,8	5,6	8,0	13,4
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,6	5,3	5,9	5,4	5,9	4,0	1,0	4,6
Fastlands-Norge (markedsverdi)	3,1	3,7	4,3	3,4	3,8	3,3	0,0	4,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	5,9	13,1	14,1	15,2	16,3	7,3	5,4	3,8
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,8	3,0	3,5	2,9	3,3	2,4	0,2	4,7
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	3,0	3,1	3,8	3,0	3,4	2,3	-0,6	5,3
Industri og bergverk	3,0	2,7	2,7	0,3	4,5	3,6	-4,7	6,7
Andre vareproduserende næringer	8,4	-3,3	5,5	-3,2	-5,7	-8,9	-7,6	7,0
Tjenesteytende næringer	1,9	4,6	3,7	5,0	5,3	4,5	2,2	4,6
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,8	2,7	2,6	2,7	2,7	2,6	3,1	2,5
Korreksjonsposter	5,9	8,8	10,4	7,1	7,7	10,1	-1,2	5,5

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	2,8	1,1	-0,4	1,6	1,6	1,5	4,6	2,8
Konsum i husholdninger	2,7	1,0	-0,6	1,5	1,5	1,4	4,7	2,8
Varekonsum	2,4	0,6	-0,3	0,0	0,8	1,7	4,6	3,0
Tjenester	3,1	1,3	-1,1	3,2	2,1	1,1	5,3	3,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,9	3,4	3,9	5,4	3,8	0,4	-4,1	-0,0
Utlendingers kjøp i Norge	2,2	1,7	1,4	2,0	1,7	1,7	2,6	3,1
Konsum i ideelle organisasjoner	5,6	3,8	3,4	4,1	3,9	3,8	3,5	2,5
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,3	3,1	3,8	2,8	3,4	3,0	2,3
Konsum i statsforvaltningen	3,7	2,7	2,6	3,5	2,0	2,7	2,5	2,0
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,9	2,5	2,5	3,5	1,8	2,2	3,0	2,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,3	3,3	2,8	3,7	2,5	4,1	1,2	1,5
Konsum i kommuneforvaltningen	4,0	3,7	3,5	4,0	3,4	3,8	3,4	2,5
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	3,1	3,3	3,4	2,1	3,5	0,7	2,2
Oljevirksomhet	3,1	3,3	2,8	3,5	2,4	4,3	3,9	4,9
Utenriks sjøfart	10,8	-4,5	10,4	9,9	54,1	-9,7	-6,6	1,1
Fastlands-Norge	3,7	3,3	3,1	3,1	2,9	3,8	0,3	1,2
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	3,7	3,3	3,2	3,0	3,0	3,8	0,1	1,0
Industri og bergverk	3,1	2,0	3,2	1,2	2,3	1,7	-2,7	-0,5
Annen vareproduksjon	3,3	2,1	2,8	1,6	2,4	2,0	-1,5	-0,1
Boligtjenester(husholdninger)	3,4	4,8	4,4	4,7	4,9	5,0	4,4	4,1
Andre tjenesteytende næringer	4,2	3,4	2,8	3,2	2,8	4,5	-0,9	0,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,8	3,2	2,7	3,5	2,6	3,9	1,0	2,2
Lagerendring og statistiske avvik	-7,2	5,1	7,9	-2,0	8,6	102,1	-13,0	-5,2
Bruttoinvestering	2,5	3,5	4,2	2,9	2,7	4,1	-1,3	1,5
Innenlandsk sluttanvendelse	3,0	2,2	1,6	2,4	2,2	2,5	2,7	2,4
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.)	3,3	2,0	1,1	2,4	2,2	2,4	3,5	2,4
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	3,9	3,3	3,1	3,8	2,8	3,4	2,8	2,3
Eksport i alt	2,3	6,2	1,0	3,9	7,5	12,2	6,6	1,8
Tradisjonelle varer	7,1	-1,5	-2,9	-0,9	-2,5	0,5	-1,3	-1,8
Råolje og naturgass	-1,6	19,8	6,7	9,9	27,2	35,4	18,2	3,9
Skip og plattformer	-2,2	7,2	3,3	3,9	10,9	11,1	9,8	7,2
Tjenester	1,0	0,4	0,7	3,6	-1,2	-1,3	2,0	4,2
Samlet anvendelse	2,8	3,3	1,4	2,8	3,7	5,2	3,9	2,2
Import i alt	1,0	1,0	-0,1	1,6	0,9	1,6	-0,3	1,0
Tradisjonelle varer	0,7	0,4	0,6	0,3	0,1	0,5	-3,4	-1,6
Råolje	-2,0	36,4	9,2	25,3	40,2	50,3	9,1	-12,6
Skip og plattformer	-3,7	5,4	5,7	10,5	3,3	3,9	2,3	5,3
Tjenester	2,5	1,5	-3,3	3,5	1,9	3,1	8,2	7,9
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,4	4,1	1,8	3,2	4,6	6,5	5,2	2,7
Fastlands-Norge (markedsverdi)	4,5	1,5	0,7	2,1	1,1	2,0	3,5	2,7
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-2,6	19,6	9,6	10,1	26,4	32,3	13,7	2,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,8	1,5	0,6	2,1	1,0	2,2	4,3	2,9
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	3,7	0,8	-0,3	1,6	0,2	1,6	4,4	2,9
Industri og bergverk	9,4	1,1	1,5	1,2	1,5	0,3	-7,8	-4,1
Andre vareproduserende næringer	3,5	5,5	2,5	2,3	4,2	12,1	11,9	9,3
Tjenesteytende næringer	2,0	-0,3	-1,6	1,7	-1,1	-0,1	6,8	3,9
Offentlig forvaltningsvirksomhet	4,1	4,2	4,2	4,2	4,1	4,2	3,7	3,1
Korreksjonsposter	10,1	0,8	0,7	1,3	1,1	0,1	-1,7	1,6

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
I alt	1 553 699	1 669 380	407 916	406 087	411 897	443 481	429 443	436 959
Jordbruk, jakt og villstell	24 219	24 074	4 538	4 829	9 211	5 495	4 671	4 963
Skogbruk	3 955	3 514	1 399	887	345	883	1 231	782
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	16 637	17 150	4 749	3 873	4 043	4 485	4 352	4 234
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	137 809	187 826	41 576	43 972	48 374	53 903	51 913	47 660
Utvinning av råolje og naturgass	132 290	180 746	40 119	42 394	46 474	51 760	49 677	45 387
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5 520	7 080	1 458	1 578	1 901	2 143	2 236	2 273
Bergverksdrift	4 481	4 595	1 101	1 190	1 078	1 227	975	1 231
Industri	363 338	378 090	96 094	93 013	90 186	98 798	90 536	97 169
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	84 399	87 857	21 173	22 732	20 988	22 964	21 535	23 699
Tekstil- og bekledningsindustri	5 840	5 961	1 518	1 434	1 372	1 637	1 446	1 591
Trelast- og trevareindustri	15 279	15 455	3 827	3 809	3 542	4 277	3 438	4 131
Treforedling	22 934	20 114	5 609	4 811	4 716	4 979	4 401	4 502
Forlag og grafisk industri	27 680	30 442	7 825	7 448	7 187	7 982	6 724	6 885
Oljeraffinering	14 160	18 175	3 891	4 230	4 793	5 261	4 705	4 320
Kjemiske råvarer	20 780	19 806	5 108	4 537	5 065	5 096	4 882	5 260
Kjemisk og mineralsk industri mv.	26 168	27 254	7 151	6 857	6 229	7 017	6 190	6 908
Verkstedsindustri	69 652	74 728	18 895	17 933	17 834	20 066	17 645	18 900
Metallindustri	35 504	34 641	9 148	8 876	8 237	8 380	8 517	9 514
Bygging av skip og oljeplattformer	31 716	33 853	9 341	8 102	8 046	8 364	8 617	8 785
Møbelindustri og annen industri	9 226	9 804	2 608	2 244	2 177	2 776	2 435	2 673
Kraftforsyning	31 550	28 128	9 601	6 029	4 878	7 620	8 562	6 956
Bygge- og anleggsvirksomhet	100 489	107 595	25 006	25 974	26 699	29 915	27 626	29 257
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	655 242	689 009	167 647	169 544	169 159	182 660	180 063	185 120
Varehandel	145 263	154 658	36 333	36 472	37 411	44 441	36 764	39 842
Hotell- og restaurantvirksomhet	24 629	26 264	5 689	6 096	7 203	7 276	5 811	6 423
Rørtransport	15 634	18 621	4 485	4 429	4 667	5 040	5 008	4 584
Sjøtransport	58 710	60 822	14 917	15 389	15 369	15 146	15 446	17 347
Utenriks sjøfart	54 444	56 381	13 816	14 136	14 189	14 240	14 285	16 021
Innenriks sjøfart	4 266	4 440	1 101	1 253	1 180	906	1 161	1 326
Transport ellers	81 049	83 302	20 750	23 179	20 379	18 994	22 732	26 235
Post og telekommunikasjon	31 171	32 450	7 791	7 934	7 659	9 066	8 069	8 465
Finansiell tjensteyting, forsikring	54 301	52 300	11 339	13 025	12 740	15 196	15 036	14 062
Boligtjenester(husholdninger)	74 955	76 902	19 041	19 209	19 280	19 372	19 577	19 803
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	90 088	99 035	25 599	23 652	22 362	27 423	28 582	26 731
Personlig tjenesteyting	79 441	84 656	21 703	20 159	22 088	20 706	23 039	21 628
Offentlig forvaltningsvirksomhet	215 978	229 399	56 203	56 776	57 923	58 496	59 515	59 586
Statsforvaltningen	77 708	82 500	20 213	20 418	20 832	21 038	20 872	20 936
Sivil forvaltning	55 477	58 921	14 436	14 582	14 878	15 025	15 120	15 182
Forsvar	22 231	23 579	5 777	5 836	5 954	6 013	5 751	5 754
Kommuneforvaltningen	138 270	146 899	35 991	36 359	37 092	37 459	38 644	38 650
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 345 812	1 406 552	348 038	343 549	344 667	370 298	358 237	368 693
Markedsrettet virksomhet	1 234 501	1 333 460	325 432	322 931	327 107	357 989	342 848	350 034
Ikke markedsrettet virksomhet	319 198	335 920	82 483	83 155	84 790	85 491	86 596	86 925

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. Produksjon. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
I alt	1 506 449	1 570 246	389 883	382 807	390 239	407 317	393 967	404 174
Jordbruk, jakt og viltstell	25 135	25 162	4 766	5 113	9 854	5 429	4 779	5 146
Skogbruk	3 299	2 576	1 004	642	261	669	973	622
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	16 412	17 469	4 533	4 056	4 321	4 559	4 390	4 807
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	151 010	172 646	42 239	42 183	43 651	44 573	44 433	43 502
Utvinning av råolje og naturgass	145 425	165 963	40 833	40 717	41 859	42 554	42 454	41 665
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5 586	6 683	1 406	1 466	1 792	2 019	1 979	1 837
Bergverksdrift	4 449	4 505	1 070	1 163	1 066	1 206	966	1 181
Industri	339 663	348 705	89 536	86 024	82 906	90 239	86 225	91 630
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	84 367	85 659	20 993	22 415	20 336	21 915	20 610	22 410
Tekstil- og bekledningsindustri	5 706	5 766	1 480	1 396	1 318	1 571	1 450	1 593
Trelast- og trevareindustri	13 448	13 640	3 421	3 394	3 114	3 711	3 279	3 852
Treforedling	18 084	16 862	4 474	4 048	4 067	4 273	4 284	4 395
Forlag og grafisk industri	26 091	27 027	6 964	6 631	6 376	7 055	6 783	6 922
Oljeraffinering	14 990	16 569	3 933	3 864	4 447	4 325	4 290	4 236
Kjemiske råvarer	18 196	18 101	4 717	4 090	4 636	4 658	4 514	4 685
Kjemisk og mineralisk industri mv.	24 740	25 568	6 759	6 391	5 827	6 591	6 172	6 735
Verkstedsindustri	66 653	69 800	18 036	16 815	16 335	18 614	17 012	18 304
Metallindustri	28 502	29 425	7 515	7 363	7 133	7 414	7 673	8 084
Bygging av skip og oljeplattformer	29 990	30 914	8 752	7 470	7 241	7 451	7 717	7 771
Møbelindustri og annen industri	8 895	9 374	2 492	2 145	2 076	2 661	2 441	2 644
Kraftforsyning	29 548	25 142	8 905	5 564	4 302	6 371	6 869	6 015
Bygge- og anleggsvirksomhet	92 929	95 141	22 558	22 905	23 502	26 175	23 850	24 753
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	641 250	671 069	164 102	163 765	167 790	175 413	168 907	173 803
Varehandel	141 887	150 830	35 663	35 876	36 421	42 871	34 901	38 742
Hotell- og restaurantvirksomhet	24 153	25 110	5 470	5 758	7 160	6 722	5 478	5 859
Rørtransport	15 455	18 255	4 425	4 353	4 577	4 900	4 907	4 724
Sjøtransport	62 081	63 422	15 550	15 770	16 020	16 082	16 506	16 858
Utenriks sjøfart	57 865	59 039	14 453	14 538	14 859	15 189	15 351	15 572
Innenriks sjøfart	4 216	4 383	1 097	1 232	1 161	893	1 155	1 286
Transport ellers	78 850	85 028	19 663	21 875	23 458	20 033	20 951	24 119
Post og telekommunikasjon	34 214	35 402	8 529	8 738	8 368	9 767	8 909	9 354
Finansiell tjensteyting, forsikring	51 246	51 185	12 584	12 605	12 956	13 040	12 474	12 246
Boligtjenester(husholdninger)	73 444	74 077	18 484	18 504	18 526	18 564	18 680	18 695
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	85 466	91 020	24 023	21 825	20 484	24 689	25 839	23 968
Personlig tjenesteyting	74 454	76 740	19 711	18 462	19 821	18 746	20 262	19 238
Offentlig forvaltningsvirksomhet	202 753	207 831	51 170	51 394	52 585	52 683	52 575	52 714
Statsforvaltningen	73 346	75 300	18 615	18 625	19 055	19 005	18 738	18 715
Sivil forvaltning	52 233	53 616	13 251	13 269	13 533	13 563	13 455	13 508
Forsvar	21 113	21 684	5 364	5 356	5 522	5 442	5 282	5 207
Kommuneforvaltningen	129 407	132 531	32 555	32 768	33 530	33 679	33 837	34 000
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 282 118	1 320 306	328 767	321 733	327 151	342 655	329 276	340 376
Markedsrettet virksomhet	1 203 808	1 261 639	313 646	306 441	312 272	329 280	316 186	326 183
Ikke markedsrettet virksomhet	302 641	308 607	76 238	76 367	77 967	78 036	77 780	77 991

7*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A7. Produksjon.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
I alt	3,2	4,2	4,9	3,8	4,9	3,4	1,0	5,6
Jordbruk, jakt og viltstell	2,6	0,1	-0,1	-0,3	-0,1	1,0	0,3	0,6
Skogbruk	12,7	-21,9	-22,0	-21,9	-21,8	-21,8	-3,1	-3,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	11,0	6,4	14,4	11,1	8,4	-5,2	-3,2	18,5
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	7,0	14,3	16,1	17,8	17,9	6,7	5,2	3,1
Utvinning av råolje og naturgass	7,7	14,1	17,0	17,0	17,5	6,1	4,0	2,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-7,4	19,6	-5,6	42,8	28,6	20,4	40,7	25,3
Bergverksdrift	2,5	1,3	6,3	-0,8	-2,6	2,5	-9,8	1,6
Industri	2,2	2,7	2,5	0,1	4,4	3,9	-3,7	6,5
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	1,5	1,5	4,2	0,3	0,8	1,0	-1,8	-0,0
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,7	1,1	-10,9	-4,3	9,9	13,4	-2,0	14,1
Trelast- og trevareindustri	1,9	1,4	-2,7	1,6	3,6	3,5	-4,1	13,5
Treforedling	4,6	-6,8	-5,1	-10,4	-6,7	-4,9	-4,2	8,6
Forlag og grafisk industri	3,4	3,6	4,1	4,8	3,9	1,7	-2,6	4,4
Oljeraffinering	-9,4	10,5	0,4	1,8	17,7	23,6	9,1	9,6
Kjemiske råvarer	-0,0	-0,5	-1,6	-9,5	5,4	3,9	-4,3	14,6
Kjemisk og mineralsk industri mv.	6,8	3,3	3,3	3,6	3,2	3,3	-8,7	5,4
Verkstedsindustri	7,1	4,7	4,6	0,4	7,6	6,4	-5,7	8,9
Metallindustri	-2,3	3,2	1,6	3,7	3,3	4,4	2,1	9,8
Bygging av skip og oljeplattformer	2,2	3,1	4,2	-1,5	7,8	2,3	-11,8	4,0
Møbelindustri og annen industri	1,1	5,4	5,0	4,7	7,2	4,9	-2,1	23,3
Kraftforsyning	8,8	-14,9	7,8	-13,9	-29,5	-27,0	-22,9	8,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,8	2,4	4,8	1,6	1,8	1,6	5,7	8,1
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	2,8	4,7	4,3	4,4	5,0	4,9	2,9	6,1
Varehandel	3,0	6,3	6,7	5,6	5,0	7,7	-2,1	8,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,5	4,0	3,6	3,6	3,8	4,7	0,2	1,8
Rørtransport	7,8	18,1	16,8	17,7	21,0	17,0	10,9	8,5
Sjøtransport	0,3	2,2	-1,8	0,6	4,1	6,0	6,1	6,9
Utenriks sjøfart	0,8	2,0	-1,9	0,2	3,9	6,1	6,2	7,1
Innenriks sjøfart	-6,1	4,0	-0,7	5,5	6,6	4,5	5,3	4,4
Transport ellers	6,4	7,8	9,1	7,8	9,2	5,1	6,6	10,3
Post og telekommunikasjon	11,1	3,5	4,4	5,3	3,2	1,3	4,4	7,1
Finansiell tjensteyting, forsikring	0,4	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,9	-2,8
Boligtjenester(husholdninger)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	1,8	6,5	4,7	6,5	8,7	6,5	7,6	9,8
Personlig tjenesteyting	2,6	3,1	4,0	2,8	2,7	2,8	2,8	4,2
Offentlig forvaltningsvirksomhet	0,8	2,5	2,8	2,1	2,7	2,4	2,7	2,6
Statsforvaltningen	-1,1	2,7	3,3	2,2	2,8	2,4	0,7	0,5
Sivil forvaltning	-1,0	2,6	3,3	2,1	2,5	2,7	1,5	1,8
Forsvar	-1,3	2,7	3,2	2,3	3,5	1,9	-1,5	-2,8
Kommuneforvaltningen	1,9	2,4	2,6	2,1	2,6	2,3	3,9	3,8
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,8	3,0	3,8	2,2	3,3	2,7	0,2	5,8
Markedsrettet virksomhet	3,8	4,8	5,5	4,3	5,7	3,7	0,8	6,4
Ikke markedsrettet virksomhet	0,5	2,0	2,4	1,7	2,0	1,8	2,0	2,1

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A8. Produksjon.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
I alt	2,8	3,1	1,1	3,0	3,2	4,9	4,2	1,9
Jordbruk, jakt og viltstell	-3,6	-0,7	-4,1	-3,0	-0,3	3,8	2,6	2,1
Skogbruk	16,1	13,8	14,7	13,0	13,3	13,3	-9,2	-9,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-4,2	-3,1	-6,2	-10,4	-7,7	10,7	-5,4	-7,8
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-2,0	19,2	6,9	10,0	25,8	33,9	18,7	5,1
Utvinning av råolje og naturgass	-1,9	19,7	7,1	10,0	26,6	35,2	19,1	4,6
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-2,4	7,2	3,6	10,3	7,5	7,7	9,0	14,9
Bergverksdrift	0,1	1,3	0,4	1,8	0,6	2,1	-1,9	1,9
Industri	4,9	1,4	0,8	1,5	1,4	1,8	-2,2	-1,9
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-0,2	2,5	0,3	1,5	3,6	4,8	3,6	4,3
Tekstil- og bekledningsindustri	2,6	1,0	0,1	0,7	2,1	1,2	-2,8	-2,7
Trelast- og trevareindustri	4,4	-0,3	-3,0	-1,6	0,9	2,7	-6,3	-4,4
Treforedling	23,5	-5,9	6,4	-3,9	-12,3	-13,2	-18,1	-13,8
Forlag og grafisk industri	3,4	6,2	6,4	6,1	6,1	6,0	-11,8	-11,4
Oljeraffinering	-1,3	16,1	8,3	15,2	16,0	22,9	10,9	-6,8
Kjemiske råvarer	8,1	-4,2	-5,7	-4,7	-6,1	0,2	-0,1	1,2
Kjemisk og mineralisk industri mv.	4,4	0,8	0,8	2,1	1,1	-0,8	-5,2	-4,4
Verkstedsindustri	3,6	2,5	0,5	2,4	3,9	3,1	-1,0	-3,2
Metallindustri	14,9	-5,5	-3,2	-2,2	-7,3	-9,4	-8,8	-2,4
Bygging av skip og oljeplattformer	4,8	3,6	2,7	2,7	4,6	4,3	4,6	4,2
Møbelindustri og annen industri	1,8	0,8	0,8	1,2	2,5	-0,7	-4,7	-3,3
Kraftforsyning	7,7	4,8	-0,0	1,8	6,7	12,4	15,6	6,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,8	4,6	4,4	4,6	4,7	4,6	4,5	4,2
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	2,2	0,5	-0,4	2,5	-0,5	0,3	4,4	2,9
Varehandel	3,8	0,2	0,1	-0,6	0,1	0,8	3,4	1,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,7	2,6	2,3	2,8	2,5	2,7	2,0	3,5
Rørtransport	5,8	0,8	1,7	1,5	2,4	-1,8	0,7	-4,6
Sjøtransport	0,9	1,4	2,2	2,2	1,3	-0,0	-2,5	5,4
Utenriks sjøfart	1,0	1,5	2,5	2,3	1,3	-0,0	-2,7	5,8
Innenriks sjøfart	-0,4	0,1	-0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	1,3
Transport ellers	1,2	-4,7	3,7	3,1	-15,8	-8,2	2,8	2,7
Post og telekommunikasjon	-4,3	0,6	0,1	-0,2	0,6	1,8	-0,8	-0,3
Finansiell tjensteyting, forsikring	1,5	-3,6	-23,9	10,7	4,8	-1,5	33,8	11,1
Boligtjenester(husholdninger)	1,4	1,7	1,7	1,9	1,7	1,5	1,7	2,0
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	2,8	3,2	2,1	3,5	3,6	3,7	3,8	2,9
Personlig tjenesteyting	4,3	3,4	3,2	3,4	3,4	3,5	3,3	3,0
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,9	3,6	3,3	4,0	3,4	3,8	3,1	2,3
Statsforvaltningen	3,7	3,4	2,8	3,9	3,3	3,6	2,6	2,0
Sivil forvaltning	3,9	3,5	2,8	4,0	3,6	3,4	3,1	2,3
Forsvar	3,3	3,3	2,8	3,7	2,5	4,1	1,1	1,4
Kommuneforvaltningen	4,0	3,7	3,5	4,0	3,5	3,8	3,3	2,5
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,3	1,5	0,6	2,4	0,9	2,1	2,8	1,4
Markedsrettet virksomhet	2,6	3,1	0,7	2,9	3,2	5,3	4,5	1,8
Ikke markedsrettet virksomhet	3,5	3,2	2,9	3,5	3,1	3,3	2,9	2,4

9*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A9. Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Produktinnsats i alt	752 591	789 335	193 214	195 373	191 279	209 470	198 767	210 194
Jordbruk, jakt og viltstell	12 078	11 796	2 015	4 655	3 115	2 012	2 195	5 009
Skogbruk	662	536	208	133	53	142	196	124
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9 220	9 947	2 414	2 341	2 485	2 707	2 435	2 689
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	31 846	37 513	8 869	9 041	9 586	10 017	9 983	9 843
Utvinning av råolje og naturgass	28 540	33 445	8 032	8 153	8 498	8 762	8 757	8 709
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 306	4 068	837	888	1 088	1 256	1 226	1 134
Bergverksdrift	2 669	2 768	647	714	651	756	600	736
Industri	250 107	260 403	66 203	64 176	61 405	68 619	64 250	67 667
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	68 238	70 423	17 045	18 189	16 658	18 531	16 970	18 376
Tekstil- og bekledningsindustri	3 607	3 669	932	881	842	1 013	922	1 012
Trelast- og trevareindustri	10 838	11 388	2 872	2 856	2 561	3 099	2 643	3 095
Treforedling	15 109	14 272	3 869	3 475	3 349	3 579	3 477	3 532
Forlag og grafisk industri	15 608	16 513	4 263	4 064	3 867	4 319	3 952	4 027
Oljeraffinering	12 793	16 947	3 646	3 807	4 537	4 957	4 617	4 189
Kjemiske råvarer	13 815	13 196	3 491	3 037	3 243	3 425	3 395	3 456
Kjemisk og mineralsk industri mv.	16 223	16 647	4 378	4 202	3 760	4 308	4 058	4 443
Metallindustri	23 492	23 778	6 149	5 993	5 637	5 999	6 310	6 550
Verkstedsindustri	43 571	45 539	11 786	10 993	10 497	12 263	10 901	11 762
Bygging av skip og oljeplattformer	21 063	21 980	6 169	5 293	5 124	5 395	5 454	5 540
Møbelindustri og annen industri	5 751	6 049	1 603	1 385	1 330	1 732	1 551	1 684
Kraftforsyning	7 418	6 445	2 222	1 418	1 123	1 683	1 781	1 547
Bygge- og anleggsvirksomhet	68 180	70 860	16 654	17 043	17 472	19 692	17 302	18 114
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	272 438	287 558	69 262	70 757	70 025	77 514	74 477	78 543
Varehandel	56 819	61 789	14 409	14 732	14 815	17 833	14 355	15 913
Hotell- og restaurantvirksomhet	13 567	14 487	3 088	3 314	4 144	3 942	3 181	3 482
Rørtransport	1 636	1 994	471	473	503	547	549	535
Sjøtransport	41 712	43 060	10 058	10 714	10 592	11 696	12 092	12 895
Utenriks sjøfart	39 130	40 347	9 385	9 933	9 911	11 119	11 342	12 073
Innenriks sjøfart	2 583	2 713	673	781	681	577	750	821
Transport ellers	44 583	45 579	11 036	12 758	10 796	10 989	12 054	14 225
Post og telekommunikasjon	11 750	12 172	2 889	3 013	2 925	3 345	3 218	3 420
Finansiell tjensteyting, forsikring	16 370	16 673	3 899	3 596	4 203	4 975	3 989	4 345
Boligtjenester(husholdninger)	12 399	12 761	3 142	3 187	3 202	3 231	3 153	3 204
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	41 728	45 453	11 766	10 873	10 223	12 591	13 065	12 114
Personlig tjenesteyting	31 873	33 589	8 503	8 096	8 623	8 366	8 821	8 410
Offentlig forvaltningsvirksomhet	68 329	71 491	17 516	17 694	18 051	18 231	18 154	18 305
Statsforvaltningen	33 550	35 778	8 766	8 855	9 034	9 124	8 852	8 908
Sivil forvaltning	23 013	24 325	5 960	6 020	6 142	6 203	6 186	6 215
Forsvar	10 537	11 453	2 806	2 835	2 892	2 921	2 666	2 693
Kommuneforvaltningen	34 779	35 713	8 750	8 839	9 017	9 107	9 302	9 397
Ind. målte bank- og finanstjen.	29 645	30 018	7 205	7 403	7 314	8 097	7 395	7 618
Fastlands-Norge(basisverdi)	650 335	679 464	167 285	168 524	163 965	179 690	169 498	180 125
Markedsrettet virksomhet	627 638	659 936	161 666	163 381	158 942	175 948	166 282	177 193
Ikke markedsrettet virksomhet	95 309	99 381	24 343	24 590	25 023	25 425	25 090	25 383

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A10. Produktinnsats. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Produktinnsats i alt	720 946	744 594	184 409	183 984	182 892	193 309	185 870	196 044
Jordbruk, jakt og viltstell	11 563	11 144	1 932	4 393	2 941	1 878	2 065	4 699
Skogbruk	612	478	186	119	48	124	180	115
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9 029	9 730	2 325	2 272	2 477	2 656	2 373	2 642
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	30 636	35 138	8 510	8 522	8 923	9 183	9 141	8 912
Utvinning av råolje og naturgass	27 466	31 345	7 712	7 690	7 906	8 037	8 018	7 869
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 171	3 793	798	832	1 017	1 146	1 123	1 043
Bergverksdrift	2 536	2 567	610	663	607	687	550	673
Industri	238 368	244 618	62 568	60 452	58 313	63 285	60 510	64 316
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	66 158	67 100	16 425	17 568	15 907	17 200	16 120	17 540
Tekstil- og bekledningsindustri	3 518	3 555	912	861	813	969	894	982
Trelast- og trevareindustri	9 742	9 880	2 478	2 459	2 255	2 688	2 375	2 790
Treforedling	13 459	12 550	3 329	3 013	3 027	3 180	3 188	3 271
Forlag og grafisk industri	14 619	15 143	3 902	3 716	3 573	3 953	3 800	3 878
Oljeraffinering	13 821	15 277	3 626	3 563	4 100	3 987	3 955	3 906
Kjemiske råvarer	13 002	12 934	3 371	2 922	3 313	3 328	3 225	3 348
Kjemisk og mineralsk industri mv.	15 357	15 870	4 196	3 967	3 617	4 091	3 831	4 180
Metallindustri	21 670	22 372	5 714	5 598	5 423	5 637	5 834	6 146
Verkstedsindustri	41 579	43 542	11 251	10 490	10 190	11 612	10 613	11 418
Bygging av skip og oljeplattformer	20 020	20 679	5 844	4 989	4 830	5 017	5 186	5 245
Møbelindustri og annen industri	5 423	5 716	1 520	1 308	1 266	1 622	1 488	1 612
Kraftforsyning	7 109	6 072	2 137	1 346	1 049	1 541	1 654	1 456
Bygge- og anleggsvirksomhet	64 075	65 600	15 554	15 793	16 205	18 048	16 445	17 068
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	261 062	271 927	66 493	66 402	67 645	71 387	68 583	71 647
Varehandel	53 903	57 300	13 548	13 629	13 836	16 287	13 259	14 718
Hotell- og restaurantvirksomhet	13 032	13 548	2 951	3 107	3 863	3 627	2 956	3 161
Rørtransport	1 552	1 833	444	437	460	492	493	474
Sjøtransport	40 965	41 841	10 256	10 388	10 562	10 635	10 887	11 108
Utenriks sjøfart	38 625	39 408	9 647	9 705	9 918	10 139	10 246	10 394
Innenriks sjøfart	2 340	2 432	609	683	644	496	641	714
Transport ellers	42 049	43 731	10 322	11 669	11 379	10 361	10 886	12 745
Post og telekommunikasjon	12 187	12 399	2 975	3 070	3 003	3 351	3 295	3 458
Finansiell tjensteyting, forsikring	15 690	15 908	3 893	3 450	4 025	4 540	3 585	3 961
Boligtjenester(husholdninger)	11 382	11 480	2 865	2 868	2 871	2 877	2 895	2 897
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	39 676	42 254	11 152	10 132	9 509	11 461	11 995	11 127
Personlig tjenesteyting	30 626	31 632	8 086	7 653	8 137	7 756	8 332	7 998
Offentlig forvaltningsvirksomhet	64 561	65 961	16 384	16 301	16 746	16 531	16 725	16 753
Statsforvaltningen	31 596	32 773	8 168	8 125	8 291	8 189	8 111	8 096
Sivil forvaltning	21 617	22 195	5 536	5 493	5 602	5 564	5 615	5 608
Forsvar	9 978	10 578	2 631	2 633	2 688	2 626	2 496	2 487
Kommuneforvaltningen	32 965	33 188	8 216	8 175	8 455	8 342	8 614	8 658
Ind. målte bank- og finanstjen.	31 395	31 358	7 709	7 722	7 938	7 989	7 642	7 763
Fastlands-Norge(basisverdi)	618 737	636 856	158 098	157 598	155 654	165 506	158 347	168 500
Markedsrettet virksomhet	599 583	621 539	153 963	153 580	151 783	162 213	154 943	164 883
Ikke markedsrettet virksomhet	89 968	91 697	22 736	22 682	23 171	23 107	23 284	23 397

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A11. Produktinnsats.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Produktinnsats i alt	2,9	3,3	4,0	2,1	3,8	3,3	0,8	6,6
Jordbruk, jakt og viltstell	-4,9	-3,6	-6,4	-3,1	-2,7	-3,4	6,9	7,0
Skogbruk	12,7	-21,9	-22,0	-21,9	-21,8	-21,8	-3,1	-3,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	13,8	7,8	12,4	14,2	12,7	-4,3	2,0	16,3
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	6,0	14,7	14,4	19,1	18,7	7,7	7,4	4,6
Utvinning av råolje og naturgass	7,7	14,1	17,0	17,0	17,5	6,1	4,0	2,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-6,7	19,6	-5,6	42,8	28,6	20,4	40,7	25,3
Bergverksdrift	2,6	1,3	6,3	-0,8	-2,6	2,5	-9,8	1,6
Industri	1,9	2,6	2,4	-0,0	4,3	4,0	-3,3	6,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	1,5	1,4	4,0	0,3	0,7	0,9	-1,9	-0,2
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,7	1,1	-10,9	-4,3	9,9	13,4	-2,0	14,1
Trelast- og trevareindustri	1,9	1,4	-2,7	1,6	3,6	3,5	-4,1	13,5
Treforedling	4,6	-6,8	-5,1	-10,4	-6,7	-4,9	-4,2	8,6
Forlag og grafisk industri	3,4	3,6	4,1	4,8	3,9	1,7	-2,6	4,4
Oljeraffinering	-9,3	10,5	0,4	1,8	17,7	23,6	9,1	9,6
Kjemiske råvarer	0,0	-0,5	-1,6	-9,5	5,4	3,9	-4,3	14,6
Kjemisk og mineralisk industri mv.	6,8	3,3	3,3	3,6	3,2	3,3	-8,7	5,4
Metallindustri	-2,3	3,2	1,6	3,7	3,3	4,4	2,1	9,8
Verkstedsindustri	7,1	4,7	4,6	0,4	7,6	6,4	-5,7	8,9
Bygging av skip og oljeplattformer	2,7	3,3	4,9	-1,2	7,4	2,4	-11,3	5,1
Møbelindustri og annen industri	1,1	5,4	5,0	4,7	7,2	4,9	-2,1	23,3
Kraftforsyning	9,0	-14,6	7,7	-13,7	-28,7	-26,4	-22,6	8,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,8	2,4	4,8	1,6	1,8	1,6	5,7	8,1
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	4,3	4,2	4,9	3,2	3,8	4,8	3,1	7,9
Varehandel	5,7	6,3	6,7	5,6	5,0	7,7	-2,1	8,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,5	4,0	3,6	3,6	3,8	4,7	0,2	1,8
Rørtransport	7,7	18,1	16,8	17,7	21,0	17,0	10,9	8,5
Sjøtransport	2,6	2,1	-1,8	0,5	4,0	6,1	6,2	6,9
Utenriks sjøfart	2,8	2,0	-1,9	0,2	3,9	6,1	6,2	7,1
Innenriks sjøfart	-0,6	4,0	-0,7	5,5	6,6	4,5	5,3	4,4
Transport ellers	6,5	4,0	10,0	7,4	-1,2	0,7	5,5	9,2
Post og telekommunikasjon	16,8	1,7	4,0	3,2	3,5	-2,9	10,8	12,6
Finansiell tjensteyting, forsikring	6,1	1,4	9,5	-15,6	4,7	8,0	-7,9	14,8
Boligtjenester(husholdninger)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	1,8	6,5	4,7	6,5	8,7	6,5	7,6	9,8
Personlig tjenesteyting	2,4	3,3	4,2	2,9	2,9	3,0	3,0	4,5
Offentlig forvaltningsvirksomhet	-1,3	2,2	3,3	1,0	2,6	1,8	2,1	2,8
Statsforvaltningen	-4,5	3,7	4,9	2,9	3,7	3,4	-0,7	-0,4
Sivil forvaltning	-3,6	2,7	4,3	1,4	2,3	2,7	1,4	2,1
Forsvar	-6,5	6,0	6,4	6,0	6,7	5,0	-5,2	-5,5
Kommuneforvaltningen	2,1	0,7	1,8	-0,8	1,5	0,3	4,8	5,9
Ind. målte bank- og finanstjen.	3,0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,9	0,5
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,8	2,9	4,1	1,5	3,2	3,0	0,2	6,9
Markedsrettet virksomhet	3,6	3,7	4,4	2,3	4,3	3,7	0,6	7,4
Ikke markedsrettet virksomhet	-1,1	1,9	2,9	1,0	2,2	1,6	2,4	3,1

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. Produktinnsats.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Produktinnsats i alt	2,4	1,6	0,1	2,5	1,1	2,5	2,1	1,0
Jordbruk, jakt og viltstell	3,5	1,3	-0,4	1,1	1,9	2,7	1,9	0,6
Skogbruk	3,7	3,8	3,8	3,9	3,5	3,7	-2,9	-4,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-0,0	0,1	-0,1	-0,9	-1,4	2,2	-1,2	-1,2
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	1,9	2,7	1,2	2,9	3,5	3,3	4,8	4,1
Utvinning av råolje og naturgass	1,8	2,7	1,3	2,8	3,5	3,3	4,9	4,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3,1	2,8	0,8	3,7	3,4	3,3	4,1	2,0
Bergverksdrift	2,9	2,4	1,3	3,0	2,4	2,8	2,7	1,6
Industri	2,9	1,5	0,4	1,6	1,3	2,5	0,4	-0,9
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	1,9	1,8	-0,7	-0,1	2,6	5,2	1,4	1,2
Tekstil- og bekledningsindustri	0,8	0,7	-0,4	1,3	0,6	0,9	1,0	0,7
Trelast- og trevareindustri	6,5	3,6	3,2	4,4	3,0	3,7	-4,0	-4,5
Treforedling	9,9	1,3	5,5	2,9	-2,1	-1,2	-6,2	-6,4
Forlag og grafisk industri	4,4	2,1	3,4	3,7	1,0	0,6	-4,8	-5,1
Oljeraffinering	-0,9	19,9	7,4	11,1	25,6	34,8	16,1	0,4
Kjemiske råvarer	3,7	-4,0	-3,0	-1,3	-6,6	-4,8	1,6	-0,7
Kjemisk og mineralisk industri mv.	2,6	-0,7	-1,5	1,1	-1,4	-1,0	1,5	0,4
Metallindustri	0,1	-2,0	-1,4	0,8	-2,8	-4,3	0,5	-0,4
Verkstedsindustri	2,8	-0,2	-0,2	1,2	-1,0	-0,7	-1,9	-1,7
Bygging av skip og oljeplattformer	3,5	1,0	0,8	1,4	1,0	0,9	-0,4	-0,4
Møbelindustri og annen industri	4,1	-0,2	-0,6	1,2	-0,5	-0,6	-1,2	-1,3
Kraftforsyning	2,3	1,7	-0,5	2,5	3,2	3,3	3,5	0,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,9	1,5	1,2	1,8	1,4	1,6	-1,7	-1,7
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	2,7	1,3	-0,4	3,7	-0,0	2,0	4,3	2,9
Varehandel	2,6	2,3	0,9	4,2	2,1	2,1	1,8	0,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,8	2,7	-0,6	2,6	3,3	4,8	2,9	3,3
Rørtransport	3,2	3,2	2,3	3,1	3,8	3,4	5,0	4,1
Sjøtransport	4,3	1,1	-4,9	2,5	0,2	6,3	13,3	12,6
Utenriks sjøfart	4,5	1,1	-5,2	2,2	0,3	6,6	13,8	13,5
Innenriks sjøfart	1,8	1,0	-1,1	5,5	-1,3	0,8	5,8	0,6
Transport ellers	1,9	-1,7	2,2	4,5	-10,1	-3,0	3,6	2,1
Post og telekommunikasjon	-4,8	1,8	1,8	2,3	1,0	2,3	0,6	0,8
Finansiell tjensteyting, forsikring	5,1	0,5	-6,6	4,9	3,2	-0,1	11,1	5,2
Boligtjenester(husholdninger)	5,0	2,0	1,4	2,1	2,3	2,4	-0,7	-0,5
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	3,0	2,3	0,1	3,9	3,1	2,4	3,2	1,4
Personlig tjenesteyting	3,0	2,0	0,6	3,1	2,3	2,2	0,7	-0,6
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,6	2,4	1,3	3,6	2,0	2,8	1,5	0,7
Statsforvaltningen	3,7	2,8	1,6	3,7	2,8	3,1	1,7	1,0
Sivil forvaltning	3,9	2,9	1,4	4,2	3,3	2,9	2,3	1,1
Forsvar	3,2	2,5	2,2	2,5	1,9	3,6	0,2	0,5
Kommuneforvaltningen	3,5	2,0	0,9	3,5	1,2	2,4	1,4	0,4
Ind. målte bank- og finanstjen.	-7,7	1,4	-4,4	-0,0	3,1	7,0	3,5	2,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,9	1,5	0,5	2,6	0,9	2,0	1,2	-0,0
Markedsrettet virksomhet	2,8	1,4	0,1	2,5	0,8	2,3	2,2	1,0
Ikke markedsrettet virksomhet	3,8	2,3	1,4	3,2	2,0	2,6	0,6	0,1

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A13. Bruttonasjonalprodukt. 1) Bruttoproduktet etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttonasjonalprodukt 1)	929 006	1 017 794	246 728	244 008	255 174	271 885	262 188	262 129
Jordbruk, jakt og viltstell	12 142	12 278	2 523	175	6 097	3 483	2 476	-46
Skogbruk	3 293	2 977	1 191	754	292	741	1 035	658
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	7 416	7 203	2 335	1 532	1 558	1 778	1 917	1 546
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	105 963	150 313	32 708	34 932	38 789	43 885	41 930	37 817
Utvinning av råolje og naturgass	103 749	147 301	32 086	34 241	37 976	42 998	40 920	36 679
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2 214	3 012	621	690	813	887	1 010	1 138
Bergverksdrift	1 812	1 827	454	476	426	471	375	495
Industri	113 230	117 688	29 891	28 837	28 781	30 179	26 286	29 502
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	16 161	17 433	4 128	4 542	4 330	4 433	4 565	5 322
Tekstil- og bekledningsindustri	2 233	2 292	586	553	530	624	524	579
Trelast- og trevareindustri	4 441	4 068	956	953	981	1 178	795	1 036
Treforedling	7 825	5 842	1 740	1 335	1 366	1 400	924	971
Forlag og grafisk industri	12 073	13 928	3 562	3 384	3 320	3 663	2 772	2 858
Oljeraffinering	1 367	1 228	245	423	257	304	88	131
Kjemiske råvarer	6 965	6 610	1 617	1 500	1 822	1 671	1 487	1 804
Kjemisk og mineralisk industri mv.	9 946	10 607	2 773	2 656	2 469	2 709	2 132	2 465
Metallindustri	12 012	10 862	2 999	2 883	2 600	2 381	2 208	2 964
Verkstedsindustri	26 080	29 189	7 109	6 940	7 337	7 804	6 744	7 138
Bygging av skip og oljeplattformer	10 653	11 873	3 172	2 810	2 922	2 969	3 163	3 245
Møbelindustri og annen industri	3 475	3 755	1 005	859	847	1 044	884	989
Kraftforsyning	24 132	21 683	7 379	4 611	3 756	5 937	6 781	5 409
Bygge- og anleggsvirksomhet	32 309	36 734	8 353	8 931	9 228	10 223	10 324	11 143
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	382 805	401 451	98 385	98 787	99 134	105 145	105 586	106 578
Varehandel	88 444	92 868	21 924	21 740	22 597	26 609	22 409	23 929
Hotell- og restaurantvirksomhet	11 062	11 776	2 601	2 782	3 059	3 334	2 630	2 941
Rørtransport	13 998	16 627	4 014	3 956	4 164	4 493	4 459	4 049
Sjøtransport	16 998	17 762	4 860	4 675	4 778	3 449	3 353	4 453
Utenriks sjøfart	15 314	16 035	4 431	4 204	4 279	3 121	2 942	3 947
Innenriks sjøfart	1 683	1 727	428	472	499	328	411	505
Transport ellers	36 466	37 723	9 714	10 421	9 583	8 005	10 678	12 010
Post og telekommunikasjon	19 421	20 278	4 902	4 921	4 734	5 721	4 851	5 045
Finansiell tjenesteyting, forsikring	37 931	35 627	7 440	9 429	8 537	10 221	11 047	9 717
Boligtjenester(husholdninger)	62 556	64 141	15 899	16 023	16 079	16 141	16 424	16 598
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	48 360	53 583	13 833	12 779	12 139	14 832	15 516	14 617
Personlig tjenesteyting	47 568	51 067	13 200	12 063	13 464	12 340	14 218	13 218
Offentlig forvaltningsvirksomhet	147 649	157 908	38 688	39 083	39 873	40 266	41 361	41 281
Statsforvaltningen	44 158	46 722	11 447	11 563	11 798	11 914	12 020	12 028
Sivil forvaltning	32 464	34 596	8 476	8 562	8 736	8 822	8 934	8 967
Forsvar	11 694	12 126	2 971	3 001	3 062	3 092	3 085	3 061
Kommuneforvaltningen	103 491	111 186	27 241	27 520	28 075	28 352	29 342	29 253
Ind. målte bank- og finanstjen.	-29 645	-30 018	-7 205	-7 403	-7 314	-8 097	-7 395	-7 618
Merverdi- og investeringsavgift	88 345	95 385	22 281	22 607	23 689	26 808	22 724	24 177
Andre produktskatter, netto	37 409	41 968	9 214	10 452	10 516	11 786	9 119	11 272
Statistiske avvik	2 144	396	531	235	351	-720	-332	-85
Fastlands-Norge(basisverdi)	695 477	727 088	180 754	175 025	180 701	190 608	188 739	188 569
Markedsrettet virksomhet	606 863	673 524	163 766	159 551	168 165	182 042	176 566	172 841
Ikke markedsrettet virksomhet	223 890	236 539	58 140	58 565	59 767	60 066	61 505	61 542
Undervisning	39 340	41 940	10 292	10 356	10 563	10 729	10 925	10 856
Helse og sosial omsorg	70 255	75 699	18 563	18 736	19 145	19 254	19 981	19 923

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A14. Bruttonasjonalprodukt. 1) Bruttoproduktet etter næring, i basisverdi.
Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttonasjonalprodukt 1)	899 962	947 405	234 678	227 885	237 787	247 056	236 980	238 410
Jordbruk, jakt og viltstell	13 572	14 018	2 833	720	6 913	3 551	2 714	447
Skogbruk	2 687	2 098	818	523	213	545	793	507
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	7 383	7 739	2 208	1 784	1 844	1 903	2 017	2 165
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	120 374	137 508	33 729	33 661	34 728	35 390	35 292	34 590
Utvinning av råolje og naturgass	117 959	134 619	33 121	33 027	33 953	34 517	34 436	33 796
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2 415	2 889	608	634	775	873	856	794
Bergverksdrift	1 913	1 938	460	500	458	519	415	508
Industri	101 295	104 087	26 968	25 571	24 593	26 954	25 715	27 314
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	18 209	18 559	4 568	4 847	4 429	4 715	4 490	4 871
Tekstil- og bekledningsindustri	2 188	2 211	567	536	506	603	556	611
Trelast- og trevareindustri	3 707	3 759	943	936	858	1 023	904	1 062
Treforedling	4 625	4 313	1 144	1 035	1 040	1 093	1 096	1 124
Forlag og grafisk industri	11 472	11 884	3 062	2 916	2 803	3 102	2 982	3 043
Oljeraffinering	1 169	1 292	307	301	347	337	335	330
Kjemiske råvarer	5 194	5 167	1 347	1 167	1 323	1 330	1 288	1 337
Kjemisk og mineralsk industri mv.	9 383	9 697	2 564	2 424	2 210	2 500	2 341	2 554
Metallindustri	6 832	7 053	1 801	1 765	1 710	1 777	1 839	1 938
Verkstedsindustri	25 074	26 258	6 785	6 326	6 145	7 002	6 400	6 886
Bygging av skip og oljeplattformer	9 970	10 234	2 907	2 482	2 411	2 434	2 531	2 526
Møbelindustri og annen industri	3 472	3 659	973	837	810	1 039	953	1 032
Kraftforsyning	22 438	19 070	6 769	4 218	3 253	4 830	5 215	4 559
Bygge- og anleggsvirksomhet	28 854	29 541	7 004	7 112	7 297	8 127	7 405	7 686
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	380 188	399 143	97 609	97 363	100 146	104 025	100 323	102 157
Varehandel	87 985	93 530	22 115	22 246	22 584	26 584	21 642	24 024
Hotell- og restaurantvirksomhet	11 121	11 561	2 519	2 651	3 297	3 095	2 522	2 698
Rørtransport	13 903	16 422	3 980	3 916	4 118	4 408	4 414	4 250
Sjøtransport	21 116	21 582	5 294	5 382	5 458	5 448	5 619	5 750
Utenriks sjøfart	19 240	19 631	4 806	4 834	4 942	5 050	5 105	5 177
Innenriks sjøfart	1 876	1 951	488	548	517	398	514	572
Transport ellers	36 801	41 298	9 340	10 206	12 079	9 672	10 065	11 375
Post og telekommunikasjon	22 027	23 003	5 555	5 667	5 365	6 415	5 614	5 896
Finansiell tjensteyting, forsikring	35 555	35 277	8 691	9 155	8 931	8 500	8 889	8 286
Boligtjenester(husholdninger)	62 062	62 597	15 619	15 636	15 655	15 687	15 785	15 798
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	45 790	48 766	12 871	11 693	10 974	13 227	13 844	12 841
Personlig tjenesteyting	43 828	45 107	11 625	10 809	11 684	10 990	11 930	11 240
Offentlig forvaltningsvirksomhet	138 192	141 870	34 786	35 093	35 839	36 152	35 850	35 961
Statsforvaltningen	41 751	42 527	10 447	10 500	10 764	10 815	10 627	10 619
Sivil forvaltning	30 616	31 421	7 714	7 777	7 931	8 000	7 840	7 900
Forsvar	11 135	11 106	2 733	2 723	2 833	2 816	2 787	2 719
Kommuneforvaltningen	96 441	99 343	24 338	24 593	25 075	25 337	25 223	25 342
Ind. målte bank- og finanstjen.	-31 395	-31 358	-7 709	-7 722	-7 938	-7 989	-7 642	-7 763
Merverdi- og investeringsavgift	82 191	86 562	20 524	20 542	21 511	23 985	20 717	21 748
Andre produktskatter, netto	30 170	32 870	8 131	7 964	8 350	8 426	7 814	8 184
Statistiske avvik.	2 098	2 319	548	555	579	637	352	348
Fastlands-Norge(basisverdi)	663 381	683 450	170 669	164 135	171 497	177 149	170 929	171 876
Markedsrettet virksomhet	604 225	640 100	159 683	152 861	160 489	167 067	161 243	161 299
Ikke markedsrettet virksomhet	212 673	216 911	53 501	53 684	54 796	54 929	54 496	54 594
Undervisning	37 459	38 396	9 440	9 493	9 673	9 790	9 643	9 630
Helse og sosial omsorg	64 869	66 764	16 391	16 549	16 848	16 977	16 947	17 059

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. Bruttonasjonalprodukt. 1) Bruttoproduktet etter næring, i basisverdi.
Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,6	5,3	5,9	5,4	5,9	4,0	1,0	4,6
Jordbruk, jakt og viltstell	10,0	3,3	4,7	20,7	1,1	3,5	-4,2	-37,9
Skogbruk	12,7	-21,9	-22,0	-21,9	-21,8	-21,8	-3,1	-3,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	7,8	4,8	16,6	7,3	3,0	-6,6	-8,6	21,3
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	7,3	14,2	16,5	17,4	17,7	6,4	4,6	2,8
Utvinning av råolje og naturgass	7,6	14,1	17,0	17,0	17,5	6,1	4,0	2,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-8,3	19,6	-5,6	42,8	28,6	20,4	40,7	25,3
Bergverksdrift	2,5	1,3	6,3	-0,8	-2,6	2,5	-9,8	1,6
Industri	3,0	2,8	2,6	0,3	4,6	3,6	-4,6	6,8
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	1,7	1,9	4,8	0,6	1,3	1,2	-1,7	0,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,6	1,1	-10,9	-4,3	9,9	13,4	-2,0	14,1
Trelast- og trevareindustri	2,1	1,4	-2,7	1,6	3,6	3,5	-4,1	13,5
Treforedling	4,5	-6,8	-5,1	-10,4	-6,7	-4,9	-4,2	8,6
Forlag og grafisk industri	3,3	3,6	4,1	4,8	3,9	1,7	-2,6	4,4
Oljeraffinering	-10,2	10,5	0,4	1,8	17,7	23,6	9,1	9,6
Kjemiske råvarer	-0,2	-0,5	-1,6	-9,5	5,4	3,9	-4,3	14,6
Kjemisk og mineralisk industri mv.	6,7	3,3	3,3	3,6	3,2	3,3	-8,7	5,4
Metallindustri	-2,5	3,2	1,6	3,7	3,3	4,4	2,1	9,8
Verkstedsindustri	7,0	4,7	4,6	0,4	7,6	6,4	-5,7	8,9
Bygging av skip og oljeplattformer	1,0	2,7	2,7	-2,1	8,6	2,2	-12,9	1,8
Møbelindustri og annen industri	1,1	5,4	5,0	4,7	7,2	4,9	-2,1	23,3
Kraftforsyning	8,7	-15,0	7,9	-14,0	-29,7	-27,2	-22,9	8,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,1	2,4	4,8	1,6	1,8	1,6	5,7	8,1
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	1,9	5,0	3,9	5,2	5,8	5,0	2,8	4,9
Varehandel	1,4	6,3	6,7	5,6	5,0	7,7	-2,1	8,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,5	4,0	3,6	3,6	3,8	4,7	0,2	1,8
Rørtransport	7,8	18,1	16,8	17,7	21,0	17,0	10,9	8,5
Sjøtransport	-3,8	2,2	-1,8	0,7	4,1	6,0	6,1	6,8
Utenriks sjøfart	-2,9	2,0	-1,9	0,2	3,9	6,1	6,2	7,1
Innenriks sjøfart	-12,1	4,0	-0,7	5,5	6,6	4,5	5,3	4,4
Transport ellers	6,4	12,2	8,1	8,3	21,3	10,2	7,8	11,5
Post og telekommunikasjon	8,1	4,4	4,6	6,5	3,0	3,7	1,1	4,0
Finansiell tjensteyting, forsikring	-1,9	-0,8	-4,1	7,4	-2,1	-3,9	2,3	-9,5
Boligtjenester(husholdninger)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	1,7	6,5	4,7	6,5	8,7	6,5	7,6	9,8
Personlig tjenesteyting	2,7	2,9	3,8	2,6	2,6	2,6	2,6	4,0
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,8	2,7	2,6	2,7	2,7	2,6	3,1	2,5
Statsforvaltningen	1,7	1,9	2,0	1,7	2,1	1,7	1,7	1,1
Sivil forvaltning	0,9	2,6	2,6	2,7	2,6	2,6	1,6	1,6
Forsvar	4,0	-0,3	0,3	-1,1	0,6	-0,8	2,0	-0,1
Kommuneforvaltningen	1,8	3,0	2,9	3,1	3,0	3,0	3,6	3,0
Ind. målte bank- og finanstjen.	3,0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,9	0,5
Merverdi- og investeringsavgift	3,0	5,3	6,5	4,0	4,5	6,2	0,9	5,9
Andre produktskatter, netto	4,6	9,0	9,7	7,7	8,0	10,4	-3,9	2,8
Statistiske avvik	918,7	10,5	6,7	6,7	9,2	19,4	-35,9	-37,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,8	3,0	3,5	2,9	3,3	2,4	0,2	4,7
Markedsrettet virksomhet	4,1	5,9	6,7	6,4	7,0	3,8	1,0	5,5
Ikke markedsrettet virksomhet	1,2	2,0	2,1	1,9	2,0	1,9	1,9	1,7
Undervisning	1,2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,2	1,4
Helse og sosial omsorg	2,1	2,9	3,1	3,0	2,8	2,8	3,4	3,1

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. Bruttonasjonalprodukt 1) Bruttoproduktet etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,4	4,1	1,8	3,2	4,6	6,5	5,2	2,7
Jordbruk, jakt og viltstell	-9,7	-2,1	-6,4	-41,5	-1,2	4,7	2,5	.
Skogbruk	19,0	15,8	16,8	14,8	15,3	15,4	-10,3	-9,9
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-8,6	-7,3	-12,1	-21,7	-16,2	26,1	-10,1	-16,9
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-3,1	24,2	8,6	12,0	32,8	43,5	22,5	5,4
Utvinning av råolje og naturgass	-2,9	24,4	8,6	11,9	33,3	44,2	22,7	4,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-9,5	13,7	7,7	20,0	13,5	14,6	15,5	31,6
Bergverksdrift	-3,9	-0,4	-0,9	0,1	-2,1	0,9	-8,4	2,3
Industri	9,6	1,1	1,5	1,2	1,5	0,3	-7,8	-4,2
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-8,4	5,8	4,4	8,0	7,7	3,4	12,5	16,6
Tekstil- og bekledningsindustri	5,6	1,6	0,9	-0,3	4,6	1,6	-8,7	-8,2
Trelast- og trevareindustri	-0,4	-9,7	-17,9	-16,1	-4,4	0,3	-13,2	-4,2
Treforedling	62,1	-19,9	8,3	-18,1	-30,0	-33,6	-44,6	-33,0
Forlag og grafisk industri	2,0	11,4	10,3	9,1	12,8	13,2	-20,1	-19,1
Oljeraffinering	-4,5	-18,8	23,1	73,4	-50,9	-49,4	-67,1	-71,7
Kjemiske råvarer	18,0	-4,6	-10,9	-10,8	-5,3	12,0	-3,9	5,0
Kjemisk og mineralsk industri mv.	7,4	3,2	4,7	3,7	5,3	-0,5	-15,8	-11,9
Metallindustri	61,8	-12,4	-6,6	-7,9	-15,7	-20,0	-27,9	-6,3
Verkstedsindustri	5,0	6,9	1,7	4,3	12,0	9,7	0,6	-5,5
Bygging av skip og oljeplattformer	7,7	8,6	6,6	5,4	11,6	10,9	14,5	13,5
Møbelindustri og annen industri	-1,8	2,5	3,2	1,3	7,6	-0,9	-10,2	-6,6
Kraftforsyning	9,4	5,7	0,1	1,6	7,8	15,3	19,3	8,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,9	11,1	11,5	10,2	11,8	11,0	16,9	15,4
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	1,8	-0,1	-0,5	1,8	-0,7	-0,9	4,4	2,8
Varehandel	4,5	-1,2	-0,3	-3,5	-1,2	0,0	4,4	1,9
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,5	2,4	5,9	3,0	1,4	0,2	1,0	3,9
Rørtransport	6,1	0,6	1,6	1,3	2,3	-2,4	0,2	-5,7
Sjøtransport	-7,2	2,2	21,0	1,5	3,8	-16,9	-35,0	-10,9
Utenriks sjøfart	-7,4	2,6	23,5	2,5	3,9	-18,3	-37,5	-12,3
Innenriks sjøfart	-4,7	-1,3	0,5	-7,1	2,6	-0,9	-8,8	2,5
Transport ellers	0,3	-7,8	5,5	1,4	-21,1	-13,9	2,0	3,4
Post og telekommunikasjon	-4,3	-0,0	-0,9	-1,6	0,3	1,9	-2,1	-1,4
Finansiell tjenesteyting, forsikring	0,2	-5,3	-30,3	13,9	5,4	-1,7	45,2	13,9
Boligtjenester(husholdninger)	0,7	1,7	1,7	1,9	1,6	1,4	2,2	2,5
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	2,6	4,0	3,9	3,2	4,1	4,9	4,3	4,2
Personlig tjenesteyting	5,1	4,3	4,9	3,7	4,2	4,4	5,0	5,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	4,1	4,2	4,2	4,2	4,1	4,2	3,7	3,1
Statsforvaltningen	3,8	3,9	3,7	4,1	3,6	4,0	3,2	2,9
Sivil forvaltning	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7	3,1
Forsvar	3,4	4,0	3,4	4,9	3,0	4,5	1,9	2,1
Kommuneforvaltningen	4,2	4,3	4,4	4,2	4,3	4,3	3,9	3,2
Ind. målte bank- og finanstjen.	-7,7	1,4	-4,4	-0,0	3,1	7,0	3,5	2,4
Merverdi- og investeringsavgift	6,3	2,5	1,3	2,0	2,8	3,7	1,0	1,0
Andre produktskatter, netto	3,1	3,0	-3,6	1,1	4,9	8,7	3,0	4,9
Statistiske avvik	.	-83,3	-6,3	-44,5	-59,5	.	.	.
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,8	1,5	0,6	2,1	1,0	2,2	4,3	2,9
Markedsrettet virksomhet	2,4	4,8	1,4	3,4	5,7	8,5	6,8	2,7
Ikke markedsrettet virksomhet	3,4	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,9	3,3
Undervisning	3,0	4,0	4,1	4,0	4,0	3,9	3,9	3,3
Helse og sosial omsorg	5,0	4,7	4,8	4,4	4,8	4,7	4,1	3,2

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

17*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i alt.	653 388	693 130	164 822	164 873	175 827	187 609	174 805	176 283
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	457 548	484 268	113 660	113 193	123 096	134 319	120 889	122 320
Konsum i husholdninger	434 551	460 217	107 679	107 243	117 064	128 231	114 555	115 990
Konsum i ideelle organisasjoner	22 997	24 051	5 981	5 949	6 033	6 089	6 334	6 330
Konsum i offentlig forvaltning	195 840	208 862	51 162	51 680	52 730	53 289	53 916	53 962
Konsum i statsforvaltningen	78 726	84 231	20 628	20 835	21 260	21 509	21 438	21 542
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	28 007	30 147	7 377	7 450	7 603	7 718	7 432	7 564
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21 903	23 580	5 777	5 836	5 954	6 013	5 907	5 642
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	28 816	30 504	7 474	7 549	7 703	7 778	8 098	8 336
Konsum i kommuneforvaltningen	117 114	124 631	30 535	30 846	31 471	31 781	32 479	32 420
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	97 540	104 176	25 524	25 783	26 305	26 564	27 583	27 472
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	19 574	20 455	5 011	5 062	5 166	5 217	4 895	4 949
Personlig konsum	583 094	618 591	146 561	146 426	157 004	168 601	155 904	157 356
Kollektivt konsum	70 293	74 539	18 262	18 447	18 823	19 008	18 901	18 927

Tabell A18. Hovedtall for konsum. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i alt.	624 027	650 567	156 284	154 843	165 100	174 340	159 182	161 327
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	439 745	460 253	109 507	107 867	116 841	126 038	111 343	113 369
Konsum i husholdninger	418 273	438 615	104 095	102 509	111 417	120 594	105 805	107 806
Konsum i ideelle organisasjoner	21 471	21 639	5 412	5 358	5 424	5 444	5 538	5 563
Konsum i offentlig forvaltning	184 282	190 313	46 777	46 977	48 258	48 302	47 839	47 959
Konsum i statsforvaltningen	74 479	77 587	19 092	19 113	19 727	19 655	19 353	19 373
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	26 624	28 228	6 878	6 912	7 219	7 219	6 804	6 929
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 792	21 673	5 362	5 354	5 517	5 441	5 417	5 101
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	27 063	27 686	6 852	6 847	6 990	6 996	7 131	7 342
Konsum i kommuneforvaltningen	109 803	112 726	27 684	27 864	28 532	28 646	28 486	28 586
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	91 412	94 099	23 089	23 255	23 826	23 929	24 126	24 168
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	18 391	18 628	4 595	4 609	4 706	4 717	4 360	4 418
Personlig konsum	557 780	582 580	139 475	138 033	147 886	157 186	142 274	144 466
Kollektivt konsum	66 247	67 986	16 809	16 810	17 213	17 154	16 908	16 861

18*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. Hovedtall for konsum.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i alt.	2,2	4,3	4,8	3,1	4,3	4,8	1,9	4,2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	2,7	4,7	5,4	3,3	4,5	5,4	1,7	5,1
Konsum i husholdninger	3,1	4,9	5,6	3,5	4,7	5,6	1,6	5,2
Konsum i ideelle organisasjoner	-3,5	0,8	1,8	0,2	0,5	0,6	2,3	3,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,0	3,3	3,4	2,7	3,7	3,2	2,3	2,1
Konsum i statsforvaltningen	-0,2	4,2	4,3	3,3	4,8	4,3	1,4	1,4
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	1,5	6,0	5,1	4,5	7,5	6,9	-1,1	0,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,9	4,2	4,7	3,8	5,0	3,4	1,0	-4,7
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	-0,4	2,3	3,1	1,7	2,1	2,3	4,1	7,2
Konsum i kommuneforvaltningen	1,8	2,7	2,8	2,4	2,9	2,5	2,9	2,6
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	0,5	2,9	3,0	2,7	3,3	2,8	4,5	3,9
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	9,3	1,3	1,8	0,8	1,2	1,4	-5,1	-4,1
Personlig konsum	2,3	4,4	5,0	3,3	4,4	5,1	2,0	4,7
Kollektivt konsum	1,6	2,6	3,2	2,1	2,8	2,4	0,6	0,3

Tabell A20. Hovedtall for konsum.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i alt.	3,1	1,8	0,7	2,3	2,0	2,0	4,1	2,6
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjon	2,8	1,1	-0,4	1,6	1,6	1,5	4,6	2,8
Konsum i husholdninger	2,7	1,0	-0,6	1,5	1,5	1,4	4,7	2,8
Konsum i ideelle organisasjoner	5,6	3,8	3,4	4,1	3,9	3,8	3,5	2,5
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,3	3,1	3,8	2,8	3,4	3,0	2,3
Konsum i statsforvaltningen	3,7	2,7	2,6	3,5	2,0	2,7	2,5	2,0
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	3,8	1,5	2,3	2,8	0,0	1,0	1,8	1,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,3	3,3	2,8	3,7	2,5	4,1	1,2	1,5
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	4,0	3,5	2,7	4,1	3,7	3,4	4,1	3,0
Konsum i kommuneforvaltningen	4,0	3,7	3,5	4,0	3,4	3,8	3,4	2,5
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	4,1	3,8	3,7	4,0	3,4	3,9	3,4	2,5
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	3,5	3,2	2,6	3,7	3,3	3,1	3,0	2,0
Personlig konsum	3,1	1,6	0,4	2,1	1,9	1,9	4,3	2,7
Kollektivt konsum	3,7	3,3	2,7	3,9	3,2	3,5	2,9	2,3

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger	434 551	460 217	107 679	107 243	117 064	128 231	114 555	115 990
Matvarer, drikkevarer og tobakk	93 326	96 704	21 697	23 865	24 932	26 210	22 060	24 692
Klær og skotøy	25 848	26 578	5 462	6 251	6 255	8 610	5 527	6 833
Bolig, lys og brensel	100 411	104 394	27 219	24 887	24 365	27 923	29 545	26 086
Møbler og husholdningsartikler	28 107	29 473	6 624	6 096	7 207	9 547	6 727	7 021
Helsepleie	10 980	11 747	2 802	2 889	2 949	3 107	2 881	3 084
Transport	68 951	78 478	17 902	19 875	21 237	19 464	18 923	22 185
Fritidssysler og underholdning	40 343	42 852	10 480	8 861	11 534	11 978	10 709	9 994
Utdanning	1 965	2 056	489	440	549	577	511	473
Hotell- og restauranttjenester	24 212	25 692	5 341	5 901	7 381	7 070	5 610	6 111
Andre varer og tjenester	37 380	37 812	9 828	7 763	8 265	11 957	11 766	8 505
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 001	19 652	3 031	4 189	7 936	4 496	3 477	4 930
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-15 223	-3 196	-3 773	-5 547	-2 707	-3 181	-3 924
Varekonsum.	245 840	262 365	60 376	61 328	64 590	76 071	63 000	66 984
Tjenester	185 684	193 423	47 468	45 500	50 085	50 371	51 259	48 001
Tjenestekonsum, bolig	80 726	82 897	20 455	20 721	20 780	20 941	21 224	21 473
Tjenester, annet.	104 958	110 526	27 013	24 778	29 305	29 430	30 035	26 528

Tabell A22. Konsum i husholdninger. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger	418 273	438 615	104 095	102 509	111 417	120 594	105 805	107 806
Matvarer, drikkevarer og tobakk	89 582	91 079	20 720	22 596	23 209	24 554	20 245	22 363
Klær og skotøy	25 308	26 906	5 667	6 293	6 404	8 542	5 617	6 856
Bolig, lys og brensel	97 434	98 929	26 272	23 789	23 075	25 793	26 733	24 166
Møbler og husholdningsartikler	27 679	28 694	6 489	5 935	7 017	9 253	6 539	6 771
Helsepleie	10 095	10 401	2 488	2 569	2 606	2 738	2 512	2 694
Transport	64 805	73 845	17 026	18 601	20 052	18 166	17 371	20 158
Fritidssysler og underholdning	39 360	41 738	10 173	8 730	11 123	11 713	10 231	9 674
Utdanning	1 852	1 853	446	400	495	511	449	415
Hotell- og restauranttjenester	23 602	24 515	5 117	5 559	7 297	6 542	5 264	5 569
Andre varer og tjenester	35 673	36 795	9 917	7 666	8 117	11 095	10 411	8 103
Husholdningenes kjøp i utlandet	17 412	18 384	2 847	3 939	7 369	4 228	3 407	4 638
Utlendingers kjøp i Norge	-14 528	-14 524	-3 066	-3 570	-5 347	-2 541	-2 973	-3 601
Varekonsum.	236 636	250 934	58 475	58 846	61 582	72 031	58 352	62 420
Tjenester	178 753	183 822	45 838	43 294	47 813	46 876	47 020	44 348
Tjenestekonsum, bolig	78 665	79 398	19 774	19 842	19 865	19 916	20 054	20 108
Tjenester, annet.	100 088	104 424	26 065	23 452	27 947	26 960	26 966	24 240

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A23. Konsum i husholdninger.
Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger	3,1	4,9	5,6	3,5	4,7	5,6	1,6	5,2
Matvarer, drikkevarer og tobakk	3,8	1,7	3,4	0,5	0,4	2,6	-2,3	-1,0
Klær og skotøy	-4,1	6,3	5,3	4,1	6,6	8,5	-0,9	8,9
Bolig, lys og brensel	1,5	1,5	3,6	1,0	1,0	0,4	1,8	1,6
Møbler og husholdningsartikler	5,2	3,7	6,4	1,1	2,2	4,7	0,8	14,1
Helsepleie	-0,3	3,0	1,7	2,5	3,5	4,4	1,0	4,9
Transport	3,6	14,0	13,4	11,7	13,1	17,8	2,0	8,4
Fritidssysler og underholdning	4,1	6,0	6,9	6,1	3,5	7,8	0,6	10,8
Utdanning	-1,2	0,0	-0,4	1,1	-1,1	0,6	0,7	3,7
Hotell- og restauranttjenester	4,8	3,9	3,9	3,4	3,9	4,2	2,9	0,2
Andre varer og tjenester	4,4	3,1	3,1	3,3	2,6	3,4	5,0	5,7
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,8	5,6	8,5	-6,9	13,0	4,7	19,7	17,7
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	-0,0	8,0	-3,2	-0,4	-3,6	-3,0	0,9
Varekonsum.	2,8	6,0	7,5	4,5	4,8	7,3	-0,2	6,1
Tjenester	2,8	2,8	3,2	2,6	2,8	2,8	2,6	2,4
Tjenestekonsum, bolig	1,2	0,9	1,2	0,8	0,7	1,0	1,4	1,3
Tjenester, annet.	4,1	4,3	4,7	4,1	4,3	4,2	3,5	3,4

Tabell A24. Konsum i husholdninger.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Konsum i husholdninger	2,7	1,0	-0,6	1,5	1,5	1,4	4,7	2,8
Matvarer, drikkevarer og tobakk	2,2	1,9	0,8	1,2	2,7	2,8	4,1	4,5
Klær og skotøy	0,8	-3,3	-3,9	-3,9	-3,4	-2,4	2,1	0,3
Bolig, lys og brensel	2,2	2,4	0,6	2,1	2,6	4,3	6,7	3,2
Møbler og husholdningsartikler	0,7	1,2	1,1	1,0	1,0	1,4	0,8	1,0
Helsepleie	6,3	3,8	6,2	4,1	3,2	2,1	1,8	1,8
Transport	4,1	-0,1	-1,0	1,5	-0,2	-0,9	3,6	3,0
Fritidssysler og underholdning	1,3	0,2	0,2	-0,5	0,4	0,3	1,6	1,8
Utdanning	3,1	4,6	5,1	5,1	4,3	4,1	3,8	3,7
Hotell- og restauranttjenester	1,4	2,2	1,9	2,4	2,2	2,2	2,1	3,4
Andre varer og tjenester	7,6	-1,9	-9,6	4,0	1,5	-1,1	14,0	3,7
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,9	3,4	3,9	5,4	3,8	0,4	-4,1	-0,0
Utlendingers kjøp i Norge	2,2	1,7	1,4	2,0	1,7	1,7	2,6	3,1
Varekonsum.	2,4	0,6	-0,3	0,0	0,8	1,7	4,6	3,0
Tjenester	3,1	1,3	-1,1	3,2	2,1	1,1	5,3	3,0
Tjenestekonsum, bolig	1,3	1,7	1,3	2,3	1,9	1,5	2,3	2,3
Tjenester, annet.	4,6	0,9	-2,9	4,0	2,3	0,7	7,5	3,6

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A25. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttoinvestering i fast kapital	192 843	208 375	45 735	49 725	52 422	60 493	51 498	59 875
Bygg og anlegg	78 151	82 932	19 080	19 633	20 604	23 615	19 672	21 793
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	17 939	20 413	4 119	4 921	5 852	5 521	5 391	7 110
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	25 911	24 176	4 983	6 446	6 256	6 491	7 373	9 983
Skip og båter	5 029	7 433	1 680	1 181	1 861	2 711	3 850	2 233
Maskiner og utstyr	46 035	48 066	9 997	11 128	12 170	14 770	9 597	11 915
Jordbruk, jakt og viltstell	5 054	5 293	914	1 612	1 493	1 274	915	1 619
Skogbruk	533	550	137	137	137	139	140	141
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	535	551	148	113	159	131	242	178
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	41 730	40 680	8 676	10 626	10 396	10 983	11 600	15 198
Utvinning av råolje og naturgass	42 066	41 499	8 974	10 777	10 409	11 340	11 544	15 176
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-335	-819	-298	-151	-13	-357	57	22
Bergverksdrift	462	375	76	66	127	105	39	77
Industri	15 993	17 821	3 358	4 206	4 569	5 688	3 421	4 840
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 305	3 230	592	700	674	1 264	631	867
Tekstil- og bekledningsindustri	196	209	41	46	71	51	61	67
Trelast- og trevareindustri	938	1 373	187	317	524	344	274	232
Treforedling	1 826	1 448	339	284	243	582	217	365
Forlag og grafisk industri	880	966	204	228	227	307	194	390
Oljeraffinering	425	324	73	43	140	67	21	51
Kjemiske råvarer	2 171	1 708	472	464	446	326	320	234
Kjemisk og mineralsk industri	1 523	2 034	345	438	590	661	357	561
Metallindustri	1 368	2 922	432	735	763	992	753	1 122
Verkstedsindustri	2 303	2 346	472	530	633	711	412	542
Bygging av skip og oljeplattformer	673	777	134	261	134	248	127	277
Møbelindustri og annen industri	384	486	67	161	123	134	53	132
Kraftforsyning	4 953	4 698	797	1 083	1 127	1 691	605	1 146
Bygge- og anleggsvirksomhet	945	1 004	258	266	224	256	278	297
Tjenesteytende næringer	93 269	105 636	24 543	24 727	26 169	30 196	27 453	28 009
Varehandel	18 374	21 337	5 057	5 036	5 095	6 149	4 939	5 299
Hotell og restaurantvirksomhet	1 806	2 009	522	494	497	496	485	493
Rørtransport	6 087	5 993	1 224	1 586	1 878	1 304	1 098	2 128
Sjøfart	4 591	7 009	1 563	1 095	1 747	2 603	3 683	2 055
Utenriks sjøfart	3 899	6 286	1 366	972	1 578	2 369	3 414	1 875
Innenriks sjøfart	692	722	197	123	169	233	269	179
Transport ellers	11 194	15 571	3 927	4 171	3 301	4 172	3 873	4 046
Post og telekommunikasjon	7 693	7 733	1 104	1 483	2 149	2 997	1 277	1 692
Finansiell tjenesteyting, forsikring	4 234	4 876	1 043	1 095	1 261	1 477	1 217	1 301
Boligtjenester(husholdninger)	26 481	26 089	6 341	6 189	6 586	6 973	6 900	7 106
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	6 433	8 115	2 010	1 984	1 920	2 201	2 148	2 171
Personlig tjenesteyting	6 378	6 903	1 751	1 593	1 734	1 824	1 833	1 718
Offentlig forvaltningsvirksomhet	29 368	31 767	6 829	6 889	8 020	10 029	6 805	8 370
Statsforvaltningen	13 466	14 110	3 205	2 989	3 462	4 454	2 496	3 728
Sivil forvaltning	10 232	10 810	2 502	2 354	2 751	3 203	1 945	2 631
Forsvar	3 234	3 300	703	635	711	1 251	551	1 097
Kommuneforvaltningen	15 902	17 657	3 624	3 900	4 558	5 575	4 309	4 642
Fastlands-Norge	141 126	155 416	34 469	36 541	38 570	45 837	35 386	40 674
Undervisning	5 266	5 474	1 289	1 265	1 358	1 563	1 435	1 514
Helse og sosial omsorg	6 722	8 191	1 780	1 798	2 053	2 559	2 010	2 035

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A26. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttoinvestering i fast kapital	182 235	190 998	42 411	45 491	48 333	54 762	47 399	53 592
Bygg og anlegg	72 324	73 456	17 244	17 346	18 175	20 690	17 045	18 513
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	17 067	18 885	3 895	4 543	5 406	5 040	4 853	6 109
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	24 623	22 134	4 622	5 926	5 770	5 815	6 646	8 865
Skip og båter	4 592	6 971	1 527	1 098	1 712	2 634	3 708	2 046
Maskiner og utstyr	45 519	47 381	9 784	11 166	11 988	14 444	9 927	12 302
Jordbruk, jakt og viltstell	4 852	4 980	866	1 524	1 392	1 199	885	1 532
Skogbruk	500	498	125	125	124	125	125	125
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	487	498	134	101	144	118	232	163
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	39 744	37 421	8 107	9 772	9 612	9 930	10 424	13 281
Utvinnning av råolje og naturgass	40 080	38 241	8 406	9 923	9 625	10 287	10 406	13 267
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-336	-819	-298	-151	-13	-357	18	14
Bergverksdrift	450	353	73	62	121	97	39	74
Industri	15 373	16 803	3 173	3 999	4 312	5 320	3 321	4 625
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 171	3 024	561	659	636	1 168	609	821
Tekstil- og bekledningsindustri	191	201	39	44	69	49	60	68
Trelast- og trevareindustri	902	1 313	177	305	504	326	275	228
Treforedling	1 772	1 375	314	269	233	560	214	344
Forlag og grafisk industri	849	920	196	220	217	288	193	374
Oljeraffinering	404	290	69	39	124	59	21	49
Kjemiske råvarer	2 058	1 591	439	437	415	299	292	227
Kjemisk og mineralsk industri	1 460	1 901	325	414	550	612	348	531
Metallindustri	1 319	2 727	407	687	708	924	719	1 044
Verkstedsindustri	2 231	2 260	455	520	611	674	411	533
Bygging av skip og oljeplattformer	646	740	127	252	126	235	126	281
Møbellindustri og annen industri	371	460	64	152	119	125	52	126
Kraftforsyning	4 740	4 408	754	1 025	1 061	1 569	576	1 089
Bygge- og anleggsvirksomhet	881	906	237	238	207	224	258	266
Tjenesteytende næringer	87 520	96 117	22 610	22 382	23 992	27 134	25 292	24 986
Varehandel	17 364	19 521	4 707	4 602	4 740	5 472	4 632	4 838
Hotell og restaurantvirksomhet	1 709	1 836	481	450	459	445	446	444
Rørtransport	5 673	5 511	1 144	1 465	1 720	1 183	997	1 912
Sjøfart	4 179	6 575	1 420	1 018	1 608	2 530	3 546	1 882
Utenriks sjøfart	3 483	5 882	1 229	901	1 449	2 303	3 287	1 719
Innenriks sjøfart	696	694	191	117	158	227	259	163
Transport ellers	10 406	13 933	3 597	3 652	3 058	3 626	3 598	3 500
Post og telekommunikasjon	7 514	7 474	1 068	1 461	2 082	2 863	1 296	1 712
Finansiell tjenesteyting, forsikring	3 977	4 408	961	993	1 140	1 314	1 096	1 145
Boligtjenester(husholdninger)	24 544	23 080	5 726	5 461	5 798	6 094	5 970	6 023
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	6 057	7 346	1 858	1 787	1 763	1 939	1 983	1 938
Personlig tjenesteyting	6 098	6 433	1 648	1 494	1 623	1 669	1 728	1 593
Offentlig forvaltningsvirksomhet	27 689	29 014	6 333	6 265	7 369	9 048	6 245	7 451
Statsforvaltningen	12 728	12 901	2 978	2 693	3 217	4 013	2 318	3 284
Sivil forvaltning	9 606	9 803	2 301	2 144	2 485	2 872	1 747	2 311
Forsvar	3 122	3 098	677	548	732	1 141	571	973
Kommuneforvaltningen	14 960	16 113	3 355	3 572	4 151	5 035	3 927	4 167
Fastlands-Norge	133 336	142 184	31 931	33 354	35 552	41 347	32 691	36 681
Undervisning	4 997	5 050	1 202	1 176	1 250	1 421	1 329	1 381
Helse og sosial omsorg	6 401	7 610	1 669	1 681	1 907	2 353	1 876	1 878

23*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A27. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	4,8	1,7	1,7	9,9	5,6	11,8	17,8
Bygg og anlegg	14,3	1,6	4,1	0,3	1,4	0,8	-1,2	6,7
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	-18,5	10,7	13,8	6,3	6,7	17,1	24,6	34,5
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	-5,4	-10,1	-17,2	-4,3	3,6	-20,2	43,8	49,6
Skip og båter	-30,7	51,8	-26,7	-40,7	.	91,1	142,8	86,3
Maskiner og utstyr	4,6	4,1	4,1	4,3	2,7	5,1	1,5	10,2
Jordbruk, jakt og viltstell	9,3	2,6	1,7	3,7	2,2	2,4	2,2	0,6
Skogbruk	2,1	-0,4	-0,6	-0,4	-0,1	-0,4	-0,1	-0,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-35,1	2,3	-19,7	-35,3	58,5	63,8	73,4	60,7
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-9,9	-5,8	-12,9	-2,1	3,4	-11,1	28,6	35,9
Utvinning av råolje og naturgass	-10,2	-4,6	-9,6	-0,5	1,2	-9,0	23,8	33,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-37,3	143,9	.	.	-93,9	160,6	.	.
Bergverksdrift	69,8	-21,6	-26,8	-39,6	15,0	-31,9	-46,9	19,1
Industri	41,3	9,3	19,7	7,2	4,4	9,4	4,7	15,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	18,6	-4,6	5,5	-20,7	-8,7	5,1	8,6	24,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,2	5,5	-34,1	-16,6	76,0	24,5	54,7	53,0
Trelast- og trevareindustri	19,3	45,6	28,6	49,2	135,8	-5,6	55,1	-25,3
Treforedling	186,3	-22,4	69,6	-34,2	-62,5	0,3	-31,9	27,8
Forlag og grafisk industri	-14,3	8,4	3,6	53,8	38,8	-20,2	-1,3	70,3
Oljeraffinering	57,1	-28,1	-5,7	-74,2	37,8	-34,8	-70,0	25,2
Kjemiske råvarer	174,0	-22,7	35,9	-32,8	-34,4	-33,6	-33,4	-48,0
Kjemisk og mineralisk industri	21,8	30,2	22,1	29,2	15,1	54,9	7,1	28,3
Metallindustri	48,1	106,7	29,5	155,1	115,8	126,9	76,5	51,9
Verkstedsindustri	40,1	1,3	17,9	13,7	-6,8	-7,9	-9,5	2,5
Bygging av skip og oljeplattformer	-4,3	14,6	-4,8	83,1	0,5	-5,7	-0,7	11,6
Møbelindustri og annen industri	34,1	24,0	21,1	47,4	28,5	2,1	-18,8	-17,2
Kraftforsyning	2,0	-7,0	-2,2	-13,9	-10,7	-1,4	-23,5	6,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	22,5	2,8	1,5	7,5	1,8	0,6	8,9	11,8
Tjenesteytende næringer	6,4	9,8	5,4	3,5	17,6	12,8	11,9	11,6
Varehandel	11,5	12,4	12,4	12,1	10,9	14,1	-1,6	5,1
Hotell og restaurantvirksomhet	11,9	7,4	15,7	1,6	6,7	6,2	-7,3	-1,3
Rørtransport	-32,7	-2,9	59,9	0,7	-20,1	-12,4	-12,9	30,5
Sjøfart	-29,6	57,4	-26,6	-40,1	.	87,0	149,7	84,8
Utenriks sjøfart	-32,7	68,9	-28,7	-41,2	.	99,5	167,5	90,7
Innenriks sjøfart	-8,8	-0,3	-9,9	-30,3	35,5	14,2	35,5	39,2
Transport ellers	27,9	33,9	21,3	40,0	26,1	50,6	0,0	-4,2
Post og telekommunikasjon	24,2	-0,5	7,8	-2,2	10,5	-9,0	21,4	17,2
Finansiell tjenesteyting, forsikring	23,4	10,8	9,1	6,1	10,8	16,1	14,1	15,4
Boligtjenester(husholdninger)	13,0	-6,0	-8,0	-8,2	-3,6	-4,1	4,3	10,3
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	2,2	21,3	17,5	19,4	21,1	27,3	6,7	8,5
Personlig tjenesteyting	6,0	5,5	6,5	4,1	4,9	6,3	4,9	6,7
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,6	4,8	4,9	2,0	4,3	7,1	-1,4	18,9
Statsforvaltningen	-3,7	1,4	1,2	-6,3	0,2	8,3	-22,2	22,0
Sivil forvaltning	-1,0	2,0	5,0	2,0	2,8	-0,8	-24,1	7,8
Forsvar	-11,4	-0,8	-9,7	-28,9	-7,6	41,0	-15,6	77,5
Kommuneforvaltningen	6,7	7,7	8,4	9,2	7,7	6,2	17,1	16,7
Fastlands-Norge	12,9	6,6	6,6	5,0	6,3	8,3	2,4	10,0
Undervisning	5,5	1,1	10,4	2,9	4,2	-9,1	10,5	17,5
Helse og sosial omsorg	10,3	18,9	17,4	18,1	19,4	20,2	12,4	11,7

24*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A28. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Bruttoinvestering i fast kapital	3,7	3,1	3,3	3,4	2,1	3,5	0,7	2,2
Bygg og anlegg	4,3	4,5	4,2	4,5	4,6	4,6	4,3	4,0
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	2,6	2,8	1,8	3,4	2,6	3,3	5,1	7,5
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	3,2	3,8	3,5	3,6	2,5	5,5	2,9	3,5
Skip og båter	8,3	-2,6	9,7	9,8	79,4	-9,3	-5,6	1,5
Maskiner og utstyr	0,4	0,3	1,7	-1,2	0,6	0,2	-5,4	-2,8
Jordbruk, jakt og viltstell	1,6	2,0	2,5	1,4	2,6	1,8	-2,1	-0,1
Skogbruk	4,6	3,6	3,6	3,3	3,8	3,7	2,3	2,6
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8,6	0,8	6,7	7,7	-3,0	-17,1	-5,7	-1,6
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	2,8	3,5	3,1	3,7	2,5	4,6	4,0	5,2
Utvinning av råolje og naturgass	2,8	3,4	2,8	3,6	2,6	4,4	3,9	5,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-1,7	0,2	-1,9	-4,4	0,1	0,2	211,4	52,9
Bergverksdrift	3,9	3,4	3,1	2,8	3,1	4,7	-3,9	-1,8
Industri	3,0	1,9	3,2	1,1	2,3	1,6	-2,7	-0,5
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3,4	2,5	2,4	2,1	2,9	2,3	-1,8	-0,4
Tekstil- og bekledningsindustri	1,8	1,1	3,8	0,6	0,7	-0,1	-4,2	-4,3
Trelast- og trevareindustri	2,6	0,5	2,6	0,1	0,3	0,7	-5,9	-1,9
Treforedling	2,0	2,2	3,8	2,1	2,0	0,9	-5,8	0,7
Forlag og grafisk industri	3,1	1,2	2,7	0,8	2,1	1,0	-3,5	0,7
Oljeraffinering	3,4	5,8	4,6	6,2	5,9	6,4	-4,2	-5,5
Kjemiske råvarer	4,1	1,8	4,8	0,4	1,7	1,8	1,9	-3,2
Kjemisk og mineralsk industri	3,7	2,5	2,9	1,5	2,7	2,6	-3,3	-0,1
Metallindustri	2,0	3,4	4,3	3,5	4,4	1,5	-1,2	0,5
Verkstedsindustri	2,5	0,6	1,7	-0,9	0,8	0,9	-3,5	-0,3
Bygging av skip og oljeplattformer	2,8	0,8	2,2	0,4	2,4	0,1	-4,5	-4,8
Møbelindustri og annen industri	3,1	1,9	2,2	1,6	1,4	2,8	-1,8	-1,0
Kraftforsyning	3,3	2,0	2,4	0,8	2,1	2,5	-0,8	-0,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	9,2	3,3	2,2	2,8	2,9	5,4	-0,9	-0,1
Tjenesteytende næringer	4,3	3,1	3,6	3,9	1,6	3,3	-0,0	1,5
Varehandel	4,8	3,3	2,7	2,4	3,1	4,7	-0,8	0,1
Hotell og restaurantvirksomhet	3,1	3,6	3,6	3,1	3,3	4,4	0,3	1,0
Rørtransport	5,1	1,3	-0,1	1,7	2,3	1,1	3,0	2,8
Sjøfart	8,7	-3,0	9,7	9,8	64,4	-8,4	-5,7	1,5
Utenriks sjøfart	10,8	-4,5	10,4	9,9	54,1	-9,7	-6,6	1,1
Innenriks sjøfart	-1,9	4,8	5,8	9,9	4,3	-0,3	0,8	4,8
Transport ellers	7,5	3,9	2,2	4,9	2,1	5,7	-1,4	1,2
Post og telekommunikasjon	0,4	1,1	2,3	-0,3	1,6	1,1	-4,7	-2,6
Finansiell tjenesteyting, forsikring	4,1	3,9	3,7	3,4	4,0	4,4	2,3	3,0
Boligtjenester(husholdninger)	3,4	4,8	4,4	4,7	4,9	5,0	4,4	4,1
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	4,2	4,0	3,2	3,4	3,6	5,7	0,1	0,9
Personlig tjenesteyting	2,7	2,6	2,8	1,7	2,5	3,2	-0,2	1,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,8	3,2	2,7	3,5	2,6	3,9	1,0	2,2
Statsforvaltningen	3,7	3,4	2,1	4,7	1,7	4,8	0,0	2,3
Sivil forvaltning	4,0	3,5	3,5	3,0	3,8	3,8	2,4	3,7
Forsvar	2,8	2,8	-2,3	10,9	-5,9	8,9	-7,1	-2,7
Kommuneforvaltningen	3,9	3,1	3,2	2,6	3,2	3,3	1,6	2,0
Fastlands-Norge	3,7	3,3	3,1	3,1	2,9	3,8	0,3	1,2
Undervisning	3,4	2,9	3,0	2,0	3,1	3,4	0,7	1,9
Helse og sosial omsorg	3,0	2,5	2,9	1,9	2,6	2,5	0,5	1,3

25*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A29. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Eksport i alt	353 296	412 679	99 005	98 612	102 870	112 192	106 968	107 893
Varer	267 236	321 688	77 583	76 267	78 126	89 712	84 212	83 003
Råolje og naturgass	113 231	156 688	34 593	36 717	40 000	45 378	43 150	39 422
Skip, nybygde	4 138	4 257	641	1 249	596	1 771	1 510	988
Skip, eldre	5 791	3 765	1 584	718	655	808	443	515
Oljeplattformer og moduler, nye	63	59	11	12	25	11	22	5
Oljeplattformer, eldre	492	943	344	172	34	393	9	24
Oljevirkksomhet, diverse varer	97	127	24	24	31	48	36	48
Andre varer	143 424	155 849	40 386	37 375	36 785	41 303	39 042	42 001
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	6 767	7 035	1 683	1 798	1 654	1 900	1 863	1 887
Bergverksprodukter	2 271	2 342	662	600	549	531	479	610
Industriprodukter	133 142	145 484	37 470	34 762	34 485	38 767	36 652	39 414
Nærings- og nytelsesmidler	17 164	19 528	5 277	4 066	4 607	5 578	4 994	4 788
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 138	2 207	546	515	540	606	552	594
Trevarer	3 003	2 864	678	710	710	766	717	794
Treforedlingsprodukter	12 864	11 593	3 262	2 807	2 792	2 732	2 556	2 683
Grafiske produkter	378	559	147	126	131	155	118	121
Raffinerte oljeprodukter	12 996	17 147	3 927	4 036	4 128	5 056	5 088	4 538
Kjemiske råvarer	12 019	12 107	3 204	2 775	3 084	3 044	2 939	3 452
Kjemiske og mineralske produkter	8 923	9 597	2 364	2 301	2 516	2 416	2 392	2 711
Metaller	29 798	30 756	8 159	7 723	7 048	7 826	7 540	8 567
Verkstedprodukter	31 065	35 970	9 109	8 981	8 172	9 708	8 940	10 307
Andre industriprodukter	2 794	3 156	797	722	757	880	816	859
Elektrisk kraft	1 244	988	571	215	97	105	48	90
Tjenester	86 060	90 991	21 422	22 345	24 744	22 480	22 756	24 890
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	45 198	46 801	11 475	11 743	11 777	11 806	11 840	13 325
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	624	714	177	177	180	180	186	189
Oljeboringstjenester mv.	1 159	1 131	264	263	374	230	394	423
Rørtransport	2 176	3 424	736	685	855	1 148	1 074	732
Reisetrafikk	14 974	15 223	3 196	3 773	5 547	2 707	3 181	3 924
Andre tjenester	21 929	23 698	5 574	5 704	6 011	6 409	6 081	6 297
Samferdsel	7 834	8 631	1 861	2 215	2 296	2 259	1 855	2 172
Finans- og forretningstjenester	10 781	11 948	2 799	2 792	2 978	3 379	3 361	3 180
Tjenester ellers	3 314	3 119	914	697	737	771	865	945

26*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. Eksport. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Eksport i alt	355 919	391 488	97 491	94 459	97 908	101 629	98 802	101 515
Varer	268 422	299 343	75 781	72 432	72 321	78 809	76 187	77 966
Råolje og naturgass.	125 818	145 312	35 546	35 613	36 388	37 765	37 501	36 795
Skip, nybygde	3 935	3 880	600	1 159	541	1 580	1 362	882
Skip, eldre	6 307	3 789	1 638	713	648	790	424	456
Oljeplattformer og moduler, nye	60	54	10	11	23	10	20	4
Oljeplattformer, eldre	492	943	344	172	34	393	9	24
Oljevirkosomhet, diverse varer	94	119	23	22	29	45	33	42
Andre varer	131 716	145 246	37 620	34 741	34 657	38 227	36 839	39 764
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7 342	8 376	1 786	2 060	2 199	2 331	1 993	2 256
Bergverksprodukter	2 271	2 326	636	590	556	545	510	623
Industriprodukter.	121 152	134 068	34 915	32 004	31 841	35 307	34 304	36 840
Nærings- og nytelsesmidler	16 763	18 739	5 087	4 062	4 511	5 079	4 883	4 604
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 188	2 229	562	532	535	600	571	615
Trevarer	2 556	2 583	617	649	636	680	638	671
Treforedlingsprodukter.	9 406	9 748	2 531	2 376	2 460	2 381	2 484	2 628
Grafiske produkter	377	590	169	158	135	128	129	118
Raffinerte oljeprodukter	14 872	16 357	4 196	3 934	4 084	4 144	4 228	4 370
Kjemiske råvarer	9 928	10 573	2 903	2 358	2 653	2 660	2 641	2 936
Kjemiske og mineralske produkter	8 595	9 336	2 321	2 183	2 431	2 400	2 533	2 736
Metaller	22 484	25 443	6 451	6 174	5 952	6 867	6 692	7 086
Verkstedprodukter	31 241	35 426	9 315	8 880	7 722	9 509	8 693	10 258
Andre industriprodukter	2 743	3 045	764	699	722	860	810	816
Elektrisk kraft.	950	476	283	88	61	44	32	44
Tjenester	87 498	92 145	21 709	22 028	25 588	22 820	22 616	23 549
Bruttofrakter, utenriks sjøfart.	48 199	49 177	12 038	12 110	12 377	12 652	12 786	12 970
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	591	654	166	164	163	161	168	169
Oljeboringstjenester mv.	1 173	1 068	255	244	353	217	349	342
Rørtransport	2 116	3 118	694	644	788	993	987	897
Reisetrafikk	14 528	14 524	3 066	3 570	5 347	2 541	2 973	3 601
Andre tjenester	20 891	23 603	5 491	5 296	6 560	6 256	5 353	5 570
Samferdsel	7 798	9 662	1 792	2 105	3 130	2 635	1 756	2 016
Finans- og forretningstjenester.	9 929	11 001	2 837	2 530	2 735	2 899	2 808	2 685
Tjenester ellers	3 164	2 940	862	661	695	723	788	870

27*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A31. Eksport.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Eksport i alt	3,6	10,0	10,7	10,1	8,9	10,3	1,3	7,5
Varer	5,9	11,5	12,8	13,1	9,4	10,9	0,5	7,6
Råolje og naturgass.	8,1	15,5	15,8	19,3	19,3	8,6	5,5	3,3
Skip, nybygde	-14,2	-1,4	14,5	-46,7	-39,8	365,0	127,1	-23,9
Skip, eldre	21,9	-39,9	12,7	-7,0	-74,0	-50,4	-74,1	-36,1
Oljeplattformer og moduler, nye	455,4	-9,7	-10,6	.	-47,9	164,2	92,8	-59,9
Oljeplattformer, eldre	-41,0	91,7	.	364,9	-86,6	125,9	-97,4	-86,0
Oljevirksomhet, diverse varer	59,6	26,8	1,9	-3,9	20,2	86,0	43,6	85,4
Andre varer	4,2	10,3	9,1	11,4	8,6	11,9	-2,1	14,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	14,8	14,1	11,1	26,5	25,0	-0,7	11,6	9,5
Bergverksprodukter	-2,2	2,4	24,0	6,8	-0,8	-15,7	-19,8	5,8
Industriprodukter	3,4	10,7	8,7	11,1	8,6	14,3	-1,8	15,1
Nærings- og nytelsesmidler	2,2	11,8	16,3	17,0	6,5	8,6	-4,0	13,4
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-5,0	1,9	-9,2	1,1	5,5	12,0	1,6	15,6
Trevarer	-4,3	1,0	-10,9	5,7	7,4	3,5	3,5	3,3
Treforedlingsprodukter	4,6	3,6	-2,7	3,8	7,8	6,5	-1,9	10,6
Grafiske produkter	-16,1	56,6	95,3	71,0	28,7	37,6	-24,0	-25,4
Raffinerte oljeprodukter	0,0	10,0	-0,8	-1,6	9,4	42,5	0,8	11,1
Kjemiske råvarer	-3,2	6,5	6,4	2,5	2,9	14,6	-9,0	24,5
Kjemiske og mineralske produkter	7,5	8,6	8,6	-2,8	17,3	12,2	9,1	25,4
Metaller	-4,7	13,2	2,6	12,7	12,2	26,9	3,8	14,8
Verkstedprodukter	15,0	13,4	20,8	23,6	7,4	3,9	-6,7	15,5
Andre industriprodukter	8,1	11,0	15,6	14,8	1,8	12,6	6,1	16,8
Elektrisk kraft.	80,6	-49,9	32,8	-52,8	-76,8	-84,6	-88,6	-50,1
Tjenester	-2,8	5,3	4,1	1,1	7,6	8,4	4,2	6,9
Bruttofrakter, utenriks sjøfart.	0,2	2,0	-1,9	0,2	3,9	6,1	6,2	7,1
Oljevirksomhet, diverse tjenester	-4,4	10,6	12,1	8,9	12,7	8,8	1,3	2,7
Oljeboringstjenester mv.	-34,5	-8,9	-26,8	-11,3	11,1	-6,7	37,0	39,9
Rørtransport	-3,2	47,4	17,4	25,6	55,2	96,5	42,3	39,3
Reisetrafikk	-6,9	-0,0	8,0	-3,2	-0,4	-3,6	-3,0	0,9
Andre tjenester	-3,5	13,0	17,6	4,4	18,5	11,4	-2,5	5,2
Samferdsel	9,1	23,9	5,3	12,6	52,2	21,4	-2,0	-4,3
Finans- og forretningstjenester	0,8	10,8	29,0	0,9	0,3	16,2	-1,0	6,1
Tjenester ellers	-32,2	-7,1	12,5	-5,1	-7,4	-24,0	-8,5	31,7

28*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A32. Eksport.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Eksport i alt	2,3	6,2	1,0	3,9	7,5	12,2	6,6	1,8
Varer	2,8	7,9	1,1	3,9	10,5	16,1	8,0	1,1
Råolje og naturgass	-1,6	19,8	6,7	9,9	27,2	35,4	18,2	3,9
Skip, nybygde	8,9	4,4	2,5	2,8	4,4	4,1	3,7	3,9
Skip, eldre	-9,4	8,2	3,5	12,7	12,0	8,8	8,2	12,2
Oljeplattformer og moduler, nye	3,1	3,7	2,5	2,8	4,4	4,1	3,7	3,9
Oljeplattformer, eldre	-1,9	-	-	-	-	-	-	-
Oljevirkksomhet, diverse varer	-0,4	3,3	2,4	4,0	3,2	3,2	4,4	7,9
Andre varer	7,1	-1,5	-2,9	-0,9	-2,5	0,5	-1,3	-1,8
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-11,3	-8,9	-10,6	-14,3	-16,5	4,5	-0,8	-4,2
Bergverksprodukter	-0,4	0,7	-1,1	2,5	-0,5	0,4	-9,8	-3,9
Industriprodukter	8,4	-1,3	-3,0	-0,3	-1,6	-0,0	-0,4	-1,5
Nærings- og nytelsesmidler	1,9	1,8	-0,2	-0,4	1,0	6,1	-1,4	3,9
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2,0	1,3	-2,3	0,6	4,7	2,7	-0,5	-0,2
Trevarer	6,3	-5,6	-11,5	-9,0	-2,6	1,9	2,2	8,3
Treforedlingsprodukter	32,3	-13,0	3,4	-9,8	-21,5	-22,9	-20,1	-13,6
Grafiske produkter	19,5	-5,6	-23,2	-18,1	7,2	18,6	5,6	28,7
Raffinerte oljeprodukter	-3,6	20,0	7,7	15,0	17,7	39,4	28,6	1,2
Kjemiske råvarer	14,7	-5,4	-10,5	-6,3	-5,9	2,9	0,8	-0,1
Kjemiske og mineralske produkter	5,9	-1,0	-3,1	4,4	1,8	-6,5	-7,3	-6,0
Metaller	19,1	-8,8	-4,3	-4,9	-10,9	-14,8	-10,9	-3,4
Verkstedprodukter	1,6	2,1	-4,5	3,4	5,6	4,6	5,2	-0,7
Andre industriprodukter	-0,2	1,7	-1,8	2,9	10,6	-3,4	-3,5	1,9
Elektrisk kraft	-0,5	58,6	31,1	88,4	33,4	89,1	-26,4	-16,1
Tjenester	1,0	0,4	0,7	3,6	-1,2	-1,3	2,0	4,2
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	1,4	1,5	2,5	2,3	1,3	-0,1	-2,9	5,9
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	2,4	3,4	2,5	2,8	4,4	4,1	3,7	3,9
Oljeboringstjenester mv.	-1,8	7,1	3,6	10,3	7,5	7,7	9,0	14,9
Rørtransport	5,4	6,8	9,8	10,6	22,4	-11,8	2,6	-23,3
Reisetrafikk	2,2	1,7	1,4	2,0	1,7	1,7	2,6	3,1
Andre tjenester	-0,3	-4,4	-5,9	6,6	-11,1	-5,1	11,9	5,0
Samferdsel	-0,4	-11,1	4,6	4,0	-27,6	-14,3	1,7	2,4
Finans- og forretningstjenester	-1,3	0,0	-14,9	10,3	4,6	0,8	21,3	7,3
Tjenester ellers	2,5	1,3	2,0	1,1	1,3	0,9	3,5	2,9

29*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A33. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Import i alt	297 471	319 986	75 636	75 250	81 345	87 755	79 435	88 130
Varer	216 919	238 348	57 986	56 120	57 920	66 322	58 803	64 721
Skip, nybygde og eldre	6 324	6 325	1 799	652	1 494	2 380	3 091	1 259
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	359	282	33	32	192	25	36	45
Oljevirkksomhet, diverse varer	6 180	7 683	1 944	1 656	2 028	2 055	1 980	2 367
Andre varer	204 056	224 058	54 210	53 780	54 206	61 862	53 696	61 050
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7 890	8 088	2 299	1 907	1 730	2 152	1 936	2 325
Råolje	1 121	1 445	218	255	261	711	436	323
Bergverksprodukter	2 802	2 906	835	663	667	741	727	870
Industriprodukter	191 995	208 274	50 612	50 229	50 365	57 068	49 810	57 284
Nærings- og nytelsesmidler	8 927	9 493	2 162	2 339	2 505	2 487	2 227	2 595
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15 201	15 344	4 059	2 971	4 519	3 795	4 161	3 473
Trevarer	3 883	4 104	947	1 031	998	1 128	1 007	1 286
Treforedlingsprodukter	6 469	6 370	1 693	1 545	1 486	1 646	1 532	1 614
Grafiske produkter	2 799	3 386	836	712	852	986	820	842
Raffinerte oljeprodukter	8 828	9 362	2 084	2 232	2 483	2 563	2 548	2 796
Kjemiske råvarer	9 449	9 070	2 306	2 363	2 264	2 137	2 172	2 557
Kjemiske og mineralske produkter	20 551	21 757	5 277	5 511	5 285	5 684	5 172	6 235
Metaller	21 043	22 701	5 685	5 735	5 260	6 021	5 439	5 640
Verkstedprodukter	77 813	83 343	20 618	20 225	19 308	23 192	19 607	23 651
Andre industriprodukter	6 587	7 049	1 683	1 556	1 658	2 152	1 772	1 974
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	10 445	16 295	3 262	4 009	3 747	5 277	3 353	4 621
Elektrisk kraft	248	3 345	246	726	1 183	1 190	787	248
Tjenester	80 552	81 638	17 650	19 130	23 425	21 433	20 632	23 410
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	19 726	20 052	4 601	4 863	4 920	5 668	5 826	6 455
Diftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	1 354	1 227	359	288	306	274	219	394
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	4 257	4 140	795	1 092	1 095	1 158	801	936
Reisetrafikk	26 923	29 128	5 407	6 581	10 254	6 886	5 782	7 494
Andre tjenester	28 292	27 091	6 488	6 306	6 850	7 447	8 004	8 131
Samferdsel	3 410	2 976	677	708	907	684	882	775
Finans- og forretningstjenester	15 273	13 350	3 073	3 128	3 245	3 904	4 020	4 215
Tjenester ellers	9 609	10 765	2 738	2 470	2 698	2 859	3 102	3 140

30*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A34. Import. Faste 1993-priser. Millioner kroner

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Import i alt	289 675	308 520	73 539	72 848	78 817	83 316	77 428	84 455
Varer	211 927	230 887	56 107	54 595	56 540	63 644	58 602	63 764
Skip, nybygde og eldre	6 873	6 490	1 871	663	1 505	2 451	3 113	1 179
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	517	407	42	48	268	49	38	55
Oljevirkksomhet, diverse varer	5 816	7 029	1 819	1 537	1 839	1 833	1 786	2 114
Andre varer	198 721	216 962	52 375	52 347	52 928	59 312	53 666	60 415
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7 023	7 288	1 963	1 711	1 636	1 978	1 675	1 962
Råolje	1 244	1 176	214	219	226	517	392	317
Bergverksprodukter	2 434	2 459	705	566	557	632	589	718
Industriprodukter	187 811	203 698	49 355	49 309	49 631	55 403	50 193	57 234
Nærings- og nytelsesmidler	8 297	8 671	1 944	2 140	2 335	2 251	2 070	2 414
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15 900	15 691	4 181	3 211	4 525	3 774	4 263	3 675
Trevarer	3 431	3 711	870	928	902	1 011	928	1 194
Treforedlingsprodukter	5 510	5 594	1 422	1 341	1 332	1 498	1 454	1 529
Grafiske produkter	2 770	3 121	742	632	806	941	787	792
Raffinerte oljeprodukter	9 117	8 365	1 996	2 029	2 248	2 092	2 207	2 617
Kjemiske råvarer	8 854	9 078	2 346	2 283	2 251	2 198	2 137	2 489
Kjemiske og mineralske produkter	20 620	22 607	5 553	5 671	5 359	6 024	5 423	6 437
Metaller	18 862	21 485	5 212	5 347	5 119	5 807	5 285	5 432
Verkstedprodukter	78 155	84 180	20 485	20 809	19 683	23 202	20 807	25 126
Andre industriprodukter	6 549	6 773	1 649	1 519	1 602	2 002	1 756	1 895
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	9 746	14 422	2 953	3 399	3 469	4 602	3 075	3 635
Elektrisk kraft	209	2 341	138	543	877	782	817	185
Tjenester	77 748	77 633	17 432	18 253	22 277	19 671	18 825	20 691
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	19 522	19 918	4 876	4 905	5 012	5 125	5 179	5 253
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	1 301	1 156	344	271	288	253	201	361
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	4 037	3 784	744	1 014	993	1 033	723	836
Reisetrafikk	26 050	27 264	5 079	6 188	9 522	6 475	5 665	7 050
Andre tjenester	26 837	25 512	6 390	5 875	6 462	6 786	7 058	7 192
Samferdsel	3 450	3 040	664	693	952	731	835	743
Finans- og forretningstjenester	14 082	12 290	3 110	2 836	2 979	3 365	3 361	3 601
Tjenester ellers	9 306	10 183	2 616	2 346	2 531	2 690	2 863	2 848

31*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. Import.

Faste 1993-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Import i alt	5,5	6,5	7,3	1,2	8,5	8,9	5,3	15,9
Varer	9,3	8,9	9,2	5,6	10,9	10,0	4,4	16,8
Skip, nybygde og eldre	-13,4	-5,6	-20,4	-58,6	78,2	18,1	66,3	77,9
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	102,7	-21,4	-32,3	-26,8	198,8	-83,7	-10,1	16,1
Oljevirksomhet, diverse varer	40,0	20,9	132,6	71,5	23,5	-30,8	-1,8	37,5
Andre varer	9,5	9,2	8,6	6,6	9,0	12,3	2,5	15,4
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7,0	3,8	3,3	-8,9	8,8	13,7	-14,7	14,6
Råolje	32,0	-5,5	-38,7	-42,8	-31,1	179,9	83,3	45,0
Bergverksprodukter	2,0	1,0	27,3	-16,1	-2,1	-0,8	-16,3	26,9
Industriprodukter	9,7	8,5	8,8	7,0	7,6	10,3	1,7	16,1
Nærings- og nytelsesmidler	4,0	4,5	11,2	-0,0	0,7	7,8	6,5	12,8
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	1,6	-1,3	-10,0	-0,1	-0,8	8,4	2,0	14,5
Trevarer	3,2	8,2	0,0	5,9	15,2	12,0	6,6	28,8
Treforedlingsprodukter	5,9	1,5	-1,1	0,5	1,2	5,5	2,2	14,0
Grafiske produkter	7,6	12,6	14,3	4,6	19,4	11,8	6,0	25,4
Raffinerte oljeprodukter	14,8	-8,2	-4,4	-10,8	-8,9	-8,5	10,6	29,0
Kjemiske råvarer	8,3	2,5	9,0	0,5	3,2	-2,3	-8,9	9,0
Kjemiske og mineralske produkter	9,9	9,6	10,6	6,8	8,8	12,3	-2,3	13,5
Metaller	1,0	13,9	17,4	9,2	12,6	16,6	1,4	1,6
Verkstedprodukter	17,2	7,7	11,2	9,7	6,6	4,0	1,6	20,7
Andre industriprodukter	7,5	3,4	4,4	4,8	3,6	1,5	6,5	24,7
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	-3,8	48,0	28,8	23,8	47,0	96,0	4,1	6,9
Elektrisk kraft	-54,5	.	155,9	391,0	.	.	489,7	-66,0
Tjenester	-3,6	-0,1	1,7	-10,1	2,8	5,6	8,0	13,4
Driftsutgifter ekskl. bunkers, skipsfart	0,2	2,0	-1,9	0,2	3,9	6,1	6,2	7,1
Driftsutgifter ekskl. bunkers, Oljeboring	50,6	-11,2	38,7	-15,9	-30,8	-19,8	-41,7	32,9
Oljevirksomhet, diverse tjenester	-36,7	-6,3	15,0	-31,7	-20,0	55,2	-2,9	-17,5
Reisetrafikk	1,9	4,7	7,4	-3,3	9,6	3,8	11,5	13,9
Andre tjenester	-5,3	-4,9	-2,4	-18,3	-0,7	3,0	10,5	22,4
Samferdsel	-11,5	-11,9	-15,3	-25,5	0,8	-7,6	25,7	7,3
Finans- og forretningstjenester	-1,9	-12,7	-14,3	-25,6	-9,4	0,3	8,1	27,0
Tjenester ellers	-7,8	9,4	22,4	-4,3	11,3	10,0	9,4	21,4

32*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A36. Import.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Import i alt	1,0	1,0	-0,1	1,6	0,9	1,6	-0,3	1,0
Varer	0,4	0,9	0,9	0,9	0,5	1,1	-2,9	-1,3
Skip, nybygde og eldre	-8,7	5,9	3,2	10,5	10,2	3,5	3,3	8,6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-30,0	-0,1	-6,3	-12,6	-17,6	-14,1	21,3	21,2
Oljevirksomhet, diverse varer	4,3	2,9	2,5	2,8	4,4	4,1	3,7	3,9
Andre varer	0,6	0,6	0,6	0,4	0,3	0,8	-3,3	-1,6
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5,4	-1,2	2,6	-0,3	-4,4	-3,4	-1,3	6,3
Råolje	-2,0	36,4	9,2	25,3	40,2	50,3	9,1	-12,6
Bergverksprodukter	-0,8	2,6	-0,6	7,8	7,5	-3,6	4,1	3,4
Industriprodukter	0,7	0,0	0,4	-0,1	-0,3	0,1	-3,2	-1,7
Nærings- og nytelsesmidler	2,5	1,8	3,8	1,1	1,6	0,7	-3,3	-1,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-1,7	2,3	3,0	2,6	2,0	1,2	0,5	2,1
Trevarer	6,9	-2,3	-4,7	-1,5	-1,6	-1,5	-0,2	-3,1
Treforedlingsprodukter	16,1	-3,0	6,5	-2,3	-7,9	-7,9	-11,5	-8,3
Grafiske produkter	2,9	7,4	8,2	9,1	3,9	8,6	-7,5	-5,7
Raffinerte oljeprodukter	-5,5	15,6	7,5	6,0	20,9	28,3	10,6	-2,9
Kjemiske råvarer	4,0	-6,4	-13,0	-4,4	-6,7	-0,9	3,4	-0,8
Kjemiske og mineralske produkter	-0,5	-3,4	-3,2	-0,7	-2,7	-6,9	0,4	-0,3
Metaller	5,8	-5,3	-2,5	-2,1	-6,7	-9,6	-5,6	-3,2
Verkstedprodukter	-1,3	-0,6	0,8	-1,9	-1,1	-0,1	-6,4	-3,1
Andre industriprodukter	0,6	3,5	1,1	2,3	5,8	4,6	-1,1	1,7
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	3,3	5,4	3,1	10,1	2,8	4,9	-1,3	7,8
Elektrisk kraft	-30,3	20,7	4,5	40,8	26,4	17,8	-45,7	0,4
Tjenester	2,5	1,5	-3,3	3,5	1,9	3,1	8,2	7,9
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	9,2	-0,4	-7,7	-1,0	-3,0	9,9	19,2	23,9
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	0,9	2,1	0,3	3,5	2,6	2,2	4,6	3,0
Oljevirksomhet, diverse tjenester	3,4	3,8	2,5	2,8	4,4	4,1	3,7	3,9
Reisetrafikk	0,8	3,4	3,9	5,4	3,8	0,4	-4,1	-0,0
Andre tjenester	0,0	0,7	-6,3	5,8	2,5	0,9	11,7	5,3
Samferdsel	0,1	-0,9	3,7	2,0	-4,4	-3,2	3,6	2,1
Finans- og forretningstjenester	-1,0	0,2	-13,3	9,3	4,4	0,7	21,0	6,1
Tjenester ellers	1,3	2,4	2,0	2,4	2,8	2,4	3,5	4,7

33*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A37. Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner

	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Eksport i alt	412 679	99 005	98 612	102 870	112 192	106 968	107 893
Varer	321 688	77 583	76 267	78 126	89 712	84 212	83 003
Tjenester	90 991	21 422	22 345	24 744	22 480	22 756	24 890
Import i alt	319 986	75 636	75 250	81 345	87 755	79 435	88 130
Varer	238 348	57 986	56 120	57 920	66 322	58 803	64 721
Tjenester	81 638	17 650	19 130	23 425	21 433	20 632	23 410
Eksportoverskudd	92 693	23 369	23 362	21 525	24 437	27 533	19 763
Inntekter	39 793	10 737	9 664	9 385	10 007	10 430	12 457
Lønn	1 200	300	300	300	300	300	300
Renteinntekter	23 203	6 166	5 472	5 454	6 111	6 277	7 999
Aksjeutbytte m.v. til Norge	2 052	1 064	405	280	303	240	1 121
Reinvestert fortjeneste	3 716	352	1 105	1 170	1 089	1 136	655
Løpende overføringer til Norge	9 622	2 855	2 382	2 181	2 204	2 477	2 382
Utgifter	59 965	14 707	15 304	12 560	17 394	16 288	18 336
Lønn	3 604	895	887	903	919	890	926
Renteutgifter	22 978	6 066	6 046	3 872	6 994	7 410	7 833
Aksjeutbytte m.v. fra Norge	9 513	2 268	3 982	2 777	486	2 984	4 781
Reinvestert fortjeneste	4 656	1 283	-109	689	2 793	342	-2
Løpende overføringer fra Norge	19 214	4 195	4 498	4 319	6 202	4 662	4 798
Overskudd på rente og stønadsbalansen	-20 172	-3 970	-5 640	-3 175	-7 387	-5 858	-5 879
Overskudd på driftsbalansen	72 521	19 399	17 722	18 350	17 050	21 675	13 884
Kapitaloverføringer, netto	-1 018	-17	-20	-62	-919	-73	-262
Netto finansinvestering	71 503	19 382	17 702	18 288	16 131	21 602	13 622

34*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A38. Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. 1000

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Sysselsatte lønnstakere	1 916,0	1 973,5	1 926,3	1 963,1	2 000,0	2 004,0	2 001,4	2 032,5
Jordbruk, jakt og viltstell	16,7	17,1	17,0	17,3	17,3	16,9	16,5	16,3
Skogbruk	3,6	3,5	3,4	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8,1	8,2	7,7	8,0	8,3	8,6	8,8	9,0
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	21,0	21,7	21,2	21,7	22,0	22,0	22,1	22,2
Utvinning av råolje og naturgass	17,1	17,6	17,8	17,6	17,7	17,6	17,5	17,4
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3,9	4,1	3,5	4,2	4,3	4,4	4,6	4,8
Bergverksdrift	4,5	4,4	4,5	4,6	4,5	4,2	4,2	4,3
Industri.	292,4	298,6	291,6	297,5	302,8	302,6	307,3	311,5
Nærings- og nytelsesmiddelindustri.	53,3	54,5	52,8	53,8	55,5	56,1	55,8	55,6
Tekstil- og bekledningsindustri	8,5	8,4	8,3	8,7	8,6	8,2	7,9	7,9
Trelast- og trevareindustri	15,4	15,5	15,0	15,4	15,9	15,7	16,6	17,0
Treforedling	11,1	10,9	11,2	10,9	11,1	10,3	10,5	10,7
Forlag og grafisk industri	38,9	39,7	40,0	39,6	39,7	39,6	41,2	42,4
Oljeraffinering	1,9	1,9	1,7	2,0	2,1	1,9	1,9	2,2
Kjemiske råvarer	9,3	9,5	9,4	9,6	9,7	9,4	9,3	9,4
Kjemisk og mineralsk industri mv.	20,8	21,6	20,9	21,2	22,1	22,3	21,6	22,3
Metallindustri	16,4	16,7	15,0	17,3	17,7	16,8	16,4	17,1
Verkstedsindustri	71,1	72,6	71,7	72,7	72,9	73,0	76,8	76,5
Bygging av skip og oljeplattformer	33,4	34,3	33,4	33,8	34,7	35,4	35,9	36,5
Møbelindustri og annen industri	12,3	12,9	12,3	12,5	12,8	13,9	13,5	13,8
Kraftforsyning	20,0	20,0	19,5	20,0	20,5	19,9	20,0	20,2
Bygge- og anleggsvirksomhet.	85,6	88,0	84,1	87,4	90,4	90,2	93,1	96,0
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	814,3	846,1	825,0	843,9	858,2	857,1	859,4	880,1
Varehandel	268,5	283,3	276,4	282,8	286,9	286,8	290,2	298,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	54,4	56,9	53,8	56,5	59,3	57,9	57,5	59,8
Rørtransport	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,4
Sjøtransport	50,6	50,1	48,4	49,8	51,2	51,0	48,9	49,2
Utenriks sjøfart.	42,5	41,8	40,8	41,5	42,4	42,6	40,7	40,8
Innenriks sjøfart	8,1	8,3	7,6	8,3	8,8	8,4	8,1	8,4
Transport ellers	71,4	73,6	70,6	73,1	75,6	75,1	76,9	79,8
Post og telekommunikasjon	50,4	50,2	50,4	50,8	50,5	49,1	49,7	49,6
Finansiell tjensteyting, forsikring.	51,0	50,7	50,3	50,7	51,1	50,7	50,2	49,9
Boligtjenester(husholdninger)	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	111,1	119,3	115,4	119,7	120,9	121,1	123,4	130,3
Personlig tjenesteyting	155,3	160,4	158,0	158,8	161,0	163,9	161,2	161,9
Offentlig forvaltningsvirksomhet.	650,0	665,7	652,4	659,0	672,3	679,0	666,5	669,2
Statsforvaltningen.	149,9	152,0	149,0	150,5	153,5	155,0	150,5	150,7
Sivil forvaltning.	104,6	106,6	104,5	105,5	107,7	108,7	105,9	106,9
Forsvar	45,4	45,4	44,5	44,9	45,9	46,3	44,7	43,8
Kommuneforvaltningen.	500,1	513,7	503,4	508,6	518,8	524,0	516,0	518,6
Fastlands-Norge	1 852,1	1 909,5	1 863,9	1 899,5	1 935,1	1 939,0	1 938,4	1 969,1
Sysselsatte lønnstakere og selvstendige	2 106,7	2 159,9	2 120,5	2 152,3	2 187,1	2 179,0	2 180,4	2 219,7

35*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A39. Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. Prosentvis endring fra samme periode året før.
Prosent endring fra året før

	1995	1996	96:1	96:2	96:3	96:4	97:1	97:2
Sysselsatte lønnstakere	2,6	3,0	2,7	3,5	2,9	2,9	3,9	3,5
Jordbruk, jakt og viltstell	0,8	2,8	4,1	3,3	1,4	2,5	-3,1	-6,0
Skogbruk	1,1	-0,6	1,5	-0,3	-2,1	-1,2	7,7	0,2
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	2,7	1,1	-3,3	-0,3	1,1	7,0	13,1	12,3
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-2,0	3,7	1,6	4,3	4,0	5,0	4,0	2,5
Utvinning av råolje og naturgass	-1,8	3,5	4,3	3,4	2,9	3,5	-1,5	-0,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-3,2	4,6	-10,3	8,0	8,8	11,7	32,4	16,3
Bergverksdrift	-0,7	-0,0	2,9	3,3	-0,2	-5,9	-5,5	-5,6
Industri.	3,1	2,1	2,2	2,3	1,6	2,5	5,4	4,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri.	1,3	2,3	1,7	1,3	1,6	4,6	5,7	3,4
Tekstil- og bekledningsindustri	-1,4	-0,9	-2,1	2,1	0,1	-3,9	-4,5	-8,7
Trelast- og trevareindustri	3,5	0,5	-0,6	0,4	1,1	1,1	10,7	10,2
Treforedling	1,9	-2,0	2,9	-2,1	-2,4	-6,3	-5,4	-2,3
Forlag og grafisk industri	2,1	2,0	3,9	2,8	0,7	0,7	3,1	7,2
Oljeraffinering	-4,0	-0,0	-1,6	0,7	0,9	-0,2	10,2	9,6
Kjemiske råvarer	2,1	3,0	4,7	4,4	2,3	0,8	-1,5	-1,7
Kjemisk og mineralisk industri mv.	4,9	4,0	2,5	2,1	4,3	7,1	3,2	5,2
Metallindustri	-0,3	2,0	-3,6	4,5	3,6	3,2	9,2	-1,1
Verkstedsindustri	5,1	2,1	3,4	3,4	1,0	0,7	7,1	5,2
Bygging av skip og oljeplattformer	5,1	2,8	2,1	1,6	2,5	5,0	7,5	8,0
Møbelindustri og annen industri	5,0	5,0	2,9	3,7	2,9	10,2	9,8	10,7
Kraftforsyning	1,2	-0,0	0,3	0,6	-0,2	-0,7	2,4	0,9
Bygge- og anleggsvirksomhet.	8,4	2,9	4,4	3,7	1,1	2,6	10,8	9,9
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	2,8	3,9	3,2	4,9	4,1	3,4	4,2	4,3
Varehandel	5,0	5,5	4,4	6,5	5,8	5,2	5,0	5,4
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,0	4,5	2,4	4,0	5,7	5,7	7,0	5,8
Rørtransport	-2,0	-0,4	25,0	.	.	-68,8	-50,0	-
Sjøtransport	1,8	-1,0	-2,1	-1,3	-0,4	-0,1	0,9	-1,1
Utenriks sjøfart.	1,8	-1,5	-2,5	-1,7	-1,1	-0,7	-0,2	-1,6
Innenriks sjøfart	1,7	2,0	0,4	1,1	3,1	3,1	6,9	1,4
Transport ellers	-1,0	3,1	1,1	3,2	4,0	4,0	8,9	9,2
Post og telekommunikasjon	0,7	-0,4	2,6	3,2	-0,4	-6,4	-1,3	-2,3
Finansiell tjensteyting, forsikring.	0,5	-0,6	-0,8	0,4	-0,8	-1,1	-0,3	-1,6
Boligtjenester(husholdninger)	2,6	2,5	3,2	7,6	7,2	-7,7	-4,9	-9,7
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	4,3	7,4	6,6	9,8	7,2	6,2	7,0	8,8
Personlig tjenesteyting	2,1	3,3	3,0	3,4	2,8	4,0	2,0	1,9
Offentlig forvaltningsvirksomhet.	1,6	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	1,5
Statsforvaltningen	-0,7	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,0	0,1
Sivil forvaltning.	0,6	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,3	1,3
Forsvar	-3,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	-2,6
Kommuneforvaltningen	2,3	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,5	2,0
Fastlands-Norge	2,7	3,1	2,9	3,6	3,0	3,0	4,0	3,7
Sysselsatte lønnstakere og selvstendige	2,1	2,5	2,7	3,0	2,2	2,2	2,8	3,1

36*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B1: Olje- og gassproduksjon

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun
Råolje	8,9	9,5	10,8	11,7	13,1	13,8	12,4	12,9	13,7	13,5	12,2
Naturgass	2,4	2,4	2,6	2,6	3,5	4,6	4,1	4,2	3,6	3,3	3,4

Tabell B2: Produksjonsindeks etter næring og varetype

Sesongjusterte indekser. 1995=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun
Produksjon etter næring:											
Oljeutv., ind., bergv. og kraftf.	85	89	95	100	105	106	106	103	112	108	108
Bergverksdrift og utvinning	79	83	92	100	113	118	116	110	119	117	113
Industri	90	92	97	100	103	103	101	103	105	104	105
Kraft- og vannforsyning	96	98	93	100	84	76	79	84	88	93	95
Produksjon etter varetype:											
Innsatsvarer	87	91	97	100	101	102	101	103	104	105	105
Investeringsvarer	90	92	96	100	104	101	98	100	104	101	103
Konsumvarer, i alt	93	94	99	100	104	104	105	107	103	104	108
Varige konsumvarer	95	93	99	100	106	109	115	119	122	111	127
Ikke-varige konsumvarer	93	94	99	100	104	104	103	105	101	103	106
Energivarer	82	86	92	100	108	107	111	100	119	112	112

Tabell B3: Industriproduksjonen - produksjonsindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						1996 Des	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai
Industri i alt	1,7	2,4	5,5	2,9	2,8	1,6	-0,6	-4,3	-1,6	2,3	6,8
Nærings- og nytelsesmidler	0,7	0,5	4,2	1,3	2,0	-0,2	0,2	-1,7	-0,8	-1,3	0,3
Tekstil- og bekledningsvarer	-4,1	-3,1	9,7	-3,1	2,8	13,3	10,4	-0,3	3,3	7,0	15,3
Lær, og lærvarer	1,3	2,2	7,2	-8,4	-13,2	-21,1	-22,3	-24,8	-14,5	-9,9	-8,3
Trevarer	-0,1	1,7	9,4	2,0	1,4	-1,0	-0,5	-4,8	5,2	7,8	13,0
Treforedl., grafisk prod. og forlagsv.	-0,8	2,4	4,8	3,6	0,8	1,1	0,0	-2,8	-2,5	1,4	5,7
Kull- og petroleumsprodukter	10,4	-0,0	3,3	-9,4	10,5	10,9	12,5	9,1	-2,7	1,7	9,6
Kjemikalier og kjemiske prod.	-0,2	5,9	3,8	2,7	0,9	-2,6	-6,9	-8,9	-6,2	2,3	7,3
Gummi- og plastprodukter	-9,3	4,1	5,4	1,0	-0,1	1,6	1,2	-6,6	0,8	4,7	12,5
Andre ikke-metallholdige mineralprod.	3,2	0,5	13,0	11,4	5,3	8,3	3,0	-1,5	2,8	7,1	9,8
Metaller og metallvarer	1,3	3,5	6,4	1,9	5,0	2,8	1,7	-0,6	2,6	6,9	10,8
Maskiner og utstyr	3,3	1,2	7,7	7,1	4,2	5,1	1,9	-1,4	2,2	10,0	15,0
Elektriske og optiske produkter	1,1	7,0	8,5	7,6	4,7	2,9	-3,3	-9,5	-3,5	-0,5	4,6
Transportmidler	1,8	-4,8	6,5	7,3	3,8	-2,5	-2,9	-5,7	1,4	6,7	8,8
Annen industriproduksjon	-3,3	0,1	6,5	0,7	5,4	3,1	3,2	-2,2	8,5	9,8	23,0

1)Tallene i kolonnenne for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B4: Ordretilgang - industri

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996		1996		1997	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordretilgang i alt	89	101	105	100	116	115	110	113	124	127	135
For eksport	94	103	106	100	99	106	89	98	102	116	124
Fra hjemmemarkedet	69	95	103	100	178	156	176	169	210	176	167
Produksjon av metaller:											
Ordretilgang i alt	68	69	80	100	111	110	117	110	107	103	104
For eksport	68	69	79	100	108	108	110	109	104	104	112
Fra hjemmemarkedet	71	71	86	101	132	123	177	98	132	103	105
Produksjon av maskiner:											
Ordretilgang i alt	92	94	107	100	143	120	175	125	153	130	163
For eksport	86	112	113	100	113	118	131	100	102	112	142
Fra hjemmemarkedet	99	76	99	101	181	118	229	149	229	144	190

Tabell B5: Ordreserver - industri

Ordreserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996		1996		1997	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordreserver i alt	229	209	179	100	180	224	170	144	181	229	224
For eksport	222	212	179	100	179	231	163	141	182	230	227
Fra hjemmemarkedet	256	199	180	100	182	196	197	156	178	222	210
Produksjon av metaller:											
Ordreserver i alt	75	76	84	100	105	103	103	105	108	115	112
For eksport	74	76	82	100	101	104	95	100	104	112	108
Fra hjemmemarkedet	84	74	92	100	132	101	157	133	139	137	148
Produksjon av maskiner:											
Ordreserver i alt	100	99	123	100	127	103	127	131	144	139	151
For eksport	94	97	141	100	108	102	113	111	106	99	106
Fra hjemmemarkedet	111	102	89	100	162	106	154	170	216	213	235

38*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B6: Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av kvartalene.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995	1996			1997	
						4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Leting:											
I alt.	1920	1358	1253	1162	1364	1224	1275	1082	1388	1710	1891
Undersøkelsesboringer.	1288	717	432	532	680	672	545	490	745	941	936
Generelle undersøkelser.	251	284	384	171	302	193	129	335	365	378	187
Felt eval. og - undersøk.	91	146	164	192	108	156	68	95	88	181	89
Adm. og andre kostnader	290	211	273	267	274	203	533	162	191	210	680
Feltutbygging:											
I alt.	7216	8802	7146	6740	6336	8077	5581	6710	6171	6881	7745
Varer	3668	4608	3956	3182	3888	4837	3469	3911	3407	4764	4320
Tjenester.	3021	3442	2511	2980	1779	2604	1402	2007	2268	1440	2294
Produksjonsboring.	532	752	680	579	669	637	710	792	496	677	1131
Felt i drift:											
I alt.	1269	1576	1688	1737	2256	1663	1705	2158	2696	2465	2149
Varer	166	150	164	163	262	183	178	290	275	306	185
Tjenester.	179	137	132	243	322	222	242	390	318	337	263
Produksjonsboring.	925	1290	1393	1332	1672	1258	1285	1478	2102	1822	1701

Tabell B7: Industriinvesteringer i verdi - Investeringsundersøkelsen

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996				1997	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Utførte	2551	2323	2327	3390	3459	3495	3423	3352	3566	3396	..
Antatte	2623	2710	2672	3720	4117	3948	3960	4127	4430	4072	4076

Tabell B8: Boligbygging

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene

viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Boliger satt igang.	1,3	1,3	1,7	1,6	1,5	1,7	1,8	2,1	1,7	1,6	1,7
Boliger under arbeid.	16,2	13,6	15,4	16,7	16,8	17,8	17,9	17,9	18,1	18,1	..
Boliger fullført	1,5	1,3	1,5	1,6	1,4	1,4	1,7	2,1	1,2	1,6	..

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

39*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B9: Detaljomsetningsvolum

Sesongjustert indeks. 1995=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Omsetning ialt.	91	93	97	100	103	104	105	106	106	109	106

Tabell B10: Detaljomsetningsvolum mv.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Omsetning i alt	2,0	1,7	4,5	2,9	3,1	-0,6	1,5	4,1	7,1	4,7	..
Butikkhandel med bredt vareutvalg	1,3	2,6	5,2	4,6	1,8	-1,4	-2,1	-0,8	0,6	0,9	..
Butikkhandel med nærings- og nytellesmidler i spesialforr.	12,3	7,0	2,2	-0,8	-1,7	-4,3	-5,0	-3,6	-3,4	-2,5	..
Butikkhandel med apotekvarer,, sykepleieart. kosmetikk og toalettart.	2,6	8,9	5,1	-2,9	1,4	-0,1	2,0	3,9	8,4	4,5	..
Butikkhandel med andre nye varer	0,5	-1,3	4,2	3,9	5,7	0,5	6,2	10,9	16,2	10,5	..
Reg. nye personbiler	11,8	3,8	42,7	7,2	50,0	1,3	2,9	2,2	12,6	4,8	5,1

1)Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

Tabell B11: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen

Arbeidsledige (AKU) og sysselsatte. 1000 personer og prosent.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996				1997	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Arbeidsledig (AKU) :											
Kvinner	50	50	47	46	50	51	53	55	43	48	52
Menn	76	77	70	61	59	67	62	56	51	52	55
Totalt	126	127	116	107	109	117	115	111	94	100	107
Sysselsatte	2004	2004	2035	2079	2137	2096	2134	2164	2154	2155	2201
Arbeidsledighetsrate (AKU)	5,9	5,9	5,4	4,9	4,9	5,3	5,1	4,9	4,2	4,4	4,6

Tabell B12: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer

Tallet på registrerte arbeidsledige og ledige plasser. Arbeidsledighetsprosenten.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug
Sesongjusterte tall:											
Reg. arb.løse og pers. på tiltak 1000 pers.	163	175	166	147	127	106	102	100	97	95	92
Ujusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse 1000 pers. . . .	114,4	118,1	110,3	102,1	90,9	81,5	76,2	71,7	75,5	81,0	78,7
Herav: Permitterte 1000 pers. . . .	8,7	9,2	7,5	6,4	6,4	6,3	4,7	3,7	2,9	2,7	2,9
Ledige plasser 1000 pers. . . .	6,4	7,4	7,7	8,8	10,0	16,0	17,4	14,5	16,0	9,5	13,7
Arbeidsledighetsrate (AD) 1)	5,4	5,5	5,2	4,7	4,2	3,6	3,4	3,2	3,4	3,6	3,5
Arb.ledige/led.plasser	19,5	17,0	15,0	11,8	9,3	5,1	4,4	4,9	4,7	8,5	5,8

1)Registrerte ledige i følge Arbeidsdirektoratet (AD) i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B13: Timefortjeneste

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1992	1993	1994	1995	1996	1995	1996				1997
						4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Industri, kvinner	89,2	91,8	94,5	97,9	102,1	99,1	99,9	100,9	103,3	104,5	104,3
Industri, menn	102,7	105,4	108,5	112,3	117,0	113,6	114,6	116,6	117,3	119,3	119,1
Bygge- og anl., menn	110,6	113,3	112,7	114,2	118,4	115,9	114,6	116,9	118,9	123,2	121,1

Tabell B14: Konsumprisindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Ialt	2,3	2,3	1,4	2,5	1,3	3,3	3,1	2,6	2,7	2,9	2,2
Varer og tjenester etter konsumgruppe:											
Matvarer ialt	1,4	-1,1	1,5	1,5	1,7	3,8	3,8	4,0	4,0	3,9	2,4
Drikkevarer og tobakk	9,1	3,1	3,9	4,3	2,3	6,6	6,7	6,8	7,0	6,8	6,3
Klær og skotøy	1,7	2,7	1,5	0,9	-3,1	2,4	2,7	1,5	0,2	-0,3	-0,9
Bolig, lys og brensel	2,3	2,8	0,9	2,8	2,4	5,3	4,7	3,2	3,0	3,7	1,6
Møbler og husholdningsartikler	0,4	1,9	1,4	1,8	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,1	1,1
Helsepleie	6,0	4,3	2,3	4,5	3,2	2,5	2,4	2,8	2,8	3,0	4,7
Reiser og transport	2,0	3,4	1,5	3,2	0,3	2,2	2,0	1,6	2,6	2,6	3,4
Fritidssysler og utdanning	3,3	3,4	2,1	2,1	1,0	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9
Andre varer og tjenester	2,2	1,6	0,2	2,3	2,2	1,9	1,9	2,0	2,0	2,6	2,3
Varer og tjenester etter leveringssektor:											
Jordbruksvarer	1,3	-2,0	0,1	-0,1	1,8	5,5	5,6	5,3	5,2	4,8	2,0
Andre norskproduserte konsumvarer	2,5	2,7	1,9	3,9	2,3	5,6	4,9	3,2	3,8	3,8	2,3
Importerte konsumvarer	1,8	3,3	2,3	2,3	-2,1	1,6	1,6	1,5	1,1	1,1	1,1
Husleie	3,7	2,8	0,6	1,4	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	2,7	2,7
Andre tjenester	2,3	2,0	1,1	2,7	2,6	2,2	2,2	2,5	2,5	2,7	3,1

Tabell B15: Engrospriser

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Ialt	0,1	-0,0	1,4	1,9	1,5	1,5	1,2	0,8	1,3	1,7	2,0
Matvarer og levende dyr	1,1	-2,4	0,8	-1,0	0,6	2,0	2,2	2,2	1,8	2,3	1,5
Drikkevarer og tobakk	6,5	1,1	4,6	4,9	-0,0	1,5	1,7	1,7	2,1	2,2	2,2
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-3,1	-4,1	3,7	2,8	-0,9	1,1	3,6	2,8	3,2	3,9	5,5
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	-3,5	-2,3	-1,8	-0,8	5,4	4,1	0,3	-2,0	0,5	1,5	1,7
Dyre- og plantefett, voks	5,4	0,2	5,0	1,0	-0,9	1,7	2,1	1,7	1,2	0,6	1,6
Kjemikalier	0,2	2,5	2,8	4,3	0,7	0,3	0,6	0,4	0,9	1,2	1,0
Bearbeidde varer etter materiale	0,1	0,3	2,5	4,8	0,8	-0,5	-0,5	0,0	0,5	0,7	1,1
Maskiner og transportmidler	1,4	4,2	2,1	3,2	1,1	1,4	1,9	1,6	1,5	1,5	1,7
Forskjellige ferdigvarer	2,0	2,7	1,6	2,5	2,2	1,0	1,1	1,4	1,5	1,7	1,6

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B16: Utenrikshandel - verditall

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
						Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul
Eksport 1)	9,0	9,4	10,8	11,9	12,9	13,2	12,8	13,8	13,7	13,7	13,7
Import 2)	12,9	13,2	15,5	16,9	18,3	18,6	19,8	18,9	19,6	20,4	19,9
Import 3)	12,9	13,1	15,5	16,8	18,2	18,4	19,5	18,8	19,5	20,2	19,7

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

Tabell B17: Utenrikshandel - indekser

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport i flg. handelsstatistikken. 1988=100.

Årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1992	1993	1994	1995	1996	1996				1997	
						1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Sesongjusterte tall:											
Eksportvolum 1)	126	131	149	153	169	171	165	167	174	173	182
Importvolum 2)	111	111	130	140	154	149	152	156	161	161	164
Ujusterte tall:											
Eksportpriser 1)	93	93	94	101	100	99	100	99	100	99	99
Importpriser 2)	103	104	104	105	104	106	103	103	106	101	103

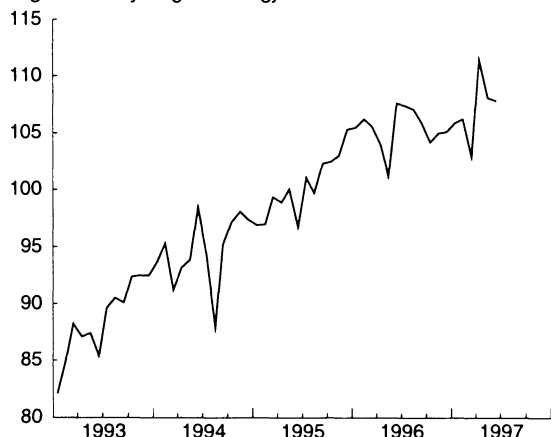
1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Produksjonsindeks

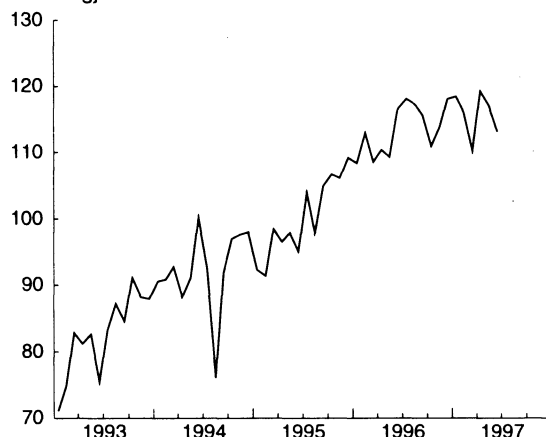
Olje- og gassutvinning, industri, bergverksdrift og kraftforsyning. Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks

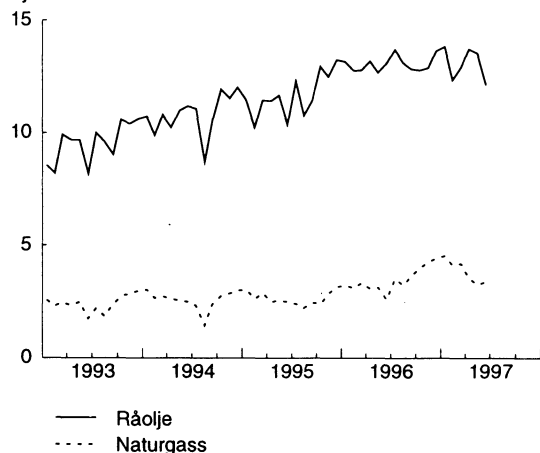
Utvinning av råolje og naturgass. Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Olje- og gassproduksjon

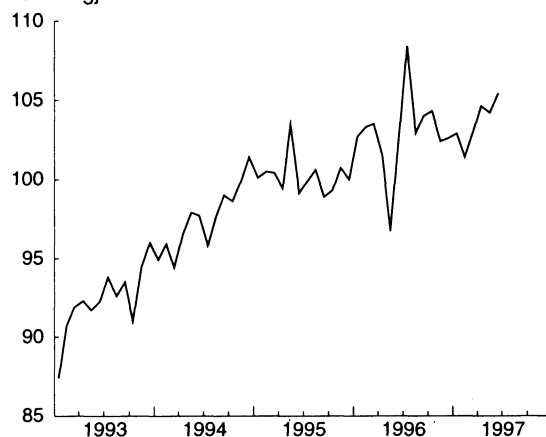
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm³)
Ujusterte tall.

Kilde: Oljedirektoratet.

Produksjonsindeks

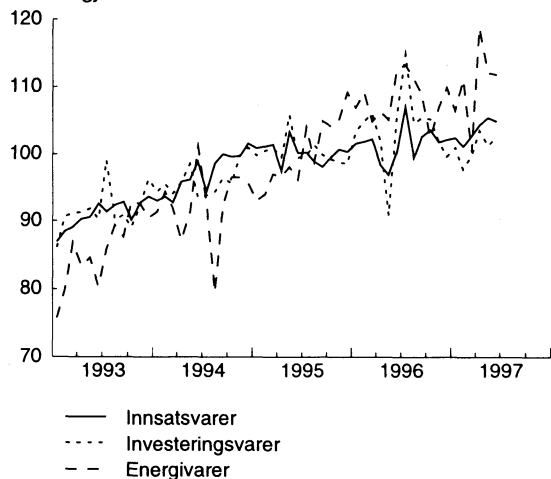
Industri i alt.
Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks etter varetype

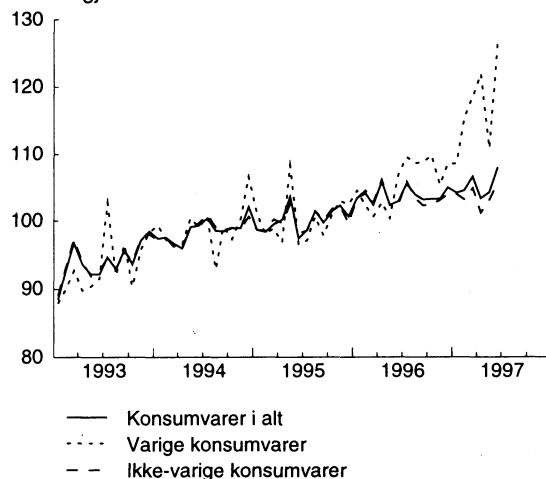
Sesongjustert. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks etter varetype

Sesongjustert. 1995=100

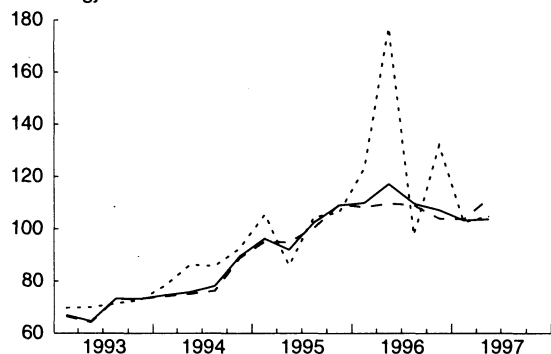
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Ordretilgang

Metaller

Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

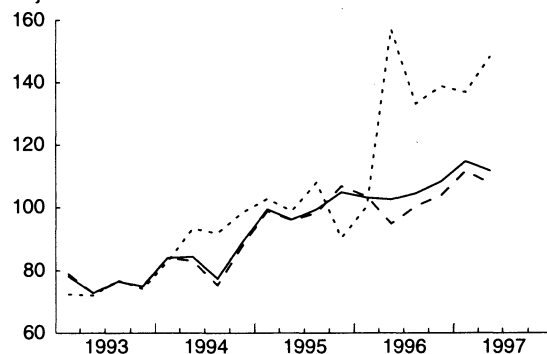
— I alt
 Fra hjemmemarkedet
 --- Fra utlandet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordreserve

Metaller

Ujustert verdiindeks. 1995=100

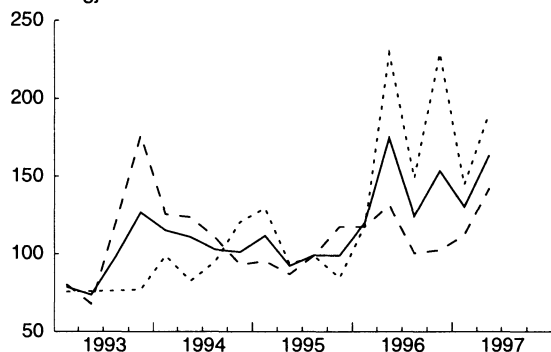
— I alt
 Fra hjemmemarkedet
 --- Fra utlandet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordretilgang

Maskiner

Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

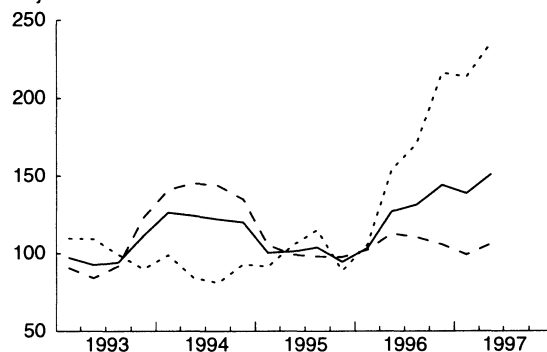
— I alt
 Fra hjemmemarkedet
 --- Fra utlandet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordreserve

Maskiner

Ujustert verdiindeks. 1995=100

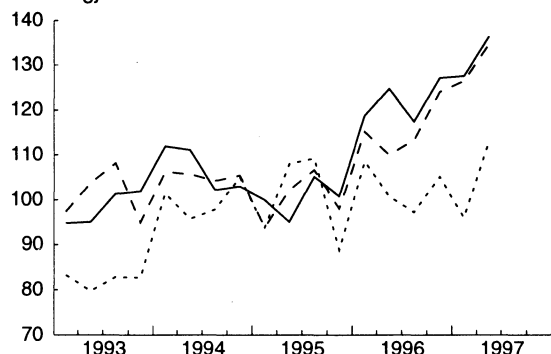
— I alt
 Fra hjemmemarkedet
 --- Fra utlandet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordretilgang

Tekstil og bekledning, metallvarer og kjemiske råvarer

Sesongjustert verdiindeks. 1995=100

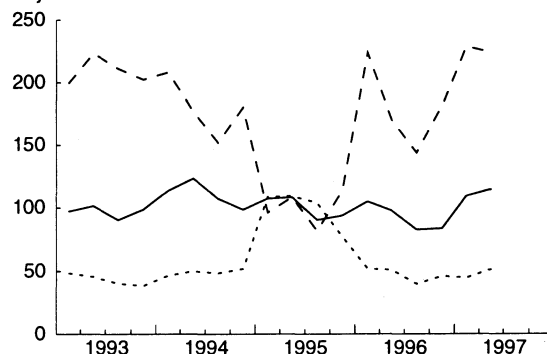
— Tekstil og bekledning
 Metallvarer
 --- Kjemiske råvarer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ordreserve

Tekstil og bekledning, metallvarer og kjemiske råvarer

Ujustert verdiindeks. 1995=100

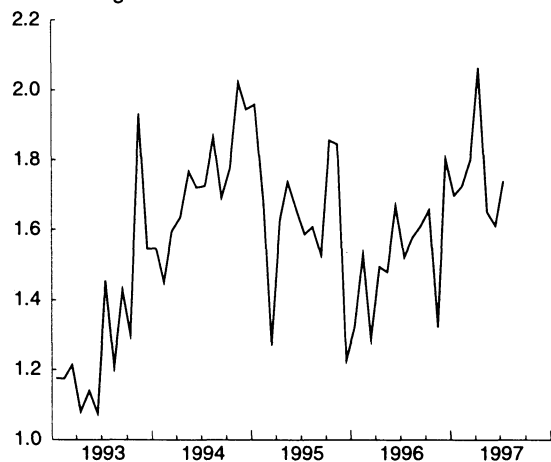
— Tekstil og bekledning
 Metallvarer
 --- Kjemiske råvarer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

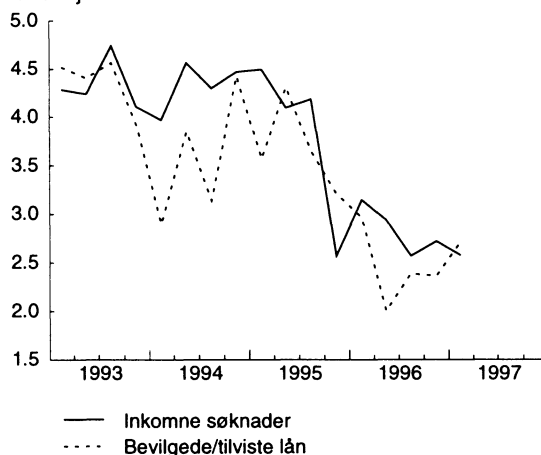
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Bygg satt igang

Antall boliger i tusen

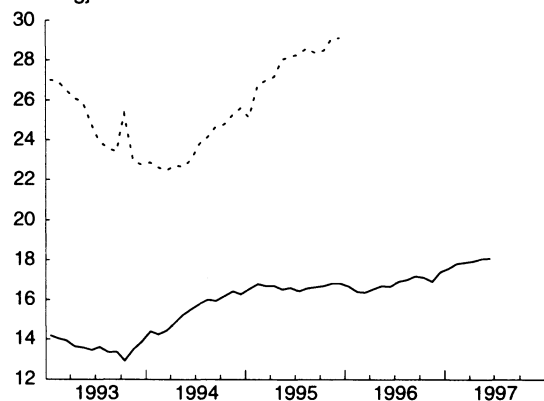
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Boliglån nye boligerAntall oppføringslån fra Husbanken i tusen.
Sesongjustert.

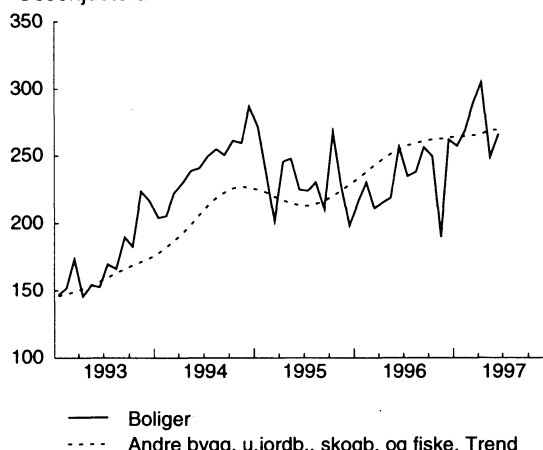
Kilde: Husbanken.

Bygg under arbeid

Sesongjustert.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

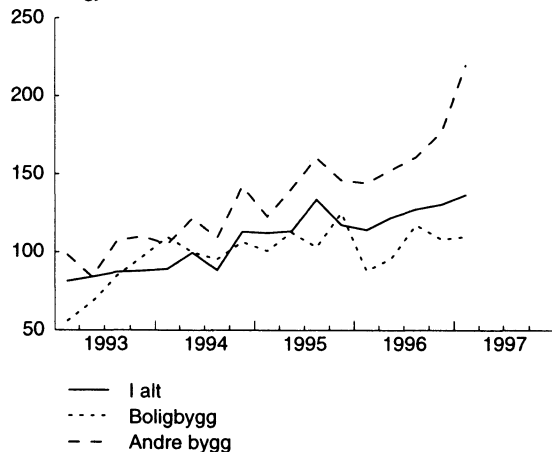
Bygg satt igangBruksareal i tusen kvm.
Sesongjustert.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Ordretilgang. Verdiindeks.

Sesongjustert. 1.kv.1992=100

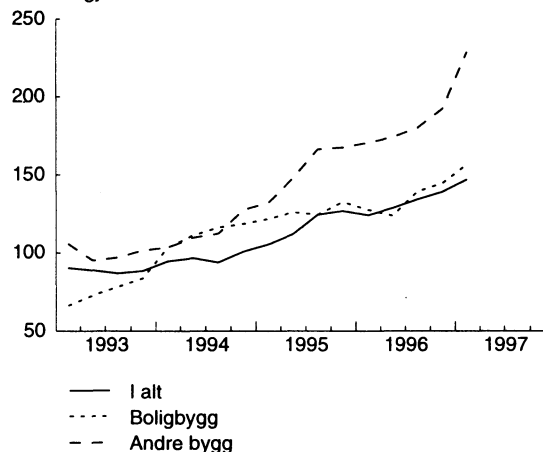

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Ordreserve. Verdiindeks.

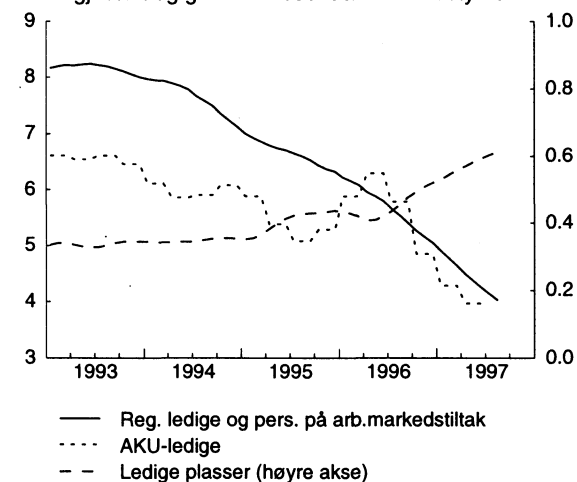
Sesongjustert. 1.kv.1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

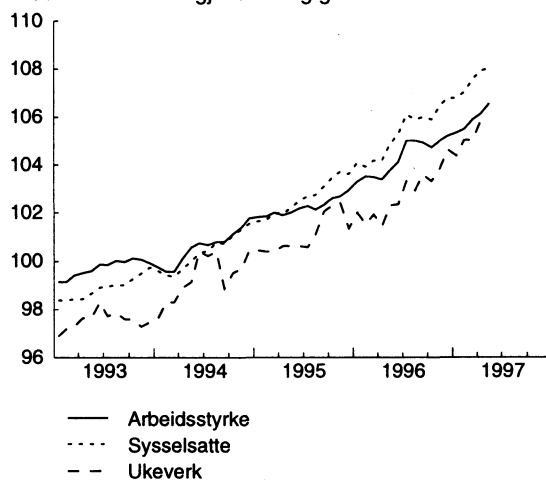
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Arbeidsledige og beholdning av ledige plasser
Sesongjustert og glattet. Prosent av arbeidsstyrken.

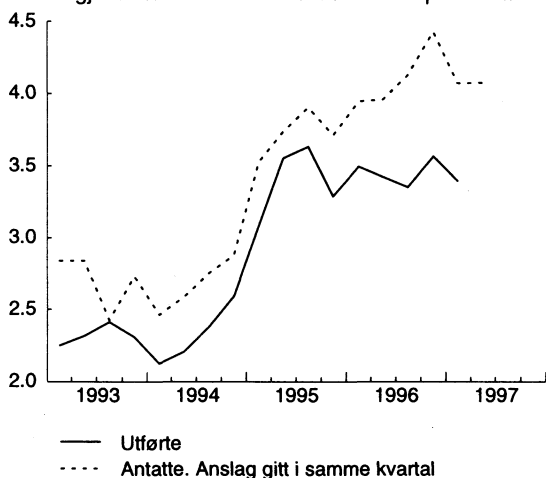
Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk
1990=100. Sesongjusterte og glattede månedstall.

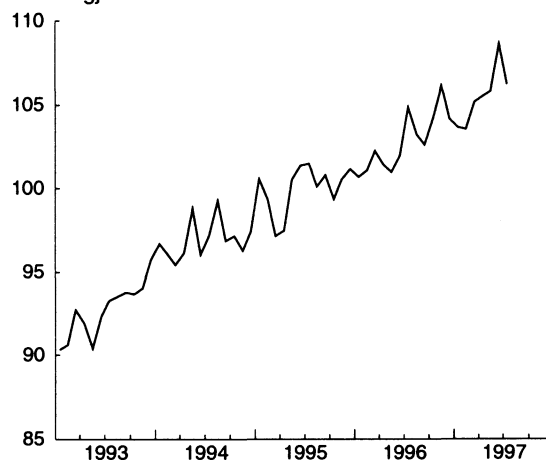
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Antatte og utførte investeringer i industri
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal

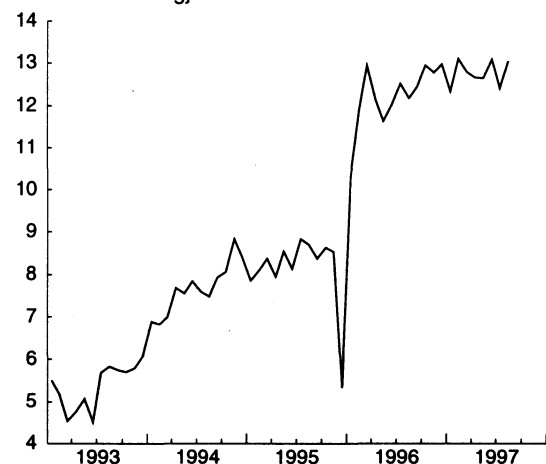
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Detaljomsætning
Sesongjustert volumindeks. 1995=100

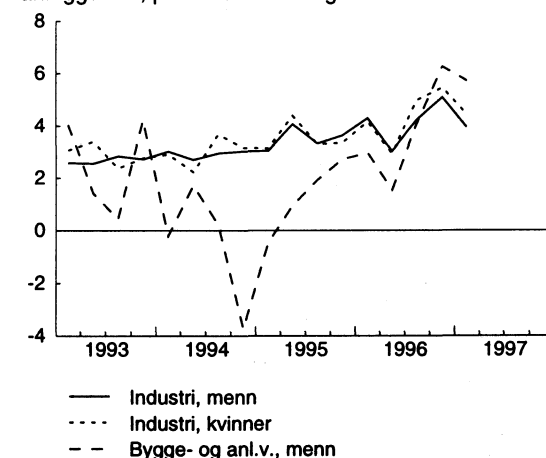
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Registrerte nye personbiler
1000 stk. Sesongjustert.

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Lønninger
Gj.sn. timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirk., prosentvis endring fra et år før.

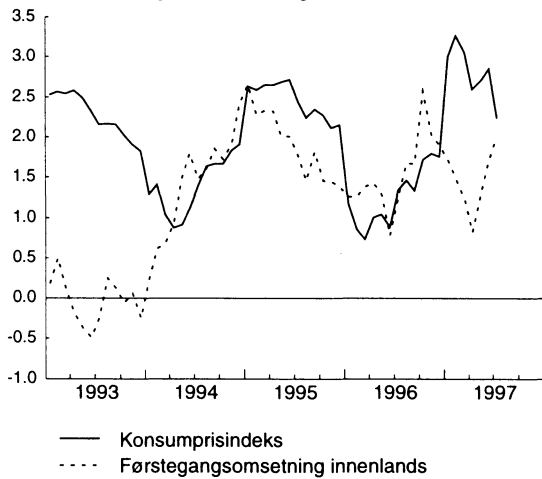

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Innenlandske priser

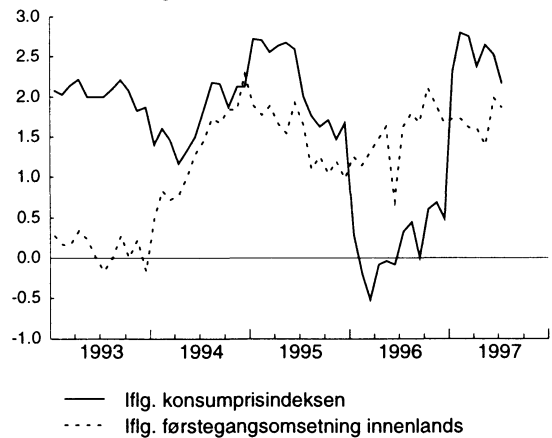
Prosent endring fra ett år tidligere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisstigning for konsumvarer 1)

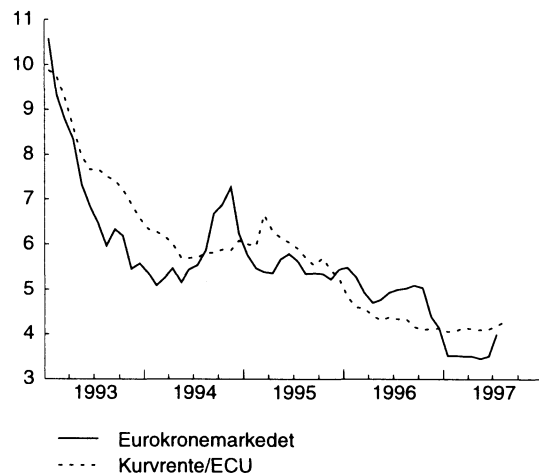
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeks for varer omsatt gjennom detaljhandel og førstegangsomsetning innenlands for varer til konsum.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nominell rente på tre-måneders plasseringer

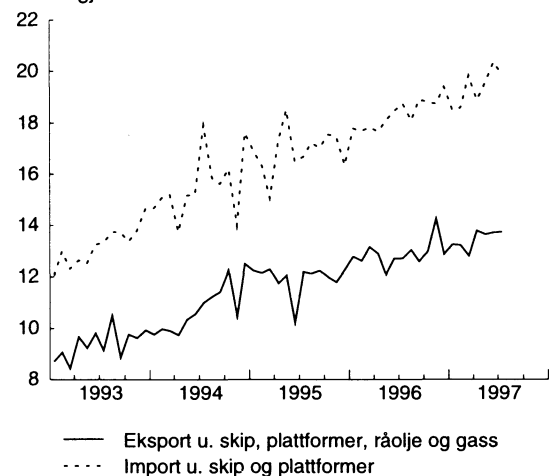
Prosent.

Kilde: Norges Bank.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer

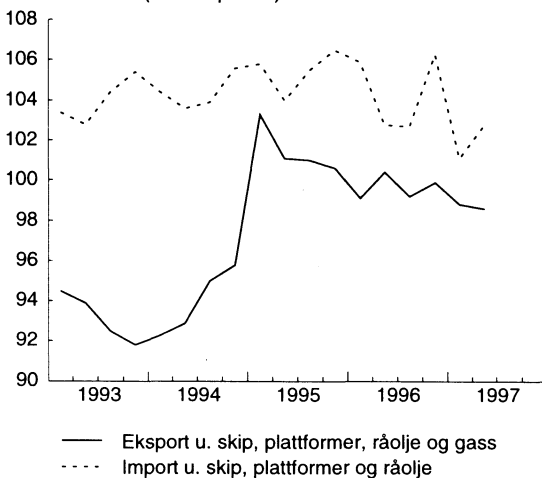
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer

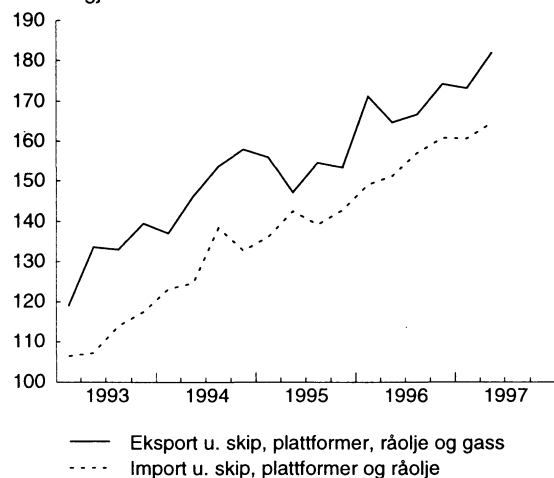
Prisindekser (enhetspriser). 1988=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandel med tradisjonelle varer

Sesongjustert volumindeks. 1988=100.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

47*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	1,3	0,2	1,5	4,2	2,7	2,5	2,5	2,9
Frankrike	0,8	1,2	-1,3	2,8	2,1	1,5	2,5	2,8
Italia	1,1	0,6	-1,2	2,2	2,9	0,7	1,0	1,8
Japan	3,8	1,0	0,3	0,6	1,4	3,6	2,3	2,9
USA	-1,0	2,7	2,3	3,5	2,0	2,4	3,6	2,0
Storbritannia	-2,0	-0,5	2,1	3,8	2,5	2,1	3,0	2,7
Sverige	-1,1	-1,4	-2,2	3,3	3,6	1,1	2,0	2,3
Tyskland 1)	5,0	2,2	-1,1	2,9	1,9	1,4	2,2	2,8
Norge	3,1	3,3	2,8	5,0	3,3	4,8	3,8	3,4

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C2: Privat konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	1,2	1,9	2,3	6,6	2,1	2,6	2,9	2,8
Frankrike	1,4	1,4	0,2	1,4	1,7	2,1	1,2	2,4
Italia	2,7	1,0	-2,4	1,4	1,8	0,7	0,9	1,5
Japan	2,5	2,1	1,2	1,9	2,0	2,8	1,1	1,8
USA	-0,6	2,8	2,8	3,1	2,3	2,5	3,4	2,4
Storbritannia	-2,2	-0,1	2,5	2,6	1,9	3,0	3,8	3,4
Sverige	0,9	-1,4	-3,1	1,8	0,8	1,5	1,8	2,1
Tyskland 1)	5,6	2,8	0,3	1,0	1,8	1,3	1,0	2,0
Norge	1,5	2,2	2,2	4,1	2,6	4,7	3,4	2,7

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C3: Offentlig konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	-0,1	0,4	3,0	2,0	0,5	2,0	1,0	0,5
Frankrike	2,8	3,4	3,4	1,1	-0,0	1,3	1,2	1,0
Italia	1,7	1,1	0,5	-0,6	-1,3	0,4	-0,8	-0,4
Japan	2,0	2,0	2,4	2,4	3,5	2,3	1,9	-0,0
USA	1,0	-0,1	-0,0	0,2	-0,3	0,5	0,7	0,9
Storbritannia	2,6	-0,1	-0,1	1,7	1,5	0,8	1,1	1,0
Sverige	2,8	-0,0	0,2	-0,7	-1,0	-1,7	-0,4	-0,3
Tyskland 1)	0,5	4,3	-0,0	1,3	2,0	2,4	1,1	1,1
Norge	4,4	5,4	2,3	0,7	0,2	1,6	2,1	1,7

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital
Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	-5,7	-4,2	-4,4	0,6	10,7	7,7	5,4	5,6
Frankrike	0,0	-2,8	-6,7	1,3	2,5	-0,5	2,5	3,5
Italia	0,8	-1,8	-12,8	0,5	6,9	1,2	1,5	3,7
Japan	3,3	-1,5	-2,0	-0,8	1,1	8,7	2,2	3,7
USA	-6,6	5,2	5,1	7,9	5,3	6,1	6,3	3,3
Storbritannia	-9,5	-1,5	0,6	2,9	-0,1	1,0	4,1	5,6
Sverige	-8,9	-10,8	-17,2	2,0	10,9	4,7	2,1	5,0
Tyskland ¹⁾	6,0	3,5	-5,6	4,2	1,5	-0,8	1,6	4,2
Norge	-0,4	-3,1	4,3	6,9	4,5	3,1	6,5	3,5

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C5: Eksport av varer og tjenester
Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	7,7	1,4	-1,4	9,0	0,7	2,3	3,0	4,8
Frankrike	4,1	4,9	-0,4	6,0	6,3	4,7	7,4	7,3
Italia	-0,8	5,9	9,1	10,7	11,6	-0,3	5,3	5,8
Japan	5,2	5,0	1,3	4,6	5,4	2,2	11,0	10,8
USA	6,3	6,6	2,9	8,2	8,9	6,5	9,3	6,5
Storbritannia	-0,7	4,1	3,5	9,2	8,0	6,3	6,0	5,3
Sverige	-2,3	2,3	7,6	14,0	12,6	5,6	6,0	5,8
Tyskland ¹⁾	12,3	-0,3	-4,9	8,0	5,9	4,9	8,4	7,5
Norge	6,1	5,2	3,2	8,2	3,8	8,2	5,7	5,7

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C6: Import av varer og tjenester
Prosentvis volumendring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	4,1	0,8	-3,8	13,6	5,6	1,8	4,0	5,0
Frankrike	3,0	1,2	-3,5	6,7	5,1	2,5	5,4	6,3
Italia	2,7	5,4	-8,1	8,4	9,6	-2,6	4,0	6,1
Japan	-3,1	-0,7	-0,3	8,9	14,3	10,3	4,2	7,5
USA	-0,7	7,5	9,2	12,0	8,0	6,4	10,8	7,0
Storbritannia	-5,2	6,6	3,0	5,4	4,4	7,8	6,6	7,4
Sverige	-4,9	1,1	-2,5	13,2	10,3	3,5	5,0	5,9
Tyskland ¹⁾	12,8	2,0	-5,7	7,6	6,4	2,6	4,8	6,6
Norge	0,2	0,7	4,4	6,9	5,1	2,5	6,2	4,1

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

49*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C7: Privat konsumdeflator
Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	2,4	2,0	0,4	1,8	2,1	2,1	2,2	2,7
Frankrike	3,2	2,4	2,2	2,1	1,6	1,8	1,6	1,4
Italia	6,9	5,6	5,1	4,7	5,6	4,1	2,0	2,0
Japan	2,5	1,9	1,2	0,7	-0,5	0,2	1,5	1,0
USA	4,2	3,3	2,6	2,4	2,4	2,1	2,2	2,4
Storbritannia	7,5	5,1	3,4	2,5	2,5	2,8	2,4	2,3
Sverige	10,3	2,2	5,7	3,0	2,4	1,2	2,0	2,2
Tyskland 1)	3,7	4,7	4,0	2,9	1,9	1,9	1,7	1,8
Norge	3,9	2,7	2,0	1,5	2,5	1,3	2,6	2,5

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C8: Lønnskostnader pr. sysselsatt
Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	4,9	3,7	1,3	2,4	3,6	3,9	4,2	4,7
Frankrike	5,0	4,1	2,9	1,8	2,8	2,8	2,4	2,3
Italia	8,8	6,3	4,1	2,9	5,9	4,9	4,8	3,4
Japan	4,3	0,9	0,7	2,0	1,3	0,9	1,7	1,7
USA	3,9	5,6	2,7	2,4	2,7	3,5	4,7	4,5
Storbritannia	8,0	4,4	2,4	2,9	3,1	3,4	4,2	5,0
Sverige	6,3	3,3	5,2	4,9	2,8	7,0	4,7	4,2
Tyskland 1)	-5,7	10,3	3,6	3,5	3,2	2,4	2,5	2,4
Norge	5,4	4,4	2,1	3,0	3,2	4,4	4,1	4,7

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C9: Sysselsetting
Prosentvis endring fra foregående år

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	-1,5	-0,6	-1,0	-0,2	1,6	1,0	1,3	1,5
Frankrike	0,0	-0,6	-1,2	0,1	0,9	-0,2	0,2	1,0
Italia	0,7	-0,9	-2,5	-1,7	-0,6	0,4	0,0	0,2
Japan	1,9	1,1	0,2	0,1	0,1	0,5	1,2	1,0
USA	-0,9	0,7	1,5	2,3	1,5	1,4	2,3	1,0
Storbritannia	-3,1	-2,4	-0,8	0,8	0,8	0,5	1,3	0,7
Sverige	-1,9	-4,3	-5,8	-0,9	1,6	-0,6	-0,4	0,6
Tyskland 1)	2,5	-1,8	-1,7	-0,7	-0,3	-1,2	-0,9	0,4
Norge	-1,0	-0,3	0,0	1,5	2,1	2,7	1,6	1,3

Kilde: OECD.

1) Vest-Tyskland til og med 1991.

50*
NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTLANDET

Tabell C10: Arbeidsledigheten
Prosent av arbeidsstyrken¹⁾

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	10,5	11,3	12,3	12,2	10,3	8,8	8,1	7,4
Frankrike	9,4	10,4	11,7	12,2	11,5	12,4	12,6	12,2
Italia	8,6	8,8	10,2	11,3	12,0	12,1	12,1	11,9
Japan	2,1	2,1	2,5	2,9	3,1	3,3	3,2	3,1
USA	6,8	7,5	6,9	6,1	5,6	5,4	5,0	5,1
Storbritannia	8,2	9,9	10,2	9,2	8,2	7,4	6,1	5,6
Sverige	3,0	5,3	8,2	8,0	7,7	8,0	8,1	7,5
Tyskland ²⁾	6,7	7,7	8,9	9,6	9,4	10,3	11,1	10,9
Norge	5,5	5,9	6,0	5,9	5,4	4,9	4,5	4,2

Kilde: OECD.

¹⁾ Vanlig brukte definisjoner. ²⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C11: Korte renter
Prosent

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	9,7	11,5	10,3	6,2	6,0	3,9	3,5	3,6
Frankrike	9,6	10,3	8,6	5,8	6,6	3,9	3,2	3,3
Italia	12,0	14,4	10,7	8,5	10,3	9,4	7,3	6,4
Japan	7,2	4,3	2,9	2,3	1,2	0,6	0,7	1,2
USA	5,4	3,4	3,0	4,2	5,5	5,0	5,4	5,7
Storbritannia	11,5	9,6	5,9	5,5	6,7	6,0	6,3	6,5
Sverige	11,6	12,9	8,4	7,4	8,7	5,8	4,0	3,9
Tyskland ¹⁾	9,2	9,5	7,3	5,4	4,5	3,3	3,2	3,2
Norge	10,6	11,8	7,3	5,9	5,5	4,9	3,5	3,9

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Tabell C12: Budsjettbalanse
Prosent av BNP

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	prognose	
							1997	1998
Danmark	-2,1	-2,9	-3,9	-3,4	-1,9	-1,6	0,0	0,7
Frankrike	-2,0	-3,8	-5,6	-5,6	-5,0	-4,2	-3,2	-3,0
Italia	-10,2	-12,1	-9,7	-9,6	-7,0	-6,7	-3,2	-3,8
Japan	2,9	1,5	-1,6	-2,3	-3,7	-4,4	-3,1	-2,3
USA	-3,3	-4,4	-3,6	-2,3	-2,0	-1,6	-1,1	-1,2
Storbritannia	-2,5	-6,3	-7,8	-6,8	-5,5	-4,4	-2,8	-1,8
Sverige	-1,1	-7,8	-12,3	-10,3	-7,7	-3,6	-2,1	-0,2
Tyskland ¹⁾	-3,3	-2,8	-3,5	-2,4	-3,6	-3,8	-3,2	-2,7
Norge	0,1	-1,7	-1,4	0,4	3,3	5,9	6,7	7,1

Kilde: OECD.

¹⁾ Vest-Tyskland til og med 1991.

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:
Akademika - avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4381-5
ISSN 0800-4110

Pris (inkl. mva):
Økonomiske analyser kr 540,00 pr. år
Economic Survey kr 160,00 pr. år
Enkeltnummer ØA: kr 75,00; ES: kr 50,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

9 788253 743813